

HENRY USSING og C. C. DYBDAL

GÆLDSBREVSLOVENE

KOMMENTAR TIL GÆLDSBREVSLOVEN
MORTIFIKATIONSLOVEN

M. M.

G. E. C. GADS FORLAG - KØBENHAVN
MCMXXXVIII

INDHOLD

	Side
Lovarbejdet.....	1
Lov om Gældsbreve.....	3
Indledning.....	3
Kapitel 1. Fælles Bestemmelser.....	8
— 2. Omsætningsgældsbreve.....	29
— 3. Simple Gældsbreve.....	72
— 4. Kontrabøger for modtagne Indlaan.....	83
— 5. Notering af Massegældsbreve.....	88
— 6. Forældelse af Massegældsbreve og Kuponer.....	100
— 7. Overgangsbestemmelser.....	107
— 8. Ændringer i andre Love.....	115
Lov om Mortifikation af Værdipapirer.....	122
Indledning.....	122
Almindelige Bestemmelser.....	124
Særlige Regler om Massegældsbreve, Aktier og Kuponer...	141
Mortifikation uden Dom.....	149
Lovens Ikrafttræden m. m.....	152
Lov om Ændring i Lov om Tinglysning.....	153
Lov om Ændringer i Lov om Rettens Pleje.....	154
Lov om Ændringer i Lov om Aktieselskaber.....	158
Ændringer i Lovene om Livsforsikringsvirksomhed og om Tilsyn med Pensionskasser.....	164
Ændringer i Lovene om Banker og Sparekasser og om Danmarks Nationalbank.....	165
Bekendtgørelse angaaende Notering af Massegældsbreve.....	169
Bekendtgørelse angaaende Indberetninger til Justitsministeriets Kartotek over mortificerede og forældede Massegældsbreve og Aktier.....	179
Sagregister.....	181

Liste over Forkortelser findes paa næste Side.

Benyttede Forkortelser.

Gbl	betyder	Lov om Gældsbreve.
GbU	—	Udkast til Lov om Gældsbreve med tilhørende Bemærkninger udarbejdet af den ved kgl. Resolution af 13. Juni 1932 nedsatte Kommission. København. J. H. Schultz Bogtrykkeri. 1935.
GbU II	—	Tillæg til Udkast til Lov om Gældsbreve udarbejdet . . (som ovenfor) . . . 1936. (Udgivet sammen med MtfU).
H	—	Højesteretsdom.
Mot.	—	(Kommissionens) Bemærkninger til Lovudkastene.
Mtfl	—	Lov om Mortifikation af Værdipapirer.
MtfU	—	Udkast til Lov om Mortifikation af Gældsbreve m. m. udarbejdet . . . (som ovenfor) . . . 1936.
Sv.Komm.	—	Lagen om skuldebrev jämte dithörande författningar kommenterad av E. Marks von Würtemberg och F. Sterzel. Stockholm. P. A. Norstedt & Söners Förlag. 1937.
U.f.R.	—	Ugeskrift for Retsvæsen. København. G. E. C. Gads Forlag.

Love, der nævnes ved Navn uden Dato.

Aftalelov: Lov Nr. 242 af 8. Maj 1917.
 Aktielov: Lov Nr. 123 af 15. April 1930.
 Banklov: Lov Nr. 122 af 15. April 1930.
 Checklov: Lov Nr. 69 af 23. Marts 1932.
 D. L.: Christian den Femtes Danske Lov.
 Forsikringsaftalelov: Lov Nr. 129 af 15. April 1930.
 Konkurslov: Lov Nr. 51 af 25. Marts 1872.
 Lov om Køb: Lov Nr. 102 af 6. April 1906.
 Retsplejelov: Lovbekendtgørelse Nr. 212 af 1. Oktober 1936.
 Skiftelov: Lov Nr. 155 af 30. November 1874 med senere Ændringer.
 Sparekasselov: Lov Nr. 159 af 18. Maj 1937.
 Stempellov: Lovbekendtgørelse Nr. 99 af 23. April 1929.
 Veksellov: Lov Nr. 68 af 23. Marts 1932.

LOVARBEJDET.

I 1931 rettede den danske Regering Henvendelse til Regeringerne i Finland, Island, Norge og Sverige om at deltage i et fælles nordisk Samarbejde angaaende Gældsbreve og forskellige hermed i Forbindelse staaende Emner. Den finske, norske og svenske Regering erklærede sig villige hertil, medens den islandske Regering uanset dens store Interesse for Sagen ikke fandt at kunne paatage sig at sende Delegerede.

Ved kgl. Kommissorium af 13. Juni 1932 blev der nedsat en Kommission bestaaende af Professor, Dr. jur. *Henry Ussing* som Formand, Nationalbankdirektør *F. Schröder* og daværende Byretsdommer *A. Drachmann Bentzon* med den Opgave at udarbejde Forslag til Forandringer i Lovgivningen med Hensyn til Gældsbreve og forskellige dermed i Forbindelse staaende Emner. Kommissionen blev bemyndiget til at træde i Forbindelse med tilsvarende Kommissioner i Finland, Norge og Sverige i det Øjemed at tilvejebringe saavidt mulig overensstemmende Forslag til hvert Riges Lovgivning paa det nævnte Omraade. Samtidig blev det overdraget daværende Fuldmægtig i Justitsministeriet *C. C. Dybdal* at varetage Forretningerne som Gældsbrevs-kommissionens Sekretær.

Som Delegerede fra de tre andre Lande har deltaget: for Finland Justitierådet *Onni Peläys*, for Norge Professor *Ragnar Knoph* og Høiesterretsadvokat *L. Villars-Dahl* samt for Sverige »Lagberedningen« bestaaende af tidligere Præsident i Svea Hovrätt, Dr. jur., Friherre *E. Marks von Würtemberg* (ordförande), daværende Revisionssekretær *H. Guldberg*, der senere afløstes af Professor, Dr. jur. *Ragnar Bergendal*, samt daværende Revisionssekretær, Dr. jur. *F. Sterzel*.

I Maj 1935 afgav Kommissionen Betænkning indeholdende *Udkast til Lov om Gældsbreve*.

Den danske Kommission tog derefter Lovgivningen om *Mortifikation af Gældsbreve* op til Behandling. De andre Lande ønskede ikke at deltage i Samarbejdet. I August 1936 afgik Nationalbankdirektør Schröder ved Døden, men da Hovedlinierne i det ny Udkast allerede var fastlagt, blev der ikke udnævnt noget nyt Medlem af Kommissionen. Mortifikationsudkastet blev afgivet i November 1936.

Samtidig stillede Kommissionen Forslag om nogle Ændringer i og *Tillæg til Udkast til Lov om Gældsbreve*. Dette skyldtes for en Del forskellige Erklæringer om det danske Udkast samt Ændringer, som det svenske Udkast undergik inden Vedtagelsen.

Paa Grundlag af Kommissionens Udkast forelagde Regeringen i Rigsdagssamlingen 1937—38 de fornødne Lovforslag. Regeringen udskilte herved en Række af Bestemmelserne i Kommissionsudkastet til selvstændige Lovforslag og foretog samtidig flere mindre Ændringer. Under Rigsdagsbehandlingen blev der atter foretaget enkelte Smaa-ændringer. De blev alle foreslaaet af Regeringen under Behandlingen i Folketingsudvalget og findes derfor i Folketingsudvalgets Betænkning af 1. April 1938, der er trykt i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg B Sp. 1945. Næsten alle de vedtagne Ændringer er foretaget i Forstaaelse med Gældsbrevscommissionen eller efter dens Forslag, se herom Udvalgsbetænkningen, Regeringens Bemærkninger til Lovforslagene og Henry Ussings Artikel i U.f.R. 1938 B Side 149 ff.

Alle Lovforslagene under Justitsministeriet og Handelsministeriet — ialt 10 — blev vedtaget. De blev *stadfæstet af Kongen 13. April 1938 og traadte i Kraft 1. Juli 1938*. Det Forslag til Ændring af Stempel-loven, som Finansministeren havde forelagt i Overensstemmelse med Bilag 2 til Gældsbrevscommissionens Betænkning, blev derimod ikke gennemført.

De otte vedtagne Tillægslove er Lov om Ændringer i Tinglysnings-loven (Lov Nr. 144), Retsplejeloven (Nr. 150), Aktieloven (Nr. 160) samt Lovene om Livsforsikringsvirksomhed (Nr. 161), om Pensionskasser (Nr. 162), Banker (Nr. 163), Sparekasser (Nr. 164) og Danmarks Nationalbank (Nr. 166).

I *Sverige* er »Lag om skuldebrev« med en Række Tillægslove givet den 27. Marts 1936 og traadt i Kraft den 1. Januar 1937. En udførlig Kommentar til Lovene er udarbejdet af *Marks von Württemberg* og *F. Sterzel* (Stockholm 1937, P. A. Norstedt). Den citeres i det følgende som Sv.Komm.

I *Norge* har Regeringen i Foraaret 1938 forelagt et »Utkast til lov om skuldebrev«, der afviger en Del fra Kommissionsudkastet, se U.f.R. 1938 B. 149. Udkastet er endnu ikke gennemført.

I *Finland* er der endnu ikke forelagt Lovforslag, men Spørgsmaalet er til Overvejelse for Tiden.

LOV OM GÆLDSBREVE

Nr. 146 af 13. April 1938.

INDLEDNING.

1. Loven delvis fælles-nordisk.

Loven traadte i Kraft 1. Juli 1938, se § 50. Dens Tilblivelse er skildret ovenfor. Regeringens Lovforslag findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 2691. Kommissionens to Udkast er trykt som Bilag hertil Sp. 2719 og 2911.

De almindelige Regler om Gældsbreve i Kap. 1—3 og Bestemmelsen i § 61 stemmer i Hovedsagen med de tilsvarende Bestemmelser i den ny svenske Lovgivning og i de andre Landes Udkast. I det følgende vil alle væsentlige Afvigelser fra den svenske Lov blive omtalt. Med Hensyn til Kap. 4 og 7 er der opnaaet delvis Overensstemmelse med det norske Udkast. Reglerne i Kap. 5 og 6 er derimod særlige for Danmark.

2. Lovens praktiske Rækkevidde.

Gbl indeholder i §§ 61—62 Bestemmelser, der omfatter mere end Gældsbreve — nemlig Samkautionister og Morarente af Pengeskyld. Men iøvrigt handler den kun om Gældsbreve, se herom ndfr. Nr. 6. En Række af Lovens Regler maa dog uden Tvivl anvendes analogt paa mange andre Skyldforhold. Bestemmelserne i §§ 2—7 kan for en stor Del betragtes som Udtryk for almindelige Retsgrundsætninger om Pengeforpligtelser, og §§ 9—10 og 27—31 vil sikkert blive anvendt analogt paa Overdragelse af Fordringer i Almindelighed. Bortset fra § 31 er de kun en Lovfæstelse af de hidtil gældende Retsregler herom. De omtalte Lovbestemmelser vil derfor faa en lignende Betydning for Obligationsrettens almindelige Del som adskillige af Reglerne i Loven om Køb. Gbl betegner herved en Fortsættelse af den Lovgivningsteknik, som tidligere nordiske Love har anvendt. Man lovfæster almindelige Retsgrundsætninger, men kun indenfor et begrænset Omraade. Derved opnaar man, at Reglerne ikke bliver for abstrakte, og at Domstolene faar større Frihed til at gøre Undtagelser fra dem paa andre Omraader.

Om Forholdet til Veksel- og Checkloven se ndfr. Nr. 6.

3. Lovens systematiske Opbygning.

Paa et Hovedpunkt bryder Gbl principielt med ældre Ret. I Danmark (og Norge) har Gældsbreve hidtil som Hovedregel været Omsætningspapirer (negotiable), selv om de var stilet til en navngiven Person uden Ordreklausul (Navnegældsbreve). Denne Regel forlader Gbl. Negotiable er kun 1) Ihændeavgældsbreve, 2) Gældsbreve, der indeholder Ordreklausul eller utvetydig angiver, at de er Omsætningsgældsbreve, 3) Pantebreve i fast Ejendom eller registreret Skib — men ikke andre »Navnegældsbreve» — se § 11, jfr. § 26. En Følge heraf er, at Loven sonderer mellem »Omsætningsgældsbreve», d. v. s. negotiable Gældsbreve, og »simple Gældsbreve», d. v. s. unegotiable Gældsbreve. Lovens Kap. 1 indeholder Regler, der er fælles for begge disse Grupper af Gældsbreve, Kap. 2 angaar Omsætningsgældsbrevene og Kap. 3 de simple Gældsbreve. Dertil slutter sig i de tre næste Kapitler Regler om visse særlige Arter af Gældsbreve, nemlig Sparekassebøger og lignende Kontrabøger (Kap. 4), Massegældsbreve og Kuponer (Kap. 5: Notering af Massegældsbreve, Kap. 6: Forældelse af Massegældsbreve og Kuponer). Endelig indeholder Kap. 7 Overgangsbestemmelser og Kap. 8 »Ændringer i andre Love».

4. Forholdet til ældre Ret.

Loven ophæver ikke blot formelt de ældre Lovbestemmelser om Gældsbreve, i første Række Fr. 9. Februar 1798, se § 60, men den gør talrige reelle Ændringer i gældende Ret, og flere af dem har stor Betydning.

Der indføres saaledes en Række vigtige Ændringer vedrørende *Omsætningsgældsbreve*: Almindelige Navnegældsbreve, der udstedes efter Udgangen af Juni 1938, er ikke negotiable (§ 11, jfr. § 54). Sparekasse- og Bankbøger ophører at være negotiable (§ 32). Ogsaa paategnede Rettigheder over Omsætningsgældsbreve kan tabes (§ 14, Stk. 2). De fleste Afdrag undergives samme Regler som Renter (§ 16, Stk. 2, § 20, Stk. 1, § 21, Stk. 2). Pantsætning af Omsætningsgældsbreve kan ikke ske ved Paategning (§ 22). Ihændeavgældsbreve kan Fordringshaveren ikke paa egen Haand gøre til Gældsbreve af anden Art ved at tegne Navn paa dem (§ 12). Virkningen af, at Obligationer noteres, forandres (§ 39). Der indføres hurtigere Forældelse af Obligationer og Kuponer (§ 25 og Kap. 6).

Med Hensyn til *de unegotiable Gældsbreve* mærkes § 31, der radikalt ændrer Betingelserne for, at en Overdragelse af Gældsbrevet kan faa Gyldighed mod Trediemand.

Fremdeles ændrer § 62 de almindelige Regler om *Morarente* af Pengeforpligtelser, og ifølge § 61 skal *Samkautionister* for Fremtiden være

solidarisk ansvarlige. Endelig forandres Reglerne om *Regressen mellem solidariske Samkautionister og Gældsbevsskyldnere* ved § 61 og § 2, Stk. 2.

Talrige andre Regler indeholder nærmere Fastlæggelse af og Smaaændringer i Retsreglerne paa de paagældende Omraader.

5. Lovreglernes Fravigelighed.

En Række Bestemmelser i Kap. 1 skal efter deres eget Indhold ikke anvendes, naar andet er aftalt. Disse Forbehold er indsat for at undgaa Misforstaaelse og navnlig i Forhold, hvor der hyppig kan ventes truffet afvigende Aftale. Man kan paa ingen Maade drage den Slutning, at Lovens øvrige Regler er ufravigelige.

Bestemmelser, der ordner Retsforholdet mellem to Personer, kan uden Tvivl som oftest fraviges ved Aftale mellem disse to Personer. Saaledes kan de fleste Regler om Fordringshaverens Ret overfor Skyldneren fraviges ved Aftale mellem dem. Ufravigelige er dog § 8, § 33 samt ialfald delvis § 25 og Kap. 6.

Paa den anden Side kan en Aftale mellem to Personer ikke udelukke Anvendelsen af Lovregler, der værner Trediemand. Ved en Aftale om Overdragelse af et Gælds brev kan Kontrahenterne derfor ikke røkke ved de Regler, der værner Overdragerens Kreditorer (§ 22, § 31, Stk. 1 og § 34, Stk. 1) eller ved § 27. Og en Aftale mellem Skyldneren og Fordringshaveren kan ikke udelukke Anvendelsen af §§ 14 og 15 til Fordel for den Trediemand, der køber Gælds brevet, eller af § 31, Stk. 2 og § 34, Stk. 2 og 3. Reglerne i Kap. 5 er vistnok i Hovedsagen ufravigelige.

6. Hvad forstaar Loven ved »Gælds brev«?

Gbl giver ingen Definition af Udtrykket Gælds brev. Man maa derfor i Hovedsagen bygge paa den almindelige juridiske Forstaaelse. Denne giver Ordet en videre Betydning end ujuridisk Sprogbrug, der ofte ikke vil anvende Ordet paa specielle Arter af Gælds breve, for hvilke der findes særlige Betegnelser. Der er saaledes ingen Tvivl om, at Loven under Gælds breve indbefatter typiske Pantebreve eller Panteobligationer, jfr. § 11, Nr. 3, og Stats- og Kreditforeningsobligationer og lignende »Obligationer« samt Partialobligationer, jfr. § 4, Stk. 2 og Kap. 5. Fremdeles viser Kap. 4, at Gbl betragter de sædvanlige Sparekassebøger og lignende Kontrabøger som Gælds breve.

En Anvisning er derimod ikke et Gælds brev, før den er accepteret. Egne Veksler er i og for sig Gælds breve, men *Veksler og Checks* maa i det hele antages at falde udenfor Gbl, da der er givet særlige Love om dem. Visse af Gbl's Grundsætninger maa imidlertid — som Ud-

tryk for almindelige danske Retsgrundsætninger — kunne anvendes paa Veksler og Checks paa Omraader, som de særlige Love ikke har givet Regler om.

Da Lovens Regler om simple Gældsbreve i Hovedsagen er Udslag af almindelige Retsgrundsætninger om Fordringer, se foran under Nr. 2, har en nøjagtig Bestemmelse af, hvad et Gældsbreve er, kun væsentlig Interesse for Omsætningsgældsbrevenes Vedkommende.

Det lader sig nu næppe gøre at udforme en *Definition* af Gældsbreve, som uden videre kan anvendes i Praxis. Omtrentlig kan det siges, at »Gældsbreve« i Gbl kun omfatter skriftlige Dokumenter (a), der hjemler (b) en ensidig (d) Fordring paa Betaling af en Pengesum (c) og ikke gør Retten afhængig af (betinget af) Forudsætningerne ifølge et bagved liggende Kontraktsforhold eller af særlige fremtidige uvisse Kendsgerninger (e).

a. Et Gældsbreve er *et skriftligt Dokument*. I Almindelighed hører hertil en Tekst forsynet med Underskrift, men paastemplet Underskrift kan være tilstrækkelig, navnlig naar den fremtræder som Haandskrift. Og visse Dokumenter, f. Eks. Sparekassebøger og Rentekuponer, maa betragtes som Gældsbreve, selv om de ikke bærer Underskrift. I det hele maa det afgørende være, at den almindelige Opfattelse betragter Dokumentet som en bindende Skylderklæring.

b. Gældsbrevet behøver ikke at være formet som et Løfte om at betale. Det kan f. Eks. lyde paa, at Udstederen erkender at skyldes eller »være blevet skyldig«. Om et Dokument, der lyder som en Bevidnelse eller som et Bevismiddel, er et Gældsbreve, maa bero paa, om den almindelige Opfattelse tillægger Dokumentet Betydning som Skylderklæring.

Naar formløse Sedler oplyser, at Underskriveren har modtaget et Beløb, kan det efter Omstændighederne være tvivlsomt, om der foreligger et Gældsbreve eller en Kvittering. Afgørelsen maa bero paa Omstændighederne.

Kontokuranter mellem Handlende betragtes ikke som Gældsbreve, blot fordi de er udstedt af den, der ifølge Opgørelsen er Skyldner, og forsynet med hans Underskrift. De er kun Gældsbreve, naar det ved særlige Tilføjelser til Underskriften, f. Eks. »accepteret«, er tilkendegivet, at de indeholder en endelig Erkendelse af at skyldes Saldoen.

c. Gældsbreve omfatter i Gbl kun Dokumenter, der hjemler *Betaling af Penge*. Dette er den almindelige Sprogbrug i Nutiden og forudsættes i Kap. 1, tydeligst vel i § 6, se ogsaa Mot. til § 1. Dokumenter, der hjemler Krav paa generisk bestemte Varer, er derfor ikke Gældsbreve, og endnu mindre Konnossementer og Oplagsbeviser angaaende

individuelt bestemte Ting. Dermed er selvfølgelig ikke sagt, at saadanne Dokumenter ikke er Omsætningspapirer.

Aktiebreve er overhovedet ikke Fordringsdokumenter og derfor ikke Gældsbreve.

I Almindelighed angiver et Gælds brev, *hvor stor en Sum der skal betales*. Et Skadesløsbrev, der giver Pant for en Gæld, som ikke fikseres anderledes end ved Angivelse af et Maksimum, er ikke et Gælds brev. Derimod kan et Dokument være et Gælds brev, selv om det kun bestemmer Beløbet indirekte ved at angive en Maalestok derfor. Et Eksempel herpaa er Gælds breve med *Guldværdiklausuler*. Hvis et saadant Gælds brev er udstedt før 29. September 1931 og gaar ud paa Betaling i danske Penge, har Kreditor ikke Krav paa Guldværdien, se Lov Nr. 254 af 27. November 1936. Se iøvrigt § 8 Note 4.

Udbyttekuponer, der ikke hjemler noget bestemt Krav, er ikke Gælds breve, men behandles ifølge § 24 som Gælds breve.

d. Et Dokument, der indeholder en *gensidig bebyrdende Aftale*, kan ikke være et Gælds brev. Allerede af denne Grund er de fleste Forsikringspolicer ikke Gælds breve ligesaa lidt som Slutsedler mellem Handlende.

e. Selv om den ene Part i et gensidig bebyrdende Forhold straks erlægger hele sin Ydelse, vil et skriftligt Dokument, der hjemler hans »ensidige« Ret, ikke altid være et Gælds brev. Som Eksempel kan nævnes en *Livsforsikringspolice*, som Forsikringstageren har betalt med et Indskud en Gang for alle. Den er ikke et Gælds brev, fordi Retten er afhængig af en Række forsikringsretlige Forudsætninger, jfr. f. Eks. Reglerne om Risikooplysninger og om Selvmord.

En Erkendelse af at skyldte Penge ophører imidlertid ikke at være et Gælds brev, blot fordi »Skyldgrunden« angives, f. Eks. »ved kontant Laan« eller »for leverede Varer«. Paa den anden Side behøver et Gælds brev ikke at indeholde nogen Oplysning om Skyldgrunden.

Lotterisedler er ikke Gælds breve og kan heller ikke antages at blive Gælds breve ved Lodtrækningen, selv om Trækningslisten er tilgængelig for Offentligheden. Det er almindelig antaget i hidtil gældende Ret, at Lotterisedler ikke er Omsætningspapirer og heller ikke bliver det ved Trækningen.

Naar et Dokument hjemler en ensidig Pengefordring, kan det imidlertid være et Gælds brev, selv om Fordringshaverens Ret delvis er afhængig af en Lodtrækning. Saaledes Kreditforeningsobligationer, hvis Forfaldstid bestemmes ved Lodtrækning, og det, selv om de ved Udtrækning skal indfries med et større Beløb end deres Paalydende, f. Eks. til Kurs 110. Gælds breve er ogsaa Præmieobligationer, som giver Indehaverne Chancen for at faa en Præmie til Gengæld for, at Obligationen ikke bærer Rente eller bærer særlig lav Rente.

KAPITEL 1.

Fælles Bestemmelser.¹

1) Bestemmelserne i Kap. 1 omfatter alle Gældsbreve, d. v. s. baade (de negotiable) »Omsætningsgældsbreve» og (de ikke-negotiable) »simple Gældsbreve». De er ikke udtømmende, idet Kapitlet hovedsagelig kun indeholder de praktisk vigtigste Fællesregler. Flertallet af Reglerne anvendes ikke paa ældre Gældsbreve, se §§ 51—53.

§ 1.

Den, der udsteder et Gældsbreve,¹ mister ikke derved² Indsigelser fra det Retsforhold, der gav Anledning til Gældsbreve's Udstedelse,³ medmindre andet er aftalt⁴ eller følger af særlige Omstændigheder.^{5,6}

1) Hvad »Gældsbreve» betyder, er omtalt foran i Indledningen under Nr. 6.

2) Reglen fastslaar kun, at selve Udstedelsen og Udgivelsen af Gældsbreve som Regel ikke afskærer Udstederen fra at fremsætte de nævnte Indsigelser. At et Omsætningsgældsbreve's Overdragelse til en Erhverver i god Tro kan berøve Udstederen Indsigelserne, fremgaar af § 15.

3) I Overensstemmelse med tidligere gældende Ret fastslaar § 1, at Udstedelse af et Gældsbreve som Hovedregel ikke medfører nogen Forpligtelse, der er uafhængig af det til Grund for Udstedelsen liggende Retsforhold. Hvis Gældsbreve f. Eks. er udstedt i Anledning af et Laan eller et Køb, kan Udstederen gøre gældende, at han ikke har faaet Pengene, eller at den købte Vare var mangelfuld eller ikke er leveret.

4) Ved Aftale mellem Parterne kan det bestemmes, at Udstedelsen af Gældsbreve skal være afgørende for deres Mellemværende, saaledes at Udstederen altsaa giver Afkald paa sin Ret til at fremkomme med Indsigelser vedrørende det underliggende Retsforhold. En saadan Aftale behøver ikke at fremgaa af Gældsbreve, og Reglen omfatter saavel udtrykkelige som stiltiende Aftaler. En Skyldner, der overfor Kreditor har protesteret mod Størrelsen af hans Krav, men som derefter alligevel sender Kreditor et Gældsbreve lydende paa det forlangte Beløb, vil saaledes ikke senere kunne gøre gældende, at han i Virkeligheden kun skylder et mindre Beløb.

Skyldnerens Afkald paa at fremsætte Indsigelser kan naturligvis ikke gøre Gældsbreve forpligtende, hvis det i Gældsbreve liggende Betalingsløfte er ugyldigt som stridende mod Lov eller Ærbarhed, f. Eks. fordi Gælden hidrører fra Hasardspil.

5) Der tænkes særlig paa Tilfælde, hvor Gældsbreve's Udstedelse findes at burde virke paa lignende Maade som Undladelse af Reklamation. Naar Skyldneren udsteder Gældsbreve paa et Tidspunkt, hvor han burde have taget Stilling til, om han vil rejse en vis Indsigelse, vil man formentlig ofte antage, at han ved at give Fordringshaveren Gældsbreve afskærer sig fra at rejse Indsigelsen senere.

6) Den svenske Lov former Undtagelsen anderledes, hvilket dog næppe medfører reel Forskel, og den indleder § 1 med at fastslaa, at Udstederen skal svare for sin Forskrivning, se om Grunden hertil Sv.Komm. S. 24. Den danske Kommission fandt Sætningen overflødig.

§ 2.

Stk. 1.¹ Naar et Gældsbreve er udstedt af flere, er Udstederne forpligtet een for alle og alle for een,² medmindre andet er aftalt.

Stk. 2.³ Har en af dem betalt Gælden,⁴ kan han afkræve hver enkelt af Medskyldnerne hans Del.⁵ Hvis en af Medskyldnerne aabenbart ikke kan betale eller hans Opholdssted er ubekendt,⁶ maa de andre udrede hver sin Del af, hvad han ikke har betalt.⁷ Det samme gælder, hvis han ikke har betalt sin Del inden 14 Dage,⁸ efter at Krav herom er fremsat eller paa betryggende Maade afsendt til ham.^{9,10}

1) Reglen i Stk. 1 angaar kun Spørgsmaalet om, hvorledes hver af de flere Skyldnere er forpligtet overfor Fordringshaveren.

2) At fleres Udstedelse af et Gældsbreve medfører solidarisk Forpligtelse, stemmer med den hidtil gældende Hovedregel om Pengeforpligtelser, der hviler paa Aftale.

Reglen omfatter ogsaa *Gaveløfter*, for hvilke Løftgiverne efter tidligere gældende Ret kun antoges at hæfte med Anparter. Den ved Loven skete Ændring heri omfatter kun de Tilfælde, hvor Giverne har udstedt Gældsbreve, og man har ikke fundet tilstrækkelig Grund til at opstille nogen Undtagelse for disse — iøvrigt næppe hyppigt forekommende — Tilfælde.

Ifølge Lovens § 61 kommer Reglen ogsaa til Anvendelse paa *Samkautionister*.

3) Stk. 2 giver Regler om en Gældsbreve'sskyldners Retsstilling overfor de andre Skyldnere, naar han har betalt Fordringshaveren (*Regresret*).

I solidariske Skyldforhold maa den Skyldner (A), der har erlagt hele Beløbet, i Almindelighed af de andre (B, C og D) kunne kræve betalt, hvad der efter Forholdet mellem dem alle indbyrdes ikke paahviler ham. Denne Regres kan gennemføres paa forskellig Maade.

Efter tidligere gældende Ret antoges det, at A efter frit Valg kunde kræve alt, hvad han ikke i Forhold til de andre endelig skulde bære, hos B, C eller D, som derefter kunde gaa frem paa samme Maade overfor de andre Skyldnere o. s. v. (Solidarisk Regres), jfr. D. L. 1—23—14. Denne Ordning kan imidlertid virke uheldigt, hvis een eller flere af Medskyldnerne ikke kan betale. Eksempel: Efter det indbyrdes Forhold skal A og B hver betale $\frac{1}{10}$, C og D hver $\frac{2}{5}$. A betaler hele Gælden og afkræver B $\frac{9}{10}$ af denne. B kan nu forlange $\frac{4}{5}$ af C eller D, men C kan kun betale $\frac{1}{5}$ og D slet intet. B kan da kræve tilbagebetalt $\frac{3}{10}$ af A, men hvis denne i Mellemtiden er blevet ude af Stand til at betale, kan B ikke faa Dækning for de $\frac{3}{5}$, han har betalt udover sin Andel.

I Udlandet gælder flere Steder den Regel, at den betalende Skyldner i første Omgang maa søge alle Medskyldnerne for hos hver enkelt at faa betalt den Del, som den paagældende skal bære efter det indbyrdes Forhold. Hvis en af Medskyldnerne ikke betaler sin Andel, vil denne herefter i Almindelighed falde den betalende Skyldner til Last, lige til han ved Retsfølgning faar Fyldestgørelse hos Medskyldneren eller bliver i Stand til at bevise, at der ikke kan faas Dækning hos ham. Dette kan være urimelig byrdefuldt for den betalende Skyldner.

Gbl gaar en Mellemvej. Formaalet har været saa hurtigt som muligt at tilvejebringe en rimelig endelig Afgørelse mellem Skyldnerne. Loven kræver vel, at den Skyldner, der har betalt, skal forsøge at indkræve en Anpart hos hver enkelt af Medskyldnerne. Men den forlanger ikke, at han — hvis nogen af dem ikke betaler — skal afvente Udfaldet af en Retsfølgning. Sammenlignet med hidtil gældende Ret bevirker Lovreglen paa den ene Side, at de enkelte regrespligtige stilles mere lige, paa den anden Side at egentlig Tilbagesøgning undgaas: en Skyldner kan aldrig afkræve en anden et Beløb, som den anden senere kan kræve tilbage fra ham. Herved mærkes § 52.

Reglen er ved Gbl § 61 gjort anvendelig i Forholdet mellem Samkautionister, og den maa uden Tvivl anvendes analogt ialfald overalt, hvor flere ved Aftale forpligtede Pengeskyldnere er umiddelbart solidarisk ansvarlige.

4) Bestemmelsen omfatter direkte kun det Tilfælde, at en Skyldner har betalt hele Gælden, men den maa lige saavel finde Anvendelse, hvor han kun har betalt en Del af Gælden, for saa vidt han i saa Fald overhovedet har Regres, hvilket kommer an paa Beskaffenheden af det enkelte Tilfælde.

5) Udtrykket »hans Del« betyder den Del, som efter Skyldnernes

indbyrdes Retsforhold skulde falde paa den paagældende. Gældens Fordeling paa Skyldnerne afhænger af det enkelte Tilfældes Beskaffenhed, og der kan tænkes Tilfælde, hvor en Medskyldner overhovedet ikke er regrespligtig overfor den Skyldner, der har betalt. Loven fastslaa da heller ikke, at den betalende Skyldner har Regres — omend den forudsætter det som det almindelige — men afgør kun, hvorledes Forholdet nærmere skal ordnes, hvor Regres haves.

6) I disse Tilfælde behøver den betalende Skyldner ikke at kræve Medskyldneren, men kan straks — uden at afvente nogen Frist — holde sig til de andre.

7) Det Beløb, Medskyldneren eller Medskyldnerne ikke har betalt, maa fordeles paa »de andre« Skyldnere, altsaa ogsaa den Skyldner, der har betalt Fordringshaveren, og som nu søger Regres.

Eksempel: A og B skal betale hver $\frac{1}{10}$, C og D hver $\frac{2}{5}$. Hvis nu C efter A's Paakrav betaler $\frac{1}{5}$, men D intet betaler, kan A afkræve B dels hans egen Andel $\frac{1}{10}$, dels $\frac{2}{10}$, som er Halvdelen af de $\frac{2}{5}$, der ikke er betalt af C og D.

8) Den betalende Skyldner behøver altsaa aldrig at vente længere end 14 Dage paa Betaling af en Andel, inden han kræver denne fordelt. Fristen maa udløbe med den fjortende Dag efter Kravets Fremsættelse eller Afsendelse, altsaa med den 15de i Maaneden, hvis Kravet er afsendt den 1ste. Er den fjortende Dag en Helligdag, maa Grundsætningen i § 5, Stk. 2 formentlig anvendes.

9) Den regressøgende Skyldner maa føre Bevis for, at Fristen er begyndt at løbe, og for Tidspunktet herfor. Attest om Afsendelse af et anbefalet Brev vil i Almindelighed være tilstrækkelig Dokumentation. I Forretningsforhold bør dog ogsaa fremlægges Genpart af Brevet. At Brevet kommer Adressaten i Hænde, kræves ikke.

10) Hvad en Skyldner under Regressen har maattet betale for andre, kan han til enhver Tid kræve betalt af de paagældende. Er der flere Medskyldnere, som ikke har betalt deres Del, behøver han ikke at rette Paakrav til hver enkelt om at betale en Anpart. Det er tilstrækkeligt, at Betingelserne ifølge 2. eller 3. Punktum engang er opfyldt. Han kan derfor udensidende holde sig til en enkelt af de ikke betalende Medskyldnere, men overfor ham maa han fordele Beløbet paa »de andre«, derunder sig selv. Hvis f. Eks. A og B efter at have betalt hver $\frac{2}{5}$, jfr. ovenfor Note 7, i Forening gaar løs paa C, kan de afkræve ham dels $\frac{1}{5}$, som refter af hans egen »Del«, dels $\frac{2}{5}$ af det Beløb, som de har betalt for D. De $\frac{2}{5}$ maa nemlig fordeles imellem A, B og C

i Forhold til deres Anpartar, der jo er henholdsvis $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{10}$ og $\frac{2}{5}$. De $\frac{2}{5}$ maa derfor betales med $\frac{1}{15}$ af A, $\frac{1}{15}$ af B og $\frac{4}{15}$ af C. Hvis A forholder sig passiv og B alene gaar løs paa C, kan B afkræve ham halvt saa meget, altsaa $\frac{1}{10}$ og $\frac{2}{15}$. Ved Beregningen af B's Krav maa der nemlig tages Hensyn til A, der har betalt lige saa meget som B. Rejser A senere Sag mod C, har han Krav paa samme Beløb.

§ 3.¹

Stk. 1. Er der ikke truffet Aftale² om Betalingsstedet, skal Betaling³ erlægges paa Fordringshaverens Bopæl eller, hvis han driver Forretning, paa Forretningsstedet.⁴ Hvis Fordringshaveren flytter til et andet Land, eller Fordringen erhverves af en Person i et andet Land, skal Betaling erlægges paa det tidligere Betalingssted.⁵

Stk. 2. Fordringshaveren kan dog fordre Betalingen erlagt paa et andet Sted i det Land, hvor Betaling skal ske,⁶ saafremt dette ikke medfører væsentlig Ulempe eller Udgift for Skyldneren.⁷

Stk. 3. Er Fordringshaveren flyttet eller Fordringen kommet paa andre Hænder, uden at Skyldneren har faaet at vide, hvor Betaling skal ske,⁸ medfører en deraf følgende Forsinkelse med Betalingen intet Ansvar for Skyldneren.⁹ Fordringshaveren maa dække Udgifter¹⁰ og Tab, som Skyldneren har haft, fordi han ikke kendte Forandringen.

1) § 3 indeholder Hovedreglen om *Betalingsstedet* for baade Omsættingsgældsbreve og simple Gældsbreve, medens § 4 giver en — omfattende — Undtagelsesbestemmelse for visse Gældsbreve af begge Arter. Reglerne afviger noget fra tidligere gældende Ret.

2) Gældsbreve vil ofte indeholde Bestemmelse om Betalingsstedet, jfr. f. Eks. Justitsministeriets Pantebrevformularer.

3) Der gælder samme Regel om Betaling af Hovedstol, Afdrag og Renter.

4) Skyldneren kan ikke vælge mellem Bopælen og Forretningsstedet, men skal, hvis Fordringshaveren driver Forretning, altid betale paa Forretningsstedet. Gældsbreve, der ikke angaar Forretningsgæld, er altsaa ikke undtaget fra Reglen; men denne kan jo fraviges ved Aftale eller ved, at Fordringshaveren benytter sin Beføjelse ifølge Stk. 2 til at ændre Betalingsstedet.

5) Det er i Almindelighed Fordringshaverens Bopæl (Forretningssted) paa det Tidspunkt, da Betalingen erlægges, det kommer an paa. Betalingsstedet ændres altsaa ved Kreditors Flytning — driver han

Forretning, ved dennes Flytning — eller ved, at Gælds brevet overgaar til en ny Fordringshaver. Det vil jo ikke kunne medføre nogen større Ulempe for Skyldneren at skulle betale et andet Sted, hvortil Pengene hurtigt, billigt og sikkert kan sendes med Posten.

Loven fraviger dog Hovedreglen, hvor dens Anvendelse vilde medføre, at Betaling skulde erlægges i et andet Land, d. v. s. et andet Land end hidtil. — Det omfatter ogsaa Flytning fra et fremmed Land til et andet eller til Danmark. — I saa Fald skal Gælden betales paa det tidligere Betalingssted, d. v. s. det sidste Betalingssted i Landet. Fordringshaveren kan undgaa uheldige Virkninger heraf ved at benytte Reglen i Stk. 2.

6) Reglen om, at Fordringshaveren kan forlange Betalingen erlagt paa et andet Sted i Landet, gælder, uanset om han flytter — indenfor Betalingslandet eller til et andet Land — eller ej, og, hvis Gælds brevet er overgaaet til en ny Kreditor, uanset om denne bor i Landet eller i et andet Land. Det kan, ikke mindst naar Kreditor bor i et andet Land, være praktisk for ham, at Betalingen erlægges f. Eks. i en Bank eller hos en Veksellerer eller Sagfører.

7) Ogsaa Udgiften maa være væsentlig for at komme i Betragtning. Fordringshaverens Beføjelse til at ændre Betalingsstedet maa ikke anvendes til Chicane over for Skyldneren. Iøvrigt maa Fordringshaveren under normale Forhold kunne vælge ethvert Sted indenfor Kongeriget Danmark med daglig Postforbindelse. Derimod vil det efter Omstændighederne være en væsentlig Ulempe eller Udgift, at Forsendelse til det ny Sted kræver betydelig længere Tid. En Udgiftsforøgelse kan tabe sin Betydning, hvis Fordringshaveren forud tillader Skyldneren at afkorte Merudgiften i det Beløb, der betales.

8) Fordringshaveren bør sørge for at give Skyldneren Underretning, naar Betalingen af en eller anden Grund ikke længere skal erlægges paa det tidligere Betalingssted, men selv om han undlader det, bliver Skyldneren naturligvis ikke fritaget for rettidig Erlæggelse paa det nye Betalingssted, hvis han paa anden Maade i Tide er blevet vidende om Forandringen. Skyldneren vil saaledes ofte ved Forsøg paa at betale paa det oprindelige Betalingssted faa Oplysning om Fordringshaverens ny Adresse eller om en ny Kreditors Bopæl og maa i saa Fald betale der, medmindre det er i et andet Land. Faar han kun at vide, at Fordringshaveren er flyttet bort, maa han være pligtig at skaffe sig de Oplysninger om den ny Adresse, som han uden nævneværdigt Besvær kan tilvejebringe, men større Undersøgelser behøver han ikke at foretage.

Reglen maa selvfølgelig ogsaa anvendes, hvis Fordringshaveren har meddelt, at Betaling skal erlægges i et Land, hvor Skyldneren ikke har Pligt til at betale.

9) Dette maa betyde, at Forsinkelsen overhovedet ikke betragtes som en Misligholdelse. Skyldneren ifalder derfor ikke Pligt til at betale Forhalingsrente efter § 62, se § 6, eller Erstatning, se særlig om Kurstab § 7, Stk. 3, og Gælden forfalder ikke, selv om den ifølge Gælds brevet skulde forfalde ved Forsinkelse med Renter eller Afdrag.

Alt dette gælder, selv om Skyldneren ikke deponerer Beløbet i Henhold til Deponeringsloven af 16. Februar 1932 — hvis Betingelser Gbl ikke har ændret. Men ved at gøre det opnaar han fuldstændig Frigørelse for Gælden.

10) F. Eks. Udgift ved forgæves Forsendelse til det tidligere Betalingssted.

§ 4.¹

Stk. 1.² Ved Gælds breve, der er udstedt til Ihænde haveren,³ skal Betaling dog ske i Skyldnerens Forretningslokale,⁴ naar ikke andet er aftalt.⁵

Stk. 2. Samme Regel anvendes paa Gælds breve, der fremtræder⁶ som Led i en sammenhørende Udgivelse af et større Antal Gælds breve med fælles Tekst (Massegælds breve),⁷ eller som i Anledning af Indlaan udstedes af Banker eller andre, hvis Virksomhed omfatter Modtagelse af Indlaan.⁸

1) Fra Hovedreglen i § 3 om Betaling hos Fordringshaveren undtages en Del Gælds breve, paa hvilke denne Regel ikke passer, og det bestemmes, at Betaling for disses Vedkommende skal ske hos Skyldneren. Jfr. iøvrigt Note 1 til § 3.

2) Ihænde havgælds breve undtages fra Hovedreglen i § 3, fordi de i Almindelighed er beregnet paa Omsætning og en Skyldner, der jævnlig udsteder Ihænde havgælds breve, ikke engang kan formodes senere at vide, hvem der var første Ejer af de enkelte Gælds breve.

Efter *Stempel lovens* § 32 er det som Regel forbudt at udstede Gælds breve til Ihænde haveren eller med Navn *in blanco*. Det kan kun ske, hvor det særlig er tilladt, enten ved Lov, f. Eks. *Stempel lovens* § 141, jfr. Lov Nr. 109 7. April 1936 § 30, Stk. 1, eller ved administrativ Bestemmelse i Henhold til Lovhjemmel, navnlig *Stempel lovens* §§ 91 og 146. I Kraft af særlig Tilladelse udstedes Obligationer saaledes til Ihænde haveren af Staten, Kommuner, Kredit- og Hypotekforeninger.

Men alle saadanne Obligationer falder tillige ind under § 4, Stk. 2 som Massegældsbreve. Gbl § 4, Stk. 1 faar derfor indtil videre kun selvstændig praktisk Betydning for Ihændeavgældsbreve, der er udstedt i Udlandet, jfr. Stempelovens § 91, Stk. 3. Hvis et Gælds brev ulovligt er udstedt til Ihændeavgælden, er det alligevel gyldigt som Gælds brev, og § 4, Stk. 1 maa da anvendes. Se fremdeles Note 3.

Sammen med Gælds brevs forslaget forelagde Regeringen et Lovforslag om Ophævelse af Forbudet mod Ihændeavgældsbreve, men man opgav at søge det gennemført samtidig med Gbl.

3) Lige hermed maa stilles Gældsbreve, der ikke angiver, hvem Gælden skal betales til, jfr. § 11, Nr. 1. Reglen i § 4, Stk. 1 kan dog næppe omfatte Gældsbreve, hvor Udstederen lader Plads staa aaben til Indføjelse af Fordringshaverens Navn, idet Navnet skal indføres af den Mellemand, som skal »anbringe« Gælds brevet. At Udbyttekuponer gaar ind under Reglen, følger af § 24, Stk. 1.

4) Loven gaar ud fra, at Ihændeavgældsbreve kun udstedes af Skyldnere, der har et Kontor eller Lokale, hvorfra Forretningen drives. Paragraffen indeholder ingen Regel om det Tilfælde, at Skyldneren flytter, idet en særlig Bestemmelse herom er anset for upaakrævet.

5) Den svenske Lovs § 4 adskiller sig fra Gbl ved ikke at omfatte Ihændeavgældsbreve. Dette skyldes, at Gældsbreve i Sverige saa godt som altid udstedes til Ihændeavgælden, selv om det overhovedet ikke er Mening, at Gælds brevet skal gøres til Genstand for Omsætning.

6) Det maa af det enkelte Gælds brev kunne ses, at det er et Massegælds brev. P. d. a. S. maa Reglen anvendes, selv om kun enkelte Gældsbreve faktisk er blevet afsat.

7) Herunder hører alle de for Omsætningen vigtigste Gældsbreve: Statsobligationer og Statsgældsbeviser, Kommuneobligationer, Kredit- og Hypotekforeningsobligationer etc. At Betaling — herunder Indfrielse af Kuponer — for disse Papirers Vedkommende ikke kan ske hos Fordringshaveren, er indlysende.

Reglen om Betaling hos Skyldneren omfatter alle Massegældsbreve, uanset om de er udstedt til Ihændeavgælden eller til en bestemt Person, hvilket sidste er almindeligt med Hensyn til Partialobligationer udstedt af private Selskaber.

8) Ifølge § 32 gælder Reglen ogsaa for Sparekasse- og Bankbøger og de andre Kontrabøger, der nævnes i § 32.

§ 5.

Stk. 1.¹ Er der ikke aftalt noget om Betalingstiden,² er Skyldneren forpligtet til at betale Gælden,³ saa snart Fordringshaveren forlanger det, og berettiget til at betale til enhver Tid.⁴

Stk. 2.⁵ Hvis et Gældsbrevs Forfaldsdag eller sidste rettidige Betalingsdag falder paa en Helligdag eller paa Grundlovsdagen den 5. Juni, udskydes Forfaldsdagen til den følgende Søgnedag.⁶ Dette gælder ogsaa, naar Gældsbrevet lyder paa Betaling inden en vis Frist, som udløber paa en Helligdag eller Grundlovsdagen.⁷

Stk. 3.⁸ Lyder et Gældsbreve paa Betaling i (11.) Juni eller (11.) December Termin,⁹ regnes den 11. som Forfaldsdag, men Betaling, der erlægges senest den 18. eller, naar denne er en Helligdag, den 19. i Maaneden, anses for rettidig.¹⁰ Ved andre Gældsbreve har Skyldneren kun Løbedage, naar det er aftalt.¹¹

1) Reglen i Stk. 1 stemmer med, hvad der før Loven antoges at gælde om Pengeforpligtelser i Almindelighed.

2) Bestemmelsen gælder kun, hvor der hverken udtrykkelig eller stiltiende er aftalt noget enten om Forfaldstid, d. v. s. det Tidspunkt, paa hvilket Betaling af Kreditor kan forlanges erlagt, eller om Frigørelsestid, d. v. s. det Tidspunkt, paa hvilket Skyldneren har Ret til at frigøre sig ved Betaling. Er der aftalt noget om et af disse Tidspunkter, kan man ofte derfra drage Slutninger vedrørende det andet.

3) Reglen omfatter kun Betaling af »Gælden«, d. v. s. Hovedstolen. Om Renters Forfaldstid findes der i vidt Omfang Sædvaner, som gælder, hvor Aftale undtagelsesvis ikke foreligger. Hvis der er truffet Aftale om Rentebetaling, vil der iøvrigt ofte herfra kunne drages saadanne Slutninger med Hensyn til Betalingstid for Hovedstolen, at Reglen bliver uanvendelig, jfr. forrige Note. Dette vil saaledes være Tilfældet, hvis der er aftalt Rentebetaling til bestemte Terminer.

Den svenske Lov indeholder — foruden Bestemmelsen om Betalingstid for Hovedstolen — en særlig Regel om Rentebetaling.

4) Det vil sige: saasnart han vil. Det er selvfølgelig ikke Meningen, at Skyldneren, hvis Betaling skal erlægges paa Kreditors Forretningssted, har Ret til at betale udenfor Forretningstiden, eller at andre Skyldnere kan betale ved Nattetid eller paa Helligdage.

5) Der findes i dansk Ret ingen almindelig Lovregel om, hvornaar en Ydelse skal erlægges, naar *Forfaldsdagen falder paa en Helligdag*. Veksellovens § 72 indeholder for Vekslers Vedkommende særlige Bestemmelser herom, jfr. ogsaa de specielle Regler i Checklovens § 55 og Købelovens § 68. Bortset herfra var det før Gbl den almindelige An-

skuelse for Handelsforholds Vedkommende, at den foregaaende Dag blev Forfaldsdag, medens der udenfor Handelsforhold ikke havde dannet sig nogen almindelig Regel.

Reglen i Stk. 2 svarer i det væsentlige til Veksellovens § 72. I Mod-sætning til Stk. 1 omfatter den ogsaa Rentebetaling. — Husk § 52!

6) Formuleringen afviger noget fra Reglen i Vekselloven. Ifølge denne kan, naar en Veksel forfalder paa en lovbestemt Helligdag, »Betaling først kræves» den følgende Søndag. Efter de citerede Ord synes Bestemmelsen kun at kunne medføre, at Betaling, der erlægges den følgende Søndag, er rettidig, men ikke, at selve Forfaldsdagen iøvrigt udskydes. At Gbl's Regel har denne videregaaende Virkning, siges udtrykkelig. Hvis Betaling erlægges senere end »den følgende Søndag», kan Morarente (»Forhalingsrente») herefter først regnes fra denne, hvorimod Morarenten for Veksels Vedkommende — efter den ovenfor hævdede Forstaaelse af Veksellovens § 72 — maa regnes allerede fra den egentlige Forfaldsdag. Forskellen gør sig paa tilsvarende Maade gældende med Hensyn til Udgangspunktet for Forældelse, hvor Fristen løber fra Forfaldsdagen. Se særlig § 25 Note 3.

Reglen i Stk. 2 taler om Gældsbevets Forfaldsdag *»eller sidste rettidige Betalingsdag»*. De citerede Ord fandtes ikke i GbU, men er indsat i Loven under Rigsdagsbehandlingen. De sigter til Tilfælde, hvor der tilkommer Skyldneren »Løbedage» uden for de i Stk. 3 nævnte Terminer. Ved Tilføjelsen er Reglens Formulering iøvrigt blevet unøj-agtig. Der kan imidlertid ikke være Tvivl om Fortolkningen. Selve Forfaldsdagen udskydes kun, hvis det er den, der falder paa en Helligdag. Hvis derimod den sidste Løbedag falder paa en Helligdag, udskydes den »sidste rettidige Betalingsdag» til næste Søndag. Ellers vilde man faa en urimelig Regel, der ikke passede sammen med Bestem-melsen i Stk. 3, jfr. Note 10.

Ordene »sidste rettidige Betalingsdag» omfatter strengt taget ikke *Vedtagelser om*, at en vis Tids Forsinkelse medfører *særlige Mislighol-delsesvirkninger*. Som Eksempel kan nævnes Post 8 a i Justitsministe-riets Pantebrevformular I. Men meget taler for at anvende Reglen analogt paa saadanne Vedtagelser.

Den svenske Lov taler kun om Forfaldstid.

7) Herunder maa falde saavel »inden tre Maaneder» og lign. Beteg-nelser som »inden Aarets Udgang» og deslige.

Af Stk. 2 kan endvidere sluttes, at et Gælds brev, der skal betales *efter Paakrav*, ikke kan kræves betalt paa en Helligdag, jfr. Sv.Komm. S. 43. Skal Gælden betales *efter Opsigelse* med et vist Varsel, maa tilsvarende Regel følges, hvis Varslet udløber paa en Helligdag.

8) Efter hidtil gældende Ret havde Skyldneren 7 Løbedage ved Gældsbreve, der lød paa Betaling tidligst efter Forløbet af et Aar fra deres Udstedelse eller med mindst et Fjerdingssaars Opsigelse fra Fordringshaverens Side, se Lov Nr. 20 af 28. Februar 1874 § 2, jfr. D.L. 5—14—3. I andre Gældsforhold ansaas Løbedage for vedtaget, naar Betaling skulde ske i de sædvanlige Halvaarsterminer i Juni og December.

Reglen i Stk. 3 bevarer de almindelige Terminsløbedage, men afskaffer iøvrigt Løbedage for Gældsbreve. Den omfatter Betaling saavel af Hovedstol som af Renter, jfr. herved Note 3 og 5.

Da Bestemmelsen ifølge § 52 kun finder Anvendelse paa Gældsbreve, der er udstedt efter Lovens Ikrafttræden, har Loven af 1874 Gyldighed for de inden den 1. Juli 1938 udstedte Gældsbreve, ligesom de før denne Lov gældende Regler kan faa Betydning for meget gamle Gældsforhold.

Den svenske Lov giver ingen Regler om Løbedage, som i Sverige heller ikke kendtes før Loven.

9) I Gældsbreve, der er udstedt efter Lovens Ikrafttræden, faar Skyldneren herefter ikke Løbedage, hvis Gældsbrevet lyder paa Betaling »11. Juni« eller »11. December«. Derimod faar han Løbedage, hvis Gældsbrevet bruger Ordene »Juni Termin«, »11. Juni Termin«, »December Termin« eller »11. December Termin«. Og dette gælder, selv om Gældsbrevet ikke hjemler periodiske Ydelser i en Række Terminer. Endogsaa et Gælds brev for et Laan paa bestemt Tid, f. Eks. $\frac{1}{4}$ eller $\frac{3}{4}$ Aar, falder ind under Reglen, hvis det bruger de nævnte Udtryk.

10) Det fastslaas i Overensstemmelse med hidtidig Ret, at Løbedagene kun har den Betydning, at Betaling, der erlægges inden deres Udlob, betragtes som rettidig, saa at der ikke indtræder Misligholdelsesvirkninger. Der er altsaa ikke — som efter Stk. 2 — Tale om nogen Udskydelse af Forfaldsdagen. Hvis Løbedagene overskrides, maa Forhalingsrente saaledes i Almindelighed regnes fra den 11. Juni (December), jfr. herved § 62 Note 5.

I Forhold til tidligere Ret indeholder Reglen iøvrigt den Ændring, at Løbedagenes Antal, naar den 18. Juni eller December falder paa en Søndag, forøges med een, saa at Betaling den 19. er rettidig. Denne Ændring fandtes ikke i GbU, men er indsat under Lovforslagets Behandling paa Rigsdagen sammen med Tilføjjelsen i Stk. 2, jfr. Note 6. Herved erindres § 52.

11) Løbedage er vistnok hidtil kun sjældent blevet vedtaget udenfor Juni og December Terminer. — Se imidlertid Note 6 i Slutn. — I Veksler og Checks kan Løbedage ikke vedtages.

§ 6.¹

Stk. 1. Har Fordringshaverens Forhold hindret Betaling, skal Skyldneren, saa længe Hindringen varer, ikke svare Renter, selv om Gælden forud skulde forrentes.²

Stk. 2.³ Hvis rimelig Hensyntagen til Fordringshaveren⁴ efter Hindringens særlige Beskaffenhed⁵ kræver, at Skyldneren indsetter Beløbet i Bank eller Sparekasse,⁶ maa han tilsvare Fordringshaveren, hvad der vilde være indvundet herved.⁷

1) Loven indeholder ingen almindelig Regel om *Gældsbevsskyldnerens Pligt til at svare Renter*. Heller ikke før Gbl fandtes der fuldstændige Lovbestemmelser herom saa lidt som om Pengefordringer i Almindelighed.

Hvad angaar Forholdet *inden Forfaldstid*, har det hidtil været antaget, at Renter af en Gældsbevssfordring i Almindelighed kun skal svares, naar det er aftalt, og i saa Fald vil Gældsbrevet som Regel indeholde de fornødne Oplysninger om Rentepligten. Det har derfor ikke været nødvendigt at give nogen Regel herom. En saadan vilde iøvrigt ikke kunne indskrænkes til at omfatte Gældsbreve og vilde bl. a. derfor være meget vanskelig at fastsætte.

Regler om Renter *efter Forfaldstid* kan derimod ikke undværes. I mange Tilfælde vil der ikke være aftalt noget herom, og Rentepligt kan her indtræde, selv om der overhovedet intet er vedtaget om Renter.

Om Skyldnerens Pligt til at svare Morarente eller *Forhalingsrente* indeholder Loven en helt ny Regel. Da denne — der afløser Lov af 6. April 1855 § 3 — ikke blot omfatter Gældsbevssfordringer, men ogsaa enhver anden Pengeskyld, findes den i § 62 og ikke i § 6 som den svenske Lovs Regel om Morarente.

§ 6 omhandler herefter kun det Tilfælde, at Fordringshaverens Forhold har hindret Betaling. Bestemmelsen træder i Stedet for Reglen i Forordning af 9. Februar 1798 § 1, Stk. 2 om Rentepligtens Bortfald paa Grund af Fordringshaverens Forhold.

Ifølge § 53, Stk. 1 skal § 6 anvendes i alle Tilfælde, hvor Betalings-tiden indtræder efter Lovens Ikrafttræden.

2) Rentepligten bortfalder herefter i Almindelighed, naar Betaling hindres ved saadant Forhold, som man betragter som Fordringshaveremora. Dette stemmer ialfald i Hovedsagen med gældende Ret. Reglen maa uden Tvivl anvendes analogt paa alle almindelige Pengeforpligtelser.

Efter svensk Ret antages en tilsvarende Regel at følge af almindelige Retsgrundsætninger, hvorfor den ikke er optaget i Loven.

3) Selv om Skyldnerens Rentepligt er ophørt efter Stk. 1, kan der ifølge Stk. 2 paahvile ham Pligt til at sørge for, at Beløbet forrentes — hvis han da ikke deponerer det i Henhold til Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932. At Skyldneren dog ikke i al Almindelighed er pligtig til en saadan Varetagelse af Kreditors Interesser, fremgaar af Reglens Affattelse.

4) Beløbet maa have en vis Størrelse. Det kan ikke forlanges af Skyldneren, at han skal træffe særlige Foranstaltninger med Hensyn til ganske smaa Beløb.

5) Hvis Fordringshaveren uden Grund forhaler Afviklingen eller iøvrigt har optraadt saaledes, at han intet Hensyn fortjener, kommer Reglen ikke til Anvendelse. Iøvrigt maa det normalt være en Forudsætning, at Skyldneren maa forstaa, at Hindringen bliver af længere Varighed.

6) Allerede det i Note 4 og 5 anførte bevirker, at Reglen i Almindelighed ikke kan anvendes paa Renteudbetalinger. Særlig klart gælder dette om Renter ifølge Massegældsbreve med Kuponer, idet disse kan blive præsenteret til enhver Tid.

7) Kravet overfor Skyldneren maa i Almindelighed omfatte enten de Renter, der faktisk er indvundet ved Beløbets Indsættelse i en Bank eller Sparekasse, eller et Beløb svarende til de Renter, der vilde være opnaaet ved Fordringsbeløbets Indsættelse paa Anfordring i det Pengeinstitut, hvor Skyldneren nemmest havde kunnet anbringe Beløbet.

§ 7.¹

Stk. 1.² Lyder Gældsbrevet paa Mønt, der ikke er gangbar³ paa det Sted, hvor Betaling sker,⁴ kan Betalingen, medmindre andet er aftalt,⁵ ske enten i den Mønt, hvorpaa Gældsbrevet lyder,⁶ eller i Stedets Mønt⁷ efter Værdien⁸ paa Betalingsdagen.⁹

Stk. 2.¹⁰ Betaler Skyldneren ikke i rette Tid¹¹ et Gældsbrev, hvis Mønt ikke er gangbar paa det Sted, hvor Betaling skal ske,¹² og er Gældsbrevets Mønt faldet i Kurs,¹³ har Fordringshaveren Krav paa Erstatning for det Tab, han derved maatte have lidt.¹⁴ Hvis Omstændighederne ikke giver Grundlag for at opgøre Tabet anderledes,¹⁵ kan han kræve Betaling i Mønt, der er gangbar paa det Sted, hvor Betaling skulde ske,¹⁶ efter Kursen paa den Dag, da Gælden skulde være betalt.¹⁷

Stk. 3. Kurstabet skal dog ikke erstattes, hvis Forhalingen beror paa Fordringshaverens Forhold¹⁸ eller skyldes Lovgivningsforanstaltninger, Standsninger i den almindelige Samfærdsel eller lignende uovervindelige Hindringer, som Skyldneren ikke burde have regnet med ved Gældsbrevets Udstedelse.¹⁹

1) Dansk Ret har ingen almindelige Lovregler om *Forpligtelser i fremmed Mønt*. Men der er givet særlige Regler om Betaling af Veksler og Checks, der lyder paa fremmed Mønt, i Veksellovens § 41 og Checklovens § 36. Disse Bestemmelser ændres ikke ved Gbl.

Før 1932 havde man Regler om Veksler i Vekselloven af 7. Maj 1880 §§ 35—36. Med Støtte i dem og i Handelssædvane var der forlængst om Forpligtelser i fremmed Mønt opstillet en Regel, der svarede til Gbl § 7, Stk. 1.

2) Stk. 1 opstiller den Hovedregel, at Skyldneren, naar Gælds brevet lyder paa fremmed Mønt, kan vælge mellem at betale i den Mønt, hvorpaa Gælds brevet lyder, og Stedets Mønt.

Ogsaa den Skyldner, der er dømt til at betale et Beløb i fremmed Mønt, maa have denne Valgret, hvis Dommen ikke bestemmer det modsatte.

Undtagelse fra Hovedreglen gør Stk. 2, se Note 16.

3) Ordene omfatter alle Gælds breve, der lyder paa *en anden Pengeenhed end den, der gælder paa det Sted, hvor Betaling sker*. Reglen maa anvendes, selv om den fremmede Pengeenhed og den lokale har fælles Navn og fælles Hovedmønter.

4) For Anvendelsen af Stk. 1 er det ikke afgørende, om Gælds brevet lyder paa dansk eller udenlandsk Mønt, men om det lyder paa en Mønt, der ikke er gangbar paa det Sted, hvor Betaling sker. Hvis Gælds brevet lyder paa danske Kroner, men betales i Sverige, kan det altsaa betales med svenske Kroner (efter Værdien). Omvendt kan et Gælds brev, der lyder paa svenske Kroner, her i Danmark betales med danske Kroner.

Lovordene viser klart, at det kommer an paa Stedet, hvor Betaling faktisk sker, ikke paa det Sted, hvor Skyldneren var forpligtet til at betale. Dette faar ikke saa stor Betydning, da Fordringshaveren som oftest uden at komme i Fordringshaveremora kan nægte at tage imod Betaling udenfor det Sted, hvor Betaling skulde ske. Men hvis en Fordringshaver her i Landet rejser Sag til Betaling af et Gælds brev, som lyder paa fremmed Mønt, og som skulde betales i Udlandet, maa Skyldneren i Retten eller under Eksekutionsforretningen kunne betale med dansk Mønt efter Reglerne i § 7.

Naar Skyldneren sender Beløbet fra et Land til et andet, maa Bestemelseslandet i Almindelighed anses som det Land, hvor Betaling sker.

5) Tilføjjelsen af Ordet »effektiv«, jfr. Veksellovens § 41, Stk. 3, udelukker Skyldnerens Valgret. Og særlige Bestemmelser om Kursberegningen kan medføre andre Afvigelser fra § 7.

6) Det samme gælder efter den svenske Lov, skønt den ikke siger det udtrykkelig, men holder sig nærmere til Veksellovens Affattelse.

Hvilken Mønt et Gælds brev lyder paa, maa afgøres ved Fortolkning. Gbl har ikke optaget en Bestemmelse svarende til Veksellovens § 41, Stk. 4. Grunden hertil er, at denne Bestemmelse ikke vilde passe for alle Gælds breve. Ved Pantebreve i fast Ejendom maa Formodningen saaledes være for, at der sigtes til det Lands Mønt, hvor Ejendommen ligger. Andre Gælds breve vil Veksellovens Regel imidlertid som oftest kunne anvendes paa. Det er særligt klart, naar Gælds brevet udtrykkelig nævner Betalingsstedet — hvad en Veksels jo gør — eller det efter almindelige Regler skal betales paa Skyldnerens Forretningssted, jfr. § 4.

7) Stedets Mønt er den Pengeenhed, der gælder paa det Sted, hvor Betaling sker. Dette Steds Lovgivning er afgørende for, hvilke Mønter eller Sedler der er gyldige (tvungne) Betalingsmidler.

8) Gældens Beløb skal omregnes efter »Værdien« af den fremmede Mønt. Naar Gbl — ligesom Veksellovens § 41 — bruger dette Ord i Stedet for »Kurs«, skyldes det Ønsket om at gøre det klart, at Fordringshaveren skal have samme Værdi, omend paa en anden Maade. Bagved Reglen ligger den Tanke, at Fordringshaveren skal sættes i Stand til for det betalte Beløb selv at skaffe sig Gælds brevets beløb. »Værdien« kan derfor kort bestemmes som »den almindelige Salgspris« for Gælds brevets Valuta.

I Princippet maa Skyldneren herefter betale saa meget, at Kreditor for det modtagne kan købe Gælds brevets beløb. Og det maa være Skyldnerens Sag at bevise, at det Beløb, han tilbyder i Stedets Mønt, er stort nok til at indkøbe Gælds brevets beløb. Dette Bevis bliver imidlertid let, naar der paa Børsen noteres en »effektiv« Kurs for den paa gældende Valuta.

De effektive Kurser er her i Landet Udtryk for den Pris, hvortil Nationalbanken og andre Banker sælger Deviser. Derfor maa de normalt være afgørende, jfr. fra tidligere Ret Grosserer-Societetets Responsa af 29. September og 16. Oktober 1931 (U.f.R. 1932.917 Note, 918—19) samt Børsvoldgiftskendelse i U.f.R. 1933.868. Den officielle, effektive Børskurs maa være tilstrækkeligt Bevis for Værdien, indtil det modsatte godtgøres. Men hvis det kan oplyses, at den almindelige Salgspris afviger fra Kursen, er den almindelige Pris afgørende.

Den Kurs, som det drejer sig om, er i Overensstemmelse med Handelsbrug *Sælgerkursen for Sigtveksler* (og brevlige Overførsler), ikke Prisen for Metalmønt eller Pengesedler. Dette var udtalt i Veksellov

1880 § 35, idet Ordet »købes» maatte forstaas som sigtende til den almindelige Salgspris.

I de sidste Aar synes vore Banker at have udviklet den Brug, at den Skyldner, der vil indfri sin Gæld til den officielle Kurs, maa melde sig for Kursnoteringen. Tilbyder han først Betaling efter Noteringen, plejer Bankerne at tage Forbehold om endelig Regulering efter næste Dags Kurs.

Af Lovens Regel følger det, at en Skyldner ikke kan frigøre sig ved at betale Stedets Mønt i Overensstemmelse med en saakaldt »nominel» Kurs, idet denne ikke er Udslag af Tilbud og Efterspørgsel, men ialfald her i Landet normalt et Udtryk for Kursnoteringsudvalgets Skøn om Værdien. Men hvis Skyldneren betaler efter denne Kurs og Fordringshaveren modtager Beløbet uden Forbehold, kan han ikke senere kræve en anden Kurs lagt til Grund. Se herom Grosserer-Societetets Responsum af 9. Juli 1937, der er trykt i Børsen for 13. Juli s. A. tillige med Hovedindholdet af et Responsum fra Professor Henry Ussing, hvori saavel effektive som nominelle Kurser behandles nærmere.

Den Værdi, der skal lægges til Grund, er Værdien (Salgsprisen eller Sælgerkursen) *paa det Sted, hvor Betalingen sker*. Noteres der ingen Kurs der, eller er der intet Marked for fremmed Mønt der, maa Værdien fastsættes under Hensyn til Kurs eller Markedspris paa den derfra lettest tilgængelige Noterings- eller Markedsplads indenfor samme Land, sml. Veksellov 1880 § 35.

9) Betalingsdagen er *den Dag, da Betaling faktisk erlægges*, hvad enten det sker paa, før eller efter Forfaldsdagen, jfr. dog om det sidste Reglen i Stk. 2. I Overensstemmelse med almindelig Forretningsbrug, der slutter sig til Veksellov 1880 § 35, har Gbl her opstillet en anden Regel end Veksellov 1932 § 41, der i Princippet lægger Vægt paa Forfaldsdagens Værdi. Den praktiske Forskel bliver dog, da begge Love hjemler en anden Omregning ved forsinket Betaling, ikke stor undtagen i Tilfælde af Fordringshavermora, se Note 10.

Reglen i § 7, Stk. 1 kan ikke antages at gribe ind i de særlige Regler, der maatte foreskrive, at Kursberegningen ved *Konkurs* el. lign. skal ske efter andre Tidspunkters Kurs.

10) Stk. 2 og 3 handler om Fordringshaverens Ret til Erstatning for det Tab, han lider ved Kurssvingninger, naar Betalingen ikke sker i rette Tid. Reglerne herom er i den svenske Lov samlet i et Stykke, der er affattet noget anderledes, men næppe reelt afviger fra den danske Lov.

Stk. 2 angiver Kravets Omfang, Stk. 3 Betingelserne for at rejse Er-

statningskravet. Begge Stykker maa anvendes, selv om Gælds brevet lover effektiv Betaling af fremmed Mønt.

Hvis Betalingen forsinkes ved Fordringshaverens Forhold, maa Reglen i Stk. 1 anvendes. — Dette siges direkte i den svenske Lov. — Faren for, at den fremmede Mønt stiger i Kurs, kan Skyldneren imødegaa ved at indkøbe fremmed Mønt — jfr. herved § 6 — eller ved at deponere det Beløb, hvormed han kan frigøre sig, til Fordel for Fordringshaveren i Overensstemmelse med Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932.

11) Det gælder dog ikke, hvis Forhalingen beror paa Fordringshaverens Forhold eller andre af de i Stk. 3 nævnte Omstændigheder.

12) Reglen i Stk. 2 gælder, naar Gælds brets Mønt ikke er gangbar paa det Sted, hvor Betaling skal ske. Herunder falder ogsaa det Tilfælde, at et Gælds brev, der skal betales i Udlandet, lyder paa dansk Mønt. Hvis Kursen for dansk Mønt er faldet i det Land, hvor Betaling skal ske, maa Reglen i Stk. 2 altsaa anvendes. Dersom Betalingen skal ske i det Land, hvor Gælds brets Mønt er gangbar, finder de almindelige Regler om Forsinkelse derimod Anvendelse, jfr. § 62 med Note 14, og de vil ialfald kun medføre tilsvarende Erstatning, hvis de indenlandske Penges Købeevne under ekstraordinære Forhold er forringet stærkt.

13) Her bruges Ordet Kurs, fordi det praktisk afgørende i Almindelighed er den officielle Kursnotering, jfr. ovfr. Note 8. Ordet maa imidlertid fortolkes, som om der stod »Værdi« i indenlandsk Mønt. Det afgørende maa være Kursen eller Værdien paa det Sted, hvor Betaling skulde ske. Dette er tilkendegivet i den svenske Lov ved Tilføjslen af Ordet »där«.

Er Kursen steget, gælder Hovedreglen i Stk. 1.

14) Gbl har ikke givet Fordringshaveren Ret til uden videre at kræve Betaling efter Forfaldsdagens Kurs, hvis han foretrækker dette — saaledes som Veksellovens § 41 gør. Man har ment, at en saadan Regel i for høj Grad vilde give Fordringshaveren Adgang til at spekulere paa Skyldnerens Bekostning. Efter Gbl har Fordringshaveren derimod i Princippet Ret til Erstatning for sit Tab. Herved maa i Overensstemmelse med almindelige Retsregler underforstaas, at Erstatningen normalt kun omfatter *adækvate Følger*, og at Skyldneren helt eller delvis kan fritages for at erstatte Tab, som er hidført ved Fordringshaverens *egen Skyld*. Jfr. hertil U.f.R. 1934.530H.

Det var ogsaa anerkendt i tidligere Praksis, at Fordringshaveren kunde kræve Erstatning for Tab ved Kursfald. Men Domstolene var ikke meget tilbøjelige til at give Erstatning. Se som Eksempler U.f.R.

1926.1020, 1933.965 og 983, jfr. ogsaa Børsvoldgiftskendelser i U.f.R. 1933.861, 1936.914.

15) Der kan tilkendes saavel højere som lavere Erstatning, hvis Omstændighederne giver Grundlag derfor. Eksempler herpaa nævnes i Note 17 ndfr.

16) Naar dette Krav fremsættes, mister Skyldneren Retten til at betale i Gældsbreve's Mønt. Han har altsaa kun Valgretten efter Stk. 1, naar han betaler i rette Tid. Men hvis Skyldneren erlægger den forsinkede Betaling i et tredie Land, kan han betale den Værdi, Stk. 2 giver Krav paa, i dette Lands Mønt.

17) Hvis Omstændighederne ikke begrundet et andet Resultat, kan Fordringshaveren kræve Betalingen beregnet »efter Kursen paa den Dag, da Gælden skulde være betalt«. — Kursen maa ogsaa her forstaaes som en praktisk Betegnelse for »Værdien«, jfr. Note 8. — Veksellovens § 41 giver en Regel i samme Retning, men det er ikke som § 7, Stk. 2 en blot Formodningsregel.

Denne Bestemmelse omfatter alle Gældsbreve, men den er navnlig givet med Henblik paa Omsætningsgældsbreve, hvor det er særlig vigtigt at have en klar og let anvendelig Regel, der ikke kræver omstændelig Bevisførelse. Derfor vil man næppe anvende Bestemmelsen analogt paa simple (unegotiable) Fordringer, der ikke er Gældsbrevs-krav.

Naar Loven her ikke taler om Erstatning, men siger, at Fordringshaveren kan »kræve Betaling« paa den nævnte Maade, tilkendegives herved, at denne Erstatning skal behandles som en Del af selve Gældsbrevskravet og ikke som en særlig Fordring ved Siden deraf. Det kan f. Eks. faa Betydning, hvis der bliver Tale om Modregning. Iøvrigt maa en tilsvarende Regel gælde, selv om Erstatningen paa Grund af særlige Omstændigheder beregnes paa anden Maade.

Forfaldsdagens Kurs kan Fordringshaveren imidlertid kun kræve anvendt, *naar Omstændighederne ikke giver Grundlag for at opgøre Tabet anderledes*. Disse noget vage Ord er benyttet for at antyde, at man ikke altid kan kræve bestemt Bevis for, at Tabet ikke har den normale Størrelse.

Hvorvidt en Fordringshaver lider Tab ved Kursfald, vil væsentlig bero paa, hvorledes han vilde have anvendt det Beløb, der skulde være betalt. Hvis han vilde have anbragt det i en Bank eller i andre Pengefordringer i det Land, hvor Betaling skulde ske, vil han normalt lide et Tab svarende til Kursfaldet. Sml. U.f.R. 1927.400. — Er Kursen faldet $\frac{1}{10}$, faar han et Tab paa $\frac{1}{10}$ af Gældens Beløb. — Og samme Tab lider han, hvis Gældsbreve's Beløb var bestemt til at anvendes til Indfrielse

af en Forpligtelse i Betalingslandet, og det selv om han har brugt andre af sine Midler i samme Land til at dække Forpligtelsen. Omvendt lider han i Almindelighed intet Tab, hvis Pengene skulde være anbragt i det Land, hvis Mønt Gælds brevet lyder paa. Resultatet kan dog paa-virkes af særlige Omstændigheder, derunder meget ustabile Pengeforhold i det Land, hvor Pengene skulde være anvendt.

I Betragtning af Vanskeligheden ved at skaffe konkret Bevis bør man formentlig kunne søge Støtte i *Formodninger* om, hvad der er naturligt, og hvad man derfor gennemsnitlig kan regne med. Man kan da navnlig opstille en Formodning for, at Fordringshaveren vilde have anvendt Beløbet i det Land, hvor han hører hjemme eller har sin økonomiske Virksomhed samlet. Oplysning om, at Fordringshaveren bor eller udelukkende driver Erhverv i det Land, paa hvis Mønt Gælds brevet lyder, maa herefter, indtil særlige Omstændigheder oplyses, være tilstrækkelig til at afkræfte Formodningen om, at han har lidt Tab ved Kursfaldet. Sml. U.f.R. 1928.84H. Paa lignende Maade maa Erstatning kunne nægtes, hvis Fordringshaveren kun var Kommissionær for en Person i det Land, paa hvis Mønt Gælds brevet lyder, og han ikke maa tilsvare denne nogen Kursgodtgørelse. Er der lovet effektiv Betaling i fremmed Mønt, vil Formodningen for, at der lides Tab svarende til Kursforskellen, vistnok være noget svagere end i de almindelige Tilfælde. Hører Fordringshaveren hjemme i et tredje Land, kan dette begrunde, at man beregner Tabet i Forhold til Kursen paa hans Hjemlands Mønt.

Se til det udviklede nærmere Sv.Komm. S. 53—55 og Ussing i Svensk Juristtidning 1926.190 ff.

18) Loven sigter her til det, man plejer at kalde Fordringshaveremora, jfr. § 6 Note 2. Sml. U.f.R. 1933.1082, 1934.1101H.

19) Denne Regel tilsigter at gengive almindelige Retsgrundsætninger om Ansvar for Ikke-Opfyldelse af Pengeforpligtelser. Ansvarer er ikke betinget af, at Forsinkelsen kan tilregnes Skyldneren. Reglen skulde reelt stemme med Lov om Køb § 30, jfr. § 24. Under »Lovgivningsforanstaltninger» kan ogsaa falde de Hindringer, Deviselovgivningen medfører. Skyldneren gaar dog kun fri for Ansvar, naar Hindringen var upaa-regnelig og praktisk uovervindelig fra et økonomisk Synspunkt.

§ 8.¹

En Bestemmelse i et Gælds brev kan tilsidesættes helt eller delvis,² hvis det vilde være utilbørligt eller klart stride mod god Forretningsskik³ at anvende⁴ den.⁵

1) Reglen i § 8 er ny. Ved Stiftelse af Gældsbrevsforhold, navnlig Laan, vil Skyldneren ofte paa Forhaand være den svageste Part i Forholdet. Dette gælder ikke mindst, naar han staar over for en Institution som Fordringshaver, f. Eks. en Bank. Denne vil i ensartede Forhold anvende de samme, trykte Formularer, saaledes at det er vanskeligt for Skyldneren at faa Indflydelse paa Affattelsen af de nærmere Betingelser. Han maa finde sig i, at de ensidig fastsættes af Fordringshaveren, som derved faar Mulighed for i Aftalen at optage Vilkaar, der er ubillige over for Skyldneren. Men selv Vilkaar, der i det store og hele er rimelige, kan faa uheldige Virkninger i særegne Tilfælde, som ikke er taget i Betragtning ved Affattelsen af Kontraktsbetingelserne. Det vilde da ikke stemme med god Forretningsskik at kræve Vedtagelsen anvendt. Se fremdeles Note 5.

Der findes nu vel i Aftalelovens 3. Kapitel forskellige Regler, der giver Domstolene Adgang til i visse Tilfælde at tilsidesætte Aftaler, der indeholder ubillige Bestemmelser. Men de vil kun i de færreste Tilfælde kunne anvendes til at beskytte Skyldneren i de omhandlede Forhold. Der er derfor givet en særlig Regel herom i Gbl.

2) Cfr. Aftalelovens § 31, hvis Anvendelse medfører, at Løftegiveren overhovedet ikke er bundet ved den af ham afgivne Viljeserklæring.

3) Bestemmelsens Anvendelse beror vel paa et Skøn, men Loven har ved de benyttede stærke Udtryk tilkendegivet, at Reglen kun tager Sigte paa klare Tilfælde, jfr. ogsaa Forsikringsaftalelovens § 34. Udtrykket »utilbørlig« er snævrere end »ubillig«. Det forudsætter en dadelværdig Optræden. Efter den svenske Lov skal ogsaa Utilbørligheden være aabenbar.

4) Bestemmelsen i Gældsbrevet behøver ikke i sig selv at være urimelig. Reglen omfatter vel ogsaa saadanne Tilfælde, men dens Anvendelse er kun betinget af, at det *i det enkelte foreliggende Tilfælde* vilde være utilbørligt at anvende Bestemmelsen i Gældsbrevet. Denne kan altsaa tilsidesættes, selv om den i og for sig er gyldig og under andre Forhold vilde kunne anvendes med fuld Føje. Det afgørende er, hvorledes Bestemmelsen maa bedømmes paa det Tidspunkt, da der bliver Tale om at anvende den.

Reglen vil efter Omstændighederne kunne anvendes paa Misbrug af Vilkaar, der giver Fordringshaveren Adgang til at handle efter eget Skøn, f. Eks. naar en Bank betinger sig Ret til at kræve yderligere Sikkerhed, hvis det stillede Pants Værdi »efter Bankens Skøn maatte forringes«, eller »at realisere Pantet paa hvilkensomhelst Maade, den finder tjenlig«. Reglen kan ogsaa tænkes anvendt paa Guldvärdis-

klausuler, der er vedtaget efter 29. September 1931. — Om Guld-klausuler vedtaget før denne Dag se Lov Nr. 254 af 27. November 1936.

Lovreglen vil i Almindelighed først kunne gøres gældende, naar Anvendelsen af Gældsbrevsbestemmelsen bliver aktuel. Det er dog næppe udelukket, at der i særlige Tilfælde paa Forhaand kan gennemføres et Anerkendelsessøgsmaal (cfr. herimod Sv.Komm. S. 58). Dette maa saaledes kunne ske, naar der er indtraadt Omstændigheder, som gør det forudseeligt, at § 8 kan paaberaabes, men Skyldneren ikke kan opnaa Tilsagn fra Kreditor om, at han ikke vil gøre Gældsbrevets Bestemmelse gældende. Hvis f. Eks. en Bank, der faar baade Pant og Kaution, betinger sig, at Kautionisten skal hæfte »uden Hensyn til, hvorvidt Banken opnaar den foran tilsagte Panteret«, men Banken ved grov Forsømmelse gaar Glip af Pantesikkerheden, maa en Kautionist, hvis Banken nægter at udtale sig, kunne kræve Anerkendelsesdom for, at hans Ansvar er nedsat med Værdien af den ikke opnaaede Panteret.

5) Selv om Formaålet med Reglen hovedsagelig er at beskytte Skyldneren, jfr. Note 1, vil den dog efter Omstændighederne ogsaa kunne paaberaabes af Kreditor, f. Eks. overfor en Bestemmelse, som Skyldneren har faaet indsat i Gældsbrevet.

§ 9.¹

Overdrages et Gælds brev til Eje eller Pant,² indestaar Overdrageren for, at Fordringen bestaar.³ Dette gælder dog ikke ved Gaver og heller ikke, naar Erhververen vidste, at Fordringen ikke bestod, eller havde Grund til Mistanke derom.^{4,5}

1) Bestemmelserne i §§ 9 og 10 angaar Virkningen af et Gældsbrevs Overdragelse i Forholdet mellem Overdrager og Erhverver. De er overensstemmende med de Regler, der før Gbl antoges at gælde for Overdragelse af Fordringer i Almindelighed.

2) Reglerne kommer kun til Anvendelse paa Overdragelser i levende Live. Der nævnes kun de to langt vigtigste Arter af disse, Transport og Pantsætning, men Lovens Regler om Overdragelse »til Eje eller Pant« maa analogt anvendes paa Overdragelse til Brug.

Den svenske Lov bruger i § 9 (og andre Steder) Udtrykket *överbåtelse*, der ikke omfatter Pantsætning, men har til Gengæld ved en almindelig Regel i § 10 fastslaaet, at det, som Loven siger om *överbåtelse*, ogsaa skal gælde om Pantsætning.

3) Overdrageren maa altsaa erstatte Erhververen det Tab, han har lidt ved, at Fordringen har vist sig ikke at eksistere.

4) I Stedet for at anvende Udtrykket »god Tro«, der i Lovgivningen bruges i forskellige Betydninger, har Loven — for at lette Forstaaelsen af de enkelte Regler — i de fleste af disse givet en udførligere Angivelse af Betingelsens Indhold. De anvendte Udtryk varierer noget for de forskellige Forholds Vedkommende, som Bestemmelserne omhandler.

5) Bortset fra Svigstilfælde og lign. er Overdrageren heller ikke ansvarlig, hvis han udtrykkelig eller stiltiende har taget Forbehold herimod.

§ 10.¹

Overdrageren af et Gælds-brev indestaar kun for Skyldnerens Vederhæftighed,² naar han har paataget sig det.³

1) Se Note 1 og 2 til § 9.

Den tilsvarende Bestemmelse findes i den svenske Lov i § 9, Stk. 2. Om svensk § 10 se Note 2 til § 9.

2) D. v. s. Evne til at betale.

3) Det er ligegyldigt, om Aftalen er udtrykkelig eller stiltiende. At Overdragelsen sker ved Endossement, medfører ikke i sig selv, at Overdrageren bliver ansvarlig. Dette gælder derimod ved Veksler og Checks, se Veksellovens § 15, jfr. § 47, og Checklovens § 18, jfr. § 44.

Ogsaa ved *Vekselobligationer* medførte Anvendelse af Endossements-formen i sin Tid Ansvar for Overdrageren, men Gbl § 60 har ophævet alle særlige Regler om disse Papirer, der iøvrigt er gaaet helt af Brug her i Landet. Vekselobligationer kendes ikke i Finland og Sverige, men anvendes stadig i betydeligt Omfang i Norge.

KAPITEL 2.

Omsætningsgældsbreve.¹

1) Omsætningsgældsbreve er Lovens Navn for negotiable Gældsbreve, d. v. s. Gældsbreve, som til Betyggelse af Omsætningen er undergivet særlige Regler om Fortabelse af Indsigelser og Rettigheder, jfr. herved Indledningen (foran S. 4) Nr. 3. Reglerne for Omsætningsgældsbreve i Almindelighed findes i §§ 11—22. Foruden Fortabelse af Rettigheder (§ 14) og Indsigelser (§§ 15—17) omhandler de Modregning ved Overdragelse (§ 18), Legitimationen ved Betaling og lign. (§§ 19—21) samt Overdragelse til Sikkerhed (§ 22).

Indenfor Omsætningsgældsbrevenes Ramme (§§ 11 og 12) sonderer Loven flere Steder mellem Ihændeavgældsbreve og andre Omsætningsgældsbreve, se §§ 12, 13, 14, 19, § 21, Stk. 1, jfr. ogsaa § 4, Stk. 1.

Til de almindelige Regler for Omsætningsgældsbreve kommer særlige Regler om Notering af Massegældsbreve i Kap. 5, om Kuponer i §§ 23—25 og om Forældelse i Kap. 6.

Overgangsbestemmelser til Kap. 2 giver § 51 og §§ 54—56.

Den svenske Lovs Navn for Omsætningsgældsbreve er »løpande skuldebrev«.

§ 11.

Stk. 1. Reglerne i dette Kapitel kommer til Anvendelse paa Omsætningsgældsbreve.

Stk. 2. Omsætningsgældsbreve er:

1. Gældsbreve, der lyder paa Betaling til Ihændeavgælden eller ikke angiver, hvem Gælden skal betales til (Ihændeavgældsbreve).¹
2. Gældsbreve, der lyder paa Betaling til bestemt Person eller Ordre (Ordregældsbreve).²
3. Gældsbreve, der giver Pant i fast Ejendom eller registreret Skib, medmindre der i Gælds brevet er indføjet Ordene »ikke til Ordre« eller tilsvarende Forbehold.³
4. Gældsbreve, der lyder paa Betaling til en bestemt Person (Navnegældsbreve), naar de utvetydig angiver, at de skal være Omsætningsgældsbreve.⁴

1) Jfr. Note 2 til § 4. — Ogsaa Gældsbreve, hvor Udstederen i Teksten har ladt Plads staa aaben til Indføjelse af Fordringshaverens Navn, er Ihændeavgældsbreve, indtil Navnet indføjes, jfr. § 12 Note 4. Se dog § 4 Note 3.

2) Kravet om Anvendelse af Ordreklausul i Gældsbreve er noget helt nyt i dansk Ret. Før Gbl var alle Gældsbreve — altsaa ogsaa Gældsbreve, der blot lød paa Betaling til en bestemt Person — negotiable, medmindre der i Dokumentet var taget Forbehold herimod. Tilføjelse af en Ordreklausul havde ingen retlig Betydning, heller ikke for Virkningerne af Negotiabiliteten, og den fandtes derfor i Almindelighed ikke i Gældsbreve.

Efter § 11, Stk. 2 er Gældsbreve som Hovedregel kun negotiable, naar de indeholder Ordreklausul, jfr. dog Nr. 3 og 4 samt Overgangsbestemmelsen i § 54.

Loven har ved denne indgribende Ændring i den hittidige Rets tilstand paa et vigtigt Punkt bragt dansk Ret i Overensstemmelse med den Regel, der i Forvejen var gældende saavel i Finland og Sve-

rige som i de fleste andre Lande, og som antagelig ogsaa vil blive gennemført i Norge, hvor Forholdet hidtil har været det samme som her i Landet.

Ændringen angaar kun Gældsbreve. Det kan derfor ikke slutes fra Loven, at andre Dokumenter bliver omsættelige — og omvendt kun er omsættelige — naar de indeholder en Ordreklausul.

Om et Gælds brev fremtidig bør forsynes med Ordreklausul, maa bero paa, om det har væsentlig Betydning, at Gælds brevet let kan sælges eller pantsættes. Hvis Kreditor ikke regner med at kunne faa Interesse i Salg eller Pantsætning af Gælds brevet, bør det ikke udstedes med Ordreklausul. Et Omsætningsgælds brev betyder større Besvær og Risiko ogsaa for Kreditor. Baade ved Tyveri og Bedrageri kan han miste Gælds brevsfordringen, jfr. Gbl § 14, og hvis Gælds brevet forsvinder helt, maa han søge Mortifikation. Derfor maa der udvises stor Agtpaa-givenhed ved Opbevaringen af et Omsætningsgælds brev. Paa den anden Side er Kreditor nødt til at have Gælds brevet til Stede ved Indfrielse af Gælden.

Af disse Grunde bør man ikke engang i Forretningsforhold indsætte Ordreklausul i alle Gældsbreve. En Bank vil f. Eks. staa sig ved at anvende simple Navnegældsbreve i alle Tilfælde, hvor den ikke kan tænke sig at belaa (rediskontere) Gælds brevet. Og ved private Laan bør Ordreklausulen kun anvendes, hvis Fordringshaveren vil sikre sig Adgang til at sælge eller belaa Gælds brevet.

3) Da det er saa almindeligt, at Pantebreve i fast Ejendom eller registreret Skib omsættes, kræver Loven ikke Ordreklausul for disse Dokumenters Vedkommende. De er altsaa Omsætningsgældsbreve, selv om de — som det hidtil saa godt som altid har været Tilfældet — udstedes til en bestemt Person uden Ordreklausul. De kan dog gøres ikke-omsættelige ved et Forbehold herom; de undergives saa Reglerne om simple Gældsbreve i Kap. 3. — Medlemspantebreve til Kredit- og Hypotekforeninger kan ikke overdrages og skal have Bemærkning herom paa Pantebrevets Forside, se Love af 7. April 1936 Nr. 109 § 28, Stk. 3 og Nr. 108 § 22, Stk. 3. — Sml. iøvrigt U.f.R. 1931.574 (Forlig, der gav Pant, ligestillet med Pantebrev).

Bestemmelsen omfatter ikke *Skadesløsbreve*, jfr. foran S. 7.

Det maa være selve det af Skyldneren udstedte Gælds brev, der giver Pant. Hvis Pantebrevet giver *Pant for Trediemands Gæld*, som Trediemanden udsteder særskilt Gælds brev for, falder dette Gælds brev ikke ind under § 11 Nr. 3. Paa Pantebreve, der ikke indeholder en personlig Forpligtelseserklæring, maa Reglerne i Kap. 2 anvendes analogt. Sml. U.f.R. 1931.144.

§ 11 kræver ikke, at Pantebrevet skal være tinglyst eller registreret. Loven gaar ud fra, at der kan forekomme Omsætning af Pantebreve inden Tinglysningen eller Registreringen, f. Eks. hvor Skyldneren er anerkendt solid. Derimod er kun tinglyste Pantebreve undergivet de i Tinglysningenslovens §§ 27 og 28 indeholdte Regler, som ikke er ændret ved Gbl.

Den svenske Lovs Regel om Pantebreve (Stk. 3) afviger noget fra den danske.

4) Den almindelige Ordreklausul («eller Ordre») bør altid benyttes, fordi det er praktisk at anvende en saadan staaende Klausul, hvis Betydning staar klar for enhver, der har med Gældsbreve at gøre. Dens Anvendelse er dog ikke et ubetinget Formkrav, men Gædsbrevet bliver uden den sædvanlige Klausul kun et Omsætningsgædsbrev, hvis det aldeles tydeligt fremgaar af Papiret, at dette er Meningen. Det er vel ikke nødvendigt netop at bruge Udtryk som «Omsætningsgædsbrev» eller «Ordregædsbrev», men det er f. Eks. ikke tilstrækkeligt at benytte Vendingen «til N. N. eller den, til hvem hans Ret overdrages».

Den svenske Lov indeholder ingen tilsvarende Bestemmelse, idet det fandtes unødvendigt udtrykkelig at fastslaa Reglen.

§ 12.

Stk. 1.¹ Faar et Ihændeavgædsbrev² Paategning om, at Fordringen tilkommer en bestemt Person, eller at det skal betales til en bestemt Person eller Ordre, vedbliver det at være undergivet denne Lovs Regler om Ihændeavgædsbreve, medmindre Paategningen er underskrevet af Skyldneren³ eller foretaget med Hjemmel i Gædsbrevet.⁴

Stk. 2. Masseavgædsbreve, der er udstedt til Ihændeavgædsbreven eller til bestemt Person eller Ordre, vedbliver at være Omsætningsgædsbreve, selv om de af Skyldneren forsynes med Paategning om, at de er noteret paa Navn.⁵ De undergives for en Del særlige Regler ved denne Lovs Kapitler 5 og 6.⁶

1) Reglen er ny. Før Gbl antoges det at være Hovedreglen, at Ejeren af et Ihændeavgædsbrev kunde gøre det til et Navnepapir ved at give det Paategning om, at det tilhørte ham. I de fleste andre Lande antages Gædsbrevets Karakter derimod ikke at kunne ændres ved en saadan ensidig Paategning fra Fordringshaveren, idet dette vilde kunne medføre Ulemper for Skyldneren, der ved Udstedelsen af Gædsbrevet til Ihændeavgædsbreven bør kunne regne med, at han ikke senere, navnlig ved Betalingen, skal have Risiko og Besvær med at prøve Paategninger om Rettigheder, Transporter etc., men kan nøjes med at se paa

Ihændeavelsen. Paa et enkelt Omraade har Lovgivningen ogsaa her i Landet fulgt denne Opfattelse, idet Checklovens § 20 bestemmer, at en Check, der er udstedt til Ihændeavelsen, vedbliver at være en Ihændeavelse, selv om den endosses til en bestemt Person.

Reglen i Stk. 1 stemmer formentlig med hidtil gældende Ret, for saa vidt angaar *Statsobligationer* udstedt i Henhold til Lov af 12. November 1886, idet disse stedse skal lyde paa Ihændeavelsen, jfr. Bekg. af 13. November 1886 § 5.

En Overgangsbestemmelse, der særlig angaar § 12, giver § 55, Stk. 1.

2) Samtykke fra Skyldneren er ogsaa nødvendigt, hvis et *Ordregældsbrev* skal ændres til et Navnegældsbrev. Men dette Tilfælde er formentlig ret upraktisk og derfor ikke udtrykkelig omtalt i Loven.

3) De fleste Ihændeavergældsbreve er Obligationer, der kan være Genstand for egentlig *Notering* i Henhold til Kap. 5. Denne foretages af Skyldneren — eller af andre paa hans Vegne — og opfylder saaledes Betingelserne i § 12. Den nye Regel har kun Betydning for unoterede Paategninger. En saadan Paategning kan vel faktisk beskytte den unoterede Ret ved at fremkalde ond Tro hos en Erhverver af Gældsbrevet, jfr. § 14 Note 7, eller hos Skyldneren, der vil betale, se § 19 Note 5 og 7. Men hvis Erhververen eller Skyldneren er i god Tro, f. Eks. fordi Paategningen er fjernet eller Obligationen forsynet med falsk Transport til Ihændeavelsen, faar Paategningen efter Reglerne i §§ 14 og 19 ingen Betydning. Og god Tro kræves ikke engang hos Erhververen ved Ihændeavereobligationer, som ikke kan faas noteret paa Navn, se den særlige Regel i § 14, Stk. 3.

4) Selve Gældsbrevet kan give Fordringshaveren Hjemmel til at gøre det til et Ordre- eller Navnegældsbrev. Det er f. Eks. Tilfældet, hvis Gældsbrevet udstedes med Plads aaben i Teksten til Indføjelse af Fordringshaverens Navn. Hvis Teksten indeholder en Ordreklausul, kan enhver Fordringshaver gøre Gældsbrevet til et Ordregældsbrev ved at indsætte et Navn i Teksten.

5) Da Navnegældsbreve efter § 11 ikke er Omsætningsgældsbreve, vilde Reglen i § 12, Stk. 1, hvis den gjaldt uden Indskrænkninger, medføre, at en Obligations Notering paa Navn gjorde den til et simpelt Gældsbrev, saaledes at Skyldneren vilde bevare Indsigelser, som ellers vilde fortabes. Dette stemmer imidlertid ikke med Formålet med Noteringsreglerne i Kap. 5. Disse er — ligesom det var Tilfældet med de hidtil gældende Bestemmelser om Notering — kun givet i Fordringshaverens Interesse og tilsigter ikke at virke til Fordel for Skyldneren. Det har derfor været nødvendigt i Stk. 2 at fastslaa, at Omsætteligheden bevares uanset Noteringspaategningen.

6) Den svenske Lov indeholder kun en Regel, der svarer til Stk. 1. Dette hænger sammen med, at den danske Ordning, hvorefter de fleste offentlige Obligationer kan noteres paa Navn, er ukendt i Sverige.

§ 13.¹

Ved Ihændeavgældsbreve² formodes den, der har Gælds-brevet i Hænde,³ at have Retten til at gøre Fordringen gældende.⁴ Ved andre Omsætningsgældsbreve⁵ formodes Retten at tilkomme den, der har Gælds-brevet i Hænde, naar det enten er stilet til ham⁶ eller er overdraget til ham eller til Ihændeavgiveren⁷ ved skriftlige⁸ Overdragelser,⁹ der fremtræder¹⁰ som en sammenhængende Række.^{11,12}

1) Reglerne i § 13 stemmer i det hele med hidtil gældende Ret.

En Skyldner ifølge en almindelig Fordring eller den, der køber en saadan, maa undersøge, om den, han betaler til eller handler med, ogsaa virkelig er rette Kreditor eller beføjet til at optræde for denne, idet det gaar ud over ham selv, hvis dette senere viser sig ikke at være Tilfældet. For Papirer, der skal kunne omsættes hurtigt og sikkert, kan samme Regel derimod ikke gælde. Her maa det i Almindelighed komme an paa, om den, man har med at gøre, tager sig ud som berettiget eller som beføjet til at optræde paa den berettigedes Vegne.

§ 13 bestemmer nærmere de Krav, der ved de forskellige Slags Omsætningsgældsbreve maa stilles til denne »Legitimation«, og giver den almindelige Regel, at den legitimerede formodes at have Retten til at gøre Fordringen gældende. Denne Regel gøres der Anvendelse af i to af de vigtigste Retninger ved §§ 14 og 19. Men den har Betydning ogsaa i andre Retninger. Skyldneren kan saaledes nægte at betale til Fordringshaveren, naar denne mangler Legitimation, sml. § 21. Paa den anden Side behøver den legitimerede ikke at føre yderligere Bevis for sin Ret, men vil under en Retssag kunne faa Dom over Skyldneren, medmindre denne godtgør, at Fordringen ikke tilkommer den legitimerede.

Formodningen omfatter ikke blot den Ihændeavgiver, der angiver selv at være Kreditor, men ogsaa den, der angiver, at han har Ret til at raade over Gælds-brevet for den virkelige Kreditor.

2) Ihændeavgældsbreve er de i § 11 Nr. 1 nævnte Gældsbreve, medmindre Gælds-brevet har faaet en Navnepaategning, som er underskrevet af Skyldneren eller foretaget med Hjemmel i Gælds-brevet, se § 12, Stk. 1, jfr. § 55, Stk. 1.

3) Det eneafgørende ved Ihændeavgældsbreve — og Hovedgrundlaget for Legitimationen ved alle andre Omsætningsgældsbreve —

er, at vedkommende *har Gældsrevet i Hænde*. De udhævede Lovord maa forstaas bogstavelig. Noget andet er, at en Ihænde-haver kan føre Legitimationen over paa en anden Person. Hvis en Ihænde-haver erklærer, at han sidder inde med Gældsrevet paa en andens Vegne, kan han lade den repræsenterede nyde godt af Legitimationen. Naar et Omsætningsgælds-brev fremlægges i en Retssag af Sagsøgerens Sagfører, maa Retten give Sagsøgeren Dom uden yderligere Bevis for, at det er ham, der ejer Gældsrevet.

Legitimationen kan paa den anden Side ikke skabes ved en blot Paategning paa et Omsætningsgælds-brev eller ved, at det »noteres» paa en Persons Navn, jfr. Kap. 5. Noget andet er, at Navnepaategning og Notering kan have væsentlig Betydning under senere Tvist om Ejendomsretten, f. Eks. under en Vindikationssag, eller naar der skal søges Mortifikation.

4) Om hvad der ligger heri, se Note 1.

5) D. v. s. alle Omsætningsgælds-breve, der ikke er Ihænde-haver-gælds-breve (Note 2), jfr. §§ 11—12.

6) Det forudsættes her, at Gældsrevet ikke er forsynet med Paategning om, at Retten er overført til andre.

7) Dette gælder, selv om Ihænde-havertransporten var i Strid med Stempel-lovens § 32.

Lige med Overdragelse til Ihænde-haveren maa stilles Overdragelse in blanco, sml. U.f.R. 1934.603. Om den blotte Navnepaategning paa Gælds-revet's Bagside skal betragtes som en Overdragelse til Ihænde-haveren, maa bero paa, om den almindelig opfattes saaledes ved Gælds-breve af denne Art. En egentlig Kvitteringspaategning (»betalt» eller »modtaget») kan derimod ikke ligestilles med en Transport til Ihænde-haveren.

8) Overdragelserne skal være skriftlige, men behøver ikke at være paategnet Gældsrevet. Løse skriftlige Transporter eller Pantsætnings-dokumenter er tilstrækkelige, naar de klart angaar vedkommende Gælds-brev. Gbl afviger saaledes fra Veksellovens § 16.

9) En sammenhængende Række *Transporter* giver Ihænde-haveren Legitimation til at raade over Gældsrevet (og Fordringen) som Ejer. En *begrænset* Overdragelse giver selvfølgelig ikke samme vidtgaaende Legitimation, men kun Legitimation til at gøre den begrænsede Ret gældende. En Pantsætningserklæring giver derfor kun Legitimation til at raade over Gældsrevet, saaledes som en Panthaver normalt har Ret til. Spørgsmaalet, om han kan inddrive Fordringen, maa derfor

bero paa de almindelige Regler om Pant. Noget tilsvarende maa gælde, hvis Overdragelsen indeholder andre Begrænsninger.

10) Det er ikke nødvendigt, at Overdragelserne virkelig hænger sammen, men kun, at de efter selve Papirerne ser ud til at gøre det. Gbl har dog ikke optaget Reglen i Veksellovens § 16, 2. Pkt. om, at udstrogne Endossementer betragtes som uskrevne.

11) Hvis der oppe i Adkomstrækken findes en Transport til Ihænde-haveren, kan den følgende Overdragelse være undertegnet med et hvilket som helst Navn.

12) Den svenske Lov indeholder i § 13, sidste Pkt. en speciel svensk Regel. Iøvrigt deler den § 13 i to Stykker.

§ 14.¹

Stk. 1. Naar et Ihænde-havergældsbrev er overdraget til Eje eller Pant² af den, der sad inde med det,³ og Erhververen har faaet Gældsbrevet i Hænde,⁴ hindrer det ikke hans Ret, at Overdrageren var umyndig⁵ eller manglede Ret til at raade over Gældsbrevet,⁶ medmindre Erhververen vidste dette eller ikke har udvist den Agt-paagivenhed, som Forholdene krævede.⁷

Stk. 2.⁸ Ved andre Omsætningsgældsbreve⁹ gælder det samme, dersom Overdragelsen er foretaget af den, som efter § 13 formodes at have Ret til at gøre Fordringen gældende,¹⁰ eller af nogen, som med Grund antoges at være identisk¹¹ med ham eller at have Fuldmagt¹² til at overdrage for ham. Støtter Overdrageren sin Ret paa tidligere Overdragelser, behøver Erhververen ikke at prøve deres Ægthed eller Gyldighed,¹³ medmindre Omstændighederne giver Grund dertil.^{14,15}

Stk. 3.¹⁶ Forekommer der unoterede Paategninger om Rettigheder paa et Massegældsbrev, som er stilet til Ihænde-haveren, og som ikke kan faas noteret paa Navn, behøver Erhververen ikke at tage Hensyn til dem.^{17,18}

1) § 14 beskytter den godtroende Erhverver af et Omsætningsgældsbrev mod Vindikation. Først og fremmest hjemler § 14 i meget vidt Omfang Tab (Eksstinktion) af Rettigheder over Gældsbrevet. Den afløser de Regler herom, som tidligere støttedes paa Fr. 28. Juli 1841 og 9. Februar 1798. For de rene Ihænde-havergældsbreve stemmer § 14 med hidtil gældende Ret. Derimod udvider den Erhververens Beskyttelse ved andre Omsætningsgældsbreve, se nærmere Note 8. Dernæst giver § 14 en særlig Regel om Umyndighed hos Overdrageren, se Note 5.

For at lette Formuleringen sonder § 14 imellem Ihænde-havergældsbreve (Stk. 1 og 3) og andre Omsætningsgældsbreve (Stk. 2). Reglerne

i Stk. 1 gælder imidlertid om alle Omsætningsgældsbreve, se Ordene »gælder det samme« i Stk. 2. Dette Stykke tilføjer kun nogle yderligere Betingelser for de Gældsbreve, der ikke er Ihændeleverpapirer.

Hvad Gbl forstaar ved Ihændelevergældsbreve, er nævnt i § 13 Note 2.

2) Der skal foreligge en Overdragelse i levende Live, jfr. Note 2 til § 9; men herunder falder ogsaa Gaver. At andre erhverver Ret over Gælds brevet ved Udlæg eller Konkurs, ved Arv eller ved Indfrielse af Fordringen, kan derimod ikke medføre Eksstinktion.

3) Overdragerens Besiddelse (Ihændehaveelse) er Hovedbetingelsen, fordi det er den, der skaber Formodningen om hans Ret til at raade over Gælds brevet, jfr. § 13.

Det kan dog ikke være ubetinget nødvendigt, at Overdrageren selv har Gælds brevet i sin Besiddelse. Men hvis Gælds brevet findes hos en anden, maa det kræves, at denne besidder det paa Overdragerens Vegne og overfor Erhververen anerkender dette.

§ 14 kan saaledes anvendes, naar Overdrageren i eget Navn har et Ihændelevergælds brev liggende i aabent Depot i en Bank. Men hvis Banken køber det Gælds brev, den selv har i Depot, kan § 14 kun anvendes, hvis Sælgeren er den Person, der har deponeret Gælds brevet i eget Navn, og han vedblivende staar som Forvaringsgiver.

4) Herved fastslaas det først og fremmest, at Erhververen ikke kan paaberaabe sig § 14, hvis Overdrageren beholder Gælds brevet i sin Besiddelse.

I Modsætning til hidtil gældende Ret maa det dernæst antages, at en *Paategning paa Gælds brevet ikke kan erstatte Overlevering*. For Ihændelevergældsbreve er dette en naturlig Følge af, at ensidige Navnepaategninger ifølge § 12 ikke mere kan foretages med Retsvirkning som efter hidtil gældende Ret. For andre Omsætningsgældsbreve er Ændringen navnlig motiveret med, at Rettighedspaategninger paa Omsætningsgældsbreve ikke mere giver nogen effektiv Beskyttelse for den berettigede, da Retten kan gaa tabt, naar Gælds brevet overdrages med en Adkomstrække, der er bragt i tilsyneladende Orden ved Falsk. Dertil kommer, at den faktiske Overlevering af Gælds brevet er et bedre Værn mod urigtige Anbringender om, at Overdragelsen er sket før et vist Tidspunkt, da Erhververen kom i ond Tro. Det er jo let at antedatere en Paategning.

Kravet om Ihændehaveelse tilsigter altsaa dels at formindske Antallet af Retskollisioner, idet Erhververen først vinder Ret, naar han har afskaaret Overdrageren fra at foretage nye Dispositioner over Gælds-

brevet, dels at knytte den vigtige, eksstinktive Retsvirkning til en klar, objektivt konstaterlig Kendsgerning.

Heraf følger, at *Erhververen ikke ubetinget behøver selv at have faaet Gælds brevet i Hænde*. Det maa være tilstrækkeligt, at det overgives til en Trediemand, der besidder det alene eller tillige paa Erhververens Vegne. Der maa i saa Henseende stilles lignende Krav som til Stiftelse af Haandpanteret over en Løsøregenstand. Ligeledes er Lovens Betingelse uden videre opfyldt, naar Erhververen allerede ved Aftalen havde Gælds brevet i Hænde.

§ 14 kræver paa den anden Side ikke, at *Erhververen* skal have opnaaet skriftlig *Legitimation* af den i § 13 nævnte Beskaffenhed. — Spørgsmaalet opstaar ikke ved Ihændeavgælds breve, men ved andre Omsætningsgælds breve. — Den, der faar et Ordregælds brev i Haandpant fra den legitimerede Ihænde haver, kan altsaa paaberaabe sig § 14, selv om han ikke har skaffet sig skriftlig Pantsætningserklæring. Det samme gælder en Køber, der har glemt at faa skriftlig Transport, jfr. Sv.Komm. S. 75. En modsat Regel er givet i Veksellovens § 16 og Checklovens § 21.

Hvis Erhververen ikke kender Overdrageren, vil man dog vistnok i vidt Omfang anse det for hørende til skyldig Agtpaagivenhed, at Erhververen forlanger skriftlig Overdragelses erklæring, idet dette Krav paa Grund af Faren for Falskstraf formindsker Risikoen for uberettigede Dispositioner.

5) Spørgsmaalet om, hvilken Virkning det har, at selve *Overdragelsesaftalen* mellem Overdrageren og Erhververen *er ugyldig*, maa afgøres efter de almindelige Regler om Viljeserklæringers Ugyldighed. Om det Tilfælde, at Overdrageren er umyndig, giver Loven dog den særlige Regel, at dette ikke hindrer den godtroende Erhververs Ret. Den umyndige kan altsaa ikke vindicere Gælds brevet fra Erhververen. Dette antoges ogsaa før Gbl med Hensyn til Ihændeavgælds breve, hvorimod Reglen er ny for Ordregælds breve m. v., som den jo ifølge Stk. 2 ogsaa omfatter. Hensynet til Omsætningens Sikkerhed har her overvejet Hensynet til Beskyttelsen af de umyndige. Disses Tarv varetages jo af andre, der normalt kan træffe saadanne Foranstaltninger, at den umyndige Ejer af Gælds breve ikke kan blive i Stand til at raade over dem.

En tilsvarende Regel findes ikke i den svenske Lov, jfr. Sv.Komm. S. 76.

Reglen maa anvendes analogt paa Tilfælde, hvor Overdrageren var sat under Lavværgemaal eller manglede fornøden Fornuft, jfr. § 17.

6) Dette er Tilfældet, hvor Overdragelsen ikke er foretaget af For-

dringshaveren eller paa dennes Vegne, men f. Eks. af en Person, der har fundet eller stjaalet Gælds brevet, eller som ved Svig har faaet Fordringshaveren til at overdrage Gælds brevet til sig. Endvidere omfatter Reglen Tilfælde, hvor Overdrageren vel er rette Fordringshaver, men hvor hans Ret til at raade over Gælds brevet er begrænset ved Trediemands Ret, f. Eks. ved Udlæg i Gælds brevet eller ved Fordringshaverens Konkurs eller ved tinglyst Værgebeskikkelse i Henhold til Skiftelovens § 58, Stk. 2 eller § 64 a.

Den svenske Lov antages ikke at omfatte Konkurstilfælde, jfr. Sv. Komm. S. 76.

7) Loven stiller her i Virkeligheden samme Krav om (begrundet) god Tro som Aftaleloven, Kommissionsloven og Tinglysningslovens § 28. Naar man har valgt en Formulering, der afviger baade fra disse Loves og fra Gbl § 9, skyldes det Ønsket om at give lidt tydeligere Vejledning og særlig henlede Opmærksomheden paa, at de Krav, der maa stilles til Erhververen, langt fra altid er de samme, men maa bestemmes under Hensyn til Forholdene i det enkelte Tilfælde. Erhververen skal have haft god Tro baade ved Overdragelsen, og da han fik Gælds brevet i Hænde.

For alle Omsætningsgælds breve stiller Loven altsaa i Princippet strengere Krav end Veksel- og Checkloven, der kun udelukker Retserhvervelsen, naar Erhververen handlede med Forsæt eller grov Uagtsomhed. Den smidige Regel, § 14 giver, vil imidlertid i mange Forhold give lignende praktiske Resultater. Jo mere det drejer sig om rent forretningsmæssige Ekspeditioner, der kræver hurtig Udførelse, des mindre Krav kan man stille til Erhververens Agtpaagivenhed. Se til den modsatte Side U.f.R. 1935.187.

Ihændehavgælds breve vil Erhververen normalt kunne modtage uden nogen Undersøgelse om Overdragerens Ret. Men hvis Overdragerens Forhold vækker Mistanke om, at han ikke er kommet hæderligt i Besiddelse af Gælds brevet, eller Erhververen har Grund til at tro, at Overdrageren lige er gaaet fallit, eller hvis andre særlige Omstændigheder maa vække Mistanke, har Erhververen ikke tilstrækkelig god Tro, medmindre Mistanken afkræftes. Den, der vil bestride Erhververens Ret, maa imidlertid bevise, at Erhververen ikke har udvist den fornødne Agtpaagivenhed.

Hvis et Ihændehavgælds brev bærer Navnepaategninger, der ikke opfylder Kravene i § 12, Stk. 1, maa det bero paa Omstændighederne, om Erhververen kommer i ond Tro. Han maa normalt kunne se bort fra Paategningen, naar den er skrevet med Blyant eller iøvrigt kan opfattes som foretaget blot som en Hjælp for Hukommelsen. Paa den anden Side kan Erhververen næppe være i god Tro, hvis Gælds brevet

bærer en formelt tilfredsstillende, nylig dateret Tilhørs- eller Prohibitiv-paategning. Drejer det sig om et Massegældsbrev, der kan noteres efter Kap. 5, kan Gældsbrevet bringes i Orden ved en ny Notering, jfr. § 39, Stk. 4. Derfor vil man ved saadanne Gældsbreve være tilbøjelig til at statuere ond Tro, naar Erhververen modtager Gældsbrevet med unoterede Rettighedsmaategninger, der er ordentlig affattet. Se fremdeles § 55 Note 1. En særlig Bestemmelse om de Massegældsbreve, der ikke kan noteres paa Navn, giver § 14, Stk. 3.

Naar Overdrageren har Legitimation som Fordringshaver efter Reglen i § 13, kan det ikke udelukke god Tro, at han fortæller Erhververen, at han ikke ejer Gældsbrevet, men *overdrager det paa en andens Vegne*, jfr. § 13 Note 1 i Slutn. og Ordene i § 14 ved Note 6. Dette var omtvistet efter hidtil gældende Ret, se Ussing Dansk Obligationsret S. 188.

At et Omsætningsgældsbrev, der ikke er et Ihænde-haverpapir, indeholder den *Bestemmelse, at det kan betales til Ihænde-haveren*, fritager ikke Skyldneren for at vise Agtpaagivenhed, jfr. U.f.R. 1929.661H, sml. ogsaa Reglen i Gbl § 33.

8) Efter *hidtil gældende Ret* kunde Overdragelse af et Gældsbrev, der ikke var et rent Ihænde-havergældsbrev, medføre Eksstinktion af alle Rettigheder, der ikke var blevet tegnet paa Gældsbrevet. Den, der havde faaet sin Ret tegnet paa Gældsbrevet, tabte derimod ikke Retten, hvis Gældsbrevet af en uretmæssig Indehaver blev overdraget videre med falsk Transport, og heller ikke, hvis han selv overdrog det videre, men hans Overdragelse var ugyldig paa Grund af Umyndighed eller voldelig Tvang. Ved tinglyste Pantebreve var Vindikation dog ifølge Tinglysningslovens § 28 — ligesom ved Veksler og Checks — udelukket ogsaa ved Falsk, Umyndighed og voldelig Tvang.

Gbl's Regler svarer i det væsentlige til Bestemmelserne i Tinglysningslovens § 28, som iøvrigt vedblivende gælder for tinglyste Pantebreve. De nye Regler bevirker navnlig, at et Omsætningsgældsbrev ikke kan vindiceres fra en Erhverver, der i god Tro har købt det med falsk Transport. Denne indgribende Ændring, som gør Omsætningsgældsbreve sikkert omsættelige, selv om de bærer Navn, har kunnet foretages, fordi Loven samtidig har udelukket almindelige Navnegældsbreve fra Omsætningspapirernes Omraade.

Om *Massegældsbreve, der er noteret paa Navn*, giver § 39 visse særlige Regler.

Se iøvrigt Note 1.

9) Det vil sige Omsætningsgældsbreve, der ikke er Ihænde-havergældsbreve, altsaa de Gældsbreve, der falder ind under § 11 Nr. 2—4,

samt Ihændeavgældsbreve, der har faaet gyldig Navnepaategning (§ 12, jfr. § 55, Stk. 1), men vedblivende er Omsætningsgældsbreve.

10) Erhververen maa først og fremmest paase, at der foreligger en behørig sammenhængende Række af skriftlige Transporter, der fører frem til Overdrageren eller den, i hvis Navn Overdragelsen sker, alt i Overensstemmelse med § 13. Men hvis Erhververen har paaset dette med den Agtpaagivenhed, som Forholdene krævede, skader det ham ikke, at han har taget fejl i sin Bedømmelse. Se hertil Note 13.

Hvis Adkomstrækken ender med Transport til Ihændeavgælder, er der ikke mere at paase. Men *hvis Adkomstrækken ender med et Navn*, maa Erhververen undersøge, om hans Medkontrahent kan overdrage Gældsbrevet i dette Navn. Af Bestemmelserne ved Note 11 og 12 følger det, at Erhververen vinder Ret, naar han blot var i begrundet god Tro angaaende dette Punkt.

Med Hensyn til Prøvelsen af Adkomstrækken giver § 39, Stk. 4 en særlig Regel om *Massegældsbreve, der er »noteret»* efter Reglerne i Kap. 5.

11) Naar Overdrageren optræder som Fordringshaver, maa Erhververen foretage en vis Undersøgelse af, om han er identisk med den Person, der er legitimeret ifølge § 13. Erhververen kan ikke undlade dette, selv om der ikke foreligger noget, der tyder paa, at det er en anden, han har for sig. Hvor meget Erhververen skal gøre ud af denne Undersøgelse, kan ikke siges i Almindelighed. Det maa komme an paa, hvad god Forretningsskik kræver, eller hvad der iøvrigt maa anses for rimeligt efter de foreliggende Omstændigheder. Meget strenge Krav kan dog ikke stilles.

12) Hvis den, der foretager Overdragelsen og møder med Gældsbrevet, angiver at være befuldmægtiget af Fordringshaveren, maa Erhververen ogsaa foretage en rimelig Prøvelse af Fuldmagten, jfr. herved Note 10. En speciel Fuldmagt maa han kræve forelagt. Prokura og Signaturbeføjelse for indenlandske Selskaber maa i hvert Fald kontrolleres ved almindelig benyttede Hjælpemidler.

13) At prøve Ægthed eller Gyldighed af *tidligere Overdragelser* — d. v. s. den Transportrække, der giver Overdrageren Legitimation som Fordringshaver — vilde besværliggøre Omsætningen for meget. En saadan Prøvelse fritager Loven derfor som Hovedregel Erhververen for. Selv om en af de tidligere Overdragelser viser sig at være falsk eller foretaget af en Person, der ikke havde Fuldmagt hertil, eller ugyldig, f. Eks. som Følge af Umyndighed eller Tvang, kan Gældsbrevet derfor

ikke vindiceres fra Erhververen, naar blot Overdragelsesrækken tilsyneladende er sammenhængende.

Hvis en af de tidligere Overdragelser fremtræder som tegnet for et Selskab eller er underskrevet pr. procura, maa det følge af Lovens Regel, at Erhververen ikke behøver at undersøge, om de underskrivende Personer havde Signaturbeføjelse eller Prokura. — Saaledes ogsaa Sv.Komm. S. 79, hvorimod de norske Mot. S. 36 udtaler, at det efter Omstændighederne kan være rimeligt, at Erhververen undersøger de Kilder, som er let tilgængelige, f. Eks. Handelsregistret. — Hvis Erhververen imidlertid fra Forretningsforbindelse ved, at de underskrivende Personer ikke har Signatur eller Prokura, bør han foretage nærmere Undersøgelse, jfr. Note 14. Lyder en af de tidligere Overdragelser paa at være underskrevet ifølge Fuldmagt, vil god Forretnings-skik vistnok ofte kræve, at skriftlig Fuldmagt medfølger.

Der er her set bort fra de særlige Regler om *Notering af Massegælds-breve*, jfr. § 39.

14) F. Eks. hvis en af Overdragelserne ser mistænkelig ud eller Overdragerens Person eller Adfærd giver Grund til Mistanke. I dette sidste Tilfælde er der navnlig Grund til at undersøge den Transport, Overdrageren støtter sin Adkomst til. Den kan der iøvrigt jævnlig være Grund til at underkaste en vis Prøvelse, naar Overdrageren er en ganske ukendt Person.

15) Hvis det bestrides, at den i Stk. 2 krævede Prøvelse er sket, maa dette formentlig antageliggøres af Erhververen. Er der gaaet længere Tid, inden der rejses Vindikationskrav, maa den fulde Bevisbyrde dog falde paa Vindikanten.

16) Reglen i Stk. 3, der er særlig for den danske Lov, faar navnlig Betydning for alle *danske Statsobligationer* fra Tiden før 1912. Disse Obligationer kan ikke faas noteret paa Navn og indeholder i deres Tekst Klausulen: »Enhver Paategning paa denne Obligation er uden Gyldighed overfor Statskassen». Saadanne Obligationer fremkommer imidlertid ofte i Omsætningen med Forbudspaategning af en eller anden Art eller med Paategning om at tilhøre en bestemt Person. Da det var usikkert, hvilken Retsvirkning en saadan Paategning paa Obligationen havde, blev denne ikke betragtet som leveringsmæssig paa Børsen, medmindre Forbudspaategningen blev hævet eller Obligationen blev forsynet med Ihændehabertransport fra den paagældende Person. Dette var ofte vanskeligt og i mange Tilfælde ugorligt, navnlig ved Obligationer, der kom fra Udlandet. Reglen i Gbl fjerner de heraf følgende Ulemper for Omsætningen, idet den bevirker, at Obligationerne

kan erklæres for leveringsmæssige paa Børsen, selv om de er forsynet med Ejerpaategninger.

17) Erhververen behøver altsaa ikke paa Grund af Paategningen at foretage nogen særlig Prøvelse af Ihændehaberens Ret, men kan behandle Gælds brevet som et rent Ihændehavepapir.

18) Der kan ikke fra Reglen i Stk. 3 drages den Slutning, at en unoteret Paategning paa andre Gælds breve end de her omhandlede *altid* vil bringe Erhververen i ond Tro, jfr. Note 7.

§ 15.¹

Stk. 1.² Over for den, der ved Overdragelse³ har erhvervet Ret over⁴ et Omsætningsgælds brev og faaet det i Hænde,⁵ kan Udstederen ikke gøre gældende,

at Gælds brevet var ugyldigt efter Reglerne i Lov Nr. 242 af 8. Maj 1917 om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade §§ 29—33,⁶ eller at det efter at være underskrevet af ham er udgivet uden hans Vilje,⁷

at han ikke har modtaget det aftalte Vederlag⁸ eller har andre Indsigelser fra det Retsforhold, som gav Anledning til Gælds brets Udstedelse,⁹

at Betaling var sket før Overdragelsen,¹⁰ eller at Skyldforholdet i øvrigt var ophørt eller ændret ved Aftale,¹¹ Modregningserklæring,¹² Opsigelse¹³ eller Dom.¹⁴

Stk. 2. En Indsigelse gaar dog ikke tabt, naar Erhververen vidste, at der forelaa Omstændigheder, hvorpaa Indsigelsen kunde støttes, eller havde Grund til Mistanke derom.¹⁵

Stk. 3. Har Gælds brevet faaet en Paategning, der ikke let kan fjernes, om Betaling eller andet Forhold, hvorpaa der kan støttes en Indsigelse, bevares Indsigelsen, selv om Paategningen var fjernet inden Overdragelsen.¹⁶

1) I §§ 15—17 findes Reglerne om *Fortabelse af Skyldnerens Indsigelser* mod et Omsætningsgælds brev ved dets Overdragelse til en godtroende Erhverver.

Efter *hidtil gældende Ret* — hvis Grundlag var den specielle Bestemmelse om Afbetalingsindsigelsen i Forordning af 9. Februar 1798 § 2 — var det fastslaaet, at en Række Indsigelser kunde tabes overfor en godtroende Erhverver, medens visse andre Indsigelser altid kunde fremsættes. Men for nogle Indsigelsers Vedkommende kunde der rejses Tvivl om, hvorvidt de maatte henregnes til de fortabelige eller til de ufortabelige.

I nyere Lovgivning paa specielle Omraader har man fulgt forskellige Principper ved Opstillingen af Regler om Fortabelse af Indsigelser.

Ifølge Tinglysningslovens § 27 er alle Indsigelser mod tinglyste Dokumenter fortabelige med Undtagelse af de i Bestemmelsen udtrykkelig opregnede Indsigelser. I Veksellovens § 17 er det derimod i almindelig holdte Udtryk angivet, hvilke Indsigelser der er fortabelige.

Under Udarbejdelsen af GbU kom man til det Resultat, at *hverken de fortabelige eller de ufortabelige Indsigelser* tilstrækkelig sikkert eller tydeligt *kan angives udtømmende*, være sig ved Opregning af de enkelte Indsigelser eller ved en mere almindelig Formel.

Gbl er derfor gaaet den Vej hver for sig at nævne baade de vigtigste fortabelige Indsigelser (§ 15) og de vigtigste ufortabelige Indsigelser (§§ 16—17). Der kan i Almindelighed ikke blive Tale om at drage Mod-sætningsslutninger med Hensyn til Indsigelser, som ikke er nævnt i disse Bestemmelser. De omfatter direkte de fleste Indsigelser, der kan ventes at forekomme i Praxis. Skulde der blive Spørgsmaal om Indsigelser, som ikke omtales i §§ 15—17, maa Afgørelsen træffes med Støtte i Analogi fra Lovreglerne. Eksempler paa uomtalte Indsigelser er nævnt i Note 6, 13 og 14 samt i § 17 Note 12.

Om Fortabelse af Indsigelser gælder der efter Gbl *samme Regler for alle Omsætningsgældsbreve*. Den særlige Regel i Tinglysningslovens § 27 gælder dog uændret ved Siden af Gbl.

§§ 15—17 tænker kun paa Gældsbrevsudstederens Indsigelser angaaende selve Skyldforholdet, d. v. s. Indsigelser om, at han ikke er forpligtet i Overensstemmelse med Gældsbrekets Indhold. Derimod faar §§ 15—17 ingen Betydning, naar Udstederen rejser den *Indsigelse, at Gældsbrevet (Fordringen) ikke tilhører den Person, der optræder som Fordringshaver*. I et saadant Tilfælde vil Retsstillingen normalt bero paa, om den, der kræver Betaling, har Gældsbrevet i Hænde med den Adkomst, § 13 kræver. Har han det, vil Skyldneren blive dømt til at betale, dersom han ikke beviser, at Sagsøgeren ikke havde Retten til at gøre Fordringen gældende, se § 13 Note 1. — Nærer Skyldneren grundet Tvivl om, hvem der er rette Fordringshaver, kan han dog undgaa Dom ved at deponere Ydelsen i Overensstemmelse med Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932. — Det samme maa gælde, hvis et Hul i Adkomstrækken er udfyldt med en gyldig Adkomst, f. Eks. Arveadkomst, og denne dokumenteres fyldestgørende. Hvis derimod den, der optræder som Kreditor, ikke har saadan Legitimation, kan Udstederen ikke tilpligtes at betale, før Ihændehaber af Gældsbrevet har faaet Manglen afhjulpet, f. Eks. ved at faa Ejendomsdom paa Gældsbrevet. Var Gældsbrevet kommet bort, maa det mortificeres.

2) I Stk. 1 nævnes *de fortabelige Indsigelser*, som er delt i tre Grupper. I 1. Led anføres Indsigelser, der vedrører Gældsbrekets Evne ti

at stifte en Fordring. 2. Led omhandler Skyldgrunden og 3. Led Skyldforholdets Forandring eller Ophør.

Fra Bestemmelserne i Stk. 1 gøres der to vidtrækkende Undtagelser ved § 16.

3) Den første Betingelse for, at en Indsigelse kan tabes, er, at Gælds-brevet er blevet overdraget. § 15 taler ganske almindeligt om *Overdragelse* og omfatter altsaa direkte enhver Overdragelse, være sig til Eje, Pant eller Brug, jfr. hertil § 14 Note 2. Nogen reel Forskel fra § 14 betegner dette dog ikke.

De øvrige Betingelser for Tab af Indsigelser fastslaas dels ved de følgende Ord (ved Note 4 og 5) dels ved Stk. 2 og 3, hvorefter Fortabelse hindres ved ond Tro hos Erhververen samt ved fyldestgørende Paa-tegning paa Gælds-brevet.

4) § 15 kræver ikke som § 14, at Overdragelsen skal være foretaget af en Person, der sad inde med Gælds-brevet med Legitimation efter Reglerne i § 13. Til Gengæld kræver § 15, at Erhververen har *»erhvervet Ret over Gælds-brevet«* ved Overdragelsen. Betingelserne i § 14 maa herefter kræves opfyldt, hvis Overdrageren var umyndig eller manglede Ret til at raade over Gælds-brevet. Men i andre Tilfælde udelukkes Fortabelse af Indsigelser ikke ved en Mangel i Overdragerens Legitimation. Hvis f. Eks. Gælds-brevet er betalt, uden at det er kvitteret eller leveret tilbage, og den oprindelige Kreditor dør og hans myndige Ene-arving uden nogen skriftlig Legitimation for sin Ret sælger Gælds-brevet til en Trediemand, der er i god Tro, kan Udstederen ikke gøre Betalingsindsigelsen gældende.

Af de nævnte Ord følger fremdeles, at Indsigelserne ikke gaar tabt, *hvis selve Overdragelsen er ugyldig*, saa at Overdrageren kunde vindicere Gælds-brevet, og heller ikke, hvis et Masegælds-brev kan vindiceres fra Erhververen, fordi det var noteret paa Navn og Betingelserne i § 39, Stk. 2 ikke er opfyldt.

5) Dette maa forstaas som i § 14, se Note 4 dertil. Ordene kan ogsaa siges at indeholde, at Erhververens gode Tro (se herom Stk. 2) skal være støttet paa Gælds-brevet. Ved at faa Gælds-brevet i Hænde faar Erhververen jo Gælds-brevet at se.

6) De Ugyldighedsgrunde, der nævnes her, er kompulsiv Tvang, der ikke er voldelig (§ 29), Svig (§ 30), Aager eller Udnyttelse (§ 31), ufor-sættelig Uoverensstemmelse mellem Vilje og Erklæring (§ 32, Stk. 1) og Optræden i Strid med almindelig Hæderlighed (§ 33). Disse Ugyldig-hedsgrunde virker som Hovedregel kun, naar Løftemodtageren var i ond Tro. At de ikke skal kunne paaberaabes overfor en godtroende Er-

hverver af et negotiabelt Gælds-brev, selv om den første Modtager af dette var i ond Tro, stemmer utvivlsomt med hidtil gældende Ret. Det er ogsaa den almindelige Opfattelse, at Erhververen af et negotiabelt Dokument bør være stillet ligesaa godt, som om Skylderkæringen havde været rettet umiddelbart til ham.

Uomtalte Indsigelser: Ogsaa den Indsigelse, at Gælds-brevet er udstedt for Spøg, maa kunne tabes. Fremdeles Indsigelsen om, at en Fuldmægtig har handlet i Strid med Fuldmagtsgiverens Instrukser, se her-til § 17 Note 5.

Den Indsigelse, at Gælds-brevet er udstedt paa Skrømt (pro forma), nævnes ikke i Loven. Den fortabes nemlig efter Aftalelovens § 34, der omfatter enhver skriftlig Viljeserklæring, og den kan gaa tabt, selv om ikke alle Betingelserne i Gbl er opfyldt.

Ufortabelige Ugyldighedsgrunde nævner § 17, første Led.

7) F. Eks. af en Person, der har stjaalet eller fundet det. Indsigelsen ansaaes ogsaa som fortabelig efter hidtil gældende Ret. Men Reglen faar større praktisk Betydning efter Gbl, fordi § 14 har indført den Regel, at en godtroende Omsætningserhverver vinder Ret over et Ordregælds-brev, selv om en Transport er falsk.

I Sverige — ligesom forøvrigt i Finland — er den heromtalte Indsigelses Fortabelighed fastslaaet ved Aftalelovens § 35, hvorfor den svenske Lov kun henviser til denne Lov. Den danske og den norske Aftalelov optog ingen Bestemmelse herom, idet den ikke fandtes at høre hjemme i Aftaleloven.

Om det særlige Tilfælde, at Rentekuponer, som hører til et endnu ikke udgivet Masse-gælds-brev, kommer ud i Omsætningen, gives der en Regel i § 23, Stk. 2.

8) Denne Indsigelse er særlig nævnt, fordi den er den vigtigste af de Indsigelser, der kan hentes fra selve det Retsforhold, som har bevirket, at Gælds-brevet blev udstedt. Den, der har købt en Vare og udstedt Gælds-brev for Købesummen, kan altsaa ikke vægre sig ved at betale Beløbet til en godtroende Erhverver af Gælds-brevet, selv om Varen har vist sig at have saa store Mangler, at Køberen hæver Handelen, eller den overhovedet ikke er blevet leveret. Og den, som efter Tilsagn om et Laan paa Forhaand udsteder Gælds-brev for Beløbet, udsætter sig for at miste den Indsigelse, at han ikke har faaet Laanet udbetalt.

9) Herunder falder mange forskellige Indsigelser, f. Eks. at Skyldnerens mundtlig tilkendegivne Forudsætninger om Mellemværendet har vist sig at være urigtige, at det drejer sig om en ugyldig Spillegæld, eller at der iøvrigt foreligger en Aftale, som strider mod Lov eller Ær-

barhed. Endvidere den Indsigelse, at Gælds brevet er udstedt som Gave og derfor ikke kan gøres gældende overfor Udstederens Konkursbo.

Reglen i 2. Led stemmer med hidtil gældende Ret.

10) Indsigelsen om fuldstændig Betaling er ligesom tidligere altid fortabelig. Derimod er Indsigelser om Betaling af Renter eller Afdrag kun fortabelige, for saa vidt Forholdet ikke omfattes af de tildels nye Regler i § 16, se Noterne dertil.

11) F. Eks. ved hel eller delvis Eftergivelse af Gælden, derunder frivillig Akkord, eller ved Løfte om Henstand.

12) Her er kun Tale om den Indsigelse, at Fordringen inden Overdragelsen helt eller delvis er bragt til Ophør ved Modregning. Hvorvidt Skyldneren efter Overdragelsen kan gøre Krav mod Overdrageren gældende til Modregning overfor Erhververens Gælds brevsfordring, fremgaar af § 18.

13) Reglen gælder uden Hensyn til, om det er Kreditor eller Debitor, der opsiges Gælds brevet. Hvis en Erhverver, der intet aner om Opsigelsen, ikke vil tillade Skyldneren at betale paa den Tid, hvortil Opsigelse er sket, maa Skyldneren derfor foretage ny Opsigelse. Erhververen kommer ikke i Fordringshaveremora ved at nægte at tage imod Betaling i Henhold til den tidligere Opsigelse. Af Hensyn hertil maa Skyldneren kræve Gælds brevet forsynet med Paategning om Opsigelsen, se § 21, Stk. 4.

Hvis Gælds brevs Tekst hjemler, at Opsigelse kan ske ved offentlig Bekendtgørelse, kan en saaledes sket Opsigelse gøres gældende mod enhver Erhverver, og særlig Paategning er da unødvendig.

Som Opsigelse maa behandles *Udtrækning af et Masse gælds brev*, hvor Gælden amortiseres ved Lodtrækning.

14) »Dom« sigter til en Dom i Sag mellem Skyldneren og en tidligere Fordringshaver. At Skyldneren har faaet en fortabelig Indsigelse godkendt ved en saadan Dom, hindrer altsaa ikke dens Fortabelse. — Hvis Gælds brevet overdrages, mens der føres Retssag om Indsigelsen, og Erhververen ved dette, kan der dog ikke indtræde Eksstinktion. — Og dersom Skyldneren ved Dom har faaet Medhold i, at han havde en ufortabelig Indsigelse, er denne Afgørelse ikke res judicata for den senere godtroende Erhverver. Han har altsaa Mulighed for at opnaa et gunstigere Udfald i en ny Retssag.

Lige med Dom maa stilles *Voldgifts afgørelse*, jfr. Sv.Komm. S. 85 Note 3.

Bestemmelserne i dette Led af § 15 har deres Modstykke i § 17, sidste Led.

Til de fortabelige Indsigelser maa ogsaa henregnes Indsigelse om, at Fordringen er ophørt ved Forening af Kreditors og Debtors Person (*Konfusion*), f. Eks. ved at Fordringshaveren arver Skyldneren eller omvendt.

De her omhandlede Indsigelser maatte formentlig ogsaa for Gbl antages at være fortabelige.

15) Indsigelser tabes kun, for saa vidt Erhververen var *i god Tro*. Kravet herom er formuleret paa samme Maade som i § 9. Erhververen har ikke — som efter § 14 — nogen positiv Undersøgelsespligt. Indsigelsen gaar tabt, naar der blot ikke forelaa noget mistænkeligt, da han erhvervede Gældsrevet. Reglen stemmer med hidtil gældende Ret.

Efter Veksellovens § 17 taber Skyldneren Indsigelsen, medmindre Vekselindehaveren «forsætlig har handlet til Skade for Skyldneren». Denne Regel — der iøvrigt ikke er helt tydelig — vilde imidlertid ved Gældsbreve medføre en altfor vidtgaaende Beskyttelse af Erhververen.

Den gode Tro maa vedvare, indtil Erhververen har opnaaet Ret over Gældsrevet og har faaet det i Hænde.

Ligesom hidtil maa det antages, at Erhververen, selv om han er i ond Tro, *ialfald faar samme Ret som Overdrageren*. Hvis en Indsigelse derfor eengang er tabt ved Overdragelse fra B til C, vaagner den ikke op, fordi D ved sit senere Køb af Gældsrevet kender den.

16) Hvis det af Gældsrevet fremgaar, at der foreligger et Forhold, som kan begrunde en Indsigelse, udelukkes Erhververens gode Tro og dermed Muligheden for Fortabelse af Indsigelsen. Skyldneren bør derfor saavidt muligt sørge for, at Gældsrevet faar en Paategning om Forholdet, eller at Indsigelsen paa anden Maade kan ses af Papiret. Paategningen behøver ikke at være givet af Kreditor eller Debitor og heller ikke at være underskrevet eller dateret.

Det kan imidlertid tænkes, at Paategningen for Overdragelsen fjernes paa en saadan Maade, at Erhververens Mistanke ikke vækkes. Men selv i saa Fald beskyttes Skyldneren — ligesom efter hidtil gældende Ret — mod Fortabelse af Indsigelsen. Dette gælder dog kun, hvis han har vist tilstrækkelig Omhu ved Anbringelsen af Paategningen, saa at denne vanskeligt kan fjernes, uden at Fjernelsen efterlader iøjnefaldende Spor. Det er saaledes ikke tilstrækkeligt, at Paategningen gives med Blyant eller anbringes et saadant Sted paa Papiret, at den uden væsentlig Ændring af dettes Udseende kan fjernes ved Fraklipning.

§ 16.¹

Stk. 1.² Havde Skyldneren betalt Renter, der forfaldt før Overdragelsen, kan han gøre dette gældende ogsaa over for en Erhverver i god Tro.³ Han beholder ogsaa alle andre Indsigelser mod Krav paa Renter, der efter Gælds brevet skulde være betalt før Overdragelsen.^{4,5}

Stk. 2.⁶ Det samme⁷ gælder om Afdrag, som efter Gælds brevet⁸ skal erlægges til bestemt angivne Tidspunkter.^{9,10}

1) § 16 fastslår som Undtagelse fra Reglerne i § 15, at Indsigelser mod Krav paa Renter og Afdrag i visse Tilfælde er ufortæbelige. Bestemmelserne i Stk. 2 medfører en videregaaende Beskyttelse for Skyldneren end efter hidtil gældende Ret.

Se iøvrigt Note 1 til § 15.

2) Reglerne i Stk. 1 finder ikke Anvendelse, hvor der er udstedt Rentekuponer, jfr. § 23.

3) Det er altsaa tilstrækkeligt for Skyldneren at faa en løs Kvittering for Betaling af forfaldne Renter. Hvis han derimod betaler Renter inden Forfaldstid, maa han sørge for, at Gælds brevet faar Paa-tegning herom, da han ellers udsætter sig for at tabe Indsigelsen over for en godtroende Erhverver, jfr. § 15. Dette gjaldt ogsaa før Gbl. Hvad »god Tro« betyder, er angivet i § 15, Stk. 2.

Selv om Skyldneren har betalt Renterne før Forfaldsdagen, kan han paaberaabe sig § 16, naar Renterne blot er forfaldet før Overdragelsen.

4) Foruden Betalingsindsigelsen bevarer Skyldneren ikke blot de andre i § 15, 3. Led omhandlede Indsigelser, men ogsaa alle de øvrige i § 15 nævnte Indsigelser. En saadan Indsigelse kan altsaa gøres gældende mod Erhververens Krav paa et før Overdragelsen forfaldet Rentebeløb, selv om Skyldneren ifølge § 15 har mistet Indsigelsen for saa vidt angaar Hovedstolen og de efter Overdragelsen forfaldende Renter. Hvis Gælds brevet f. Eks. er fremkaldt ved Svig fra Overdragerens Side, kan Skyldneren overfor den godtroende Erhverver nægte at betale de før Overdragelsen forfaldne Renter, men ikke Gælds brets paalydende Beløb eller senere forfaldne Renter. Med Hensyn til de før Overdragelsen forfaldne Renter kan Erhververen altsaa aldrig paaberaabe sig § 15. Salg af Gælds breve omfatter i Almindelighed ikke Renter, der er forfaldet før Salget, jfr. Lov om Køb § 20. Hvis Retten til ubetalte forfaldne Renter undtagelsesvis overdrages sammen med Gælds brevet, maa Erhververen selv undersøge, hvorledes det forholder sig med Kravet paa disse.

5) Reglen i Stk. 1 omfatter kun *Indsigelser, der var erhvervet inden Overdragelsen*. Hvorvidt Rentekravet kan bortfalde efter Overdragelsen, beror paa Grundsætningerne i §§ 19 og 20.

Man kan ikke sige, at Skyldneren havde en Indsigelse før Overdragelsen, blot fordi han havde en *Modfordring, som han kunde have benyttet til Modregning*. Først Erklæringen om Modregning skaber Indsigelsen, undtagen hvor de to Fordringer udspringer af samme Retsforhold.

6) At de i Stk. 2 nævnte Afdrag ligestilles med Renter, er en helt ny Regel. Efter hidtil gældende Ret, jfr. Fr. 9. Februar 1798 § 2, var Afbetalingsindsigelsen fortabelig — undtagen maaske i Tilfælde, hvor et bestemt Beløb omfattende baade Renter og Afdrag skulde betales i hver Rentetermin. Skyldneren kunde altsaa kun være sikker paa, at han ikke kom til at betale et Afdrag to Gange, hvis han sørgede for at faa det afskrevet paa Gældsrevet. Men dette gjorde de fleste Skyldnere ikke, og Reglen medførte derfor en betydelig Risiko. Denne Risiko fjernes nu ved Gbl.

Stk. 2 maa i Medfør af § 51 anvendes, overalt hvor Overdragelsen af Gældsrevet sker efter Udgangen af Juni 1938. Bestemmelsen kommer altsaa ogsaa de Skyldnere til Gode, der har forsømt at faa betalte Afdrag afskrevet før 1. Juli 1938.

7) Deraf følger, at den, der køber et Gældsrev, der lyder paa tidsfæstede Afdrag, eller giver Laan derpaa, maa være forberedt paa, at alle forfaldne Afdrag er betalt. Selv om hans Medkontrahent paastaar, at nogle af dem resterer, kan han ikke i den Anledning give et større Vederlag eller et højere Laan paa Gældsrevet, medmindre han faar fyldestgørende Bevis for, at visse Ydelser ikke er betalt. Iøvrigt vil den Omstændighed, at Skyldneren er i Restance, jævnlig gøre en Gældsrevserhverver tilbøjelig til at vurdere Fordringen lavere.

8) Afdragets Betalingstid maa være angivet i Gældsrevet.

9) Reglen er først og fremmest givet med Henblik paa Tilfælde, hvor Gældsrevet skal afdrages med regelmæssige Mellemrum igennem længere Tid, enten med faste Afdrag eller efter Annuitetssystemet. Men for at faa en skarp og let anvendelig Afgrænsning, er Reglen udstrakt til alle Afdrag, der har en bestemt, kalendermæssig Forfaldsdag. Den maa derfor anvendes, selv om Afdragene forfalder med ujævne Mellemrum og har forskellig Størrelse, ja selv om hele Gælden skal betales i to eller tre Rater.

Derimod omfatter § 16 ikke Afdrag, der skal betales ved Ejerskifte eller andre Begivenheder, der ikke er kalendermæssig bestemt.

10) Jfr. § 20 og § 21, Stk. 2, som ligeledes behandler saadanne Afdrag paa samme Maade som Renter.

§ 17.¹

Udstederen kan selv over for en Erhverver i god Tro² paaberaabe sig,

at³ Gældsrevet var falsk eller forfalsket,⁴ underskrevet paa hans Vegne uden Fuldmagt dertil⁵ eller ugyldigt⁶ paa Grund af voldelig Tvang (Lov Nr. 242 af 8. Maj 1917 om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade § 28), Mindreaarighed, tinglyst⁷ Umyndiggørelse og Lavværgemaal eller manglende Fornuft (Lov Nr. 277 af 30. Juni 1922 om Umyndighed og Værgemaal § 65),

at Gældsrevet var erklæret dødt og magtesløst,⁸ eller at Fordringen var ophørt eller forandret efter Lovgivningens Regler om Deponering⁹, Forældelse,¹⁰ Prækclusion¹¹ eller Tvangsakkord.¹²

1) Jfr. Note 1 til § 15.

De i § 17 nævnte ufortabelige Indsigelser er delt i 2 Grupper. 1. Led omhandler Indsigelser vedrørende Fordringens Stiftelse, 2. Led Indsigelser om Forhold, der er indtruffet efter Gældsrevets Udstedelse. Reglerne stemmer formentlig i det væsentlige med, hvad der maatte antages at gælde for Gbl.

2) Jfr. § 15, Stk. 2.

3) I 1. Led nævnes Indsigelser om Gældsrevets Ugyldighed af saadanne Grunde, som kan paaberaabes overfor den første Modtager af Gældsrevet, selv om han var i god Tro. At disse ogsaa kan gøres gældende overfor en senere godtroende Erhverver, antoges ogsaa for Gbl.

4) Cfr. dog § 15, Stk. 3, hvorefter en Indsigelse om Forfalskning af Gældsrevet ved Fjernelse af en Paategning paa dette i visse Tilfælde kan fortabes.

Hvis en Forfalskning er muliggjort, ved at Udstederen uforsigtigt har affattet Gældsrevet paa en Maade, der gør det særlig let at forfalske det, maa han efter Omstændighederne ud fra almindelige Erstatningsregler kunne tilpligtes at indfri Gældsrevet.

5) Dette Forhold indbefattes ofte under Udtrykket Falsk, hvilket dog ikke er Tilfældet efter Sprogbrugen i de andre nordiske Lande. Ved Fuldmagt forstaas her — ligesom i Veksellovens § 8 — al Repræsentationsmagt, hvad enten den er stiftet ved Fuldmagtsgiverens Viljeserklæring eller følger umiddelbart af en Retsregel — som f. Eks. den fødte Værges Magt til at handle paa den mindreaariges Vegne — eller beror paa en offentlig Beskikkelse, f. Eks. en Værgesbeskikkelse.

For saa vidt der virkelig foreligger en Fuldmagt, som omfatter Udstedelse af Gælds brevet, kan den Indsigelse, at Udstederen har handlet imod de ham meddelte Forskrifter ved at udstede Gælds brevet, ikke gøres gældende overfor en godtroende Erhverver, selv om den første Modtager af Gælds brevet var i ond Tro, saaledes at Indsigelsen kunde være fremsat overfor ham. Det samme maa gælde i de Tilfælde, hvor Fuldmægtigen — skønt Fuldmagten siges at være ophørt — kan binde Fuldmagtsgiveren overfor en Medkontrahent i god Tro, saaledes som det f. Eks. kan ske ved en skriftlig Fuldmagt, naar Fuldmagtsgiverens Død medfører Fuldmagtens Ophør, jfr. Aftalelovens § 21, Stk. 1. Hvis i et saadant Tilfælde Modtageren af Gælds brevet var i ond Tro, fortabes denne Indsigelse altsaa overfor en godtroende Erhverver. — Disse Tilfælde maa saaledes ikke betragtes som omfattet af Ordene »uden Fuldmagt«, jfr. Mot. S. 37, Sv.Komm. S. 92—93.

6) Indsigelse om voldelig Tvang eller Umyndighed kan kun rejses overfor den godtroende Erhverver, naar Forholdet har medført Gælds brets Ugyldighed overfor den første Modtager. Dette er ikke altid Tilfældet. Hvis en Viljeserklæring er fremkaldt ved voldelig Tvang og den, til hvem den er afgivet, er i god Tro, bliver Erklæringen efter Aftalelovens § 28 bindende, medmindre den tvungne uden ugrundet Op hold meddeler ham, at han vil paaberaabe sig Tvungen. Og et Gælds brev, der er udstedt af en umyndig paa egen Haand, kan være gyldigt ifølge Myndighedslovens § 41.

7) Jfr. Tinglysningslovens § 48, hvorefter Umyndiggørelse og Anordning af Lavværgemaal skal tinglyses for at faa Gyldighed overfor Aftaler, der i god Tro indgaas med den umyndiggjorte eller den, for hvem Lavværgen er beskikket.

8) Mortifikation medfører ikke Fordringens Ophør, jfr. Mtl § 9. § 17 tænker derfor paa Indsigelsen om, at Gælden er betalt eller nyt Gælds brev udstedt til den, der har opnaaet Mortifikation, eller paa den Indsigelse, at Gælden var betalt før Mortifikationen, og at den Overdragelse, som den nu optrædende Gælds brevsejer støtter sig paa, først er foretaget efter Mortifikationen og derfor ikke medfører Fortabelse af Indsigelser.

9) Der tænkes paa en Deponering til Fordel for Fordringshaveren med den Virkning, at Skyldneren frigøres, altsaa først og fremmest Deponering i Henhold til Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932.

10) Forældelse kan navnlig ske efter D.L. 5—14—4 og for visse Gælds breve efter Gbl Kap. 6. Paa samme Maade maa man behandle Fordringens Bortfald efter Regler som Gbl § 25, Stk. 1.

Hvis Gælds brevet bærer en senere Udstedelsesdato end den Dato, da Gælds brevet blev udgivet, og Cessionaren derved er blevet skuffet med Hensyn til Forældelsesfristen, kan Forældelsen dog næppe gøres gældende overfor ham.

11) Der tænkes paa Fordringens Ophør som Følge af, at den ikke er anmeldt, efter at der er udstedt lovlig Indkaldelse til Fordringshaverne med præklusiv Virkning. Ogsaa den svagere præklusive Virkning, som følger af et Proklama i et Konkursbo, maa kunne gøres gældende overfor enhver Gælds brevserhverver.

12) Efter tidligere Ret har der været rejst Tvivl om denne Indsigelses Fortabelighed. Den overvejende Anskuelse gik dog ud paa, at Skyldneren ikke kunde tabe Indsigelsen om, at Fordringen var nedsat ved Tvangsakkord.

Naar de i 2. Led nævnte Indsigelser er ufortabelige, beror det paa, at en modsat Regel vilde modvirke Formaalet med de paagældende Retsregler.

Uomtalte Indsigelser:

Ufortabelig maa i Almindelighed ogsaa være Indsigelsen om Moratorium ved Lov, ialfald naar Moratoriet ikke er begrænset til særlige Arter af Fordringer. Ved Massegælds breve, der kan noteres efter Kap. 5, bevarer Skyldneren ogsaa Indsigelsen om, at der er sket Anmeldelse i Overensstemmelse med § 40.

Spørgsmaalet, om Erhververen af et Pantebrev kan mødes med særlige ufortabelige Indsigelser vedrørende Panteretten, maa formentlig besvares som før Gbl.

§ 18.¹

Stk. 1.² Over for den, som har faaet et Omsætningsgælds brev i Hænde³ ved Overdragelse til Eje eller Pant,⁴ kan Skyldneren kun kræve Modregning med Fordringer paa Overdrageren, hvis Erhververen vidste, at Skyldneren havde en Fordring, der kunde benyttes til Modregning, og at han vilde lide Tab ved Overdragelsen, dersom den afskar Modregning.⁵

Stk. 2. Adgangen til at modregne Fordringer, der udspringer af samme Retsforhold som Gælds brevfordringen, bevares dog trods Overdragelsen, medmindre andet følger af Reglerne om Indsigelser fra dette Forhold.⁶

1) § 18 bestemmer, i hvilket Omfang Skyldneren efter Gælds brevets Overdragelse kan modregne Fordringer paa Overdrageren med Erhververens Krav ifølge Gælds brevet. Om den Indsigelse, at Gælds brevfordringen inden Overdragelsen var ophørt ved Modregnings erklæring, se § 15, 3. Led med Note 12.

2) Ligesom efter hidtil gældende Ret er Modregning med Fordringer paa Overdrageren som Hovedregel udelukkét, selv om Erhververen vidste, at Modkravet fandtes. Formaalet med Omsætningsgældsbreve er jo netop, at de skal kunne benyttes til Salg eller Pantsætning, naar Kreditor faar Brug herfor, og han maa derfor kunne være sikker paa, at Overdragelsen ikke hindres ved, at Skyldneren kan gøre Modfordringer paa ham gældende overfor Erhververen.

Omfatter Overdragelsen Krav paa *Renter, der allerede er forfaldne*, maa § 18 formentlig anvendes ogsaa paa disse Renter. Hvis der var udstedt Rentekuponer, maa det dog være afgørende, om Erhververen faar de paagældende Kuponer overgivet.

3) Jfr. Note 4 til § 14.

4) Jfr. Note 2 til § 9. Det maa forudsættes, at Ihændeleveren har *erhvervet Ret over Gældsrevet*, saaledes som § 15 kræver, se § 15, Note 4.

5) Hovedreglen om Udelukkelse af Modregning kan — selv med den i Stk. 2 gjorte Undtagelse — ikke anvendes under alle Omstændigheder. Undtagelsen i Stk. 1 tager Sigte paa saadanne særlige Tilfælde, hvor det vilde virke stødende, om Skyldneren ved Overdragelsen skulde miste sin Ret til Modregning. Som Eksempel kan navnlig anføres det Tilfælde, at Overdrageren staar umiddelbart foran sin Konkurs, hvilket Erhververen ved.

Hvis Konkurslovens § 15 ændres, saa at Adgang til Modregning overfor et Omsætningsgældsbrev falder bort ved Fordringshaverens Konkurs, kan Reglen imidlertid ikke anvendes paa et saadant Tilfælde, se Mot. S. 39. Af Hensyn til denne Mulighed er Reglen affattet noget anderledes end den svenske Lov.

Gbl's Regel vil antagelig i det væsentlige medføre samme Resultater som Bestemmelsen i Veksellovens § 17, men man har i Gbl brugt en anden Formulering for at gøre Reglen tydeligere.

6) Jfr. § 15, 2. Led. Modfordringen kan altsaa i dette Tilfælde fremsættes overfor en Erhverver, der kendte Forholdet eller havde Grund til Mistanke derom, jfr. § 15, Stk. 2, medens den ikke kan gøres gældende overfor en Erhverver, der var i begrundet god Tro. De to Spørgsmaal, om et saadant Modkrav kan rejses, og om Indsigelser fra det underliggende Forhold kan gøres gældende, maa nødvendigvis afgøres paa samme Maade, hvilket ogsaa stemmer med hidtil gældende Ret.

§ 19.¹

Stk. 1. *Betaler Skyldneren et Ihændelevergældsbrev til den, der sidder inde med det,² frigøres han, selv om Modtageren var umyn-*

dig³ eller manglede Ret til at modtage Betalingen,⁴ medmindre han vidste dette eller ikke har udvist den Agtpaagivenhed, som Forholdene krævede, for at undgaa, at Beløbet kom i urette Hænder.⁵

Stk. 2.⁶ Ved andre Omsætningsgældsbreve gælder det samme, hvis Betaling er sket til den, som efter § 13 formodes at have Ret til at gøre Fordringen gældende, eller til nogen, som med Grund antoges at være identisk med ham eller at have Fuldmagt fra ham til at modtage Betaling.⁷ Støtter Modtageren sin Ret paa tidligere Overdragelser, behøver Skyldneren ikke at prøve deres Ægthed eller Gyldighed, medmindre Omstændighederne giver Grund dertil.

1) § 19 indeholder Regler om Skyldnerens Frigørelse ved Betaling i god Tro til en uberettiget Person. De er affattet paa samme Maade som Bestemmelserne i § 14, Stk. 1 og 2.

Bestemmelserne i § 19 maa finde tilsvarende Anvendelse, naar Skyldneren og Gældsbrekets Ihændehaver *træffer Aftale om Ændring af Skyldforholdet*, eller naar Gældsbrevet *opsiges* eller Gælden afgøres ved *Modregning*; men Forholdene vil gennemsnitlig kræve større Agtpaagivenhed i disse Tilfælde end ved Betaling efter Forfaldstid.

2) Se hertil § 13 Note 2, § 14 Note 3.

3) Ligesom i § 14 er Umyndighed her ligestillet med manglende Kompetence. Før Gbl kunde det være tvivlsomt, om Skyldneren blev frigjort ved Betaling i god Tro til en umyndig Kreditor. Som umyndige maa behandles Personer under Lavværgemaal og afsindige.

Efter den svenske Lov falder saavel Umyndighed som Konkurs udenfor Reglen.

4) Selv om Skyldneren ved, at Ihændehaveren ikke er den egentlige Fordringshaver, frigøres han, naar han med Føje antog, at Ihændehaveren havde Ret til at modtage Beløbet, f. Eks. som Fuldmægtig eller Bud. Stk. 2 viser, at denne Regel gælder for alle Omsætningsgældsbreve.

5) Her anvendes lignende Udtryk som i § 14. Derfor kan der for en Del henvises til § 14 Note 7. Forskellen mellem de Forhold, de to Bestemmelser har for Øje, faar dog ikke ringe Betydning ved deres Anvendelse.

Til den Skyldner, der betaler, *efter at Forfaldstiden* er kommet, kan der ikke stilles samme Krav om Undersøgelse af Ihændehaverens Ret som til en Gældsbrevs erhverver. Om denne vil købe Gældsbrevet, er i Reglen en frivillig Sag, men Skyldneren er pligtig at betale og udsætte sig for ubehagelige Følger ved at undlade det. Ved Ihændehaver-

gældsbreve kan man i Reglen ikke forlange, at Skyldneren skal foretage nogen Undersøgelse om Ihænderhaverens Ret, medmindre særlige Omstændigheder vækker Mistanke. Er der saadan Tvivl om Ihænderhaverens Ret, at Skyldneren har Ret til at deponere Betalingen efter Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932, bør han ikke betale, men enten nægte Betaling eller deponere Beløbet.

Betaler Skyldneren for *Forfaldstid*, bør Kravene derimod ikke slappes. Der kan dog ikke for Omsætningsgældsbreve opstilles saa streng en Regel som for Veksler, jfr. Veksellovens § 40, hvorefter Trassatens Betaling for Forfaldstid sker paa hans egen Risiko. Omsætningsgældsbreve angaar ofte langvarige Laaneforhold, i hvilke det let kan blive nødvendigt for Forfaldstid at træffe Aftale om Ændring eller Afvikling, jfr. herved Note 1 i Slutn.

Med Hensyn til *Ihænderhavergældsbreve* med Navnepaategninger, som ikke opfylder Kravene i § 12, Stk. 1, kan de Grundsætninger, der er fremstillet i § 14 Note 7, ikke fuldtud overføres paa Betaling.

For mange *Statsobligationer* er det bestemt i de paagældende Laaneforhold, at unoterede Paategninger ikke har Gyldighed overfor Statskassen. — Denne Regel er givet ikke blot for de Statsobligationer, der overhovedet ikke kan noteres paa Navn, men ogsaa for Statsobligationer fra Aarene 1912—18, ja lejlighedsvis endnu senere, se Lov Nr. 111 af 28. Marts 1923 § 2 d. — Ved Betaling af disse Statsobligationer maa der herefter antages at gælde en Regel, der svarer til § 14, Stk. 3. Staten frigøres altsaa ved at betale til Ihænderhaveren uden Hensyn til unoterede Paategninger om andres Ret.

For *Massegældsbreve*, der er noteret paa Navn, giver § 38 en Regel, der omvendt paalægger Skyldneren Risikoen, hvis han ser bort fra unoterede Overdragelser.

6) Se til dette Stykke § 14 Note 9—15. Hvad der er anført i Note 11 og 12, maa dog sammenholdes med Note 5 ovenfor.

Bortset fra det Tilfælde, at Modtageren var umyndig, gjaldt der formentlig samme Regler for Gbl. Det var navnlig anerkendt, at Skyldneren blev frigjort, selv om en af de Overdragelser, hvorpaa Ihænderhaveren støttede sin Ret, var falsk. Noget omtvistet var det derimod, om Skyldneren blev frigjort ved Betaling mod falsk Kvittering eller Fuldmagt. At han bliver frigjort efter Gbl, fremgaar klart af 1. Pkt. i Stk. 2.

7) Hvis et Gælds brev, der lyder paa Navn, præsenteres ukvitteret for Skyldneren af en ham ukendt Person, der ikke godtgør sin Identitet med den, der efter den skriftlige Adkomstrække er Kreditor, hører det formentlig med til rimelig Agtpaagivenhed, at Skyldneren forlanger

skriftlig Kvittering i det paagældende Navn, jfr. § 21, Stk. 1 og 2. Ubetinget kan dette dog ikke gælde, da § 19 ikke opstiller et Krav herom. Sml. § 14 Note 4 i Slutningen.

§ 20.

Stk. 1. Naar et Omsætningsgælds-brev er overdraget til Eje eller Pant,¹ kan Skyldneren med frigørende Virkning betale forfaldne Renter² til Overdrageren, medmindre han vidste, at denne ikke længere havde Ret til at modtage Betalingen, eller havde Grund til Mistanke derom.³ Det samme gælder om Afdrag, som efter Gælds-brevet skal erlægges til bestemt angivne Tidspunkter.⁴

Stk. 2. Betaling til Overdrageren fra en Kautionsist eller i øvrigt fra andre end Gælds-brevsskyldneren virker ikke frigørende, medmindre saavel den betalende som Skyldneren var i god Tro.⁵

Stk. 3.⁶ Hvis Gælds-brevsforpligtelsen uden Fordringshaverens Medvirken er gaaet over paa en ny Skyldner, frigøres denne ikke ved Betaling til Overdrageren, medmindre ogsaa den tidligere Skyldner var i god Tro⁷ eller den, til hvem Gælds-brevet er overdraget, ved Overdragelsen vidste, at Forpligtelsen var gaaet over paa den nye Skyldner.⁸

1) § 20 angaar kun det Tilfælde, at Gælds-brevet er overdraget til Eje eller Pant, jfr. Note 2 til § 9. Men en tilsvarende Regel gælder, hvor Fordringshaverens Kreditorer gør *Udlæg eller Arrest* i Gælds-brevet. Dette er fastslaaet ved de samtidig med Gbl foretagne Ændringer i Retsplejelovens §§ 531 og 616, jfr. S. 155 ff.

Er Fordringshaveren gaaet fallit og Konkursen bekendtgjort, medfører Konkurslovens § 2 derimod, at Gælds-brevsskyldneren ikke bliver frigjort ved at betale til Fallenten, medmindre Betingelserne ifølge § 19 var opfyldt. § 20, Stk. 1 er nemlig kun en særlig Anvendelse af de almindelige Regler om Legitimation ved simple Gælds-breve, jfr. om disse § 29 med Note 1. Naar Mot. S. 41 sidestiller Konkurs med Udlæg, beror det sikkert paa en Inkurie.

2) Hvis Skyldneren har *betalt for Forfaldsdag*, men endnu paa Forfaldsdagen intet kunde vide om Overdragelsen, saaledes at han da kunde have frigjort sig, maa han formentlig ogsaa blive frigjort. Dette harmonerer med § 16, Stk. 1, der ikke kræver, at Renterne var forfaldne ved Betalingen, men kun at de var forfaldne før Overdragelsen.

§ 20, Stk. 1 taler kun om *Betaling*. Der kan dog ikke være Tvivl om, at Skyldneren ogsaa kan frigøre sig ved til Fordel for Overdrageren at foretage *Deponering* i Henhold til Lov Nr. 29 af 16. Februar 1932. Man maa formentlig ligeledes godkende Skyldnerens *Modregningserklæring* overfor Overdrageren. Derimod kan Overdragerens *Eftergivelse* eller

Henstandslofte næppe binde Erhververen. Endnu mindre kan der være Tale om at anvende Grundsætningen i *Gbl* § 28 til Skade for Erhververen.

3) Skyldneren bliver altsaa ikke blot — som ved Betaling af Hovedstol — frigjort ved at betale i god Tro til den legitimerede Indehaver af Gælds brevet, men ogsaa ved at betale til en tidligere Fordringshaver, for saa vidt han ikke har faaet Meddelelse om Overdragelsen eller paa anden Maade er kommet i ond Tro. Han kan altsaa betale Renterne uden at faa Gælds brevet forevist. Dette gjaldt ogsaa før *Gbl*. Reglen gælder dog kun ved Betaling efter Forfaldstid. Kravet om god Tro er formuleret paa samme Maade som i §§ 9 og 15.

Den »Overdrager«, som Skyldneren kan betale til, maa være en Person, som Skyldneren kunde have betalt til med frigørende Virkning, hvis Gælds brevet ikke var overdraget. Han maa derfor enten virkelig have været Fordringshaver eller have haft Gælds brevet i Hænde med saadan Adkomst, som § 13 kræver. Formaalet med Reglen er, at en Skyldner, der engang har forvissat sig om vedkommendes Ret, ikke ved hver ny Betaling skal behøve at kræve Gælds brevet forelagt.

Hvis Gælds brevet er forsynet med *Rentekuponer*, kan Renter kun betales til Ihændeholderen af Kuponerne, jfr. § 23.

§ 20 medfører ingen Ændring i Tinglysningslovens § 29, Stk. 1. Betaling af *Renter ifølge tinglyste Pantebreve* vil altsaa, naar Skyldneren er i god Tro, stadig kunne ske til den, der i Tingbogen staar indført som Fordringshaver, men Skyldneren kan ogsaa opnaa Frigørelse efter Reglerne i *Gbl* §§ 19 og 20. Tinglysningslovens § 29, Stk. 1 skal som hidtil ikke anvendes paa Afdrag, se § 1 i Lov Nr. 144 af 13. April 1938 om Ændringer i Tinglysningsloven, aftrykt ndfr. S. 153.

4) Her fastslaas den ny Regel, at »tidsfæstede« Afdrag kan betales til Overdrageren under samme Betingelser som Renter. At lette Afdragsbetalingen paa denne Maade muliggøres ved Bestemmelsen i § 16, Stk. 2, der ligestiller saadanne Afdrag med Renter med Hensyn til Fortabelse af Indsigelser.

Erhververen af Gælds brevet maa give Skyldneren Underretning om Overdragelsen, hvis han vil sikre sig imod, at Skyldneren betaler den Slags Afdrag til den tidligere Indehaver. Ved Transport vil dette i Almindelighed ikke spille nogen Rolle, da Underretning her alligevel maa gives af Hensyn til Rentebetalingen. Derimod faar det Betydning ved Pantsætning, hvis Afdragene — men ikke Renterne — skal betales til Pantthaveren. Denne maa saa give Skyldneren Underretning om Pantsætningen, hvilket vist ogsaa før *Gbl* skete i de fleste Tilfælde.

En Overgangsbestemmelse om Afdragsreglen findes i § 55, Stk. 2.

5) Det er klart, at Betaling af Renter og Afdrag, der erlægges til Overdrageren af andre end Skyldneren, kun kan virke frigørende, naar den, der betaler, selv er i god Tro. Naar Gbl yderligere kræver god Tro hos Skyldneren, beror det paa, at Kautionsister etc. i Almindelighed vil kunne skaffe sig de fornødne Oplysninger hos Skyldneren og iøvrigt altid kan undgaa Risiko ved at forlange Gælds brevet forevist inden Betalingen. Derimod kunde det være vanskeligt for Erhververen at give f. Eks. en hel Række Kautionsister Underretning om Overdragelsen. Men dette vilde være nødvendigt for ham, hvis en godtroende Kautionsists Betaling til Overdrageren virkede frigørende, selv om Skyldneren var i ond Tro. En saadan Regel kunde virke hæmmende paa Gælds brets Omsættelighed.

Bestemmelsen i Stk. 2 gælder, selv om Betaling erlægges af en Tredie mand, der kun har stillet Pant for Gælden, eller af en Person, der over hovedet ikke hæftede overfor Kreditor. Den omfatter derimod ikke det Tilfælde, at der er *flere solidariske Hovedskyldnere*. Her maa Fordrings haveren sørge for at underrette dem alle, hvis Gælds brevet ikke inde holder afvigende Bestemmelser.

6) Stk. 3 opstiller for de her omhandlede Tilfælde yderligere Betin gelser end Stk. 1 og 2, for at Betaling til Overdrageren skal være fri gørende. Her tænkes især paa Tilfælde, hvor Pantegæld i fast Ejendom ikke kan forlanges betalt ved Ejerskifte, og hvor Ejendommen før eller efter Pantebrets Overdragelse overgaar til en ny Ejer, som i Henhold til Tinglysningslovens § 39, Stk. 1 overtager Gælden.

I den svenske Lov findes ingen tilsvarende Regel.

7) Dette Krav maa stilles for at beskytte en Erhverver af Pante brevet, som ikke har faaet noget at vide om Ejerskiftet. Han bliver altsaa ved at underrette den tidligere Skyldner om Overdragelsen sikret imod, at den nye Skyldner bliver frigjort ved i god Tro at betale Afdrag til den tidligere Indehaver af Pantebrevet, hvilket ellers vilde følge af Bestemmelserne i Stk. 1 og 2. Reglerne i Tinglysningslovens § 39 og Pantebrevformularen om, at Panthaveren skal underrettes om Gælds overtagelsen, beskytter ikke Erhververen, hvis han ikke har ladet sin Transport tinglyse, og heller ikke altid, hvor Tinglysning har fundet Sted, jfr. herved Note 8 i Slutn.

Der stilles altsaa tilsvarende Krav overfor den nye Skyldner, som ifølge Stk. 2 til Kautionsister etc. Hvis han af den tidligere Ejer af Ejendommen faar urigtige Oplysninger og i Tillid til disse betaler til en tid ligere Indehaver af Pantebrevet uden at forlange dette forevist, gaar det ud over ham selv.

8) Hvis Erhververen ved Overdragelsen ved Besked med Gælds-overtagelsen, kan han sikre sig ved at give den nye Skyldner Underretning. I dette Tilfælde gælder den særlige Regel i Stk. 3 derfor ikke. Den kommer derimod til Anvendelse i alle andre Tilfælde, hvad enten Gælds-overtagelsen har fundet Sted før eller efter Gældsbreve's Overdragelse, ja selv om Gældsbreve's erhververen, før Ydelsen betales, har erfaret Gælds-overtagelsen eller endog faaet formel Meddelelse om den. Selv hvor der er givet formel Meddelelse om Gældens Overtagelse, vil han nemlig ikke altid være fuldt beskyttet mod Betaling til den tidligere Ejer af Pantebrevet. Hvis han har faaet Meddelelsen fra den tidligere Skyldner (Sælgeren af Ejendommen), kan den ny Ejer af Ejendommen være uvidende om hans Ret, og det kan da tænkes, at han betaler til den tidligere Kreditor saa hurtigt, at Pantehaveren ikke naar at give ham Meddelelse forinden.

§ 21.

Stk. 1. Skyldneren er kun forpligtet til at betale Gælden mod Udlævering af Gældsbreve.¹ Drejer det sig ikke om et Ihænde-havergælds-brev, kan Skyldneren desuden kræve Kvittering paa Gældsbreve.²

Stk. 2. Betaler han efter Forfaldstid Afdrag, der efter Gælds-brevet skal erlægges til bestemt angivne Tidspunkter, kan han kun forlange særskilt Kvittering.³ Andre Afdrag⁴ kan han tillige kræve afskrevet paa Gældsbreve.⁵

Stk. 3. Naar Skyldneren har Interesse deri, kan han kræve, at Fordringshaveren paategner Gældsbreve's Kvittering om Afdrag, som er betalt.⁶

Stk. 4. Opsiges Gældsbreve's, kan Skyldneren forlange, at det faar Paategning herom.^{7,8}

1) Ved fuldstændig Betaling maa Kreditor ligesom før Gbl tilbage-levere Gældsbreve's. Herved sikres Skyldneren mod at blive udsat for at komme til at betale endnu en Gang til en godtroende Erhverver, jfr. § 15, 3. Led.

Uden Tilbagelevering af Gældsbreve's maa Skyldneren dog betale, naar Gældsbreve's er *mortificeret*, se Mtl § 9.

2) Efter hidtil gældende Ret kunde Skyldneren forlange Kvitterings-paategning paa Gældsbreve af enhver Art. Ved Ihænde-havergældsbreve (jfr. § 13 Note 2) er der imidlertid ingen afgørende Grund hertil. Derimod kan det ved andre Gældsbreve have Betydning, at Skyldneren har Ret til at forlange Kvittering paa Gældsbreve's. Dette bevirker navnlig, at en Person, der uberettiget er kommet i Besiddelse af Gælds-breve's, i de fleste Tilfælde ikke kan opnaa Betaling uden at forsyne

det med falsk Kvittering i Fordringshaverens Navn. Herved formindskes Risikoen for, at Beløbet kommer i urette Hænder.

Gbl giver ikke Skyldneren, der indfrier et Ihændeavgældsbrev, Ret til at forlange løs Kvittering; men Krav herom maa kunne stilles, hvor det følger af almindelige Retsgrundsætninger.

3) Dette er en Følge af, at det efter § 16, Stk. 2 ikke mere er nødvendigt at afskrive disse »tidsfæstede« Afdrag paa Gælds brevet, for at Betaling af dem skal kunne gøres gældende overfor en godtroende Erhverver. Skyldneren kan naturligvis ogsaa kun forlange løs Kvittering for Betaling af forfaldne Renter ligesom efter hidtil gældende Ret.

4) D. v. s. forfaldne Afdrag af anden Art og alle ikke-forfaldne Afdrag.

5) Foruden betryggende Afskrivning paa Gælds brevet — som er nødvendig af Hensyn til Reglerne i § 15, 3. Led — kan Skyldneren kræve en særskilt Kvittering. Det maa anbefales at forlange løs Kvittering, ikke blot hvor den betalende har aktuel Brug derfor, f. Eks. som Bilag til et Regnskab, men for at undgaa Risiko. Kvitteringen kan bl. a. faa Betydning i Tilfælde af, at Paategningen paa Gælds brevet om Afbetalingen fjernes eller Gælds brevet bortkommer og mortificeres.

6) Stk. 3 drejer sig kun om allerede erlagte Afdrag — i Modsætning til Stk. 1 og 2, der indeholder Betingelser for Skyldnerens Pligt til at erlægge Betalingen. Skyldneren kan til enhver Tid forlange Kvittering paa Gælds brevet for eet eller flere tidligere betalte Afdrag, hvis han har Brug herfor. Reglen tilsigter navnlig at lette Skyldneren Adgang til at faa aflyst Panteret med Hensyn til betalte Afdrag. Den omfatter ethvert Afdrag, hvad enten det ved Betalingen kunde forlanges afskrevet paa Gælds brevet eller ej, og der kan blive Brug for Reglen, selv om de betalte Afdrag er afskrevet paa Gælds brevet, hvis Afskrivningen — som det er den almindelige Fremgangsmaade i Praksis — kun bestaar i en uunderskrevet Paategning paa Gælds brevet.

7) Denne Regel sikrer Skyldneren imod, at en godtroende Erhverver af Gælds brevet kan nægte at anerkende, at Gælden er opsagt, jfr. § 15, 3. Led. Det er ligegyldigt, hvem af Parterne der har givet Opsigelsen. Hvis Fordringshaveren nægter at give Paategning om en af ham selv foretaget Opsigelse, maa Skyldneren kunne afvise denne. Saaledes Mot. S. 42 og de norske Motiver S. 44. Afvigende Sv.Komm. S. 103.

Skyldneren maa have en tilsvarende Ret til at kræve Paategning om Aftaler eller andre Forhold, der medfører Ændring i Skyldforholdet.

8) Den svenske Lov afviger paa enkelte Punkter fra Gbl. For saa vidt angaar fuldstændig Betaling, foreskrives det kun, at Gælds brevet skal tilbagegives, og at Fordringshaveren paa Forlangende skal give Skyldneren særskilt Kvittering. Med Hensyn til Renter og Afdrag skal Betalingen som Hovedregel afskrives paa Gælds brevet. Løs Kvittering er kun tilstrækkelig, hvor Renter og tidsfæstede Afdrag betales til den, som efter Gælds brevet var dets første Indehaver, eller hvis Ret Skyldneren véd senere er blevet tegnet paa Gælds brevet. Stk. 3 stemmer med Gbl's Stk. 4, medens der ingen Regel er givet svarende til Gbl's Stk. 3.

Disse Regler maa ses paa Baggrund af, at de fleste Omsætningsgælds breve i Sverige er Ihændehavergælds breve. Hvis det betalte ikke afskrives paa Gælds brevet, kan Skyldneren vanskelig bevise, at den, han betalte til, har været Ihændehaver af Gælds brevet, og han kunde derfor risikere at blive tvunget til at betale to Gange. — En saadan Regel er ikke paakrævet her i Landet, da de her forekommende Ihændehavergælds breve ikke hjemler Afdragsbetaling og Renterne betales mod Rentekuponer.

§ 22.

Pantsætning af et Omsætningsgælds brev og anden Overdragelse til Sikkerhed¹ har ikke Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer,² medmindre Erhververen har faaet Gælds brevet i Hænde.^{3,4}

1) I Overensstemmelse med hidtil gældende Ret kræver § 22 Pantsætningsreglerne iagttaget, for at Transport til Sikkerhed skal have Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer. Det var overvejet at gaa endnu videre, se Note 4.

§ 22 giver ingen Regler om *Dobbeltoverdragelse*, da Spørgsmaalet løses ved § 14. Se derimod § 31, Stk. 2 om simple Gælds breve. § 22 maa anvendes analogt paa omsættelige Aktier m. m., se ndfr. S. 154.

2) Overdragelsen kan derfor ikke skaffe Erhververen Stillingen som Separatist i Overdragerens Konkursbo eller hans Gældsfragaaelsesbo. Og Erhververens Ret fortrænges ved Udlæg, der foretages af Overdragerens Kreditorer.

3) Det fastslaas her, at Pantsætning (og Sikkerhedsoverdragelse) af Omsætningsgælds breve kun faar Virkning mod Overdragerens Kreditorer, naar Reglerne om *Haandpant* er iagttaget. At Underpantsætning ikke kan ske, er iøvrigt udtalt i Lov Nr. 144 13. April 1938 § 3, der omtales ndfr. S. 154.

Udtrykket *faaet i Hænde* maa fortolkes paa lignende Maade som i § 14, se Note 4 dertil. Der stilles med andre Ord lignende Krav som ved Haandpantsætning af Løsøre. Pantsætteren (Overdrageren) maa ikke

beholde Besiddelsen, men Gælds brevet kan betros til Trediemand, naar denne ikke kan udlevere det til Pantsætteren (Overdrageren) uden at ifalde Ansvar overfor Erhververen.

Paa den anden Side er det ikke tilstrækkeligt at give Gælds brevet *Paategning* om Pantsætningen. Efter hidtil gældende Ret var Paategning formentlig tilstrækkelig. Naar denne Regel er ændret, hænger det sammen med de nye Regler i Gbl § 12 og § 14, Stk. 2. De bevirker nemlig, at Paategning ikke er egnet til at sikre Erhververens Ret i samme Omfang som tidligere. Derfor er det bedst at vænne Folk til ikke at nøjes med Paategninger om deres Ret. Dertil kommer, at det er en Fordel at knytte Overdragelsens Virkning overfor Kreditorerne til Overleveringen, som er et ydre Faktum, der gennemsnitlig er let at konstatere. En Paategning giver ikke saa godt et Værn mod Proforma-transaktioner eller mod Antedatering af Overdragelsen.

Kravet om Overlevering hindrer ikke *sekundært Pant* i Omsætningsgælds breve. Den sekundære Panthavers Ret faar Gyldighed mod Kreditorerne, naar Førstepanthaveren har Besiddelsen og modtager bindende Underretning om Efterpanthaverens Ret.

En Undtagelse fra Kravet om Overlevering er gjort ved § 20, Stk. 1 i Lov om Livsforsikringsvirksomhed og ved § 14, Stk. 2 i Lov om Tilsyn med Pensionskasser. Efter disse Lovbestemmelser, der omtales ndfr. S. 164 f, kan Haandpanteret stiftes ved en Paategning.

Hvis Gælds brevet er et *Massegælds brev*, hvortil der hører et Kuponark, bør ogsaa dette overleveres. — Ved Pantsætning bør det overleveres, hvad enten Panthaveren har Ret til at oppebære Renterne, efterhaanden som de forfalder, eller først faar Ret til at indkræve Renten, naar han opnaar Adgang til at søge Fyldestgørelse i Pantet. — Hvis Kuponarket ikke er overleveret, kan Gbl's Regler forstaas saaledes, at Erhververens Ret til Kuponerne ikke er beskyttet mod Overdragerens Kreditorer. Om de bør forstaas saaledes, er dog tvivlsomt.

Hvis Gælds brevet er pantsat, men alene Kuponarket overleveres, kan Pantsætningen ikke have Gyldighed mod Kreditorerne, jfr. § 23 Note 15.

4) Den svenske Lov kræver som Hovedregel Overlevering ved enhver Overdragelse, ikke blot ved Overdragelse til Sikkerhed. Den undgaar derved Vanskeligheden ved at sondre mellem Sikkerhedsoverdragelser og andre Overdragelser, og den forhindrer al Omgaaelse af Reglen. Gælds brevskommissionen overvejede at foreslaa samme Regel. For Omsætningsgælds brevenes Vedkommende — se derimod om simple Gælds breve § 31 — endte Kommissionen dog med at fastholde den hidtil gældende Regel. Kravet om Overlevering ved enhver Overdragelse

vilde paa den ene Side lægge for stramme Baand paa normale og loyale Overdragelser. Paa den anden Side har der for de negotiable Papirers Vedkommende ikke vist sig følelige Ulemper ved den hittidige Rets-tilstand. Sagen er den, at det ved Omsætningspapirer er let at opfylde Kravet om Overlevering, og at den Kreditor, der faar et saadant Papir til Sikkerhed, regelmæssig vil kræve det overleveret allerede af Hensyn til sin egen Interesse.

Den svenske Lov opstiller den Undtagelse fra sin Hovedregel, at en Banks Salg af et Omsætningsgælds-brev har Gyldighed mod Bankens Kreditorer, selv om Banken beholder Gælds-brevet til Forvaring. Den danske Kommission fandt imidlertid heller ikke at kunne slutte sig til den saaledes begrænsede svenske Regel, jfr. Mot. S. 43.

§ 23.¹

Stk. 1. Rentekuponer² til Massegælds-breve³ følger Lovens Regler om Ihænde-havergælds-breve.⁴

Stk. 2. Bestemmelser i Gælds-brevenes fælles Tekst⁵ er bindende for den, der erhverver en Kupon.⁶ Han maa ogsaa finde sig i den Indsigelse, at det Gælds-brev, Kuponen horte til, er ugyldigt, fordi det ikke er udgivet af Udstederen.⁷

Stk. 3. Naar Gælds-brevet med Hjemmel i den fælles Tekst⁸ er udtrykket⁹ eller paa anden Maade forfaldet til Indfrielse,¹⁰ giver senere forfaldende Kuponer¹¹ ikke Krav paa Betaling.¹²

Stk. 4. Skyldneren kan ikke paaberaabe sig § 19, hvis han særskilt indfrier en Kupon mere end en Maaned før Forfaldsdag.¹³ Overdrages en Kupon særskilt inden samme Tid, anvendes §§ 14 og 15 ikke.¹⁴

Stk. 5. Overdrages Kuponer sammen med Gælds-brevet, faar Erhververen ikke bedre Ret med Hensyn til Kuponerne end med Hensyn til Gælds-brevet.¹⁵

1) Særlige Regler om Kuponer giver Gbl i §§ 23—25, 46 og 56. §§ 23 og 24 fastslaar, i hvilket Omfang Kuponer behandles som selvstændige Omsætningsgælds-breve. Derved sonder Loven mellem Rentekuponer, der hører til Massegælds-breve, (Obligationskuponer) og Udbyttekuponer, der hører til Aktiebrev eller andre Andelsbeviser. §§ 25, 46 og 56 handler om Fordringens Bortfald ved Forældelse. Om Mortifikation af Kuponer se Mfl § 1, Stk. 3, §§ 13—14.

Efter hidtil gældende Ret var det omtvistet, om Rentekuponer var selvstændige negotiable Gælds-breve, naar de blev overdraget uden Forbindelse med den Obligation, de horte til. I Litteraturen blev Spørgs-maalet som oftest besvaret benægtende, og det antoges, at den, der havde mistet en Kupon, kunde vindicere den fra Ihænde-haveren, selv

om denne havde faaet den overdraget i god Tro. Af Hensyn til, at Kuponer omsættes en hel Del i Tiden omkring Forfaldsdagen, har man ment i højere Grad at burde ligestille dem med selvstændige Omsætningsgældsbreve. Gbl gør derfor løse Rentekuponer negotiable fra en Maaned før Forfaldsdagen, jfr. § 23, Stk. 4, og Udbyttekuponer fra det Øjeblik, da Udbyttet er fastsat, jfr. § 24, Stk. 3. Loven giver dog i enkelte Retninger særlige Regler om Kuponer, navnlig paa Grund af at disse maa affattes summarisk og slutter sig til et Hoveddokument.

Den svenske Lovs §§ 23 og 24 afviger betydeligt fra Gbl i Affattelsen, men fører i Hovedsagen til samme Resultater.

2) Rentekuponer angiver i Almindelighed Renteydelsen som et bestemt Pengebeløb. For at Lovens Regler skal kunne anvendes, maa Kuponen ialfald angive Renten med den Bestemthed, som kræves i Gældsbreve, jfr. Indledningen Nr. 6, c (ovfr. S. 7).

3) Hvad Massegældsbreve er, fastslaa § 4, Stk. 2. § 23 gælder, selv om Massegældsbrevet undtagelsesvis ikke er et Omsætningsgældsbrev.

4) Her fastslaaes den Hovedgrundsætning, at Rentekuponer *ved Anvendelsen af Gbl's Regler* behandles som Ihændeavgældsbreve. Deri ligger atter først og fremmest, at de behandles som *Omsætningsgældsbreve*. De er derfor undergivet Reglerne i §§ 12—22, hvor disse ikke fraviges ved de følgende Bestemmelser i § 23. I Medfør af § 13 er Ihændeaveren af en Kupon saaledes legitimeret til at gøre Fordringen paa Rente gældende. Og dette maa han være, selv om en anden har skrevet sit Navn paa Kuponen. En saadan Paategning kan ingen Retsvirkning have. I Forhold til Omsætningserhververe følger dette af § 14, Stk. 3. Men det samme maa gælde i Forhold til Skyldneren. Ved Indfrielse af Kuponer maa man iøvrigt anvende § 21, 1. Pkt. Særlig mærkes, at Gbl §§ 18 og 22 maa anvendes, selv om den løse Kupon er overdraget mere end en Maaned før Forfaldsdagen, jfr. Mot. S. 44, Sv. Komm. S. 113.

5) Den fælles Tekst er den, der er fælles for alle Massegældsbreve af den paagældende Art (Rentefod, Serie og Afdeling), altsaa i Almindelighed den trykte Tekst. Bestemmelser, der er skrevet eller stemplet paa den enkelte Obligation, kan ikke gores gældende overfor Kuponerhververen, medmindre de ogsaa er blevet anført paa Kuponen eller Erhververen var i ond Tro. Hvis man ved en Konvertering nøjes med at afstemple de gamle Obligationer, maa alle Kuponerne derfor ogsaa afstemples eller ombyttes med nye. Dette bliver dog unødvendigt, naar Gældsbrevene i Anledning af Konverteringen i Henhold til den fælles Tekst ved offentlig Bekendtgørelse er opsagt til Indfrielse, jfr. § 23, Stk. 3.

Dersom Gældsbrevenes fælles Tekst henviser til Skyldnerens Statutter el. lign., maa disse Bestemmelser betragtes som Led i Teksten.

6) Erhververen bliver stillet, som om de paagældende Bestemmelser stod i selve Kuponen. Indsigelser, der støttes paa disse Bestemmelser, fortabes derfor ikke efter § 15.

Bestemmelserne i den fælles Tekst kan dog *kun* faa Betydning, *for- saavidt de ikke er i Strid med selve Kuponens Indhold*, jfr. Sv.Komm. S. 110.

7) Hvis selve Gældsbrevet, efter at være færdig underskrevet af Skyldneren, af uberettigede Personer bringes ud i Omsætningen, bliver det gyldigt, se § 15 med Note 7. I saa Fald bliver ogsaa Kuponerne gyldige. Hvis derimod hverken Gældsbrevet eller Kuponerne er udgivet og kun de færdigtrykte Kuponark stjæles og overdrages til en Erhverver i god Tro, faar denne ingen Ret mod Udstederen af Kuponerne. Man har ment, at en modsat Regel vilde være altfor farlig. Hvis Kuponerne skal leveres fuldt færdige af et Trykkeri og ikke skal forsynes med Underskrift hos Udstederen, er det umuligt for Udstederen at værne sig effektivt mod, at Kuponer bliver bragt ud i Omsætningen.

Hvis baade Kuponer og det færdig underskrevne Gælds brev stjæles, men Tyven alene afsætter Kuponerne, faar Erhververen ingen Ret, da Gælds brevet ikke er blevet gyldigt endnu. Kan det ikke oplyses, om Gælds brevet er blevet afhændet, maa Udstederen i Almindelighed have Bevisbyrden for, at det stadig er ugyldigt. Kuponerhververen maa dog oplyse, hvor han har faaet Kuponerne fra.

8) Se Note 5. Stk. 3 kan kun finde Anvendelse, naar denne Betingelse er opfyldt.

9) Det vil sige, naar Gælds brevets Nummer er trukket ud ved den Lodtrækning, der foretages, hvor Masse gælds breve amortiseres ved Lodtrækning.

10) Det kan f. Eks. være bestemt i den fælles Tekst, at Skyldneren ved offentlig Bekendtgørelse kan opsigte samtlige Masse gælds breve af en vis Art til Indfrielse, noget som har særlig Betydning, naar Skyldneren vil gennemføre en Konvertering af Gælden til lavere Rente.

11) Ved senere forfaldende Kuponer maa forstaas dem, der forfalder senere end den Dag, da Gælds brevet er forfaldet til Indfrielse.

12) Disse Kuponer kommer aldrig til at repræsentere en gyldig For- dring paa Udstederen.

Naar det forfaldne Gælds brev præsenteres til Indfrielse, maa Resten af Kuponarket medfølge. Hvis det ikke sker, fradrager Udstederen i

Almindelighed saa meget af Hovedstolen, at han har Dækning for de manglende Kuponers Beløb. Dette har han ialfald Ret til, naar det har Hjemmel i Gældsbrevenes fælles Tekst. — Dog kan det tænkes, at Skyldneren ved at tage Dækning af det tilbageholdte Beløb, skønt han ved Indfrielsen af Kuponen vidste, at den var ugyldig, findes at have handlet i Strid med Gbl § 8.

Naar der ikke er taget Forbehold i Gældsbrevenes fælles Tekst, er det noget tvivlsomt, om den omtalte Fremgangsmaade er berettiget. Maaske vil man antage, at den har Hjemmel i Sædvane. Iøvrigt maatte den navnlig begrundes med, at den Gældsbrevejer, der mister sine Kuponer, er nærmest til at bære Risikoen derved. Denne Betragtning kan dog ikke føre til at give Udstederen en ubetinget Ret til at indfri de ugyldige Kuponer og dække sig af det tilbageholdte Beløb. Derimod taler den for at give Udstederen Ret til at tage Dækning for de ugyldige Kuponer, som han (eller en Bank, der indløser Kuponer efter Aftale med ham) kommer til at indfri ved en undskyldelig Fejltagelse fra Ekspeditionens Side og ikke kan faa Dækning for paa anden Maade. Men hvis Udstederen — fordi han anser det for billigere — følger den Praksis ikke at kontrollere Udtrækning, før han indfrier Kuponer, maa han formentlig selv bære Risikoen.

Se iøvrigt Mot. S. 45. I Sverige synes man tilbøjelig til i Almindelighed at lægge Risikoen paa Udstederen, se Sv.Komm. S. 111—112.

13) Betaler Skyldneren løse Kuponer mere end en Maaned før Forfaldsdagen, frigøres han ikke, hvis Modtageren var umyndig eller manglede Ret til at modtage Beløbet. Fra en Maaned før Forfaldsdagen anvendes derimod Reglen i § 19.

Naar Grænsen er sat ved en Maaned før Forfaldsdagen, beror det paa, at løse Kuponer ofte overdrages kort før Forfaldsdagen, og at nogle Kreditforeninger ved Betaling af Terminsydelser plejer at tage imod Kuponer, der først forfalder den følgende 1. Januar eller 1. Juli.

Ved »Forfaldsdag« maa der antages sigtet til den Kuponen paa-trykte Forfaldsdag. Lyder Kuponen paa 2. Januar, vil Indløsning d. 1. December derfor være mere end en Maaned før Forfaldsdagen. Omvendt falder Indløsning d. 2. December ind i Maaneden før Forfaldsdagen, selv om den 2. Januar skulde være en Helligdag.

Hvis Skyldneren undtagelsesvis indfrier selve Gældsbrevet (med Kuponark) over en Maaned før en Rentetermin, finder Stk. 4 ikke Anvendelse.

14) En Overdragelse, der sker mere end en Maaned før Forfaldsdagen, medfører altsaa hverken Tab af Rettigheder (§ 14) eller Indsigelser (§ 15). Kuponen kan derfor vindiceres fra en godtroende Er-

hverver, og dette kan ske, selv om Vindikationskravet rejses mindre end en Maaned før Forfaldsdag eller endog efter Forfaldsdag. Men Vindikanten maa da bevise, at Erhvervelsen er sket mere end en Maaned før Forfaldsdag.

15) Om Indsigelser eller Rettigheder tabes, beror i disse Tilfælde ogsaa for Kuponernes Vedkommende paa, hvilken Ret Erhververen faar over Gældsrevet. Reglen har navnlig Betydning, hvis Gældsrevet ikke er et Ihændeavgældsrev eller det er noteret paa Navn. Hvis Betingelserne i § 14, Stk. 2 og § 39, Stk. 2 da ikke er opfyldt, faar Erhververen lige saa lidt Ret over Kuponerne som over Gældsrevet selv. Fremdeles kan Paategninger paa Gældsrevet udenfor den fælles Tekst gøres gældende med Erhververen ogsaa angaaende Kuponerne, f. Eks. Paategninger om Konvertering. Og hvis en Person faar Sikkerhed i et Masseavgældsrev, men kun faar overleveret Kuponarket, maa han, hvis Overdrageren gaar fallit, i Medfør af § 22 aflevere Kuponerne til Boet. Var Gældsrevet overhovedet ikke et Omsætningsavgældsrev, finder Reglerne i Kap. 3 ogsaa Anvendelse paa det medfølgende Kuponark.

Reglen i Stk. 5 maa anvendes paa alle Kuponer, der følger med Gældsrevet, ogsaa Kuponer, der er forfaldet eller forfalder indenfor den første Maaned.

§ 24.¹

Stk. 1. Udbyttekuponer,² der hører til et Aktiebrev eller andet Bevis for Andelsret i et Selskab,³ følger ligeledes Reglerne om Ihændeavgældsreve.⁴

Stk. 2. Selskabets Vedtægter er bindende for den, der erhverver en Kupon.⁵ Han maa ogsaa finde sig i den Indsigelse, at Aktiebrevet eller Andelsbeviset ikke gav Andelsret i Selskabet, dengang Kuponen forfaldt.⁶

Stk. 3. Overdrages en Kupon særskilt, inden Udbyttet er fastsat, anvendes §§ 14 og 15 ikke.⁷

Stk. 4. Overdrages Kuponer sammen med Aktiebrevet eller Andelsbeviset, faar Erhververen ikke bedre Ret med Hensyn til Kuponerne end med Hensyn til Aktiebrevet eller Andelsbeviset.⁸

Stk. 5. Paa Kuponer, hvorefter et bestemt Beløb udbetales paa et i Kuponen angivet Tidspunkt, finder Bestemmelsen i § 23, Stk. 4, tilsvarende Anvendelse.⁹

1) Se Bemærkningerne om Kuponer i Almindelighed i § 23 Note 1.

2) Saadanne Kuponer angiver som Regel ikke noget bestemt Beløb, fordi Udbyttet afhænger af Regnskabsresultatet, jfr. dog Stk. 5. De falder derfor ikke ind under det almindelige Gældsrevsbegreb. § 24

forudsætter, at Kuponerne ikke angiver Fordringshaverens Navn, men er Ihændeaverpapirer.

3) I Modsætning til den svenske Lovs § 24 er Bestemmelsen ikke begrænset til Aktieselskaber, end mindre til de Selskaber, der falder ind under Aktieloven.

4) Det vil sige *Gbl's* Regler om Ihændeavgældsbreve, jfr. § 23 Note 4.

Om Fortabelse af *Indsigelser* mærkes, at der ved Udbyttekuponer kan forekomme adskillige selskabsretlige Indsigelser. Da *Gbl* §§ 15—17 ikke handler om andet end Gældsbreve, tager de ikke Stilling til saadanne Indsigelser. Derfor bør § 24 fortolkes derhen, at den ikke hjemler Fortabelse af Indsigelser, der er ufortabelige af selskabsretlige Grunde. Reglen i § 15 om Indsigelser fra det Retsforhold, som gav Anledning til Gældsbrevets Udstedelse, kan herefter ikke anvendes paa alle de selskabsretlige Indsigelser, jfr. Sv.Komm. S. 115 f. Den Indsigelse, at en Udbyttebeslutning er i Strid med Aktielovens § 44, maa saaledes kunne gøres gældende overfor Kuponerhververe.

5) Det er formentlig Reglen, at Bestemmelser i Selskabets Vedtægter kan paaberaabes overfor en godtroende Erhverver af et negotiabelt Aktiebrev, selv om Bestemmelsen ikke findes i selve Aktiebrevet. Heraf maa naturligt følge, at de ogsaa kan paaberaabes overfor Erhververe af løse Kuponer.

6) Reglen gaar videre end den tilsvarende Bestemmelse i § 23. Hvad enten Aktiebrevet aldrig har medført Aktieret eller Retten er ophørt inden Udbyttets Forfaldstid, maa Selskabet kunne gøre dette gældende overfor Kuponerhververe, selv om disse har erhvervet løse Kuponer i god Tro efter Forfaldstid. Det kan bl. a. faa Betydning, hvis en Aktionær har forbrudt sin Aktieret, inden Kuponen forfaldt.

7) Bestemmelsen svarer til § 23, Stk. 4, 2. Pkt. blot med den Forskel, at det afgørende er det Øjeblik, da Udbyttet er fastsat. Dette sidste Ord betyder *den endelige, for Selskabet bindende Fastsættelse*, altsaa i Almindelighed Generalforsamlingens Beslutning. Da Udbyttet som oftest forfalder, straks efter at det er endelig fastsat, bliver det som Regel kun forfaldne Udbyttekuponer, der er negotiable, jfr. dog Stk. 5.

Naar Stk. 3 ikke — som § 23, Stk. 4 — under tilsvarende Betingelser udelukker Anvendelsen af § 19, beror det paa, at Udbytte ikke rettelig kan udbetales, før dets Størrelse er fastsat. Hvis et Selskab skulde have givet Forskud paa Udbytte til en uberettiget Ihændeaver af en Kupon, maa det uden Tvivl betale om igen.

8) Bestemmelsen svarer til § 23, Stk. 5, se Note 15 til § 23.

9) Bestemmelsen i Stk. 5, der ikke findes i den svenske Lov, sigter til det Forhold, der kendes i nogle Aktieselskaber, at Aktierne foruden med almindelige Udbyttekuponer er forsynet med særlige Kuponer lydende paa, at der paa en vis Dato udbetales et bestemt Beløb som Forskud paa Udbytte. Stk. 5 fastslaar, at saadanne Kuponer bliver negotiable en Maaned før den Forfaldsdag, de lyder paa.

§ 25.¹

Stk. 1. Fordringen ifølge en Rente- eller Udbyttekupon falder bort,² hvis Kuponen ikke er forevist til Betaling inden 3 Aar fra Forfaldsdagen³ eller inden Udløbet af den længere Frist, der maatte være tilsikret Kuponejerne.⁴ 3 Aars Fristen kan ikke forkortes.⁵

Stk. 2. Den, der inden Fristens Udløb har anmeldt for Skyldneren, at hans Kupon er bortkommet, og som antagelig gør sin Ejendomsret, kan efter Fristens Udløb fordr Kuponens Beløb betalt.⁶ Kravet forældes efter Reglerne i Lov Nr. 274 af 22. December 1908.⁷

1) Reglen i § 25 suppleres af § 46.

§ 25 fik den nuværende Affattelse ved GbU II. Der blev foretaget en redaktionel Ændring i Stk. 1, og det Stk. 3, der fandtes i GbU, blev udeladt, fordi det ansaas for overflødigt, efter at GbU II havde foreslaaet nye Forældelsesregler, se Gbl § 46.

En Overgangsbestemmelse til § 25 giver § 56.

Efter hidtil gældende Ret forældedes Rentekuponer normalt i 20 Aar, Udbyttekuponer vistnok efter Loven af 22. December 1908 i 5 Aar fra Forfaldsdagen. Angaaende Aktiekuponer kunde det ikke gyldigt bestemmes, at de forældedes før efter Udløbet af 5 Aar fra Forfaldstiden, se Aktielovens § 26, der nu er ændret ved Lov Nr. 160 af 13. April 1938 § 1 og i Stk. 3 henviser til Gbl § 25, se S. 158 f.

Den svenske Lov begrænser sin Regel til de i §§ 23 og 24 nævnte Kuponer, og den mangler den danske Lovs sidste Punktum. Se fremdeles Note 4 i Slutn.

2) Dette Udtryk er valgt for at tilkendegive, at § 25 ikke skal udfyldes med almindelige Forældelsesgrundsætninger. Fordringshaveren kan derfor ikke holde Fordringen i Kraft ved at foretage de Skridt, som efter andre Love afbryder Forældelse. Hvis Skyldneren skulde have afgivet en bestemt Erklæring om, at han ikke vil indfri en Kupon, vilde man dog sikkert antage, at Kreditor ikke behøvede at forevise Kuponen, saafremt han inden Trearsfristens Udløb paabegyndte Retsforfølgning og gennemførte den uden ugrundet Ophold. Fordringen

kan selvfølgelig ogsaa holdes i Live ved et Løfte om at betale, afgivet af Skyldneren efter Forfaldstid.

Naar Kuponen er forevist rettidig, forældes Fordringen efter Reglen i § 46.

3) Om Forfaldsdagen se § 5, særlig Note 6. Forevisningen maa være sket senest paa Treaarsdagen for Forfaldsdagen, altsaa d. 2. Januar 1942, hvis Kuponen forfaldt d. 2. Januar 1939.

4) I Modsætning til, hvad der antages om dansk Rets almindelige Forældelsesregler, kan Fristen forlænges ved Aftale. Herved kan der kun antages at være sigtet til Aftale, der er fælles for alle Gældsbreve af den paagældende Art. Aftalen vil derfor normalt være optaget i den fælles trykte Tekst enten i selve Gædsbrevet (Aktiebrevet) eller i Kuponerne. Ved Aktiekuponer kan Bestemmelsen fremdeles staa i Selskabets Vedtægter. Naar et Laan udbydes til offentlig Tegning, kan Tilsagnet ogsaa gives i Tegningsindbydelsen.

Hvis der før 1. Juli 1938 bindende er fastsat en længere Frist end 3 Aar, maa den anvendes, selv om Bestemmelsens oprindelige Formaal var at forkorte Forældelsen i Forhold til dagældende Ret eller Bestemmelsen netop stemte med dagældende Rets Regel. Ved Rentekuponer, der hører til Statsobligationer eller Statsgældsbeviser, maa man derfor afvente de særlige Forældelsesfrister, som er fastsat i de paagældende Laanelove, jfr. som Eksempel Lov Nr. 311 af 27. Oktober 1937 § 3 (5 Aar fra Forfaldsdagen).

Det er ligegyldigt, om Bestemmelsen lyder paa, at Fordringen forældes eller bortfalder, eller paa, at Kuponen taber sin Gyldighed, eller der bruges andre Vendinger.

Den svenske Lov nævner ikke Vedtagelse om forlænget Frist.

5) En beslægtet Regel, blot med længere Frist, fandtes tidligere i Aktielovens § 26, se Note 1.

6) En medvirkende Grund til Indførelsen af den korte Forældelsesfrist har været, at man derigennem kan hjælpe Personer, som mister deres Kuponer. Enkelte Kuponer kan ikke mortificeres, se Mtl § 1, Stk. 3 og §§ 13—14. Men Gbl lader til Gengæld Forældelsen virke som en Mortifikation til Fordel for den, som inden Forældelsens Udløb har anmeldt, at han har mistet Kuponen, og som tilvejebringer en rimelig Støtte for, at han ejede Kuponen. Allerede under hidtil gældende Ret har mange Skyldnere fulgt en tilsvarende Regel, hvilket blot var mindre nyttigt for Kreditorerne, fordi Forældelsesfristen var længere.

7) Denne Sætning angaar kun det Krav, der hjemles i det foregaaende

Punktum. Loven af 1908 vil fremtidig ikke mere kunne anvendes paa Fordringer efter Kuponer, se § 46 Note 1, jfr. dog Overgangsbestemmelsen i § 56.

KAPITEL 3.

Simple Gældsbreve.¹

1) Simple Gældsbreve er de Gældsbreve, der ikke er Omsætningsgældsbreve (ikke er negotiable). Før Gbl var alle Gældsbreve negotiable, medmindre de indeholdt Bestemmelser, der udelukkede det, se Indledningen Nr. 3, foran S. 4. Nu er Forholdet i Princippet vendt om. Efter Gbl skal Gældsbreve have et særligt Indhold for at blive negotiable. Derfor bruger Loven Navnet »simple Gældsbreve« om dem, der ikke er Omsætningsgældsbreve. Den svenske Lov bruger Udtrykket »enkla skuldebrev«.

De simple Gældsbreve maa ialfald i Hovedsagen undergives samme Regler som andre »simple« Fordringer, d. v. s. Fordringer, der ikke er knyttet til et negotiabelt Dokument. Da Reglerne om Overdragelse af simple Fordringer hidtil ikke har været lovfæstet og heller ikke paa-tænkes lovfæstet, har man i Gbl optaget en Række Regler om Overdragelse af simple Gældsbreve. De vil i Almindelighed kunne *anvendes analogt paa Overdragelse af andre simple Fordringer*, og det, selv om disse ikke gaar ud paa Betaling af Penge.

Overgangsbestemmelser til Kap. 3 indeholder § 51 og § 54.

§ 26.

Reglerne i dette Kapitel finder kun Anvendelse paa simple Gældsbreve, hvorved forstaas Navnegældsbreve, der ikke falder ind under § 11 Nr. 3 eller 4.¹

1) § 26 omfatter de Gældsbreve, der ikke er Omsætningsgældsbreve. Den er i Hovedsagen kun en Omskrivning af Reglen i § 11, som der maa henvises til.

Gældsbreve, der ifølge deres Tekst lyder paa Betaling til en bestemt Person, er som Regel simple Gældsbreve. Der er dog tre Undtagelser. Omsætningsgældsbreve er:

- a. De Gældsbreve, der utvetydig angiver det, se § 11 Nr. 4,
- b. Pantebreve i fast Ejendom eller registreret Skib, se § 11 Nr. 3,
- c. Gældsbreve, der er udstedt for 1. Juli 1938, se § 54.

De under b og c nævnte Gældsbreve bliver dog simple Gældsbreve, hvis de indeholder Forbehold, der udelukker Negotiabiliteten. — Om Kreditforeningspantebreve se § 11 Note 3. —

Til de simple Gældsbreve henfører Kap. 4 endvidere de der omhandlede Kontrabøger.

Angaaende Spørgsmaalet, hvorvidt Omsætningsgældsbreve kan ændres til simple Gældsbreve, henvises til § 12.

Et simpelt Gælds brev kan ændres til et Omsætningsgælds brev ved en Paategning, men for at have fuld Retsvirkning maa Paategningen underskrives baade af Skyldneren og af Fordringshaveren, jfr. Sv. Komm. S. 120. Et Skadesløsbrev med Pant i fast Ejendom bliver derfor ikke et Omsætningsgælds brev, ved at Kreditor transporterer det til Trediemand, f. Eks. til en Kautionsist, der har betalt Gælden. Det samme følger iøvrigt af, at Skadesløsbreve overhovedet ikke er Gældsbreve, se ovfr. S. 7 under c, og ikke kan blive det, uden at Skyldneren ved en ny Paategning forpligter sig til at betale et bestemt Beløb.

§ 27.

Overdrages et simpelt Gælds brev til Eje eller Pant, faar Erhververen ikke bedre Ret end Overdrageren,¹ medmindre andet følger af særlige Retsregler.²

1) § 27 fastslaar for simple Gældsbreve den Sætning, som man plejer at opstille om Fordringer i Almindelighed, at en Overdragelse ikke kan skaffe Erhververen bedre eller større Ret end Overdrageren. Overdragelsen medfører i Almindelighed hverken, at Udstederen mister Adgangen til at fremsætte Indsigelser mod Gælds brevet, jfr. § 1, eller at Trediemand, der er Fordringshaver eller har Pant i Fordringen, mister sin Fordring eller Panteret.

Den svenske Lovs § 27 angaar kun Erhververens Ret overfor Skyldneren. Til Gengæld opstilles Reglen uden andre Undtagelser end den, der følger af Aftalelovens § 34.

2) Hovedreglen maa ialfald fraviges, hvor Aftalelovens § 34 griber ind, altsaa hvor selve Gælds brevet eller en skriftlig Overdragelseserklæring er oprettet paa Skrømt. Men § 27 holder Muligheden aaben for andre Undtagelser, der maatte følge af særlige Lovbestemmelser eller almindelige Retsgrundsætninger. Selv om Overdrageren ikke var rette Fordringshaver, kan Overdragelsen navnlig skabe Ret for Erhververen, hvis Overdrageren havde faaet Legitimation som Fordringshaver eller det drejer sig om Dobbeltoverdragelser foretaget af samme Person, jfr. Grundsætningen i § 31, Stk. 2.

Undtagelser fra Hovedreglen kan ogsaa følge af særlige Bestemmelser i Gældsbrevet, hvorved dette undergives en Del af de Regler, der opstilles for Omsætningsgældsbreve, jfr. Grundsætningen i § 31, Stk. 4.

§ 28.¹

En Fordring paa Overdrageren² kan Skyldneren benytte til Modregning,³ medmindre han har erhvervet Fordringen efter det Tidspunkt, da han fik Kundskab eller Formodning om Overdragelsen.⁴ Var Fordringen uforfalden⁵ paa dette Tidspunkt, kan den dog kun bruges til Modregning, hvis den forfaldt senest samtidig med Gældsbrevsfordringen.⁶

1) § 28 giver Regler om, i hvilket Omfang Gældsbrevs-skyldneren efter Gældsbrevets Overdragelse kan benytte sine Fordringer paa den tidligere Fordringshaver til Modregning. De opstillede Regler stemmer med, hvad der maatte anses for gældende Ret hidtil. De afviger stærkt fra § 18.

§ 28 maa kunne anvendes analogt, naar Fordringshaverens Kreditor gør *Udlæg i et simpelt Gælds brev* og indkræver Fordringen hos Gældsbrevs-skyldneren, jfr. § 29 Note 1. Derimod bliver der ingen Plads for Grundsætningen i § 28, naar det drejer sig om Modregning overfor Konkursboer og Gældsfragaalsboer. Herom gælder Konkurslovens § 15.

En særlig Regel om *Sparekassebøger* og lignende Kontrabøger giver § 35, Stk. 1.

2) Overdragelse omfatter ogsaa *Pantsætning*.

Hvis Gældsbrevet er blevet *overdraget flere Gange*, omfattes enhver Overdrager af Lovordene. Der kunde anføres en Del for at afskære Modregning med Krav paa en Overdrager, hvis Erhvervelse af Gælds-brevet Skyldneren ikke har kendt, før han erfarede, at Gældsbrevsfordringen var overdraget videre, jfr. Ussing Dansk Obligationsret S. 298. Der er dog næppe tilstrækkelig Grund til at fravige, hvad der nærmest ligger i Ordene, jfr. herved Note 3.

3) Modregning kan selvfølgelig kun ske, hvis *de almindelige Betingelser for Modregning* er til Stede, saaledes at Skyldneren kunde have modregnet, hvis Fordringen ikke var overdraget.

Da Reglens praktiske Hovedformaal er at give Skyldneren Adgang til forud at indrette sig paa, at han kan modregne, kunde der være Tale om at udelukke Modregning, naar Skyldneren ikke har kendt sine Fordringer paa den oprindelige Kreditor, før han erfarede, at denne havde overdraget Gældsbrevsfordringen. En saadan Begrænsning af Reglen kunde dog skabe Usikkerhed og bør derfor næppe gøres, da Lovordene er ganske almindelige.

4) Modregningsretten bevares kun overfor Erhververen, dersom Skyldneren var i god Tro, da han erhvervede Fordringen paa Overdrageren. Ved at give Skyldneren Underretning om Overdragelsen kan Erhververen derfor udelukke Modregning med de Krav paa Overdrageren, som Skyldneren først erhverver efter Underretningen. § 28 kræver imidlertid ikke Underretning som en nødvendig Betingelse. Hvis Erhververen ikke har underrettet Skyldneren, men kan godtgøre, at Skyldneren paa anden Maade var kommet i ond Tro, indtræder der samme Retsvirkninger.

De Ord, hvori Kravet om god Tro er udtrykt i § 28, skal antyde, at der ikke skal meget til at skabe ond Tro. Naar Reglen forstaas bogstavelig, bliver det afgørende, om Skyldneren faktisk fik Formodningen. I Overensstemmelse med almindelige Retsgrundsætninger maa god Tro dog ogsaa være udelukket, naar en normal Skyldner vilde have faaet Formodningen. Dette stemmer med den svenske Lov, der bruger Udtrykket »fick skäligen anledning till förmodan».

Hvis Skyldneren har erhvervet Modfordringen ved en gensidig bebyrdende Aftale, maa Reglens Grunde føre til, at den gode Tro skal have foreligget paa det Tidspunkt, da Skyldneren endelig bandt sig overfor Cedenten (forpligtede sig til at udrede Vederlaget). Dersom Skyldneren var Overdragerens Kautionsist og han maa indfri Gælden, maa det afgørende være, om han paatog sig Kautionsforpligtelsen, før han kom i ond Tro, jfr. Sv.Komm. S. 126 med Note 2.

§ 28 kan ikke udelukke, at Skyldneren faar en *videre Adgang til at modregne* overfor Erhververen, *naar den overdragne Fordring og Modfordringen er konnekse*, se Ussing Dansk Obligationsret S. 311.

5) Fordringen var uforfalden, naar den ikke kunde være krævet betalt uden Varsel, da Gældsbevsskyldneren kom i ond Tro. Det kan bero paa, at der var aftalt en senere Forfaldstid, eller at Fordringen skulde betales ifølge Opsigelse og dengang endnu ikke kunde kræves betalt.

6) Hvis Gældsbevssfordringen forfaldt inden Gældsbevsskyldnerens Modfordring, kunde Gældsbevsskyldneren jo heller ikke overfor Overdrageren selv regne med at kunne benytte Modfordringen til Modregning.

Reglen i 2. Pkt. maa kunne fraviges, naar den overdragne Fordring og Modfordringen er konnekse, jfr. Note 4 i Slutn.

§ 29.¹

Er et simpelt Gælds brev overdraget til Eje eller Pant, kan Skyldneren dog, naar andet ikke følger af Gældsbevets særlige Be-

skaffenhed,² med frigørende Virkning betale³ til Overdrageren,⁴ medmindre han vidste, at denne ikke længere havde Ret til at modtage Betalingen, eller han ikke har udvist den Agtpaagivenhed, som Forholdene krævede.^{5,6}

1) §§ 29 og 30 fastslaa, at Skyldneren i visse Tilfælde frigøres ved at betale til andre end Fordringshaveren. De angaa altsaa samme Spørgsmaal som §§ 19—20. De forudsætter, at Skyldneren ifølge et simpelt Gældsbrev som *Hovedregel ikke frigøres ved at betale til andre end Fordringshaveren.*

I Overensstemmelse med almindelige Regler om Overdragelse af Fordringer bestemmer § 29, at Overdrageren af et simpelt Gældsbrev indtil videre i Forhold til Skyldneren vedbliver at have Legitimation som Fordringshaver. En tilsvarende Regel om Udlæg og Arrest giver Retsplejelovens § 531, Stk. 2 og § 616, Stk. 2, som de er ændret ved Tillægslov Nr. 150, se ndfr. S. 155 ff.

Hvis Fordringshaveren gaar fallit og Konkursen er bekendtgjort, udelukker Konkurslovens § 2, at Skyldneren frigøres ved at betale et simpelt Gældsbrev til Fallenten. Paa de saakaldte Legitimationspapirer maa man dog formentlig anvende lignende Grundsætninger som ved Omsætningsgældsbreve, se herom Ussing Dansk Obligationsret S. 205.

2) Et Gældsbrev kan indeholde saadanne Klausuler, at en Erhverver maa kunne gøre Regning paa, at Skyldneren kun vil betale mod Tilbagelevering af Dokumentet eller Afskrivning derpaa. Denne Virkning kan man dog langt fra tillægge enhver Bestemmelse om, at Skyldneren betaler »mod Tilbagelevering af« dette Bevis el. lign. Men der kan forekomme Tilfælde, hvor det efter Klausulens Indhold og den sædvanemæssige Opfattelse af Papirets Beskaffenhed maa antages, at Ydelsen kun vil blive erlagt mod Tilbagelevering af Dokumentet eller Afskrivning paa dette, saaledes at enhver, der faar med Papiret at gøre, maa kunne regne sikkert hermed. Hvis Skyldneren ifølge et saadant Dokument alligevel, efter at Overdragelse er sket, erlægger Ydelsen til Overdrageren, bør han ikke blive frigjort, selv om han er i god Tro.

Det er tvivlsomt, om der for Tiden forekommer nogen særlig Slags simple Gældsbreve, som Undtagelsen regelmæssig vil omfatte. Derimod kendes saadanne Dokumenter formentlig udenfor Gældsbrevsomraadet. — Som Eksempel kan nævnes visse Oplagsbeviser og Recepisser for Havaridepot, se Grosserer-Societetets Responsum i U.f.R. 1927.882—883. Naar man anvender Analogien af § 29 paa andre skriftlige Fordringsdokumenter, kan Forbeholdet i § 29 saaledes faa praktisk Betydning.

Endnu en Regel om disse Undtagelsestilfælde giver § 31, Stk. 4.

Disse Undtagelsesbestemmelser er særlige for den danske Lov, jfr. herved Sv.Komm. S. 124—125. Den svenske Loy giver dog i § 32 Regler, der til Dels fraviger Kap. 3's Regler endnu mere, om visse af Bankerne udstedte Indlaansbeviser og Kontrabøger.

3) § 29 gælder kun om hel eller delvis Betaling. Der kan imidlertid af § 29 udledes *den almindelige Grundsætning, at Overdrageren indtil videre overfor Skyldneren vedbliver at have Legitimation som Fordringshaver*. Angaaende Skyldnerens Adgang til Modregning giver § 28 en Regel, der stemmer med denne Grundsætning. Men Skyldneren maa overhovedet, saalænge han er i fornøden god Tro, jfr. Note 5, kunne betragte Overdrageren som Fordringshaver, naar Skyldneren selv eller Overdrageren foretager Retshandler vedrørende Skyldforholdet, f. Eks. naar en af dem opsiges Gælden til Betaling, eller naar de træffer Aftale om Skyldforholdets Ændring eller Ophør.

4) »Overdrageren» omfatter Pantsætteren. Er Gælds brevet overdraget flere Gange, kan Skyldneren betale til enhver Overdrager, som ved Overdragelsen var Fordringshaver eller havde Legitimation som Fordringshaver, f. Eks. ifølge § 30.

5) Skyldneren frigøres kun, naar han var i god Tro. Reglen herom er i § 29 formet paa samme Maade som i §§ 14 og 19, navnlig fordi de Krav, der maa stilles til Skyldneren, varierer stærkt efter de nærmere Forhold, hvorunder Betalingen sker. Det afgørende er ikke, om Skyldneren har faaet en Mistanke af en bestemt Sandsynlighedsgrad. Ganske vist maa der tages Hensyn til, hvilke Grunde Skyldneren havde til at tvivle om Overdragerens Ret. Men iøvrigt maa det afgørende være, *hvad man med Rimelighed kan forlange af en Skyldner i den paagældende Situation*. Derfor faar det navnlig Betydning, dels om Skyldneren havde Tid til at anstille Undersøgelser, før han var nødt til at betale, og hvilke Følger en Udsættelse af Betalingen vilde have for ham, dels hvor store Anstrengelser eller Udgifter en nærmere Prøvelse af Overdragerens Ret vilde medføre.

Det fremgaar af § 29, at *Underretning* fra Erhververen ikke er ubetinget nødvendig for at hindre Skyldneren i at betale til Overdrageren. Men det er klart, at en Erhverver snarest bør sikre sig Bevis for, at Skyldneren ved Besked om Overdragelsen, og det sikrer han sig lettest ved at foretage en formel Underretning.

Har Skyldneren erfaret Kendsgerninger, der vækker begrundet Tvivl om, hvem der er rette Fordringshaver, har han Ret til at deponere Gældens Beløb for Fordringshaverens Regning i Overensstemmelse med Deponeringslov Nr. 29 af 16. Februar 1932.

Den svenske Lov bestemmer Kravet om god Tro paa samme Maade som i § 30, hvilket dog ikke kan antages at betyde nogen reel Forskel.

6) § 29 afgør ikke — som § 20, Stk. 2 — hvem der skal have været i god Tro, naar *Betalingen erlægges af andre end Gældsbevsskyldneren*. Hvis der betales af en Kautionsist eller af andre, der var forpligtet overfor Overdrageren, maa man sikkert anvende Analogien af § 29, saaledes at Betalingen har frigørende Virkning, naar blot den betalende selv opfyldte Kravet om god Tro. Jfr. hertil Sv.Komm. S. 129.

Gbl Kap. 3 afgør heller ikke — som § 21 — om Skyldneren ifølge et simpelt Gælds brev har Ret til at kræve *Kvittering paa Gælds brevet* og til ved fuld Betaling at kræve Gælds brevet udleveret, eller om han endog kan nægte at betale, indtil Fordringshaveren opfylder disse Krav. Det er klart, at Skyldneren ikke kan stille større Krav end ved Omsætningsgælds breve. Men det maa sikkert antages, at Skyldneren efter et simpelt Gælds brev som Regel ikke har Ret til at nægte Betaling, indtil Gælds brevet udleveres eller Betalingen afskrives derpaa. Hvis Fordringshaveren har Gælds brevet endnu, maa han derimod vistnok være forpligtet til at give Kvittering paa Gælds brevet, naar Skyldneren forlanger det og har Interesse deri, sml. § 21, Stk. 3. Angaaende Opfattelsen herom i Sverige se Sv.Komm. S. 122—123.

Lignende Regler som ved Omsætningsgælds breve kan finde Anvendelse i særlige Tilfælde som dem, der omhandles ved Note 2.

§ 30.¹

Naar Skyldneren betaler² til den, til hvem et simpelt Gælds brev skriftlig³ er overdraget til Eje eller Pant,⁴ hindrer det ikke hans Frigørelse, at Overdragelsen var ugyldig.⁵ Skyldneren frigøres dog ikke, hvis han vidste dette eller havde Grund til Mistanke derom,⁶ og heller ikke, hvis Overdragelsen var ugyldig af en af de Grunde, § 17 nævner.⁷

1) En tilsvarende Regel blev allerede før Gbl opstillet om »simple« Fordringer i Almindelighed. Se iøvrigt § 29 Note 1.

2) Ifølge Analogien af § 30 maa den skriftlige Overdragelse i det hele skabe Legitimation i Forhold til Skyldneren paa lignende Maade som nævnt i § 29 Note 3, jfr. dog ndfr. Note 4.

Derimod kan man ikke fra § 30 slutte, at en skriftlig Transport skaber Legitimation ogsaa i Forhold til Personer, som Gælds brevet overdrages til. Hvis Overdragelsen er foretaget paa Skrømt, griber Aftalelovens § 34 ind. Iøvrigt maa almindelige Retsgrundsætninger anvendes, jfr. herom Ussing Dansk Obligationsret S. 143 f.

3) Overdragelsen maa være foretaget af Fordringshaveren eller af en Person, der havde Kompetence til at overdrage Gælds brevet, jfr. om Falsk Note 7, og den skal være skriftlig, men behøver ikke at være tegnet paa Gælds brevet.

4) En skriftlig Pantsætningserklæring giver kun Legitimation til at foretage, hvad den, der har Pant i en Fordring, kan foretage efter almindelige Panteretsregler.

5) Reglen er formuleret negativt for at tilkendegive, at § 30 kun gør en enkelt Undtagelse fra de almindelige Regler. Alle de øvrige Betingelser for Skyldnerens Frigørelse maa derfor opfyldes.

Naar denne Bestemmelse sammenholdes med det følgende Punktum, bliver Resultatet, at Skyldneren frigøres, selv om Overdragelsen lider af en Ugyldighedsgrund, som ved Omsætningsgælds breve fortabes overfor Erhververe i god Tro, jfr. Note 7. Ordene omfatter ikke det Tilfælde, at *en skriftlig Overdragelseserklæring* er underskrevet af Fordringshaveren, men er uvirksom, fordi den *ikke er afgivet* af ham. Hvis en saadan Erklæring stjæles fra Fordringshaveren, er det meget tvivlsomt, om Grundsætningen i § 30 kan anvendes. Dette maa dog antages, naar Transporten netop skulde bruges som Inkassationsfuldmagt, jfr. Analogien af Aftalelovens § 35. Endvidere maa Skyldneren blive frigjort, naar Fordringshaveren har baaret sig saaledes ad, at han ifalder Erstatningsansvar overfor Skyldneren.

6) Skyldneren frigøres kun, naar han var i begrundet god Tro. Denne Betingelse er i § 30 udtrykt med samme Ord som i §§ 9, 15 og 20, jfr. Note 4 til § 9.

7) De Ugyldighedsgrunde, § 17 nævner, er *voldelig Tvang og Inhabilitet*. Det kan omtvistes, om Ordet «ugyldig» dækker det Tilfælde, at Overdragelseserklæringen er falsk eller forfalsket. Men der er ingen Tvivl om, at Skyldneren heller ikke frigøres i et saadant Tilfælde. Den svenske Lov nævner særskilt forfalsket Overdragelse.

§ 31.¹

Stk. 1.² Overdragelse af et simpelt Gælds brev til Eje eller Pant har ikke Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer, medmindre Skyldneren fra Overdrageren eller Erhververen har faaet Underretning om Overdragelsen.³

Stk. 2.⁴ Har Fordringshaveren overdraget Gælds brevet til flere forskellige, gaar en senere Erhverver forud, naar Skyldneren først har faaet Underretning om Overdragelsen⁵ til ham og Erhververen var i god Tro ved Underretningen.⁶

Stk. 3.⁷ Naar en Handelsvirksomhed eller en bogføringspligtig Erhvervsvirksomhed af anden Art⁸ overdrages sammen med Virksomhedens udestaaende Fordringer, anvendes disse Regler dog kun, hvis Overdragelsen sker til Sikkerhed.

Stk. 4.⁹ Medfører Gældsbevets særlige Beskaffenhed, at Skyldneren ikke frigøres ved at betale til andre end Ihændehaveren, faar Overdragelsen Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer, naar Erhververen har faaet Gældsbevets i Hænde.¹⁰ Har Fordringshaveren overdraget Fordringen til flere forskellige, gaar en senere Erhverver forud, naar han har faaet Gældsbevets i Hænde i god Tro.¹¹

1) § 31 opstiller vigtige ny Regler om Betingelserne for, at en Overdragelse af et simpelt Gældsbevets skal have Virkning overfor Trediemand. Hovedreglerne findes i de to første Stykker, der omhandler Overdragelsens Virkning overfor Overdragerens Kreditorer (Stk. 1) og Dobbeltoverdragelse (Stk. 2). De to sidste Stykker indeholder Undtagelsesbestemmelser.

Stk. 2 og 4 har faaet deres nuværende Affattelse ved GbU II. At Formuleringen blev ændret, skyldtes en Forandring, som paa det svenske Lagråds Foranledning blev indført i den svenske Lovs § 31, Stk. 2.

Den svenske Lov har ikke optaget nogen Regel svarende til det danske Stk. 4, og i Stk. 1 opstilles der en Særregel om Gaveoverdragelser. Se endvidere Note 6 i Slutn.

2) Tidligere opstilledes der en lignende Regel om Pantsætning og anden Overdragelse til Sikkerhed, men Anvendelsen af denne Regel gav Anledning til stor Usikkerhed, fordi det er umuligt at finde et klart og sikkert anvendeligt Skelnemærke mellem Sikkerhedsoverdragelser og andre Overdragelser. Disse Vanskeligheder fremkaldte en Tendens til at drage stadig flere Tilfælde ind under Pantsætningsreglerne, men der var ikke Enighed om, hvor vidt man burde gaa. Nu har Gbl hugget Vanskeligheden over ved at fastslaa, at *Pantsætningsreglerne skal anvendes paa alle Overdragelser*, altsaa ogsaa paa en normal Transport, der ikke sker til Sikkerhed, jfr. dog Undtagelsen i Stk. 3. Derved skabes der klare Linier, og Reglen lægger næppe for tyngende Baand paa den normale Omsætning. Simple Gældsbreve (og simple Fordringer iøvrigt) egner sig jo rent bortset fra denne Regel ikke særlig godt til Omsætning.

Ved Omsætningsgældsbreve er Gbl § 22 derimod blevet staaende ved ældre Rets Regel.

3) Til Pantsætning og Sikkerhedsoverdragelse af Fordringer plejede man tidligere at kræve en *bindende* Underretning, d. v. s. en Underret-

ning, som Skyldneren ikke kunde se bort fra uden at ifalde Ansvar overfor Erhververen. Gbl nøjes med at kræve, at Underretning gives enten af Overdrageren eller af Erhververen. Denne Løsning blev under Forhandlingerne navnlig forsvaret fra svensk Side. Gældsbrevskommissionen fandt ogsaa, at der ikke var afgørende Grunde til at kræve en bindende Underretning. Og Kravet kan virke uheldigt, fordi der let kan opstaa Tvist, om en Meddelelse er bindende. Der kunde navnlig rejses Tvivl i Tilfælde, hvor Skyldneren har Ret til under visse Betingelser at betale til Overdrageren. En formløs Meddelelse vil saaledes i Reglen være tilstrækkelig i Tiden for Forfaldsdagen, men næppe udenvidere, naar Forfaldsdagen er kommet.

Gaar man udenfor Gældsbrevsområdet, kan man ogsaa henvise til de udbredte Entreprenørtransporter, hvorved en Entreprenør før Entreprisens Fuldførelse giver Transporter til Leverandører eller Underentreprenører. Dette kunde synes ikke at vedkomme en Gældsbrevslov, men ved Udformningen af Lovens Regler har man maattet tage Hensyn til, at Bestemmelserne i Kap. 3 i Almindelighed maa anvendes analogt paa andre simple Fordringer.

Hvis Underretning overhovedet ikke kan begrænse Skyldnerens Ret til at betale til Overdrageren, kan Forholdet vistnok opfattes saaledes, at den paagældende Fordring overhovedet ikke kan overdrages, og en Overdragelse af Fordringen kan da heller ikke faa Virkning overfor Kreditorerne.

Loven kræver, at Skyldneren »har faaet Underretning«. Det er ikke tilstrækkeligt hertil, at Meddelelse om Overdragelsen er afsendt paa forsvarlig Maade, men *det maa kræves, at Meddelelsen er kommet frem til Skyldneren*. Sv.Komm. S. 133 antager endogsaa, at Underretningen skal være kommet til Skyldnerens Bevidsthed. Dette synes ikke velgrundet, jfr. om beslægtede Spørgsmaal *Almén* Om köp och byte av lös egendom § 61 ved Note 17—21.

I Overensstemmelse med, hvad der allerede tidligere antoges om Pantsætning af simple skriftlige Fordringer, kræver § 31, Stk. 1 ikke Gældsbrevet overleveret, jfr. dog Stk. 4.

Reglen i Stk. 1 fastslaar forudsætningsvis, at simple Gældsbreve kan *pantsættes* ved Aftale i Forbindelse med Underretning til Skyldneren. Denne Regel maa uden Tvivl anvendes analogt paa andre »simple« Fordringer. Underpantsætning af Fordringer udelukkes fremtidig ved den samtidig med Gbl gennemførte Ændring af Tinglysningslovens § 47, se herom ndfr. S. 154.

4) Stk. 2 handler om den saakaldte *Dobbeltoverdragelse*, altsaa det Tilfælde, at en Fordringshaver foretager flere Overdragelser af samme

Gældsbrief til forskellige Personer. Den herved opstaaede Kollision maa i Almindelighed løses efter Tidsprioritetsreglen. Den Fordringshaver, der først har erhvervet Retten, gaar forud for de andre. Men § 31, Stk. 2 gør den Undtagelse, at første Erhververs Ret fortrænges af en senere Erhverver, naar Skyldneren først har faaet Underretning om den sidste Overdragelse og Erhverver Nr. 2 var i god Tro ved denne Underretning. Ogsaa i denne Retning er det derfor vigtigt for en Erhverver at give Skyldneren Underretning om Overdragelsen. Om Gældsbriefet overleveres, er uvæsentligt, jfr. dog Stk. 4.

5) Ligesom i Stk. 1 maa der kræves Underretning enten fra Overdragere eller fra Erhververen.

6) Erhverver Nr. 2 skal have været i god Tro endnu ved Underretningen, hvilket formentlig maa betyde i det Øjeblik, da Underretningen kom frem til Gældsbriefsskyldneren, jfr. foran Note 3.

Kravet om god Tro er kun opfyldt, naar Erhververens Uvidenhed ikke beroede paa Uagtsomhed. Bestemmelsen stiller i Princippet samme Krav som de øvrige Regler i Gbl, der lægger Vægt paa god Tro, f. Eks. den beslægtede § 14, Stk. 1.

7) Reglerne i Stk. 1 og 2 har man ikke fundet det rigtigt at gennemføre, hvor Forretninger el. lign. afstaas med udestaaende Fordringer. I saadanne Tilfælde vilde det i Reglen være praktisk umuligt for Erhververen straks at give Underretning til alle Skyldnerne. — Man har herved atter haft for Øje Bestemmelsens analoge Anvendelse uden for Gældsbrevsområdet. — Dertil kommer, at der ved Forretningsafstaaelser næppe er væsentlige Betæneligheder ved at lade selve Aftalen være afgørende, naar Overdragelsen ikke sker til Sikkerhed.

Den svenske Lovs Ord afviger fra den danskes, men fører vistnok til samme Resultater, se Sv.Komm. S. 135.

8) Undtagelsen omfatter enhver Virksomhed, der driver Handel i almindelig Forstand, selv om den undtagelsesvis ikke har Bogføringspligt. For de Erhvervsvirksomheder, der ikke er Handelsvirksomheder, lægger Loven derimod Vægt paa, om Virksomheden har Bogføringspligt, hvorved sigtes til Pligten til at føre Forretningsbøger efter de derom gældende Lovbestemmelser, for Tiden Lov Nr. 98 af 10. Maj 1912 med senere Ændringer.

9) Fra Reglen i Stk. 1 og 2 undtager Stk. 4 Gældsbreve, hvis særlige Beskaffenhed medfører, at Skyldneren ikke frigøres »ved at betale til andre end Ihændeoveren«. Der menes herved naturligvis: ved at betale til en uberettiget Person, der ikke har Gældsbriefet i Hænde, altsaa navnlig heller ikke ved at betale til den oprindelige Kreditor, naar

han ikke mere har Gælds brevet og Fordringen viser sig at være erhvervet af Trediemand. Hvornaar denne Bestemmelse kan tænkes anvendt, er omtalt i § 29 Note 2. Paa begge de Punkter, som § 31 angaar, lader Stk. 4 for de deromhandlede særlige Gælds breve Overlevering af Gælds brevet træde i Stedet for Underretning til Skyldneren.

10) Paa den ene Side kan Pantsætning herefter ske ved Overlevering af Gælds brevet. Paa den anden Side skal *Pantere reglerne iagttages ved enhver Overdragelse*, ikke blot ved Overdragelse til Sikkerhed. Reglen er forsaavidt strengere end § 22, som den ellers efterligner.

11) Ved Dobbeltoverdragelse, jfr. Note 4, gennemføres samme Regel, som for Omsætningsgælds breve følger af § 14. Udtrykket »god Tro« maa navnlig fortolkes ganske i Overensstemmelse med Slutningsordene i § 14, Stk. 1, se Note 7 dertil.

KAPITEL 4.¹

Kontrabøger for modtagne Indlaan.

1) Foruden de almindelige Gælds breve omfatter Gbl ogsaa Sparekassebøger og lign. Kontrabøger. At disse betragtes som Gælds breve, stemmer med den almindelige Opfattelse efter hidtil gældende Ret. Der maa i stort Omfang gælde samme Regler om dem som om andre Gælds breve. Men da forskellige særlige Regler er nødvendige, er Bestemmelserne om saadanne Kontrabøger optaget i et Kapitel for sig.

Gbl gør den vigtige Ændring i hidtil gældende Ret, at Sparekassebøger etc. ikke skal være Omsætningspapirer. Før Gbl ansaas de for negotiable, medmindre der var taget Forbehold herimod, jfr. f. Eks. Reglerne i Sparekasselovens § 9 og Banklovens § 10 om Kontrabøger med Checks. Iøvrigt indeholder Kap. 4 særlige Regler om Legitimation ved Udbetaling (§ 33), Overdragelse (§ 34) og Modregning (§ 35). Disse Bestemmelser er tillige indsat i Bankloven og Sparekasseloven ved Lovene Nr. 163 og 164 af 13. April 1938, se herom ndfr. S. 165 ff.

Reglerne i Kap. 4 stemmer tildels med det norske Gælds brevs lovudkast, medens Finland og Sverige ikke har deltaget i Samarbejdet om disse Bestemmelser.

I GbU omfattede Kap. 4 kun Sparekassebøger og Bankbøger. Dets Omraade udvidedes ved GbU II, se Mot. dertil S. 27.

Overgangsbestemmelser til Kap. 4 giver § 51 og § 57.

§ 32.

Kontrabøger, som til Bevis for Indskud¹ udstedes af Banker, Sparekasser eller andre, hvis almindelige Virksomhed omfatter Modtagelse af Indlaan,² er undergivet Reglerne i denne Lovs Kapitel 1³ og 3,⁴ medmindre andet følger af §§ 33—35.⁵

1) Reglen omfatter ikke Kontrabøger vedrørende Depot af Værdipapirer.

Banklovens § 10, Stk. 2 og Sparekasselovens § 18, Stk. 2 bruger Udtrykket »Kontrabøger, hvori der sker Til- eller Afskrivning om Ind- eller Udbetaling«. Med Hensyn til Forstaaelsen heraf henledte Handelsministeren i Rigsdagen (Folketingstidende 1937—38 Sp. 2928) Opmærksomheden paa, »at det ikke er Hensigten at udvide Kredsen af de Kontrabøger, der hidtil har været betragtet som egentlige Bankbøger. De saakaldte »Mellemregningsbøger«, i hvilke der ikke indføres Kvittering for de indførte Beløb, tænkes saaledes ikke henført under Kontrabogsbestemmelserne.« Da Banklovens Regler om Kontrabøger for Størstedelen er hentet fra Gbl, maa Ministerens Udtalelse antages ogsaa at gælde Reglerne i Gbl Kap. 4.

2) F. Eks. Andelskasser og de i Lov Nr. 156 af 2. Maj 1934 nævnte Spare- og Udlåansvirksomheder.

3) § 4, Stk. 2 fastslaar, at Betaling af de heromhandlede Kontrabøger skal ske i Skyldnerens Forretningslokale. Flere af de andre Bestemmelser i Kap. 1, saaledes §§ 2 og 7, vil efter deres Beskaffenhed næppe nogensinde kunne anvendes paa Kontrabøgerne.

4) Kontrabøger er altsaa ikke — som før Gbl — omsættelige, men undergives som Hovedregel Bestemmelserne om simple Gældsbreve. Det er ikke Formaålet med Kontrabøger, at de skal spille nogen Rolle i Omsætningen, og der vil for langt de fleste Indskyderes Vedkommende aldrig blive Tale om Transport eller Pantsætning af Bogen. Kontrabøger benyttes ganske vist en Del til Sikkerhedsstillelse, men derfor behøver de ikke at være Omsætningspapirer, jfr. § 34.

Kontrabøgerne er simple Gældsbreve, hvad enten Kontohaverens Navn er paaført Bogen, eller denne kun bærer et Nummer, som henviser til Kontoen i Bankens eller Sparekassens Bøger.

5) §§ 34 og 35 fraviger navnlig § 31 og § 28.

Om Sparekassebøger og Bankbøger er der givet nogle yderligere Regler i Sparekasselovens § 18 og Banklovens § 10, se herom ndfr. S. 166 f.

§ 33.¹

Stk. 1. Aftale om, at Penge, der indestaar paa Kontrabog, udbetales til enhver, der møder med Bogen, kan Kontrabogens Udsteder kun paaberaabe sig, naar den er indført i Kontrabogen paa iøjnefaldende Maade.²

Stk. 2. Udbetaling til en uberettiget Ihænde-haver virker ikke frigørende, hvis han ikke har opgivet det Navn, Kontoen lyder paa.³ Dersom særlige Omstændigheder opfordrer hertil,⁴ maa der afkræves den mødende Bevis for hans Ret til at hæve paa Bogen.⁵

1) Gbl giver ingen almindelig Regel om Udstederens Frigørelse ved Udbetaling af Indskud paa Kontrabog. Saadanne Legitimationsregler findes i Almindelighed i Vedtægter eller Forretningsbetingelser for Sparekasser og Banker m. v. Men § 33 kræver af Hensyn til Indskyderen visse Betingelser opfyldt, for at Udstederen skal kunne paaberaabe sig en Bestemmelse om, at Udbetaling kan ske til Ihænde-haveren af Bogen. En saa vidtgaaende Legitimationsregel kan nemlig medføre Risiko for Indskydere, der lever under saadanne Forhold, at de vanskelig kan sikre sig imod, at uberettigede Personer sætter sig i Besiddelse af Bogen. Regeringen havde overvejet Gennemførelsen af en Ordning, hvorefter en saadan Aftale erklæredes ugyldig, men af Hensyn til de ekspeditions-mæssige Vanskeligheder, dette vilde medføre for større Sparekasser og Banker, nøjedes man med Reglerne i § 33, der er overensstemmende med GbU, jfr. Bemærkningerne til Lovforslaget.

Indskyderne kan i Almindelighed skaffe sig øget Sikkerhed mod Misbrug ved at aftale med Sparekassen eller Banken, enten at Udbetaling kun finder Sted, naar et bestemt Mærke opgives, eller at der kun kan hæves paa Kontoen ved Checks.

2) En Overgangsbestemmelse til Stk. 1 findes i § 57.

3) Ifølge Sparekasselovens § 18 og Banklovens § 10 (som ændret ved Lov Nr. 163 af 13. April 1938 § 1) skal Sparekasser og Banker ved Oprettelsen af Indskudskonto kræve opgivet og notere Ejerens Navn og Adresse.

Ved Udbetaling behøver Udstederen ikke i hvert enkelt Tilfælde at sikre sig Bevis for, at Navnet er opgivet, men han maa kunne godtgøre, at det er et fast Led i Ekspeditionen at stille Krav herom.

Bestemmelsen er affattet med Henblik paa den almindeligst anvendte Form for Kontrabøger, som ikke er forsynet med Indskyderens Navn, men kun med Kontoens Nummer i Udstederens Bøger, hvori Navnet findes. I nogle Sparekasser er Kontohaverens Navn imidlertid paaført Kontrabogen af Sparekassen selv. I saa Fald maa Forevisning af Bogen antages at fyldestgøre Kravet om Navneopgivelse, jfr. Han-

delsministeriets Skrivelse af 22. Marts 1938 (Bilag 1 til Folketingsudvalgets Betænkning).

4) Herunder falder bl. a. det Tilfælde, at Sparekassen har erfaret Kontohaverens Død, se U.f.R. 1929.661H, jfr. *Troels G. Jorgensen* i Tidsskrift for Retsvidenskab 1931.95. Se iøvrigt fra Praxis for Gbl U.f.R. 1936.17H. I Lovtidende staar ved Trykfejl opfordres.

5) Hvis dette ikke er iagttaget og Udbetaling er sket til en uberettiget, kan Aftalen (Vedtægtsbestemmelsen) altsaa ikke paaberaabes overfor Kontohaveren. Man har fundet det hensigtsmæssigt at gøre udtrykkelig opmærksom herpaa, skønt det samme formentlig vilde gælde, hvis intet var sagt. Ligesom ved Ihændeleverpapirer turde det nemlig være klart, at Skyldneren ialfald maatte udvise den Agtpaa-givenhed, som Forholdene krævede, for at undgaa, at Beløbet kom i urette Hænder, jfr. § 19.

Til § 33 slutter sig § 34, Stk. 3 og § 35, Stk. 2.

§ 34.¹

Stk. 1.² Overdragelse af en Kontrabog til Eje³ eller Pant⁴ faar først Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer, naar Kontrabogens Udsteder har noteret Overdragelsen paa Kontoen i sine Bøger og meddelt Erhververen dette med Angivelse af, hvilket Beløb der indestaar paa Kontoen. Naar Notering begæres af Kontohaveren, og Bogen forelægges Udstederen, paahviler det denne at foretage Notering og give Erhververen Meddelelse, medmindre Udstederens Vedtægter⁵ udelukker Notering af Overdragelser.⁶

Stk. 2.⁷ Har Kontrabogens Ejer overdraget Ret over Bogen til flere forskellige, gaar en senere Erhverver forud, naar han faar sin Ret noteret paa Kontoen og modtager Meddelelsen derom i god Tro.

Stk. 3. Hvis der kan hæves paa Bogen af enhver Ihændelever,⁸ kræves det yderligere, at Erhververen har faaet Kontrabogen i Hænde.⁹

1) Reglerne i § 34 er navnlig givet for at muliggøre Anvendelsen af Kontrabøger til Sikkerhedsstillelse, ogsaa efter at Gbl har ophævet deres Negotiabilitet, jfr. § 32.

2) Stk. 1 svarer til § 31, Stk. 1, men kræver dog adskilligt mere end Underretning til Udstederen. Se yderligere Stk. 3.

3) Transport af Kontrabøger er ikke meget praktisk, men da der bør gælde samme Regler herom som om Pantsætning, omfatter § 34 begge Dele.

4) Reglerne i § 34 finder f. Eks. Anvendelse, hvor Banker og Sparekasser giver Laan mod Haandpant i Kontrabøger, jfr. Sparekasselovens § 9 d).

5) For Bankers og Sparekassers Vedkommende maa Bestemmelse om Udelukkelse af Notering træffes i de egentlige Vedtægter. Det er ikke tilstrækkeligt, at en saadan Bestemmelse findes i Udstederens Forretningsbetingelser eller lignende særlige Regler, der ikke — som Vedtægterne — skal stadfæstes af Handelsministeren, se Bilag 6 til Folketingsudvalgets Betænkning og Bemærkningerne til Lovforslagene om Ændring i Bankloven og Sparekasseloven.

6) I flere Sparekasser indlod man sig før Gbl ikke paa at notere Transporter, men henviste Erhververen til at lade Beløbet overføre til en ny Konto og Bog. Ifølge Bemærkningerne til Regeringsforslaget ansaa Justitsministeriet denne Ordning som principielt uheldig, men bibeholdt dog Udkastets Regel under Hensyn til, at der kunde tænkes at forekomme Indskudsmodtagere, hvis Bogholderi var af en saadan Karakter, at en Notering vanskelig kunde finde Sted.

For Bank- og Sparekassebøgers Vedkommende skal nærmere Regler om Notering m. m. fastsættes af Handelsministeren, jfr. Banklovens § 10 a og Sparekasselovens § 18 a (indsat ved Lov Nr. 163 og 164 af 13. April 1938), se ndfr. S. 167.

7) Stk. 2 var affattet formelt anderledes i GbU. Lovens Affattelse blev indført i Regeringsforslaget paa Foranledning af Gældsbrevs-kommissionen. Stk. 2 maa sammenholdes med Stk. 3. Sidste Erhverver gaar forud, selvom den tidligere Erhverver først har faaet sin Ret noteret og faaet Meddelelse herom, sml. iøvrigt § 31, Stk. 2.

8) Jfr. § 33.

9) For disse Tilfælde giver § 35, Stk. 2 en særlig Regel.

§ 35.

Stk. 1. Kontrabogens Udsteder kan ikke kræve Modregning med Fordringer paa Overdrageren, naar han har givet Erhververen Meddelelse som nævnt i § 34.¹ Han kan heller ikke gøre gældende, at han ikke skyldte Beløbet, medmindre Erhververen vidste dette eller havde Grund til Mistanke herom.²

Stk. 2. Saafremt Udstederen gyldigt har forbeholdt sig Ret til at betale til enhver, der møder med Kontrabogen,³ bevarer han trods Notering om Overdragelsen sin Adgang til at betale til Ihænde-haveren,⁴ medmindre andet udtrykkeligt er aftalt.⁵

1) For Kontrabøger gælder denne særlige Regel om Modregning i Stedet for den almindelige Bestemmelse i § 28.

Hvis selve Meddelelsen er forfalsket eller underskrevet paa Udstederens Vegne uden Fuldmagt dertil, eller den er ugyldig paa Grund af voldelig Tvang, kan den ikke binde Udstederen og derfor heller ikke afskære ham fra at gøre gældende, at han ikke skyldte Beløbet.

2) Efter at Meddelelsen er givet, kan Indsigelsen ikke gøres gældende overfor den godtroende Erhverver, uanset hvilken Grund den støttes paa.

Ved Noteringen bliver Erhververen ogsaa beskyttet imod, at Overdrageren faar Kontrabogen mortificeret.

3) Jfr. § 33.

4) Bestemmelsen har faaet den nuværende Affattelse under Rigsdagsbehandlingen, men paa Forslag fra Gældsbevskommissionen, se Bilag 6 til Folketingsudvalgets Betænkning. Ændringen er rent redaktionel.

I Ordene ligger, at Udstederen kan betale til Ihænderen under samme Betingelser som, hvis Notering ikke var sket. Ifølge § 34, Stk. 3 skal Erhververen jo have faaet Kontrabogen i Hænde.

5) Hvad særlig Pantsætning angaar, maa Pantaveren altsaa sørge for at beholde Bogen i sin Besiddelse eller faa truffet Aftale om, at hans Samtykke er nødvendigt til fremtidige Dispositioner over det pantsatte Beløb.

KAPITEL 5.

Notering af Massegældsbreve.¹

1) Bestemmelserne i Kap. 5, der er særlige for den danske Lov, træder i Stedet for Fr. 21. Juni 1844. De suppleres af Bekendtgørelse Nr. 223 af 24. Juni 1938, i det følgende kaldt Noteringsbek. — Den er aftrykt ndfr. S. 169 ff. — Se endvidere Gbl § 12, Stk. 2 og Mtl §§ 11—12. Overgangsbestemmelser giver Gbl § 58.

Notering af Aktier. Kap. 5 omfatter ikke Aktier, ikke engang dem, der faldt ind under Fr. 21. Juni 1844, fordi de var »offentlige Effekter«. Disse Aktier undergives fremtidig samme Regler som andre Aktier. For alle Aktier kender Aktieloven § 28 ganske vist en Notering med selskabsretligt Formaal. Men denne Notering vil for Fremtiden aldrig —

som Noteringen af Massegældsbreve — faa Betydning for, under hvilke Betingelser en Erhverver af Aktien kan fortrænge den noterede Ret. Iøvrigt henvises til den ny § 26 i Aktieloven (ndfr. S. 158 ff).

Notering af Massegældsbreve har man ikke villet afskaffe. Anvendelsen af Gbl § 14 vilde vel fuldtud tilfredsstille Omsætningens Krav om Sikkerhed for Erhververe af Massegældsbreve, men til Gengæld vilde Ejere langt mere end hidtil være udsat for at tabe deres Ret, naar uberettigede Personer disponerede over Papirerne. Folk, der køber Massegældsbreve som Midler til varig Pengeanbringelse, har imidlertid stærk Interesse i, at der opretholdes en Noteringsordning, som giver dem størst mulig Betyggelse mod Trediemands ulovlige Dispositioner. Derfor er Noteringsinstituttet bevaret, men Reglerne er ændret, og den Betyggelse, Noteringen giver Ejeren, er noget ringere end hidtil, se navnlig § 39. Da Omsætningen af Massegældsbreve er forøget stærkt i den senere Tid, har man ment, at de hidtil gældende Regler ikke gav tilstrækkelig Sikkerhed for Omsætningen. Iøvrigt henvises til Mot. S. 51—53.

Ikke alle Massegældsbreve kan noteres efter Kap. 5. Reglerne i Kap. 5 omfatter kun de Gældsbreve, der falder ind under § 36.

Notering af Massegældsbreve, der ikke falder ind under § 36. Saadanne Gældsbreve er undergivet de almindelige Regler i Gbl. Hvis Skyldneren indlader sig paa at notere i sine Bøger, hvem der har Rettigheder over dem, har Noteringen ingen af de Virkninger, Kap. 5 nævner. — For at afværge Misforstaaelse bestemmer Noteringsbek. § 5, Stk. 1, at Noteringspaategningen i disse Tilfælde ikke maa formuleres paa samme Maade som ved Notering i Henhold til Kap. 5. — Reglerne i Gbl § 14 og § 19 gælder uden nogen Modifikation for saadanne Gældsbreve. De er forsaavidt lettere omsættelige end de Massegældsbreve, der falder ind under § 36. Hvis de oprindelig er udstedt til Ihændehaveren, vil Notering paa Navn ifølge § 12, Stk. 2 gøre dem til »Ordregældsbreve«, der falder ind under § 14, Stk. 2.

For Massegældsbreve, der ikke falder ind under § 36, maa det fraaades at indføre *Navnenotering paa »hemmeligt«* Navn, d. v. s. den Ordning, som indføres ved Gbl § 37, Stk. 1, 2. Pkt. Ved en saadan Notering vil der opstaa Vanskeligheder med Hensyn til Indehaverens Legitimation, fordi Gbl § 39, Stk. 2 og 4 ikke gælder. Derfor vil et Gældsbrev med hemmelig Navnenotering ikke egne sig til Omsætning. Hvis Gældsbrevet oprindelig er udstedt til Ihændehaveren og slet ikke forsynet med Navnepaategninger, gør den hemmelige Notering dog næppe Skade, idet man formentlig maa anvende Analogien af Aktielovens § 26, Stk. 2. Gældsbrevet maa altsaa i Omsætningen trods Noteringen betragtes som et Ihændehavergældsbrev.

Noteringen ifølge Kap. 5 bestaar i, at Skyldneren i sin »Noteringsbog« indfører en Bemærkning om, hvem der har Retten efter Gældsrevet, og giver Gældsrevet Paategning om Noteringen, jfr. § 37. Noteringens Retsvirkning fastslaas i de følgende Paragraffer, navnlig §§ 38—39, jfr. ogsaa § 12, Stk. 2. Noteringen har endvidere en vis Betydning for Adgangen til Mortifikation, se Mtl §§ 11—12, og kan tjene til Bevis om den noterede Persons Ret, f. Eks. under Vindikationssag mod Trediemand. Noteringen paalægger derimod ikke Skyldneren nogen Pligt til at underrette Gældsrevsejeren, naar Gældsrevet opsiges eller udtrækkes.

§ 36.

Dette Kapitels Regler anvendes paa

1. Massegældsbreve,¹ som er Omsætningsgældsbreve² og udtaler, at de kan noteres paa Navn.³

2. Massegældsbreve, som er udstedt før Lovens Ikrafttræden,⁴ og som hidtil var Genstand for Notering i Henhold til Forordning af 21. Juni 1844.⁵

1) Hvad Massegældsbreve er, fremgaar af § 4, Stk. 2.

2) Om Betingelserne herfor se § 11 smh. m. § 12, Stk. 2. Massegældsbreve, der udstedes efter Udgangen af Juni 1938, vil herefter i Almindelighed ikke være Omsætningsgældsbreve, hvis de stiles til bestemt Person uden Ordreklausul — som private Selskabers Partialobligationer jævnlig er blevet affattet hidtil. — Hvis de ikke stiles til Ihændehave- ren, bør de derfor fremtidig affattes med Ordreklausul eller udtrykkeligt kalde sig Omsætningsgældsbreve.

3) Da Noteringsreglerne fraviger Lovens almindelige Regler, skal de ved Gældsbreve, der udstedes efter Lovens Ikrafttræden, kun anvendes i Kraft af særlig Vedtagelse. Det maa staa i *selve Gældsrevet*, at det kan noteres paa Navn. — Normalt vil det staa i den trykte Tekst, men hvor dette ikke er Tilfældet (noget som faar praktisk Betydning for en Del af de Gældsbreve, der allerede er trykt) maa det fornødne kunne tilføjes med Haandskrift eller Stempel, saaledes at det fremtræder som en Del af Gældsrevets Tekst. — En almindelig Henvisning til Skyldnerens Statutter eller lignende er derimod ikke tilstrækkelig.

Det heromhandlede Krav medfører, at de Institutioner, der faar Lyst til at afskaffe Notering, kan gøre det, uden at Gbl ændres. Loven forlanger ikke, at det udtrykkelig skal staa i Gældsbrevene, at de ikke kan noteres. Hvis Gældsrevet ikke oplyser, at det altid skal lyde paa

Ihændeoveren, vil det imidlertid være ønskeligt, at det udtrykkelig udtaler, at det ikke kan noteres paa Navn.

4) Det afgørende maa være ikke Udgivelsen, men selve Udstedelsen, og man maa formentlig kunne regne med Dateringen, hvis det ikke er aabenbart, at den beror paa en Fejlskrift. Hvis Skyldneren i Tiden nærmest efter Lovens Ikrafttræden (1. Juli 1938) udsteder Gældsbreve, der bærer en Datering før 1. Juli, kan der ingen Betænkelighed være ved at anvende Lovens Noteringsregler, selv om Gælds brevet ikke ligefrem siger, at det kan noteres paa Navn.

Ved Massegældsbreve, der udstedes til Erstatning af ødelagte eller mortificerede Papirer, maa det være tilstrækkeligt, at det ny Gælds brev udviser, at det Papir, det erstatter, var udstedt før 1. Juli 1938.

5) Under Nr. 2 stilles intet Krav om, at selve Gælds brevet hjemler Ret til Notering. Fr. 1844 omfattede Statspapirer og andre »offentlige Pengeeffekter«. Herunder falder formentlig alle Massegældsbreve, som er udstedt af de Skyldnere, for hvis Obligationer Kurs for Tiden (Juni 1938) noteres ved den daglige Notering paa Københavns Børs.

Notering efter Fr. 1844 har dog kun kunnet ske i de Tilfælde, hvor Skyldneren har indrettet et Noteringsinstitut og derfor fører Bøger, hvori Notering kan ske for de paagældende Papirers Vedkommende. Notering er positivt udelukket ved alle danske Statsobligationer fra Tiden før 1912, jfr. Note 16 til § 14.

§ 37.¹

Stk. 1. Gælds brevet betragtes som noteret paa Navn,² naar det er stilet til en bestemt Person,³ eller naar Skyldneren har forsynet det med Paategning om, at det er noteret paa Navn.⁴ Navnet behøver ikke at være paaført Gælds brevet.⁵

Stk. 2. Gælds brevet anses som noteret paa Ihændeoveren,⁶ naar Skyldneren har forsynet det med Paategning⁷ om, at det er noteret paa Ihændeoveren.⁸

Stk. 3. Skyldnerens Paategning bevidner, at der paa Gælds brets Rubrik i hans Noteringsbog er indført henholdsvis den berettigedes Navn eller Bemærkning om, at Gælds brevet er overdraget til Ihændeoveren.⁹ Som Indførelse af den berettigedes Navn betragtes ogsaa Bemærkning om, at Raadighed eller Medraadighed over Gælds brevet tilkommer en bestemt Person.¹⁰

1) Bestemmelsen fastslår, hvad der forstås ved Notering i de følgende Paragraffer. Den viser, at Loven kender to Slags Notering: Notering paa Navn og Notering paa Ihændeoveren. Hvis Gælds brevet efter sit Indhold eller Lovgivningens Regler ikke maa transporteres til

Ihændeoveren, kan Ejeren selvfølgelig ikke forlange det noteret paa Ihændeoveren.

Notering er ifølge Stk. 1 og 2 ikke sket, før Skyldneren har givet Gældsrevet Noteringspaategning, men denne Paategning forudsætter Notering, d. v. s. Indførelse, i Skyldnerens Noteringsbog, jfr. Stk. 3 og Noteringsbek. § 4.

2) Retsvirkningen heraf fastslår § 38, § 39, Stk. 2—4, § 40 og § 41, jfr. ogsaa § 12, Stk. 2 og Mtfl §§ 11—12. Enhver Ret over Gældsrevet kan fordres noteret, ikke blot (fuld) Ejendomsret, men ogsaa Panteret eller andre begrænsede Rettigheder, jfr. Noteringsbek. § 3, Stk. 1. Se endvidere Note 10.

3) At Fordringshaverens Navn er indført i selve Gældsrevets Tekst, ligestilles med en Notering. Derfor maa Skyldneren, der udsteder et Gældsrev lydende paa Navn, indføre Navnet i Noteringsbogen paa lignende Maade som ved senere Notering paa Navn, jfr. Noteringsbek. § 5, Stk. 2. Gældsrevet ophører at gælde som noteret paa Navn, naar det faar Paategning om, at det er noteret paa Ihændeoveren.

4) Nærmere Regler om Paategningen giver Noteringsbek. § 4.

5) For Gbl anvendte man den Fremgangsmaade, at man kun noterede, hvad der var paategnet Gældsrevet. Ved Indleveringen til Notering maatte Gældsrevet derfor være forsynet med de Paategninger, som ønskedes noteret. Skyldneren indførte saa det fornødne i sine Bøger og gav Gældsrevet Paategningen »Noteret i N. N.'s Bøger« el. lign. Hvis Gældsrevet skulde noteres paa Navn, maatte Navnet derfor være skrevet paa Gældsrevet. Den almindeligste Form for Navn-paategning var »Tilhører N. N.«. Til Navn-paategningen sluttede Skyldnerens Noteringspaategning sig saa.

Efter Gbl kan samme Fremgangsmaade benyttes, blot skal den noterendes Paategning altid lyde »Noteret paa Navn«, jfr. Noteringsbek. § 4. Men Loven foreskriver, at man ogsaa kan faa Gældsbreve *noteret paa hemmeligt Navn*«, d. v. s. et Navn, som ikke staar paa Gældsrevet. Paa Grundlag af en skriftlig Noteringsbegæring indføres Navnet da i den noterendes Bøger, og Gældsrevet faar Paategningen »Noteret paa Navn«. Denne Fremgangsmaade har flere Fordele. Den forhindrer i vidt Omfang uberettigede Personer i at disponere over Gældsrevet. Fremdeles sparer den Arbejde, hvor Notering skal foretages samtidig for et større Antal Gældsbreve fra samme Skyldner, idet den, der begærer Notering, kan nøjes med at udfylde en enkelt Noteringsbegæring. Endelig kan det have Betydning for en Obligationsejer, der vil

sælge en større Post Obligationer for at skaffe likvide Midler, at det ikke kommer til Markedets Kundskab, at det er ham, der foretager Salget. — Dermed bortfalder den Grund, der ofte har afholdt Sparekasser fra at lade deres Obligationer notere paa Navn. — Paa den anden Side vil den Ejer, der har sit Navn noteret hemmeligt, ikke kunne gøre Regning paa at finde Købere til sine Papirer, før de er noteret paa Ihænde-haveren. Hvis Sælgeren kan fremlægge Genpart af sin skriftlige Noteringsbegæring og derved godtgøre, at Gælds-brevet ved den sidste Notering blev noteret paa hans Navn, risikerer en Køber dog ikke meget ved at handle med ham.

At skriftlig Noteringsbegæring er nødvendig ved Notering paa hemmeligt Navn, fastslaar Noteringsbek. § 2, Stk. 4.

6) Retsvirkningen heraf fastslaar § 39, Stk. 2—4, jfr. ogsaa Mtl § 12.

7) Stk. 2 nævner ikke det Tilfælde, at Gælds-brevet er *stilet til Ihænde-haveren*. Saalænge et saadant Gælds-brev ikke er noteret paa Navn, falder det nemlig ind under de almindelige Regler om Ihænde-haver-gælds-breve.

8) Selvom Gælds-brevet har været noteret paa Navn, kræves det ikke, at Transport til Ihænde-haveren paategnes Gælds-brevet. En skriftlig Begæring, ledsaget af en skriftlig Transport, er tilstrækkelig. Den, der samtidig vil sælge flere Gælds-breve, som er noteret paa hans Navn, kan derfor nøjes med at udfærdige en skriftlig Transport, der omfatter dem alle, og en fælles Noteringsbegæring. Se iøvrigt Noteringsbek. § 2, Stk. 4, § 3, Stk. 5 og § 4, Stk. 1, hvorefter Paategningen lyder »Ihænde-haver noteret«.

9) Overfor den, der begærer Notering, maa den noterende bære Ansvaret for, at han har indført Noteringen rigtigt i sine Bøger. Om Noteringsbogen og Indførelsen deri gives der nærmere Regler i Noteringsbek. §§ 1 og 3.

10) Det fastslaas her, at ogsaa en blot Raadighed eller Medraadighed kan sikres ved Notering. Det faar først og fremmest Betydning med Hensyn til saakaldte Prohibitivpaategninger. Den noterende er altsaa forpligtet til at notere Bestemmelser herom, og de kan noteres paa samme Maade som andre Navnenoteringer, altsaa ogsaa »hemmelig«, uden at det noterede paafores Dokumentet. Noteringspaategningen lyder ogsaa her »Noteret paa Navn«. Og Noteringen giver samme Beskyttelse som anden Navnenotering, derunder Adgang til at faa Meddelelse efter § 41, Stk. 1. Dette udtales ogsaa i Noteringsbek. § 6, Stk. 1.

§ 38.¹

Betaler Skyldneren et paa Navn noteret² Gælds-brev til en Person, der støtter sin Ret paa en unoteret Overdragelse,³ frigøres han ikke, dersom det viser sig, at Overdragelsen fra den noterede Ejer⁴ var falsk.⁵ Skyldneren kan nægte at betale til den, der støtter sin Ret paa en unoteret Overdragelse.⁶

1) Reglen i § 38 er ny. Den giver den noterede Rethaver et vist Værn mod at miste sin Ret, ved at Kapitalen udbetales til en uberettiget. Med den her gjorte Undtagelse gælder de almindelige Regler i Gbl § 19.

2) D. v. s. et Gælds-brev, der enten er stilet til bestemt Person eller senere er noteret paa Navn — i begge Tilfælde uden derefter at være noteret paa Ihænde-haveren. — Reglen maa anvendes, selv om Noterings-paategningen maatte være fjernet uden Spor.

Hvis Skyldneren indfrier Gælds-brevet uden at efterse Noterings-bogen, gør han det altsaa paa egen Risiko.

3) Det er ligegyldigt, om det er en Overdragelse til Ihænde-haveren eller til bestemt Person, og om Overdragelsen er tegnet paa Gælds-brevet eller foreligger som en løs skriftlig Transport.

4) Det samme maa gælde, hvis den falske Overdragelse hidrører fra den noterede Ejers Sukcessor, f. Eks. hans Arving eller hans Cessionar, hvis der er sket flere Overdragelser efter sidste Notering.

5) Reglen er begrundet i, at Noteringen forøger Faren for Opdagelse. Mange Bedragere vil vige tilbage for at lade den falske Transport notere. — Reglen kan ikke udvides til en falsk Kvittering eller Kvitteringsfuldmagt i den noterede Ejers Navn. Her maa § 19, Stk. 2 anvendes. Men en falsk Fuldmagt vil snarere give Anledning til Mistanke, og hvor Fuldmagtsgiveren havde faaet sin Ret noteret, er der særlig Grund til at være agtpaagivende overfor Fuldmagter.

Reglen er begrænset til Falsk, som der er særlig Trang til Værn overfor. Hvis Overdragelsen er foretaget af en umyndig eller den af andre Grunde er ugyldig, gælder de almindelige Regler i § 19.

6) Dette er en naturlig Følge af Reglen i 1. Punktum.

§ 39.¹

Stk. 1. Paa Gælds-brevets Overdragelse til Eje eller Pant anvendes Reglerne i § 14² med følgende Ændringer:

Stk. 2.³ Hvis Gælds-brevet ved Overdragelsen var noteret⁴ paa en andens Navn end Overdragerens,⁵ fortrænger Erhververen først

den noterede Ret, naar Gælds brevet er blevet noteret⁶ paa hans Navn eller paa Ihænde haveren, og Retten gaar ikke tabt, hvis Erhververen, inden han modtog Meddelelse⁷ om Noteringen, har faaet at vide, at Overdrageren manglede Ret til at raade over Gælds brevet.⁸

Stk. 3. En Noteringspaategning, der var fjernet inden Overdragelsen, er ikke til Hinder for, at Erhververen vinder Ret over Gælds brevet,⁹ medmindre dettes Udseende gav Grund til Mistanke.¹⁰

Stk. 4. Naar Gælds brevet ved Overdragelsen bar en ægte Noteringspaategning,¹¹ hindrer det ikke Erhververens Ret, at den foranstaaende Overdragelsesrække ikke hang sammen.¹²

1) § 39 er Hovedbestemmelsen i Kap. 5. Den fastslaar, hvilken Beskyttelse Notering paa Navn giver mod, at Trediemand erhverver Ret over Gælds brevet. Efter Fr. 1844 gik en noteret Ret først tabt tre Maaneder efter den følgende Rentetermin, men til Gengæld gik Retten tabt, selv om den ny Erhverver ikke støttede sin Ret paa en Overdragelse af Gælds brevet. Denne sidste Regel har man ikke fundet Grund til at opretholde. For at skabe Tryghed i Omsætningen har man heller ikke fastholdt ældre Rets Krav om, at der skulde forløbe en vis Tid efter Noteringen. Man har derfor nøjedes med at opstille den Undtagelse fra de almindelige Regler om Fortabelse af Rettigheder over Omsætningsgælds breve (§ 14), at en noteret Ret ikke — som efter § 14 — fortabes straks ved Overdragelsen og Overleveringen af Gælds brevet, men først naar Erhververen har faaet Gælds brevet noteret paany, enten paa Navn eller paa Ihænde haveren. Naar Navnet ikke er noteret hemmelig, bestaar Værnet for den noterede Ret hovedsagelig i den Fare for Opdagelse, som Noteringen medfører, en Fare, som antagelig normalt vil forhindre, at Bedragerier med Hensyn til navnenoterede Papirer fortsættes gennem længere Tid.

2) Hvis Gælds brevet er noteret paa Ihænde haveren, gælder § 14, Stk. 1 uafkortet. Ved Gælds breve, der er noteret paa Navn, maa § 14, Stk. 2 følges overalt, hvor § 39 ikke gør Undtagelser, se navnlig Note 5. I alle Tilfælde skal de Betingelser, § 14 kræver, først og fremmest være opfyldt, derunder navnlig ogsaa Kravene i § 14 om, at Erhververen er i god Tro og faar Gælds brevet i Hænde. — Kravet i § 14, Stk. 2 om sammenhængende Adkomstrække lempes dog noget ved § 39, Stk. 4. — Paa den anden Side opstiller § 39, Stk. 2 visse yderligere Betingelser.

3) Det er navnlig denne Regel, der gør Noteringen til et Værn for de noterede Rettigheder. I Overensstemmelse med Mot. S. 56 maa Reglen ogsaa anvendes, hvor Udstederen af Masse gælds breve har forpligtet

sig til at modtage Betaling fra sine Debitorer i sine egne Massegældsbreve. Udstederen kan ikke være pligtig at modtage et Gælds brev, der er noteret paa Navn, fra andre end den, paa hvis Navn det er noteret. Og hvor denne ikke er Udstederen tilstrækkelig bekendt, maa han kunne nægte at modtage Gælds brevet. Den paagældende maa da først lade Gælds brevet notere paa Ihænde haveren, og Udstederen vil saa være sikret imod Vindikation. Hvis Udstederen modtog Gælds brevet fra en Debitor, der havde købt det med falsk unoteret Transport fra den noterede Ejer, vilde denne derimod kunne vindicere Gælds brevet fra Udstederen. Ved disse Udtalelser tager Motiverne Sigte paa den i modsat Retning gaaende Højesteretsdom af 6. December 1933 (U.f.R. 1934. 85). Det Synspunkt, Dommen anlægger, kan ikke være afgørende, efter at Gbl § 38 i en tilsvarende Situation har givet Skyldneren Ret til at afvise en Ihænde haver, der støtter sig til en unoteret Overdragelse.

4) Det afgørende er, at Gælds brevet ved Overdragelsen enten bærer Paategningen »Noteret paa Navn« (eller en tilsvarende Paategning fra Tiden før 1. Juli 1938, jfr. § 58) eller er stilet til navngiven Person uden senere at være noteret paa Ihænde haveren, jfr. Stk. 3.

5) § 14 fraviges kun, hvis Gælds brevet ved Overdragelsen var noteret paa en andens Navn end Overdragerens, med andre Ord: naar den, der faktisk foretog Overdragelsen, ikke er samme Person som den, paa hvis Navn Gælds brevet ved Overdragelsen var noteret i Noteringsbogen. § 39, Stk. 2 kommer f. Eks. til Anvendelse, hvis en Trediemand skriver falsk Transport i den noterede Rethavers Navn eller han forfalsker den Navnepaategning paa Gælds brevet, som var Genstand for den seneste Notering, og behændigt retter Navnet til sit eget. I disse Tilfælde fortrænges den noterede Ret altsaa først ved ny Notering. Det samme maa gælde, hvis Gælds brevet efter den ægte Noteringspaategning forsynes med en falsk Paategning om at være noteret — paa Ihænde haveren eller paa andet Navn. Dette Tilfælde falder ind under Ordene i Stk. 2, og det kan ikke praktisk sidestilles med Fjernelse af en ægte Noteringspaategning, hvorom der gives en anden Regel i Stk. 3. Før en Storfalskner er det lettere at fabrikere falske Noteringspaategninger i Massevis end at fjerne de ægte Noteringspaategninger.

Det er først og fremmest Faren for Falsk i Adkomstrækken, Noteringskravet skal modarbejde. Men Reglen maa ogsaa anvendes, hvor Overdragelsen foretages i Henhold til en unoteret ugyldig skriftlig Transport til Overdrageren fra den noterede Ejer, f. Eks. hvor denne ved Svig er blevet bevæget til at overdrage Gælds brevet til Bedrageren og underskrive Transport til ham eller Ihænde haveren, se Mot. S. 55.

Derimod faar Noteringen ingen Betydning, hvis selve den no-

terede Fordringshaver efter at være gjort umyndig eller erklæret Konkurs overdrager et Gælds-brev, der ikke er blevet noteret paa dens Navn, hvem Dispositionsretten tilkommer. Her maa § 14 anvendes uafkortet. Det samme gælder, hvis Gælds-brevet ved Overdragelsen var noteret paa Overdragerens Navn — selv om han ikke var Ejer af Gælds-brevet.

6) Det følger af § 37, Stk. 1, at Notering først betragtes som sket, naar Gælds-brevet har faaet Noteringspaategning. Det er ligegyldigt, om Noteringen foretages paa Begæring af Overdrageren eller Erhververen.

7) Herved maa være tænkt paa en Meddelelse fra det noterende Institut, enten en udtrykkelig mundtlig eller skriftlig Meddelelse, eller den Meddelelse, der ligger i, at han ser Noteringspaategningen. Overdragerens Meddelelse kan ikke være tilstrækkelig.

8) Det følger af Stk. 1, at Erhververen ved Aftalen skal have haft den begrundede gode Tro, som § 14 kræver. Men selv om han havde det, udelukkes hans Erhvervelse, hvis han inden Meddelelsen om Noteringen faar at vide, at Overdrageren manglede Ret til at raade over Gælds-brevet. Efter Overdragelsen behøver Erhververen derimod ikke at foretage yderligere Undersøgelser om Overdragerens Adkomst.

9) Herved gøres det klart, at Reglen i Stk. 2 ikke kommer til Anvendelse, medmindre Gælds-brevet ved Overdragelsen bar Paategningen »Noteret paa Navn« eller en tilsvarende Noteringspaategning fra Tiden før Lovens Ikrafttræden. Ellers anvendes de almindelige Regler i § 14.

Hvis Gælds-brevets sidste Noteringspaategning lyder paa, at det er noteret paa Ihænde-haveren, eller hvis der ingen Noteringspaategninger findes paa et til Ihænde-haveren udstedt Gælds-brev, maa den, der i god Tro faar Gælds-brevet overdraget, vinde Ret over det, selv om det senere viser sig, at det i Virkeligheden var noteret paa Navn, men at Noteringspaategningen var fjernet. Derimod kan Reglen næppe dække Fjernelse af en Navn-paategning, naar Gælds-brevet vedblivende fremtraadte som noteret paa Navn.

10) Den her udtalte Regel gælder kun til Fordel for Personer, der erhverver Gælds-brevet ved Overdragelse i god Tro, ikke til Fordel for Skyldneren, se § 38 Note 2. De sidste Ord i Stk. 3 maa sikkert forstaaes ganske i Overensstemmelse med Ordene i § 14, Stk. 1 i Slutningen.

11) D. v. s. en Noteringspaategning, der med sit nuværende Indhold er givet af Skyldneren eller andre, der foretager Notering for ham.

12) Formaalet med denne Regel er at lette Prøvelsen af Legitimationen (Adkomstrækken) ved Papirer, der er blevet noteret. Hvad der maa antages at være prøvet af den noterende, behøver Erhververen ikke at efterprøve. Han kan gaa ud fra den sidste Notering og nøjes med at forvisse sig om, at den, eventuelt i Forbindelse med senere skriftlige Adkomster, afgiver fornødent Grundlag for hans Ret.

Reglen fastslaar fremdeles, at en Erhverver faar Ret over Gælds-brevet, selv om der er synlige Huller i den Adkomstrække, som Gælds-brevet bærer forud for den sidste Noteringspaategning. Noteringen afbøder alle Svagheder i den forudgaaende Adkomstrække. Derfor behøver Adkomster overhovedet ikke at tegnes paa Gælds-brevet. Naar de blot skriftlig forelægges den noterende og han paa Grundlag deraf foretager ny Notering paa Navn eller Ihænde-haveren, er Gælds-brevet i behørig Orden. Omvendt kan generende Paategninger paa Gælds-brevet gøres uskadelige ved Notering. Hvis f. Eks. et Ihænde-havergælds-brev bærer unoterede Navn-paategninger og derfor — bortset fra de Tilfælde, der falder ind under § 14, Stk. 3 — ikke er leveringsmæssigt paa Børsen, kan det gøres leveringsmæssigt ved en ny Noteringspaategning.

§ 40.¹

Stk. 1. Naar den, paa hvis Navn et Gælds-brev er noteret,² anmelder for Skyldneren, at Gælds-brevet er frakommet ham, maa Skyldneren ikke paa Trediemands Begæring notere Gælds-brevet paa ny, og Skyldneren frigøres ikke ved at betale Gælds-brevet³ eller udlevere nyt Kuponark til en uberettiget Ihænde-haver.⁴

Stk. 2. Hvis Anmelderens Bopæl ikke meddeles Skyldneren og heller ikke kendes af ham,⁵ afvises Anmeldelsen.⁶ Virkningen af Anmeldelsen falder bort, naar en Ihænde-haver af Gælds-brevet faar sin Ret til at raade over Gælds-brevet fastslaaet ved Erkendelse fra Anmelderen⁷ eller endelig Dom over ham. Bor Anmelderen i Udlandet, og har han ikke i Anmeldelsen udpeget en Stedfortræder her i Landet, kan Sagen anlægges her i Landet paa det Sted, hvor Notering begæres.

Stk. 3. Hvis en Ihænde-haver har meldt sig, men han ikke rejser Sag mod Anmelderen inden tre Maaneder, efter at han er blevet afvist af Skyldneren,⁸ skal den Omstændighed, at Gælds-brevet er blevet forelagt Skyldneren, ikke udelukke dets Mortifikation, naar det har vist sig umuligt at opspore den, der meldte sig med Gælds-brevet.⁹

1) Reglen træder i Stedet for Fr. 21. Juni 1844 §§ 2—3. Det oprindelige Udkast er ændret ved GbU II.

2) § 40 omfatter kun Gælds-breve, der er noteret paa Navn, se herom § 37, Stk. 1.

3) I Modsætning til Fr. 1844 § 2 nævner § 40 ikke *Udbetaling af Renter*. Hvor Gælds brevet er forsynet med Rentekuponer og disse ogsaa anmeldes at være bortkommet, har man ikke ment at kunne paalægge Skyldneren *paa egen Risiko* at standse Rentebetalinger. Skyldneren kan derfor med frigørende Virkning betale Renter til Ihænderhaver af Rentekuponer, medmindre disse indløses mere end en Maaned før Forfaldsdagen eller Skyldneren ikke har udvist den Agtpaagivenhed, som Forholdene krævede, for at undgaa, at Beløbet kom i urette Hænder (§ 23, jfr. § 19). Men dertil hører formentlig, at Skyldneren træffer Foranstaltninger til at hindre Betaling af Kuponerne, jfr. § 23 Note 12.

4) Naar en Ihænderhaver melder sig med Gælds brevet eller den dertil hørende Talon, men afvises, maa Datoen herfor noteres af Skyldneren af Hensyn til Reglen i Stk. 3. Endnu en Virkning af Anmeldelsen fremgaar af Mtl § 11.

5) Ved mundtlig Anmeldelse maa Skyldneren forlange Oplysning om Bopælen. Hvis en skriftlig Anmeldelse kun indeholder Adresse paa Anmelderens eget eller hans Sagførers Kontor, bør Skyldneren søge Anmelderens Bopæl oplyst, hvor det kan ske uden væsentlig Ulejlighed. Meningens med Reglen er jo, at Gælds brevets Ihænderhaver skal vide, hvor han eventuelt kan anlægge Sag.

6) Afvises Anmeldelsen, maa Skyldneren konstatere dette og Grunden dertil ved en Bemærkning i sine Bøger, saaledes at han senere kan oplyse Sammenhængen, jfr. Noteringsbek. § 3, Stk. 2.

7) Skyldneren maa sikre sig Bevis for, at Anmelderen har afgivet denne Erkendelse.

8) Der tænkes paa Afvisning i Henhold til Reglen i Stk. 1. Se særlig Note 4.

9) Se hertil Mtl § 1 med Note 4.

§ 41.¹

Stk. 1. For at formindske Faren for, at falske Overdragelser anmeldes til Notering, paahviler det Skyldneren i det Omfang, Justitsministeren bestemmer, at foretage stikprøvevis Kontrol af Noteringerne ved Udsendelse af skriftlig Meddelelse om den foretagne Notering² til den, paa hvis Navn Gælds brevet forud var noteret, og hvis Adresse var paaført Gælds brevet eller i øvrigt let kan udfindes.

Stk. 2. Mod Gebyr af højst 1 Krone kan den, der faar et Gælds brev noteret paa Navn, fordre Meddelelse i anbefalet Brev om No-

tering af Overdragelse eller Ophævelse af hans Ret over Gælds-brevet.

Stk. 3. Om Antallet af udsendte Meddelelser og modtagne Indsigelser aflægger Skyldneren Beretning til Justitsministeren.

1) Nærmere Regler er fastsat ved Noteringsbek. § 6.

2) Der foreskrives ikke her nogen Kontrol før Noteringen, men kun Udsendelse af Meddelelse efter Noteringen. Noteringen skal derfor ikke opsættes.

§ 42.

Nærmere Regler om Fremgangsmaaden ved Notering og om de i § 41 omhandlede Forhold fastsættes af Justitsministeren efter Forhandling med Ministeren for Handel, Industri og Søfart.¹

1) De indeholdes i Bekendtgørelse Nr. 223 af 24. Juni 1938, hvoraf en Del er omtalt i det foregaaende. Den er aftrykt ndfr. S. 169.

KAPITEL 6.

Forældelse af Massegældsbreve og Kuponer.¹

1) Reglerne i Kap. 6 er særlige for den danske Lov. Udkastet til dem findes i GbU II som §§ 42 a—42 g. De ældre Forældelsesregler fandtes i D.L. 5—14—4, hvortil dog sluttede sig visse særlige Regler om Statsobligationer i Lov Nr. 18 af 28. Januar 1871. At der er givet ny Regler, beror dels paa, at de ældre Regler i flere Henseender var uheldige, dels paa, at Forældelsesreglerne kan supplere Reglerne om Mortifikation, navnlig naar Forældelsesfristen ikke er for lang, jfr. § 49 og § 25, Stk. 2.

De ny Forældelsesregler findes i §§ 43—46. For det Felt, §§ 43—46 omfatter, nemlig Massegældsbreve og Kuponer, maa Gbl udelukke Anvendelsen af dansk Rets almindelige Forældelsesregler, derunder D.L. 5—14—4. Se ogsaa § 46 Note 1 i Slutn., men dog § 44 Note 1 i Slutn. En Overgangsbestemmelse giver § 59.

§ 43.¹

Stk. 1. Fordringen efter et Massegælds brev² forældes 10 Aar fra Forfaldsdagen,³ naar denne er kalendermæssig bestemt i Dokumentet eller med Hjemmel i dettes Tekst⁴ hidført ved offentlig Bekendtgørelse om Udtrækning eller om Opsigelse fra Skyldnerens Side.

Stk. 2. 10 Aar efter Udstedelsen forældes Massegældsbreve, der kan kræves betalt til enhver Tid (paa Anfordring).⁵

Stk. 3. Andre Massegældsbreve forældes i 20 Aar fra Forfaldsdagen.⁶

Stk. 4. Fristen kan forlænges eller forkortes ved udtrykkelig Bestemmelse i Gældsbrevet.⁷

Stk. 5. Har Skyldneren i Forældelsestiden indløst en gyldig Rentekupon, løber Forældelsen af Gældsbrevet tidligst fra Kuponens Forfaldsdag.⁸

1) § 43 opstiller Regler om Forældelsesfristen for alle Massegældsbreve undtagen de kuponbærende Gældsbreve, som aldrig forfalder til Betaling eller kun kan opsiges fra Debtors Side. De omhandles i § 45, medens § 44 indeholder en supplerende Regel for Tilfælde, hvor »Indskrivning» har fundet Sted.

Bestemmelsen maa formentlig anvendes paa *Partialobligationer*, selvom de giver Pant i fast Ejendom. Ved Partialobligationer synes der at være god Grund til at fravige Reglen i Tinglysningsslovens § 42, som for en væsentlig Del er begrundet i det urimelige ved en Forældelse, der løber fra Pantebrevets Udstedelse. Navnlig hvor Partialobligationer amortiseres ved Udtrækning, er der stærk Trang til at anvende Gbl § 43.

2) Se § 4, Stk. 2.

3) Herved maa huskes § 5, Stk. 2.

Ved Fristens Beregning medregnes selve Forfaldsdagen ikke. Hvis Gældsbrevet forfalder 2. Januar 1939, indtræder Forældelsen, naar 2. Januar 1949 er udløbet uden Afbrydelse.

Hvis Gældsbrevet kan opsiges, indtræder Forfaldsdagen først, naar Betalingstiden er hidført ved Opsigelse. Dette viser Slutningen af Stk. 1.

4) En Bestemmelse herom, som alene findes i vedkommende Institutions Statutter eller i en Laanekontrakt, er ikke tilstrækkelig til at bringe Obligationen ind under Stk. 1. Der maa ialfald i Obligationens Tekst være en Henviisning til den paagældende Bestemmelse i Statutterne.

5) Denne særlige Regel er kun givet, fordi der kunde rejses Tvivl om, hvad der er Forfaldsdagen ved disse Gældsbreve. Reglen maa ogsaa anvendes paa Gældsbreve, der ikke indeholder noget om Betalingstiden, jfr. § 5, Stk. 1.

6) Stk. 3 omfatter alle Massegældsbreve, som hverken falder ind

under Stk. 1 eller Stk. 2 eller under § 45. Ordet Forfaldsdagen maa forstaas paa samme Maade som i Stk. 1, se Note 3.

7) Gældsbrevets Bestemmelse herom maa respekteres, selv om Gældsbrevet er udstedt før Lovens Ikrafttræden, og selv om Bestemmelsen praktisk stemmer med den Forældelsesregel, der gjaldt paa Udstedelsestiden.

Lovgivningens almindelige Forældelsesfrist kan som Regel ikke forlænges ved Aftale. For saadanne Skyldnere, som udsteder Massegældsbreve, er en Beskyttelse mod Vedtagelse af en længere Forældelsesfrist imidlertid upaakrævet. Og i særlige Tilfælde, navnlig naar Laan optages i Udlandet, kan det være ønskeligt, at Forældelsesfristen kan forlænges.

8) Stk. 5 har faaet denne Affattelse ved Regeringsforslaget. Til Forklaring af Reglen skal dens Baggrund omtales.

Det har været en udbredt Anskuelse, at Indløsning af Rentekuponer — ligesom anden Rentebetaling — afbryder Forældelsen, og omvendt at Krav paa Renter falder bort, naar Hovedfordringen forældes. Disse Regler er det formentlig ikke naturligt at anvende paa Rentekuponer til Massegældsbreve, navnlig ikke, naar Forældelsen af Gældsbrevet først løber fra Forfaldsdagen. Naar Rentekuponer betragtes som selvstændige Omsætningsgældsbreve fra deres Forfaldstid (eller endog 1 Maaned før, jfr. § 23, Stk. 4), gaar det ikke an at lade Fordringer efter Kuponerne falde bort ved Hovedfordringens Forældelse, og dette er da heller ikke Reglen efter Gbl, se § 48, Stk. 1. Men naar Rentefordringen efter en Kupon saaledes betragtes som en selvstændig Fordring, der kan bestaa, efter at Hovedfordringen er forældet, kan man ikke antage, at Skyldneren ved at indfri Kuponer anerkender sin Forpligtelse til at betale Hovedstolen. Skyldneren indfrier Kuponerne, fordi han er forpligtet til at betale dem, og han har ingen Grund til ved Indfrielsen at overveje, om han nu ogsaa skylder Hovedstolen.

Derimod maa Skyldneren, før han indfrier en Kupon, paase, at Fordringen paa Hovedstolen bestod, dengang Kuponen forfaldt. Ellers vilde Fordringen nemlig ikke have baaret Rente, og Kuponen vilde aldrig været blevet et gyldigt Gældsbev.

Dette er Baggrunden for Reglen i Stk. 5. I GbU II § 42 a lød Reglen: »Forældelsen afbrydes ikke ved, at Rentekuponer indløses«. De to Formuleringer giver i alle sædvanlige Tilfælde samme Resultat. Ved Gældsbrevets Forfaldsdag ophører Gældsbrevet nemlig at bære Renter. Der forfalder derfor ingen Kuponer efter Gældsbrevets Forfaldsdag. Naar Reglen dog blev ændret, skyldtes det, som det fremgaar af Bemærkningerne til Regeringsforslaget, at Udkastets Regel ikke vilde være til-

fredsstillende, hvis man i Fremtiden skulde komme ind paa at udstede Anfordringsgældsbreve med Rentekuponer. Hertil er der imidlertid meget ringe Udsigt.

Reglen i Stk. 5 gælder kun Indløsning af *gyldige* Rentekuponer. Forældelsen afbrydes ikke ved Indløsning af ugyldige Kuponer, f. Eks. Kuponer, der har tabt deres Gyldighed i Henhold til § 25, Stk. 1, eller Kuponer, der aldrig er blevet gyldige, fordi Gælds brevet er blevet udtrukket til Indfrielse før Kuponens Forfaldsdag. — Det kan heller ikke medføre Udskydelse af Forældelsen, at en Kupon af sidstnævnte Art ved en Fejltagelse maatte være blevet indfriet, før Gælds brevet blev udtrukket. Hvis f. Eks. en Kupon pr. 1. Juli 1949 ved en Fejltagelse er indfriet 1. Juli 1939, men Gælds brevet udtrækkes til Indfrielse 1. Juli 1941, forældes Gælds brevet 1. Januar 1951, hvis det falder ind under Stk. 1. — Ugyldige Kuponer vil Skyldneren i Almindelighed ikke indfri. Gør han det, beror det som oftest paa, at han ved Indfrielsen ikke har opdaget, at Kuponen var ugyldig. Men det vilde være urimeligt, om en saadan Fejltagelse ved Indfrielsen skulde betragtes som en Anerkendelse af Hovedfordringen.

Hvis en Kupon, der hører til et Anfordringsgælds brev, ved en Fejltagelse bliver indfriet før sin Forfaldsdag, kan dette ikke medføre, at Forældelsen først løber fra Kuponens fremtidige Forfaldsdag. Ved Lovreglens Affattelse er der kun tænkt paa normal Indløsning af Kuponer efter — eller dog i Nærheden af — Forfaldsdagen. Dette fremgaar af Reglens Tilblivelse. Ved den ændrede Formulering vilde man undgaa, at Fordringen kunde forældes, samtidig med at Skyldneren regelmæssig udbetalte forfaldende Renter. Iøvrigt kan det siges, at en saadan Kupon endnu ikke var blevet gyldig ved Indfrielsen, idet det dengang ikke kunde vides, om Hovedstolen vilde blive betalt eller falde bort paa anden Maade inden Kuponens Forfaldsdag.

§ 44.

Massegældsbreve, der er deponeret hos Skyldneren (indskrevet), forældes ogsaa, naar der efter Deponeringen er gaaet 20 Aar, uden at Renter er betalt.¹

1) Da baade Gælds brevet og Kuponerne i disse Tilfælde deponeres hos Skyldneren, er Fordringen i Virkeligheden indtil videre omdannet til en simpel Gælds brevsfordring, og Rentekuponerne har ingen Betydning. Man har derfor fundet det nødvendigt at anerkende, at Gælds brevs kravet i disse Tilfælde forældes i Overensstemmelse med dansk Rets almindelige Forældelsesregel i D.L. 5—14—4, jfr. dog om Afbrydelse § 47, og paa den anden Side, at Betaling af Renter afbryder Forældelsen.

§ 44 forudsætter (*ogsaa*), at Skyldneren trods Indskrivningen kan paaberaabe sig § 43, hvilket ialfald kan faa praktisk Betydning med Hensyn til Stk. 1. Hvis et Gælds-brev, der falder ind under § 43, Stk. 1, indskrives mere end 10 Aar før Forfaldstiden, kan § 44 paa den anden Side faa Betydning.

Reglen gælder ogsaa om Massegælds-breve af den i § 45 nævnte Art, som det fremgaar af § 45.

Krav paa Renter af indskrevne Massegælds-breve maa formentlig — hvis der ikke er Hjemmel for andet — forældes i 5 Aar fra Forfaldsdagen i Henhold til Lov Nr. 271 af 22. December 1908 § 1 Nr. 2.

§ 45.

Naar et Massegælds-brev med Rentekuponer ikke giver Fordringshaveren Ret til at kræve Kapitalen tilbagebetalt,¹ forældes Fordringen — bortset fra, hvad der følger af § 44² — først, naar der er forløbet 3 Aar efter den Rentetermin, til hvilken den sidste af de udgivne Rentekuponer er forfaldet til Indløsning,³ uden at der er fremsat Krav om nye Rentekuponer, og kun, hvis der i de sidste 20 Aar⁴ ikke er fremkommet nogen Rentekupon fra dette Tidsrum til Indløsning.⁵

1) Der maa hverken være lovet Tilbagebetaling til bestemt Tid eller indrømmet Fordringshaveren Ret til at opsiges Gælds-brevet til Indfrielse. Eksempler paa saadanne Massegælds-breve er vore ældre, uamortisable Statsobligationer, f. Eks. dem, der er udstedt i Henhold til Lov Nr. 215 af 5. December 1894.

Hvis Skyldneren opsiges et saadant Gælds-brev til Indfrielse, faar Fordringshaveren Ret til at kræve Kapitalen, og Fordringen maa da forældes efter Reglerne i § 43.

2) Hvis Gælds-brevet er deponeret hos Skyldneren (tilligemed Kuponerne), kan Forældelse indtræde tidligere i Kraft af § 44.

3) Denne Regel stemmer i Hovedsagen med Bestemmelsen i Lov Nr. 18 af 28. Januar 1871 § 1, der ophæves ved Gbl § 60. Loven af 1871 havde dog et andet Omraade, den gjaldt alle Statsforskrivninger med Renteanvisninger, altsaa mange Tilfælde, der nu maa henføres under § 43. Paa den anden Side er § 45 ikke begrænset til Statsforskrivninger.

4) Det Krav, der ligger i Ordene »i de sidste 20 Aars«, var ikke udtrykkelig stillet i Loven af 1871, men maatte sikkert indfortolkes i Reglen af praktiske Grunde.

5) Da Fordringens eneste Livstegn er Rentebetalingen og Indløsning af Kuponer regelmæssig vil være Udtryk for, at Fordringshaveren

har gjort sin Ret gældende, har man her ment at maatte lade Indfrielse af Kuponer afbryde Forældelsen. Hvis der er indløst Kuponer i Løbet af de sidste 20 Aar, maa Forældelsen indtræde 20 Aar efter sidste Gang, der blev indløst en Kupon.

§ 46.

Fordringen ifølge en Rente- eller Udbyttekupon, der rettidig er forevist til Betaling, jfr. § 25, Stk. 1, forældes i 10 Aar fra Forevisningen.¹

1) Bestemmelsen supplerer den vigtige ny Regel i § 25, Stk. 1, hvorefter Fordringen som Hovedregel falder bort, naar Kuponen ikke forevises til Betaling inden 3 Aar fra Forfaldsdagen. § 46 faar navnlig Betydning, hvor Skyldneren en Tid har indstillet sine Rentebetalinger.

For at undgaa § 25, Stk. 1 maa Fordringshaveren bevise, at han inden 3 Aar har forevist Kuponen til Betaling. Opstaar der Spørgsmaal om at anvende § 46, maa han bevise, hvornaar Forevisningen er sket, hvis Skyldneren bestrider hans Anbringende derom.

Af Reglen maa det følge, at Fordringen ifølge Rente- eller Udbyttekuponer ikke forældes efter Loven af 22. December 1908, hvilket Udbyttekuponer vistnok hidtil gjorde.

§ 47.

Forældelsen afbrydes ved, at Fordringshaveren inden Fristens Udløb enten erhverver Skyldnerens Erkendelse af Gælden eller foretager retslige Skridt mod ham og uden uforment Ophold forfølger disse til Erhvervelse af Forlig, Dom eller anden Retsafgørelse¹. Har Skyldneren standset sine Betalinger, kan Forældelsen derhos afbrydes ved skriftlig Anmeldelse af Kravet.²

1) De i 1. Pkt. givne Regler om Afbrydelse svarer til Bestemmelserne i Loven af 22. December 1908 § 2, 2. Pkt. Reglen gælder om Forældelse efter §§ 43—46.

Naar Forældelsen er afbrudt, løber der en ny Frist af samme Længde, d. v. s. den Frist, som efter Reglerne i §§ 43—46 kræves til Forældelse af vedkommende Dokument. Hvis Gælds brevet hører til dem, der forældes i 10 Aar, bliver den nye Frist 10 Aar, selv om Forældelsen er afbrudt ved Retsforfølgning, der er ført igennem til Dom.

2) Her gores der en Undtagelse fra Kravet om Retsforfølgning. Det vilde være urimeligt, om de talrige Fordringshavere skulde spille Penge paa at iværksætte Retsforfølgning mod Skyldneren, efter at han havde standset sine Betalinger.

§ 48.

Stk. 1. Forældelse af et Massegældsbrev medfører ikke Bortfald af Krav ifølge Rentekuponer, der er forfaldet senest den Dag, da Gældsbrevet blev forældet.¹

Stk. 2. Om Forældelsen skal der i det Omfang, hvori det hjemles ved Lov om Mortifikation af Værdipapirer § 15, ske Anmeldelse til det dør omhandlede Kartotek.²

1) Denne Regel staar i naturlig Sammenhæng med, at Gbl § 23 i vidt Omfang behandler Rentekuponer som selvstændige Omsætningsgældsbreve. Se iøvrigt foran § 43 Note 8.

I Almindelighed vil Kuponer fra de sidste 3 Aar kunne kræves betalt, jfr. § 25, Stk. 1.

2) Stk. 2 er kun en Henvisning til Mtl § 15, Stk. 2. Bestemmelsen er tilføjet under Rigsdagsbehandlingen paa Foranledning af Retsplejeudvalget, se Folketingsudvalgets Betænkning med Bilag 3 og 4.

§ 49.¹

Den, der inden Udløbet af dei §§ 43, 44 eller 46 nævnte Forældelsesfrister har anmeldt for Skyldneren, at hans Fordringsdokument er gaaet tabt, og som antagelig gør sin Ejendomsret,² kan efter Fristens Udløb kræve Fordringen betalt.³ Kravet forældes efter Reglerne i Lov Nr. 274 af 22. December 1908.

1) Bestemmelsen tilsigter at benytte Forældelsesreglerne til Supplerings af Mortifikationsreglerne. Naar et Fordringsdokument er gaaet tabt og Forældelsesfristen er udløbet, kan man uden Betænkeligheder give den, der antages at have mistet Dokumentet, Ret til at kræve Betaling uden formel Mortifikation. Reglen svarer til Bestemmelsen om Kuponer i § 25, Stk. 2.

En begrænset Regel i samme Retning fandtes tidligere i Lov Nr. 18 af 28. Januar 1871 § 2, der ophæves ved Gbl § 60.

2) Anmelderen maa forelægge Oplysninger, der giver en rimelig Støtte for, at han ejede det forsvundne Dokument.

3) Hvis Skyldneren nægter at betale, f. Eks. fordi han anser de forelagte Bevisligheder som utilstrækkelige, kan Anmelderen anlægge Sag mod Skyldneren og faa sin Ret prøvet ved Domstolene.

At § 49 ikke henviser til § 45, er naturligt begrundet allerede deri, at de i § 45 nævnte Gældsbreve overhovedet ikke giver Fordringshaveren Ret til at kræve Kapitalen betalt. Iøvrigt maa den, der har mistet et saadant Gældsbrev, henvises til Mortifikation. Der er jo god

Grund til at søge Mortifikation, da Gældsrevet har ubegrænset Løbetid. Hvis Skyldneren har opsagt et saadant Gældsrev til Udbetaling, maa § 49 kunne anvendes, naar Fordringen vilde være forældet efter de i § 43 nævnte Regler, jfr. § 45 Note 1.

KAPITEL 7.

Overgangsbestemmelser.

§ 50.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938.¹

1) Samtidig med Mortifikationsloven og de 8 Tillægslove.

Den svenske Lov traadte i Kraft 1. Januar 1937, se Lag Nr. 82 av 27. Marts 1936 § 1.

§ 51.

Lovens Kapitel 1—6¹ anvendes ogsaa paa Gældsbreve og Kuponer, der er udstedt før Lovens Ikrafttræden,² medmindre andet følger af §§ 52—59.³

1) Om § 61 se Note 1 dertil, om § 62 se dennes Stk. 5.

2) Da mange Gældsbreve har en meget lang Løbetid, vilde Anvendelsen af ældre Ret paa Gældsbreve, der er udstedt før Lovens Ikrafttræden, betyde, at man i en uoverskuelig Fremtid fik to Sæt Retsregler at arbejde med. Navnlig for at undgaa dette har Loven gjort Reglerne i Gbl anvendelige paa ældre Gældsbreve i videre Omfang, end det vilde følge af almindelige Retsgrundsætninger.

§ 51 fastslaar som Hovedreglen, at Gbl's Regler skal anvendes paa Gældsbreve og Kuponer, selv om de er udstedt før 1. Juli 1938.

Det er naturligvis ikke Meningen med Reglen, at den nye Lov skal anvendes paa et Forhold vedrørende et ældre Gældsrev, blot fordi det kommer til Bedømmelse efter Lovens Ikrafttræden. Den nye Lov finder jo først Anvendelse fra Ikrafttrædelsesdagen. Naar det paagældende Forhold allerede er indtruffet før Lovens Ikrafttræden, maa ældre Ret derfor anvendes paa det. Hvad der ligger heri, skal nu belyses nærmere, dels med Hensyn til Overdragelser, dels med Hensyn til Betaling.

Virkningen af en Overdragelse, der er foretaget før Lovens Ikrafttræden, maa som Regel bestemmes efter hidtil gældende Ret, ikke efter Reg-

lerne i Gbl derom: §§ 9, 10, 14—18, 22, 23 (delvis), 24, 27, 28, 31, 34, 35 og 39, jfr. dog om noterede Massegældsbreve § 58. Omvendt er de nævnte Bestemmelser i Gbl afgørende for Virkningen af enhver Overdragelse, der sker efter Lovens Ikrafttræden, jfr. dog om ældre Navnegældsbreve § 54.

Om Udstederen af et Gældsbrev har *tabt en Indsigelse* overfor en senere Erhverver, maa derfor afgøres efter ældre Rets Regler, hvis Overdragelsen er sket før 1. Juli 1938. Iøvrigt vil Domstolene sikkert være tilbøjelige til at anse ældre Rets Regler som stemmende med §§ 15—17.

Paa tilsvarende Maade maa ældre Rets Regler om, *hvem der kan betales til* med frigørende Virkning, anvendes paa Betaling for Lovens Ikrafttræden. De nye Bestemmelser herom i §§ 19, 20, 23, Stk. 4, 1. Pkt., 24, Stk. 5, 29, 30, 33 og 38 finder derfor kun Anvendelse, hvor Betalingen erlægges eller tilbydes efter 30. Juni 1938. — Anvendelsen af §§ 20 og 33 modificeres derhos ved Bestemmelserne i § 55, Stk. 2 og § 57.

Om §§ 1—8 se §§ 52—53, om §§ 11, 13 og 14 se § 54 med Noter, om §§ 12 og 20 se § 55, om § 25 se § 56, om § 33 se § 57, om Kap. 5 og 6 se §§ 58 og 59 med Noter.

De svenske Overgangsbestemmelser findes i den i Note 1 til § 50 nævnte Lov §§ 4—10. § 4 opstiller, modsat dansk § 51, den Hovedregel, at ældre Ret skal anvendes paa Gældsbreve, der er udstedt før Lovens Ikrafttræden.

3) Disse Bestemmelser gør Undtagelser med Hensyn til §§ 1—8, (11), 12, 14, 20, 25, (26), 33, 39 samt 43—46.

§ 52.

Bestemmelserne i Lovens §§ 1—5 og 7 finder kun Anvendelse paa Gældsbreve, der er udstedt efter Lovens Ikrafttræden.¹

1) Disse Bestemmelser, der angaar Retsforholdet mellem Skyldner og Fordringshaver (eller mellem flere Skyldnere) og udfylder Parternes Aftale, skal i Overensstemmelse med almindelige Retsgrundsætninger kun anvendes, naar Gældsbrevet er udstedt efter Udgangen af Juni 1938. Se § 53.

§ 53.

Stk. 1. Lovens § 6 anvendes i alle Tilfælde, hvor Betalingstiden indtræder efter Lovens Ikrafttræden.¹

Stk. 2. § 8 kommer til Anvendelse paa ældre Gældsbreve, naar det Forhold, der giver Anledning til at paakalde Gældsbrevets Bestemmelser, er indtraadt efter Lovens Ikrafttræden.²

1) Reglen maa ialfald anvendes, hvor Skyldnerens Frigørelsestid indtræder efter Lovens Ikrafttræden. Men den bør ogsaa anvendes i Tilfælde, hvor Skyldneren før 1. Juli 1938 havde Adgang til at betale til enhver Tid, men først efter Lovens Ikrafttræden tilkendegiver, at han ønsker at betale, og derved hidfører Fordringshaveren. Ifølge Mot. til GbU § 46 vil Bestemmelsen gøre § 6 anvendelig, hvor Moraen er begyndt efter Lovens Ikrafttræden. Er Fordringshaverens Mora begyndt før 1. Juli 1938, maa Forholdet derimod helt bedømmes efter ældre Ret.

2) Man har her søgt at efterligne den Regel, som Forsikringsaftalelovens § 129 giver angaaende den beslægtede Bestemmelse i Lovens § 34. Denne skal anvendes, naar Forsikringsbegivenheden er indtraadt efter Lovens Ikrafttræden. Paa tilsvarende Maade skal Gbl § 8 anvendes, naar de Kendsgerninger, som efter en Parts Paastand begrundet Anvendelsen af Gældsbevets Bestemmelse, er indtraadt efter Lovens Ikrafttræden. Naar en Part havde opnaaet aktuel Ret til at kræve noget før Lovens Ikrafttræden, vilde det vel ogsaa være unaturligt, om den ny Lov berøvede ham Retten.

I de i Noterne til § 8 nævnte Eksempler fra visse Bankformularer maa § 8 herefter anvendes, hvis den paastaaede Værdiforringelse af Pantet eller Adgangen til at realisere Pantet er indtraadt eller Pantet gaaet tabt efter Lovens Ikrafttræden.

At Loven her bryder med Grundsætningen i § 52, hænger sammen med, at § 8 for en væsentlig Del tager Sigte paa Situationer, som Parterne ikke har forudset ved Aftalens Indgaaelse.

§ 54.¹

Ved Anvendelsen af Lovens Regler skal ældre Navnegældsbreve² behandles, som om de var stilet til bestemt Person eller Ordre,³ medmindre der i Gældsbevets er indføjet Ordene »ikke til Ordre« eller tilsvarende Forbehold. I Stedet for § 14 skal ældre Rets Regler dog anvendes,⁴ medmindre Gældsbevets er et Massegælds-brev⁵ eller bærer en Udstedelsesdag, der ligger efter Lovens Ikrafttræden.⁶

1) Bestemmelserne i § 11 og § 26 om, hvad der forstaas ved Navnegældsbreve, og hvilke Gældsbreve der er Omsætningsgældsbreve, maa anvendes uden Hensyn til, hvornaar Gældsbevets er udstedt, jfr. § 51. Herfra gør § 54 en Undtagelse.

2) D. v. s. Gældsbreve, der lyder paa Betaling til en bestemt Person og er udstedt før 1. Juli 1938. Saadanne Gældsbreve var efter ældre Ret Omsætningspapirer, og det kan ikke forsvares at lade dem ophøre

med at være negotiable ved Lovens Ikrafttræden. Det er først og fremmest dette, § 54 vil forhindre. Ordene omfatter imidlertid ogsaa de Pantebreve, som falder ind under § 11 Nr. 3 og derfor er negotiable ogsaa efter Gbl's Regler, jfr. ogsaa Mot. til GbU § 47. Dette faar dog ikke stor Betydning, se Note 4.

Det følger af § 55, Stk. 1, at Udtrykket »ældre Navnegældsbreve« ikke omfatter Ihæندهavergældsbreve, som inden Lovens Ikrafttræden uden Skyldnerens Medvirken eller Hjemmel i Gældsbrevet er forsynet med Paategning om, at Fordringen tilkommer en bestemt Person. Om Massegældsbreve se yderligere Note 5.

3) De bliver altsaa ved med at være Omsætningsgældsbreve, jfr. § 11 Nr. 2.

4) Som Hovedregel skal Bestemmelserne i Kap. 2 anvendes paa disse Gældsbreve. Kun § 14, der stærkt udvider Værnet for den godtroende Erhverver, har man ikke ment at kunne anvende paa dem. Ældre Navnegældsbreve — derunder Pantebreve i registreret Skib — kan altsaa vindiceres, naar de overdrages ved Hjælp af falsk Transport, og en mindreaarig Ejer kan ikke gyldigt overdrage dem paa egen Haand. Tinglyste Pantebreve i fast Ejendom er dog undergivet Reglen i Tinglysningslovens § 28, der fører til næsten samme Resultat som Gbl § 14.

5) For Massegældsbreve er den lette Omsættelighed særlig vigtig. Derfor gennemføres Hovedreglen i § 51 for deres Vedkommende.

For Gældsbreve, der kunde noteres efter Fr. 21. Juni 1844, gjaldt der maaske allerede efter hidtidig Ret en lignende Regel om unoterede Paategninger, se Ussing Dansk Obligationsret S. 193. Iøvrigt giver § 58 en supplerende Overgangsbestemmelse om dem.

6) Det maa være en ægte Datering. Men bortset fra Risikoen for forfalsket Dato skal den, der erhverver et Gælds brev efter Udgangen af Juni 1938, kunne regne med, at Gbl's Regler anvendes, naar Gælds brevet er dateret efter Lovens Ikrafttræden.

§ 55.

Stk. 1. § 12 anvendes, selv om Paategningen er givet før Lovens Ikrafttræden.¹

Stk. 2. Regelen i § 20 om, at Afdrag kan betales med frigørende Virkning til Overdrageren, skal, naar Overdragelsen er sket før Lovens Ikrafttræden, kun anvendes, dersom Erhververen forsømmer at underrette Skyldneren om Overdragelsen.²

1) Da de Dispositioner, der er foretaget før 1. Juli 1938, som Hovedregel maa bedømmes efter ældre Ret, jfr. § 51 Note 2, kunde der være Tale om at anvende samme Regel med Hensyn til Navnepaategninger paa et Ihændeavgældsbrev. Dette vilde dog være meget generende for Omsætningen, idet man i en lang Aarrække maatte arbejde med to Sæt Regler. Dertil kommer, at Ejerpaategninger paa Ihændeavgældsbreve meget hyppigt ikke dateres og derfor ikke kan tidsfæstes, hvis de ikke er noteret. Derfor har § 55 bestemt, at § 12 skal anvendes ogsaa paa ældre Paategninger. *Enhvert Gældsbrev, der er stilet til Ihændeavgælden og kun bærer Navnepaategninger, der ikke er noteret (eller iøvrigt underskrevet) af Skyldneren, blev allsaa 1. Juli 1938 paany et Ihændeavgældsbrev.* At en Paategning ses at hidrøre fra Tiden før 1. Juli 1938, kan dog faa den Betydning, at Paategningen snarere fremkalder ond Tro end Paategninger, der er givet efter Lovens Ikrafttræden.

2) Da den, der før 1. Juli 1938 har faaet et Gældsbrev overdraget til Eje eller Pant, efter hidtil gældende Ret kunde regne med at være sikret mod Afdragsbetalinger, gaar det ikke an uden videre at anvende § 20 paa alle Afdrag, der betales efter Lovens Ikrafttræden. Fordringshaveren er jo ikke altid i Stand til at underrette Skyldneren om Overdragelsen. Paa den anden Side bør Fordringshaveren ved Lovens Ikrafttræden bestræbe sig for at underrette Skyldneren. Derfor skal § 20 kun anvendes, hvis Fordringshaveren ikke har gjort, hvad man med Rimelighed kan forlange af ham, for at underrette Skyldneren, og han ved sin Forsømmelighed har paadraget Skyldneren Tab.

§ 56.

Hvis en Rente- eller Udbyttekupons Forfaldsdag er kommet før Lovens Ikrafttræden, regnes de i § 25 nævnte 3 Aar fra Ikrafttrædelsesdagen.¹ Fordringen bortfalder² dog i hvert Fald, naar den vilde være faldet bort efter hidtil gældende Ret.³

1) Reglen følger samme Grundsætning som Forsikringsaftalelovens § 128 og stemmer i Resultatet med Gbl § 59.

2) Ved Ordet »bortfalder«, der ogsaa bruges i § 25, Stk. 1, tilkendes det, at Retsvirkningen er den samme som efter § 25. Man maa derfor ogsaa anvende § 25, Stk. 2, hvor Fordringen er faldet bort i Henhold til § 56, 2. Pkt., se GbU II Mot. til § 49.

3) I Løbet af de tre Aar efter Lovens Ikrafttræden falder Fordringen bort, hvis den vilde falde bort efter hidtil gældende Rets Regler,

f. Eks. efter de almindelige Forældelsesregler. De Fordringer, der ikke er faldet bort forinden, falder bort straks den 1. Juli 1941 i Henhold til Gbl § 25, hvis Kuponen ikke forinden er forevist til Betaling, hverken før Lovens Ikrafttræden eller i Løbet af de tre Aar. Naar Kuponen — før eller efter 1. Juli 1938 — er forevist tidsnok til at undgaa § 25, forældes Fordringen efter § 46 (jfr. § 59).

Naar Mot. til GbU § 49 udtaler sig noget afvigende, beror det paa, at Forældelsesreglerne i Kap. 6 ikke fandtes i det oprindelige GbU.

Paa den anden Side maa det antages, at § 56, 2. Pkt. kun gælder for de tre første Aar efter Lovens Ikrafttræden. Dette kan udledes af § 51 smh. med §§ 46 og 59. Det var ligefrem udtalt i GbU § 49, hvis Affattelse ændredes i GbU II af andre Grunde, jfr. Note 2.

§ 57.

Ved Kontrabøger,¹ der er udstedt før Lovens Ikrafttræden, kan Udstederen uanset § 33, Stk. 1, paaberaabe sig Bestemmelser² i sine Vedtægter eller Forretningsbetingelser,³ naar disse er optaget i Kontrabogen.⁴ Udstederen vil dog ved en Kontrabogs første Præsentation for ham efter Lovens Ikrafttræden have at give Bogen Paategning i Overensstemmelse med det i § 33, Stk. 1, angivne.⁵

1) Reglen gælder kun om de Kontrabøger, der nævnes i § 32.

2) D. v. s. Bestemmelser om, at Udbetaling sker til enhver, der møder med Kontrabogen.

3) Ordene »eller Forretningsbetingelser« er tilføjet under Rigsdagsbehandlingen, se Folketingsudvalgets Betænkning med Bilag 5 og 6. Lovens Regel stemmer iøvrigt med, hvad der var tilsigtet af Kommissionen, se Mot. til GbU § 50.

4) Det kræves altsaa ikke, at Bestemmelsen er indført i Kontrabogen »paa iøjnefaldende Maade«, som § 33 forlanger, men kun, at Vedtægter eller Forretningsbetingelser i sin Tid er blevet optaget i Bogen.

5) Dette Punktum er tilføjet i Regeringsforslaget for at fremme Gennemførelsen af Reglen i § 33, Stk. 1.

Skulde Paategningen blive glemt i enkelte Tilfælde, kan det næppe medføre, at Udstederen taber Retten til at paaberaabe sig den vedtagne Bestemmelse om Udbetaling. Hvis en saadan Regel skulde være givet, burde § 57, 1. Pkt. være ændret ved Tilføjelsen »indtil Kontrabogen første Gang er præsenteret for ham.«

§ 58.¹

Forordning af 21. Juni 1844 finder Anvendelse paa enhver Notering, som før nærværende Lovs Ikrafttræden er sket i Henhold til Forordningen.² Dog vinder en Erhverver Ret i Overensstemmelse med § 39, Stk. 1 og 2, overalt hvor den Notering, han paa-beraaber sig, er sket efter Lovens Ikrafttræden,³ ligesom § 39, Stk. 3, anvendes overalt, hvor Overdragelsen er sket, efter at Loven er traadt i Kraft.⁴

1) Bestemmelsen slutter sig til Noteringsreglerne i Kap. 5 og faar Betydning, hvor de i § 36, Nr. 2 nævnte Massegældsbreve er noteret før 1. Juli 1938. — Om Reglens Anvendelse paa visse Aktier se ndfr. S. 160.

2) Det afgørende er, om Noteringen er foretaget før 1. Juli 1938. I denne Sammenhæng maa Notering betyde Noteringspaategningen paa Gældsbrevet.

Hvilken Form Noteringspaategningen skal have, maa derfor ved alle Noteringer før 1. Juli 1938 afgøres efter Fr. 1844 og ikke efter § 37. Gbl § 38 kan kun anvendes ved Betaling efter Lovens Ikrafttræden, se § 51 Note 2.

Hvis A ejede et Gældsbrev, der var noteret paa hans Navn, men Gældsbrevet uden hans Medvirkning før 1. Juli 1938 er noteret paa Ihænde-haveren (eller paa et nyt Navn) og C nu gør gældende, at han har erhvervet Ret over Gældsbrevet, maa følgende Regler anvendes. Hvis de Kendsgerninger, C støtter sin Ret paa, f. Eks. Køb af Gældsbrevet fra Tyven B i god Tro, ligger før 1. Juli 1938, maa det afgøres udelukkende efter ældre Rets Regler, om C er blevet Ejer, jfr. dog Note 3. A kan derfor vindicere Gældsbrevet fra ham til Udløbet af den Frist, som Fr. 1844 opstiller, jfr. Mot. til GbU § 51. Støtter C derimod sin Ret paa Kendsgerninger, der — bortset fra Noteringen — er indtraadt efter Lovens Ikrafttræden, maa disse Kendsgerninger bedømmes efter Gbl, men selve Noteringen efter Fr. 1844. C vil derfor kun fortrænge A's Ret, hvis han har erhvervet Gældsbrevet ved Overdragelse i god Tro i Overensstemmelse med § 14. Men da Noteringens Virkning beror paa Fr. 1844, fortrænger han ikke A's Ret, før Fristen efter Fr. 1844 er forløbet, og formentlig kun, hvis hans Adfærd ikke inden Fristens Udløb er blevet uredelig. Fra denne Regel gør Slutningsbestemmelsen i § 58 dog en Undtagelse, se Note 4.

3) Hvis der foretages Notering efter Lovens Ikrafttræden, vinder Erhververen Ret under de Betingelser, Gbl § 39, Stk. 1 og 2 opstiller, selv om Fristen efter Fr. 1844 endnu ikke var udløbet fra den fore-

gaaende Notering. Reglen maa anvendes, selv om den Overdragelse af Gældsrevet, som Erhververen støtter sin Ret paa, er foretaget før 1. Juli 1938.

4) Hvis en Navnenoteringspaategning var fjernet saa behændigt, at Gældsrevet fremtraadte som noteret paa Ihændeberen, maa Gbl § 14, Stk. 1 altsaa fuldtud anvendes paa alle Overdragelser efter Udgangen af Juni 1938.

§ 59.¹

I de første 3 Aar efter Lovens Ikrafttræden skal Forældelse i Henhold til Kapitel 6 ikke kunne indtræde, medmindre Fordringen ogsaa vilde være forældet efter ældre Rets Regler.²

1) Bestemmelsen er hentet fra GbU II § 51 a.

Som Hovedregel skal ifølge § 51 Gbl's Forældelsesregler anvendes ogsaa paa Gældsbreve og Kuponer, der er udstedt før 1. Juli 1938. — Hvis Forældelsen var indtraadt før 1. Juli 1938, rækker Gbl selvfølgelig ikke derved. —

Ved Anvendelsen af §§ 43—46 maa Forældelsen i Medfør af § 51 regnes fra de i §§ 43—46 nævnte Tidspunkter, selv om disse er indtraadt før 1. Juli 1938, jfr. dog Undtagelsen i § 59. Hvis Forældelsen før 1. Juli 1938 gyldigt er afbrudt i Overensstemmelse med ældre Rets Regler, kan Forældelse efter §§ 43—46 formentlig først regnes fra Afbrydelsens Tidspunkt.

At man i saa vidt Omfang har anvendt de nye Regler paa ældre Gældsbreve, skyldes navnlig Hensynet til Forældelsens Betydning som Surrogat for Mortifikation, jfr. § 49, se Mot. til GbU II § 51 a.

2) Fra Hovedreglen gør § 59 kun den Undtagelse, at den giver Fordringshaveren 3 Aar til at indrette sig paa de ny Regler. I disse 3 Aar indtræder der kun Forældelse, hvis Betingelserne herfor forelaa paa eengang efter ældre Rets Regler — derunder de ældre Regler om Afbrydelse af Forældelse — og efter Gbl.

Fra 1. Juli 1941 skal Lovens Forældelsesregler iøvrigt anvendes fuldtud. Som Følge heraf vil der d. 1. Juli 1941 paa eengang indtræde Forældelse af alle de Gældsbreve, som da opfylder Gbl's Forældelsesbetingelser, men som endnu ikke er forældet efter ældre Rets Regler. 1. Juli 1941 forældes saaledes i Henhold til § 43, Stk. 2 alle Anfordrings-Massegældsbreve, der er udstedt mellem 1. Juli 1921 og 1. Juli 1931, naar ingen Afbrydelse er sket.

KAPITEL 8.

Ændringer i andre Love.

§ 60.

D. L. 1—23—13 og 14¹ — for Færøernes Vedkommende N. L. 1—21—13 og 14 —, Forordning af 6. Oktober 1753 § 9,² Forordning af 9. Februar 1798,³ Forordning af 21. Juni 1844,⁴ Lov af 6. April 1855 § 3,⁵ Lov Nr. 18 af 28. Januar 1871⁶ samt alle særlige Regler om Vekselobligationer⁷ ophæves.

1) Se herom § 61 med Note 1.

2) Denne Bestemmelse angik Gældsbreve for Hasardspillegæld. Den er ophævet, fordi den gav Anledning til Tvivl. Indsigelsen om, at Gælds brevet er udstedt for Hasardspillegæld, vil fremtidig fortabes efter Gbl § 15, Stk. 1.

3) Den erstattes af Gbl Kap. 2 og § 6. Fr. 28. Juli 1841 § 1, sidste Pkt. ophæves ikke udtrykkelig, men den dér udtalte Regel har ingen praktisk Betydning efter Lov Nr. 144 af 13. April 1938 § 3, og den almindelige Grundsætning, der støttedes paa Fr. 1841, er skærpet ved Gbl § 14.

4) Den erstattes af Gbl Kap. 5.

5) Denne Bestemmelses 1. Pkt. erstattes af § 62, dens 2. Pkt. af Lov Nr. 144 af 13. April 1938 § 2.

6) Lovens § 1 erstattes af Gbl § 25 og §§ 43—46, Lovens § 2 af Gbl § 49.

7) De ophæves, fordi Vekselobligationer ikke mere anvendes her i Landet, jfr. § 10 Note 3.

§ 61.¹

Denne Lovs § 2 skal anvendes ogsaa paa Samkautionister.²

1) § 61 fastslaar, at Samkautionister er forpligtet een for alle og alle for een, medmindre andet er aftalt. Den hidtidige Regel om, at de var ansvarlige principalt pro rata, er saaledes ophævet. Som bekendt fandt den kun sjældent Anvendelse, da der næsten altid blev vedtaget umiddelbart solidarisk Ansvar.

Ved denne Lovændring har D. L. 1—23—13 i det væsentlige tabt sin Betydning, og den ophæves ved § 60. Om Problemet i denne Artikel se iøvrigt Ussing Kaution S. 336f.

§ 61 fastslår dernæst, at Regressen mellem Samkautionister ordnes efter Reglerne i § 2, Stk. 2, altsaa ikke mere efter D.L. 1—23—14, der ophæves ved § 60.

§ 61 kan ikke anvendes, naar Kautionen er paataget før 1. Juli 1938, jfr. Grundsætningen i § 52.

Regler svarende til § 61 er for Sverige givet ved to Love af 27. Marts 1936 (Lag Nr. 87 og Nr. 82 § 3).

2) Reglen gælder om alle Samkautionister, selv om det ikke er en Gældsbrevsforpligtelse, de indestaar for, og hvad enten de er forpligtet som Selvskyldnerkautionister eller ej.

§ 62.¹

Stk. 1. Hvis den, der ifølge Aftale² skylder et bestemt Pengebeløb,³ ikke betaler i rette Tid,⁴ skal han svare 5 pCt. aarlig Rente fra den Dag, da Gælden skulde være betalt.⁵ Fordringshaveren maa dog minde Skyldneren om Betalingen, naar det kræves af rimelig Hensyntagen til Skyldnerens Interesser.⁶ Forsømmer han dette, fritages Skyldneren for at betale Forhalingsrente, indtil Paakrav gives.⁷

Stk. 2. Saafremt Pengeskyld i andre Tilfælde⁸ ikke betales i rette Tid,⁹ skal Skyldneren betale 5 pCt. aarlig Rente fra den Dag, da Fordringshaveren paabegyndte Retsforfølgning til Betaling af Gælden.¹⁰ Hvor særlige Forhold begrunder det, kan Retten bestemme, at Renten skal løbe fra et tidligere eller senere Tidspunkt,¹¹ eller at der under Sagen kun skal svares en lavere Rente.¹²

Stk. 3. Kunde Fordringshaveren paa andet Grundlag kræve højere Rente, bevarer han Retten hertil.¹³ Han beholder ogsaa sin Ret til Erstatning for Tab, som Renten ikke dækker.¹⁴

Stk. 4. Det har sit Forblivende ved de Lovbestemmelser, der fastsætter Forhalingsrenter for særlige Forhold.¹⁵ Fører de til en lavere Rente, skal Skyldneren dog betale 5 pCt. aarlig Rente fra den Dag, da Fordringshaveren paabegyndte Retsforfølgning.¹⁶

Stk. 5. Foranstaaende Regler finder Anvendelse i alle Tilfælde, hvor Betalingstiden indtræder efter 1. Juli 1938.¹⁷

1) § 62 giver ny Regler om Virkningen af Skyldnerens Forsinkelse med Betaling af Pengeskyld. Den omfatter ogsaa Gæld, der er paa draget før 1. Juli 1938, se Stk. 5.

§ 62 træder i Stedet for Lov 6. April 1855 § 3, 1. Pkt., der ophæves ved § 60. Efter Loven af 1855 paaløb der først Renter fra Sagsanlægget. Der hjemledes med andre Ord ikke en almindelig Forhalingsrente, men kun en Procesrente. Denne Regel gik for vidt i Retning af at beskytte Skyldnerne. Allerede tidligere var den fraveget ved en Række særlige

Love. Nu har man fundet Tiden inde til at ændre Hovedreglen. For de klareste Tilfælde indfører Stk. 1 en almindelig Forhalingsrente paa 5%, men iøvrigt bevares Procesrenten med visse Lempelser, se Stk. 2. Ved Stk. 3 og 4 ordnes Forholdet til andre Retsregler.

§ 62 angaar ikke blot Gældsbrevsforpligtelser, men al *Pengeskyld*, jfr. Stk. 2. Herunder falder enhver retlig Forpligtelse til at betale Penge til en Fordringshaver. Strafferetlig Pligt til at betale Bøde kan dog ikke gaa ind derunder. Den henførtes heller ikke under Lov 1855. § 62 maa anvendes, selv om Gælden er bestemt i fremmed Mønt.

Bestemmelserne i § 62 kan fraviges ved Aftale, men i særlige Tilfælde kan Aftalen være ugyldig som stridende mod Lov og Ærbarhed. Herom maa der gælde lignende Regler som om Aftaler, hvorved en Skyldner betinger sig Fritagelse for Erstatningspligt.

Den svenske Skuldebrevslag indeholder i § 6 Bestemmelser om Forhalingsrente ved Gældsbreve.

2) Reglen om, at der skal svares 5% Rente fra Forhalingens Begyndelse, gælder kun *Pengeforpligtelser, der hviler paa Aftale*, hvorved dog maa ligestilles et Løfte, der ikke kræver Accept. Bestemmelsen maa ogsaa anvendes, hvor der er indgaaet Forlig eller anden Aftale om et Pengekrav, der forud havde andet Grundlag.

3) Dette maa forstaas saaledes, at *Pengebeløbet skal være fikseret ved Aftale*. Men Betingelsen maa anses som opfyldt, naar Aftalen indeholder saa meget, at Skyldneren kan fastslaa Beløbet ved en simpel Udregning. Derfor kan Fordringshaveren ogsaa kræve Forhalingsrente af ubetalte Renteydelser, selv om Aftalen kun bestemmer Renten som visse Procenter af Hovedstolen. Se fremdeles ovenfor S. 7 under c.

4) Denne Betingelse er opfyldt, naar Betalingen udebliver udover den Dag, da den skulde være erlagt, uden at Udeblivelsen retfærdiggøres ved Fordringshaverens Forhold, jfr. § 6. Hvis der tilkommer Skyldneren Løbedage, undgaar han Forhalingsrente ved at betale inden Løbedagenes Udløb, jfr. herved § 5, Stk. 2 og 3.

5) Forpligtelsen til at svare 5% Forhalingsrente begynder som Hovedregel af sig selv i det Øjeblik, der indtræder Misligholdelse fra Skyldnerens Side. Har Skyldneren haft Løbedage, men ikke betalt inden deres Udløb, skal han betale Forhalingsrente fra Løbedagenes Begyndelse, jfr. § 5 Note 10.

Paakrav er ikke en Betingelse for Retten til Forhalingsrente, medmindre Skyldneren ikke var forpligtet til at betale uden Paakrav, f. Eks. fordi Gælden skulde betales paa Anfordring. Se iøvrigt Note 6.

6) Den hidtil gældende Regel, at Rentepligten først indtraadte ved Sagsanlæg, var navnlig begrundet i, at et Krav om Renter kunde komme Skyldneren uventet. Denne Betragtning kan dog ikke føre saa vidt. Naar det er Hovedreglen, at der skal betales Forhalingsrente, maa Skyldnerne i Almindelighed indrette sig derpaa. Noget andet er, at Parterne i Kontraktsforhold efter Nutidens Opfattelse i et rimeligt Omfang bør varetage hinandens Interesser, jfr. bl. a. § 6, Stk. 2. Derfor er det naturligt at kræve, at Fordringshaveren minder Skyldneren om, at han skal betale, naar han maa anse det for sandsynligt, at Skyldneren ikke er paa det rene med, at han paadrager sig Pligt til at betale Forhalingsrente. Hvis f. Eks. Fordringshaveren i et Forretningsforhold har Grund til at formode, at Skyldneren har glemt sin Forpligtelse til at betale Gælden til den fastsatte Tid, eller at der foreligger en Misforstaaelse fra Skyldnerens Side, synes det rimeligt at forlange af Fordringshaveren, at han erindrer Skyldneren om Betalingen. Og det samme maa i mere private Forhold gælde, hvor Skyldneren efter Omstændighederne maatte antages at regne med, at Fordringshaveren ikke lagde særlig Vægt paa punktlig Betaling.

7) Hvis det kan tilregnes Fordringshaveren som Forsømmelighed, at han ikke paaminder Skyldneren, fritages Skyldneren for at betale Forhalingsrente, indtil Paakrav gives. I saadanne Tilfælde begynder Forhalingsrenten først fra den Dag, da Paakravet kom frem til Skyldneren. Reglen forstaas naturligst derhen, at der overhovedet ikke paaløber Morarente før Paakravet, jfr. ogsaa Mot. S. 63. Det er ogsaa den simpleste Ordning. Og Fordringshaveren kan altid sikre sig Forhalingsrenten fuldtud ved at kræve Skyldneren eller paa anden Maade minde ham om Betalingen, naar Forsinkelsen tegner til at trække ud. Overalt hvor der er Mulighed for, at Skyldneren har Krav paa at blive mindet, vil en forsigtig Fordringshaver derfor paaminde eller kræve ham inden rimelig Tid efter Forfaldsdagen. Gør han det, bevarer han Retten til Forhalingsrente fra Forsinkelsens Indtræden.

8) D. v. s. Tilfælde, der ikke dækkes af Stk. 1. I saadanne Forhold vil Skyldneren ofte mangle Klarhed over, hvornaar eller hvor meget han skal betale, og jævnlig er Retssag eller Aftale mellem Parterne nødvendig for at fikserer Gældens Størrelse. Derfor skal Rentepligten i disse Tilfælde som Hovedregel først indtræde ved Sagsanlæg.

9) Se Note 4.

10) Skønt Ordene ikke er helt de samme som i Lov 1855 § 3, er det naturligst at fortolke dem i Overensstemmelse med hidtil gældende Ret. Renten løber derfor normalt fra det første Skridt i Sagen —

Forligsklagens, eventuelt Stævningens Dato, jfr. *Munch-Petersen* Den danske Retspleje (2. Udg.) II S. 175, Anmeldelse i et Bo under offentlig Skiftebehandling. — Og Retten til Rente falder bort, hvis Kreditor ikke fører Retsforfølgningen igennem.

11) Denne Beføjelse kan der navnlig være Brug for ved Erstatningskrav og lign. Hvis der f. Eks. er Tale om Krav paa Erstatning for en ødelagt Ting og Ejeren enten før eller efter, at han har anlagt Sag mod den for Ødelæggelsen erstatningspligtige, har anskaffet en ny Ting, vil det ofte være naturligt at fastsætte Erstatningen til det Beløb, den nye Ting har kostet, og at beregne Rente af Beløbet fra det Tidspunkt, da Anskaffelsen er betalt. Naar en Ting er beskadiget, men den kan repareres, kan der paa lignende Maade tages Hensyn til, hvornaar Reparationen er betalt eller skal betales.

Der er endvidere Grund til at lade Renten løbe fra et tidligere Tidspunkt i de Tilfælde, hvor Skyldneren har udvist uredeligt Forhold el. lign. — altsaa navnlig i Tilfælde, hvor man allerede tidligere var tilbøjelig til at fravige Reglen i Lov 1855 § 3. — Som Eksempel kan nævnes, at en Mandatar har afgivet bevidst urigtige Regnskaber til sin Mandant og derved skaffet sig Adgang til en Tid at beholde Beløb, der tilkom Mandanten.

12) Denne Bestemmelse tænkes ifølge Mot. anvendt i Tilfælde, hvor Kravet er saa tvivlsomt, at Skyldneren kan have god Grund til at afvente en Retsafgørelse, inden han betaler. I saadanne Tilfælde synes det rimeligt kun at paalægge ham at svare almindelig Bank- eller Sparekasserente af det Beløb, der tilkendes Sagsøgeren, eller efter Omstændighederne helt at fritage ham for at svare Rente.

Bestemmelsen i Stk. 2, 2. Pkt. er beslægtet med en engelsk Lovregel, der nylig er gennemført, se Mot. S. 63—64.

13) Ved andet Grundlag tænkes der først og fremmest paa, at den paagældende Pengefordring bar højere Rente end 5% — være sig ifølge udtrykkelig eller stiltiende Aftale eller ifølge Handelssædvane. — Saadan højere Rente løber videre efter Forsinkelsen og et eventuelt Sagsanlæg. I Modsætning til, hvad Loven af 1855 bestemte, har Fordringshaveren ikke Ret til at kræve 1% mere fra Sagsanlægget. Reglen herom i Lov 1855 var allerede forladt for Renter af Løsøre købesummer ved Lov om Køb § 38. Den var ogsaa besværlig at anvende og ikke meget effektiv. Hvor det er Fordringshaveren særlig magtpaaliggende at faa Betaling punktlig, maa han sikre sig ved Aftale om, at Skyldneren i Tilfælde af Forsinkelse skal erlægge en Bod eller Mulkt.

Hvis der er truffet Aftale om lavere Forhalingsrente end den lov-

hjemlede, maa denne Aftale normalt respekteres, jfr. ogsaa Note 17. Formentlig bør man dog fra Sagsanlægget give Kreditor 5% Rente i Analogi af Stk. 4, 2. Pkt., medmindre Aftalen klart udelukker dette.

14) Her fastslaas det, at § 62, Stk. 1 og 2 ikke afskærer Fordringshaveren fra ved Siden af Renten at kræve *Erstatning for det Tab, som Renten ikke dækker*. — Det antoges ogsaa tidligere, at Loven af 1855 ikke udelukkede yderligere Erstatningskrav, dog saaledes at Erstatning for selve Rentetabet var begrænset til den lovhjemlede Rente. Denne sidste Begrænsning er nu faldet bort, den kan ikke forenes med Ordene i Stk. 3. — Den ved § 62 fastsatte Forhalingsrente har herefter kun den Betydning, at Fordringshaveren altid kan kræve den, ganske uden Hensyn til, om han ikke har lidt et tilsvarende Tab. Man kan imidlertid nok formode, at Praksis ikke vil være tilbøjelig til at give yderligere Erstatning for Rentetab, medmindre der er lidt et væsentlig større Tab.

§ 62 siger intet om, *under hvilke Betingelser* Fordringshaveren kan kræve Erstatning ved Siden af Renten. Ved Ordet »beholder« er det antydet, at han har samme Ret, som han vilde have, hvis § 62 ikke fandtes. Han kan med andre Ord kræve Erstatning, forsaavidt almindelige danske Retsgrundsætninger fører dertil. Hvad der ligger heri, kan kun antydes kort.

I Reglen vil Skyldneren ifalde Ansvar i Princippet, men der kan undtagelsesvis foreligge Omstændigheder, der helt udelukker Ansvar, jfr. Gbl § 7, Stk. 3. Selv om Skyldneren i Princippet er ansvarlig, vil Fordringshaveren imidlertid kun sjældent kunne kræve Erstatning for andet end Rentetab, Sagsomkostninger og lign. samt Kurstab, jfr. § 7, Stk. 2. Andet Tab vil som oftest høre til de Følger, som Skyldneren ikke kan tilpligtes at erstatte, medmindre han netop havde lovet Fordringshaveren Penge som Hjælp til at imødegaa økonomiske Vanskeligheder.

15) Paa de Omraader, hvor der er opstillet særlige Lovregler om Forhalingsrente, skal de ogsaa fremtidig anvendes, hvad enten de hjemler højere Rente — som f. Eks. Lov om Køb § 38 (om Handelskøb) og Veksellov § 48 — eller lavere Rente, hvilket som oftest vil gælde Renten ifølge Forsikringsaftalelovens § 24, Stk. 2. De Lovregler, hvorefter Renten er under 5%, anvendes dog kun for Tidsrummet, indtil Fordringshaveren paabegyndte Retsforfølgning.

16) Om Forstaaelsen heraf se Note 10. Reglen kan formentlig anvendes analogt paa Aftaler om lavere Forhalingsrente, se Note 13 i Slutn.

17) De anvendes altsaa, selv om Gælden er ældre. Er der før 1. Juli 1938 truffet Aftale om Forhalingsrenten, bevarer denne Aftale dog sin Gyldighed.

Betalingstiden maa her betyde det Tidspunkt, da Skyldneren er forpligtet til at betale eller vilde være det, hvis Fordringshaverens Forhold ikke hindrede Afvikling. Normalt er det derfor Forfaldstiden. Men hvis Gælden skal betales efter Paakrav, kommer det an paa, om Fordringshaveren ved Paakrav har hidført Betalingspligten før d. 1. Juli 1938.

LOV OM MORTIFIKATION AF VÆRDIPAPIRER

Nr. 145 af 13. April 1938.

INDLEDNING.

1. Lovarbejdet.

Om Lovens Tilblivelse henvises til Afsnittet om Lovarbejdet ovenfor S. 1—2. I Rigsdagstidende Tillæg A 1937—38 Sp. 2911 findes Kommissionsbetænkningen og Sp. 2971 Lovforslaget, der vedtoges uændret.

Loven træder i Kraft d. 1. Juli 1938, se § 17, der tillige indeholder en Overgangsbestemmelse.

2. Ældre Ret.

Før Gbl fandtes der almindelige Regler om Fremgangsmaaden ved Mortifikation i Lov om Rettens Pleje §§ 468—474, men § 475 opretholdt de ældre Regler om, »hvem der kan søge Mortifikation, og hvilke Dokumenter der kan mortificeres, saavel som angaaende Retsvirkningerne af Mortifikation.« Den vigtigste Lovbestemmelse angaaende disse Spørgsmaal var Fr. af 7. Februar 1823 om Mortifikation paa bortkomne Gældsbreve, men ved Bevillings- og Domstolspraksis var det forlængst fastslaaet, at mange andre Dokumenter kunde mortificeres ved Dom. Desuden havde forskellige særlige Love for enkelte Arter af Dokumenter givet Bestemmelser om disses Mortifikation, se ndfr. § 1 Note 9. Endelig havde flere Love skabt Hjemmel for, at forskellige Dokumenter kunde mortificeres uden Dom efter offentlig Indkaldelse. Det antoges derhos, at Mortifikation ogsaa kunde ske uden Dom i Kraft af særlig Vedtagelse, for Omsætningspapirernes Vedkommende ialfald, naar Vedtagelsen fremgik af Dokumentet.

3. Mortifikationslovens Betydning.

Mtfl har nu kodificeret Reglerne om Mortifikation, men samtidig indført adskillige Reformer. Loven ordner saavel de materielle Regler som Fremgangsmaaden. Man fandt det upraktisk at fordele Reglerne

paa 2 Love. En Følge heraf er, at saavel Fr. 7. Februar 1823 som Retsplejelovens §§ 468—475 er blevet ophævet.

De vigtigste Reformers i Mtl er, at Indkaldelsesmaaden ændres, se § 6, Stk. 3, § 10, Stk. 1 og § 16, Stk. 1 og 3, samt at der aabnes Adgang til Mortifikation af alle Ihændehaverpapirer, se §§ 1 og 12. En Del af de øvrige Reformers er indført efter Forbillede af den svenske »Lag om dödande av förkommen handling« af 8. April 1927.

4. Lovens Omraade.

Hvad Loven omfatter, er foreløbig antydet ved Ordet »Værdipapirer« i Lovens Titel. Herved tilkendegives det, at Loven omfatter alle de Papirer, som skal kunne mortificeres efter lignende Regler som Gældsbreve. — I MtlU anvendtes endnu Ordet Gældsbreve i Titlen, men det ændredes i Regeringsforslaget efter Forhandling med Gældsbrevscommissionen. — Da §§ 1 og 2 nærmere bestemmer, hvilke Dokumenter der kan mortificeres, har det ingen Interesse at bestemme nøjagtig, hvad »Værdipapirer« betyder. I juridisk Litteratur anvendes Ordet ofte om Dokumenter, der er nødvendige for at udøve den Ret, Dokumentet hjemler. Værdipapirer i denne Forstand er navnlig de to Grupper Dokumenter, der omtales i § 1, Stk. 1.

Mtl rører ikke ved Reglerne om Mortifikation af Fuldmagter og Mortifikation paa Servitutter m. m., se herom Aftalelovens § 17 og den ny § 477 i Retsplejeloven (ndfr. S. 155).

5. Lovens System.

§§ 1—14 handler om Mortifikation ved Dom. Først gives de almindelige Bestemmelser, der gælder alle Værdipapirer, i §§ 1—9. Derefter opstilles der i §§ 10—15 »særlige Regler om Massegældsbreve, Aktier og Kuponers«. § 15 giver iøvrigt Regler, der gaar noget udenfor Afsnittets Ramme. Endelig indeholder § 16 nogle faa Regler om Mortifikation uden Dom og §§ 17—18 Ikrafttrædelsesbestemmelser m. m.

7. Lovreglernes Fravigelighed.

Loven afgør ikke, om dens Regler kan fraviges ved Aftale. Dog viser § 16, at der ved Aftale kan skabes Adgang til Mortifikation uden Dom, og paa den anden Side, at visse af Lovens Bestemmelser om Mortifikationsindkaldelsen er ufravigelige.

Det er meget tvivlsomt, om det ved Aftale kan bestemmes, at et Værdipapir overhovedet ikke skal kunne mortificeres. Overvejende Grunde synes dog at tale for at besvare Spørgsmaalet benægtende, jfr. *Sindballe Selskabsret* III S. 144. — Hvis man antog, at det kunde vedtages, maatte det ved Omsætningspapirer kræves, at Udelukkelsen

fremgik af Dokumentet. — Derimod maa det kunne vedtages, at Mortifikationsindkaldelsen, foruden efter Lovens Regler, skal bekendtgøres paa anden Maade, f. Eks. i et udenlandsk Blad.

Der kan formentlig heller ikke være Adgang til at vedtage, at Mortifikation *ved Dom* skal kunne ske uden Iagttagelse af Lovens Regler. Ialfald ved Omsætningspapirer vilde Friheden til at træffe saadanne Aftaler være betænkelig, selv om man krævede Aftalen optaget i Dokumentet, jfr. *Sindballe* Selskabsret III S. 143 Note 61. Mtlfl § 1, Stk. 3 udelukker klart Vedtagelser om, at Kuponer skal kunne mortificeres ved Dom uden Iagttagelse af de Betingelser, §§ 13—14 opstiller.

Der maa dog i et Værdipapir kunne vedtages Værneting for Mortifikationssagen.

Almindelige Bestemmelser.¹

1) Lovens §§ 1—9 giver almindelige Regler om Mortifikation ved Dom, idet §§ 1—2 bestemmer Hovedbetingelserne herfor, §§ 3—8 den nærmere Fremgangsmaade ved Mortifikationssagens Gennemførelse og § 9 de vigtigste Virkninger af Dom til Mortifikation.

§ 1.

Stk. 1. Naar et Omsætningsgælds-brev¹ eller et andet Omsætningspapir^{2,3} antages at være tilintetgjort eller kommet bort,⁴ kan det ved Dom⁵ erklæres dødt og magtesløst⁶ paa Begæring af den, som antages at have mistet det og at have haft Adkomst som berettiget ifølge Dokumentet.⁷ Det samme gælder et Dokument, der hjemler en Fordring, som Skyldneren kun er pligtig at opfylde, naar Dokumentet forelægges ham.^{8,9}

Stk. 2. Naar et Omsætningspapir, der ikke er blevet udgivet af Udstederen, er gaaet tabt, kan det mortificeres paa hans Begæring, saafremt det antages, at det ikke er blevet gyldigt.¹⁰

Stk. 3. Pengesedler kan ikke mortificeres,¹¹ og Rente- og Udbytttekuponer kun i det Omfang, hvori det hjemles i §§ 13 og 14.¹²

1) Jfr. Gbl § 11.

2) Omsætningspapir er det samme som negotiabelt Dokument. Her-til hører navnlig Veksler, Checks, Konnossementer, Livsforsikringspolicer og Aktier, jfr. om disse sidste den ny § 26 i Aktieloven (ndfr. S. 158). For en Del af disse Dokumenter er der givet særlige Regler, der enten supplerer Mortifikationslovens Bestemmelser eller hjemler Mortifikation uden Dom, se herom Note 9 og § 16.

3) Ved Omsætningspapirer er det særlig nødvendigt at kunne faa Mortifikation. Den, der mister et saadant Papir, kan komme i en vanskelig Situation, hvis han ikke kan faa det mortificeret. Skyldneren ifølge et Omsætningsgælds-brev er saaledes kun forpligtet til at betale Gælden mod Udlevering af Gælds-brevet, jfr. Gbl § 21.

Efter Mtlfl kan *alle* Omsætningspapirer mortificeres. Dette betyder en meget væsentlig Ændring af hidtil gældende Ret, hvorefter alle kgl. eller af offentlige Institutter udstedte Obligationer og Penge-effekter, som var noteret som lydende paa Ihændehaveren, var udelukket fra Mortifikation, jfr. Fr. 7. Februar 1823 § 2. Adgang til Mortifikation er imidlertid i høj Grad nødvendig ogsaa for alle Ihændehaverpapirer, og Mtlfl har derfor ophævet denne Undtagelsesbestemmelse. Men den stiller meget strenge Betingelser for Mortifikation af Ihændehaverpapirer, jfr. navnlig §§ 10 og 12. Dette er nødvendigt for — saavidt muligt — at udelukke Risikoen for uberettiget Mortifikation, der ellers vil være størst for Ihændehaverpapirer, som Trediemand jo særlig let kan erhverve Ret over. Hvis Mortifikationen let kunde undgaa rette Ejers Opmærksomhed, vilde der ogsaa være Fare for, at de paagældende Papirer fik ringere Afsætningsmuligheder.

4) Denne Betingelse er ikke opfyldt, hvis det vides, hvor Dokumentet er, eller Oplysningerne om Dokumentets Art og den Maade, hvorpaa den tidligere Ejer har mistet det, lægger det nær at antage, at nogen har erhvervet Ret over Dokumentet. I det sidstnævnte Tilfælde kan Dokumentet først regnes for bortkommet, naar der er hengaaet længere Tid, uden at Dokumentet er dukket op. Hvor lang Tid der maa hengaa, beror paa Dokumentets Art og særlig paa, hvilke Anledninger der har været til at gøre Brug af Dokumentet.

Det heromhandlede Krav lempes noget ved Gbl § 40, Stk. 3. I det dér nævnte Tilfælde skal Retten se bort fra, at en Ihændehaver af Gælds-brevet har meldt sig hos Skyldneren, naar han derefter undlader at gøre sin mulige Ret gældende og ikke kan opspores.

5) Om Mortifikation uden Dom se § 16.

6) Mtlfl har bibeholdt disse Udtryk, der fandtes i Fr. 7. Februar 1823 og hidtil er blevet anvendt i Mortifikationsdomme, jfr. Mtlfl § 7, Stk. 2.

7) At Mortifikation kan søges af den, der maa antages efter Dokumentet at være Fordringshaver eller iøvrigt berettiget, stemmer med tidligere Ret. Ved de i Stk. 1 nævnte Papirer giver Mtlfl den berettigede Adgang til Mortifikation i videst muligt Omfang.

Om Mortifikation efter Begæring af andre end den berettigede, se Stk. 2 og § 2, Stk. 2.

8) Ved disse »Indløsningspapirer« er Adgangen til Mortifikation omtrent lige saa nødvendig som ved Omsætningspapirer.

Til denne Gruppe Papirer hører formentlig Recepisser for Havari-depot, se Grosserer-Societets Responsum i U.f.R. 1927.882—883.

9) Om Mortifikation af andre Dokumenter end de i Stk. 1 nævnte, se § 2, Stk. 1.

For visse Dokumenter, der omfattes af Ordene i Stk. 1, er Adgangen til at faa Mortifikationsdom fastslaaet i de særlige Love om de paa-gældende Papirer. Dette gælder saaledes om Veksler (Veksellovens § 73), Checks (Checklovens § 56), Konnossementer (Sølovens § 159 i Bekendtg. Nr. 319 af 1. Decbr. 1937, § 167 i den oprindelige Sølov) og visse Oplags- og Garantibeviser (Lov af 23. Februar 1866 § 9 og Lov Nr. 34 af 30. Marts 1894 § 15).

10) Mortifikation er her paakrævet. Naar Udstederen har underskrevet Papiret og det saa stjæles fra ham eller paa anden Maade fra-kommer ham uden hans Vilje, er han udsat for, at det overdrages til en Person, der er i god Tro og derfor kan gøre det gældende overfor ham, uden at han kan gøre Indsigelse herimod, jfr. Gbl. § 15 med Note 7. Men det er naturligvis en Forudsætning for Mortifikation, at Dokumentet ikke allerede er blevet gyldigt. Dette maa derfor antage-liggøres af Udstederen.

11) Nationalbankens Sedler kan til Gengæld »indkaldes« i Henhold til Lov Nr. 116 af 7. April 1936 § 8, Stk. 3.

Hvis der udstedes Papirer, som retlig set i høj Grad ligner egentlige Pengesedler, maa Bestemmelsen om Udelukkelse af Mortifikation an-vendes analogt paa saadanne Papirer.

12) Da §§ 1—15 kun handler om Mortifikation ved Dom, kan Bestem-melsen ikke udelukke, at Kuponer i Henhold til særlig Vedtagelse mortificeres uden Dom. Se herom ndfr. § 16 med Note 4, 8 og 10.

§ 2.

Stk. 1.¹ For saa vidt det findes paakrævet,² kan Pantebreve³, Aktier⁴ og andre Andelsbeviser mortificeres, selv om de ikke falder ind under § 1.

Stk. 2.⁵ Naar Pantets Ejer har retlig Interesse deri⁶, kan et Pantebrev blive mortificeret paa hans Begæring, dersom det an-tages, at han har mistet Pantebrevet efter at have faaet det udleveret

paa Grund af Pantefordringens Ophør, eller at Pantebrevet er gaaet tabt for Panthaveren. I sidstnævnte Tilfælde maa det — om muligt ved Panthaverens Erkendelse eller ved Dom over ham⁷ — være fastslaaet, at Pantefordringen er ophørt, og at Pantets Ejer havde Krav paa at faa Pantebrevet udleveret.⁸

Stk. 3. Under Pantebreve indbefatter denne Lov ogsaa Skadeløsbreve.⁹

1) Stk. 1 hjemler Mortifikation af de angivne Papirer, selv om de hverken er Omsætningspapirer eller Indløsningspapirer. Det er naturligvis ogsaa her en Betingelse, at Dokumentet antages at være tilintetgjort eller kommet bort, jfr. § 1, Pkt. 1, der i det hele finder tilsvarende Anvendelse.

2) Dette Forbehold er taget, fordi det kan være tvivlsomt, i hvilket Omfang Mortifikation af de her omhandlede Papirer overhovedet er nødvendig, og Loven ikke vil give Adgang til Mortifikation, hvor det ikke er virkelig paakrævet. Hvis den Vanskelighed, der skal overvindes, alene er, at en Person ikke kan godtgøre at have erhvervet den Ret, som Dokumentet angik, er det den adækvate Fremgangsmaade at søge Ejendomsdom paa den paagældende Ret. Derfor bør der ikke gives Tilladelse til Mortifikation i saadanne Tilfælde, medmindre der overhovedet ikke kan faas Ejendomsdom paa Rettigheder af den paagældende Art.

3) Reglen omfatter Pantebreve saavel i fast Ejendom som i Løsøre og i Skib. Efter Gbl § 11 Nr. 3 er Pantebreve i fast Ejendom eller registreret Skib Omsætningsgældsbreve — og derfor undergivet Reglerne i Mtl § 1 — medmindre der er taget særligt Forbehold i Dokumentet.

Jfr. endvidere Stk. 3.

4) Jfr. § 1 Note 2.

5) Stk. 2 giver Regler om det praktisk vigtigste Tilfælde af Mortifikation efter Begæring af en anden end den ifølge Dokumentet berettigede. Ogsaa efter hidtil gældende Ret kunde Mortifikation søges af den, der maatte antages efter Dokumentet at være Skyldner (eller Udsteder af Dokumentet eller Ejer af Pantet).

Ifølge Tinglysningslovens § 11, Stk. 2, jfr. § 43, Stk. 4, kræves til et Pantebrevs Udslettelse af Tingbogen enten Fremlæggelse af selve Dokumentet i kvitteret Stand eller Bevis for, at Panteretten er ophørt ifølge Retsbeslutning, jfr. ogsaa Tinglysningsanordningens § 16. En tilsvarende Regel gælder efter Skibsregistreringslovens § 56, jfr. Bekendtgørelse Nr. 103 af 4. Maj 1927, for Pantebreve i Skib. Hvis

Pantebrevet er gaaet tabt, kan det derfor, naar Panteretten er ophørt, være nødvendigt for Ejeren af Pantet at faa Pantebrevet mortificeret.

6) Skadesløsbreve (jfr. Stk. 3) kan udslettes i Henhold til løs Kvittering, medmindre det modsatte er tinglyst, jfr. herved U.f.R. 1927.835 og 995, 1929.569, 1931.144. Derfor er der kun Trang til Mortifikation i sidstnævnte Tilfælde. Det samme kan maaske antages om Pantebreve, der er gjort unegotiable ved særligt Forbehold, idet de muligvis kan undtages fra de i Note 5 nævnte Bestemmelser. Se endvidere U.f.R. 1927.1009.

7) Da der kan tænkes Tilfælde, hvor Erklæring fra Panthaveren eller Dom over ham ikke kan tilvejebringes, stilles der ikke — som efter MtlU — ubetinget Krav herom. Men i saadanne Tilfælde maa Pantefordringens Ophør og Ejers Krav paa Udlevering af Pantebrevet være fastslaaet paa anden Maade.

8) Om Pantebreve i fast Ejendom gælder Reglen i Tinglysningslovens § 20, Stk. 2 ved Siden af Mtl.

9) Denne Sætning er — ligesom de ved Note 7 anførte Ord — tilføjet i Regeringsforslaget efter Indstilling fra Gældsbevskommissionen. I Gældsbevskloven omfatter Ordet Pantebrev derimod ikke Skadesløsbreve, se Gbl § 11 Note 3.

§ 3.¹

Stk. 1.² Sag til Mortifikation ifølge denne Lov anlægges paa det Sted, hvor Dokumentet er udstedt.^{3,4} Dersom Udstedelsesstedet ikke kan oplyses, eller Dokumentet er udstedt uden for Riget, anlægges Sagen paa det Sted, hvor Udstederen efter Reglerne i Lov om Rettens Pleje §§ 235—239⁵ kan sagsøges, eller, hvis han efter Dokumentets Udstedelse har mistet sit Værneting her i Landet,⁶ kunde sagsøges, før han mistede det.

Stk. 2.⁷ Ved Oplagsbeviser, Oplagspantebviser (warrants) og ved Dokumenter, der giver Pant i fast Ejendom eller registreret Skib, anlægges Sagen paa det Sted, hvor Oplagshuset eller Ejendommen ligger,⁸ eller hvor Skibet har sit Hjemsted.⁹ Sag til Mortifikation af Veksler, Checks og Konnossementer anlægges paa det Sted, hvor Pengene skal betales eller Varerne afleveres.¹⁰

1) De i § 3 givne Værnetingsregler afløser Bestemmelserne i Retsplejelovens § 468, Stk. 1 og 2. Foruden at afgøre, paa hvilket Sted Mortifikationssagen skal anlægges, bestemmer § 3, i hvilke Tilfælde Sag overhovedet kan anlægges her i Landet.

§ 3 har faaet sin nuværende Form ved Regeringsforslaget i Henhold til en Indstilling fra Gældsbevskommissionen.

Ifølge Retsplejelovens § 225 Nr. 6 anlægges Sager om Mortifikation af Dokumenter ved Underret.

2) Stk. 1 giver Regler om Dokumenter i Almindelighed, medens Stk. 2 indeholder særlige Bestemmelser om visse Papirer, se Note 7.

3) I de sædvanlige Tilfælde, hvor Dokumentet nævner det Sted, hvor det er udstedt, maa Dokumentets Angivelse være afgørende, selv om den ikke stemmer med de faktiske Forhold. Hvis det f. Eks. oplyses, at Dokumentet nævnte Gentofte som Udstedelsessted, kan Sagen ikke anlægges i København, selv om det godtgøres, at Dokumentet er blevet underskrevet paa et Sagførerkontor i København.

At Sagen som Hovedregel skal anlægges paa Dokumentets Udstedelsessted, stemmer med hidtil gældende Ret. Det har været overvejet i første Række at lade Opfyldelsesstedet være afgørende som efter den svenske Lovs § 2 og de særlige Regler om Veksler, Checks og Konnossementer, jfr. Note 10. Dette kunde i mange Tilfælde være hensigtsmæssigt ved Gældsbreve og andre Fordringsdokumenter. En Regel, der lægger Vægt paa Opfyldelsesstedet, kan imidlertid af praktiske Grunde kun gælde, hvor dette er nævnt i Papiret, som det ogsaa bestemmes i § 2 i den svenske Lov af 8. April 1927. Men det er ret tilfældigt, om almindelige Fordringsdokumenter indeholder Angivelse af Opfyldelsesstedet, som det navnlig efter Gbl §§ 3 og 4 i Almindelighed bliver overflødigt at nævne. For ikke at lægge afgørende Vægt paa en saadan tilfældig Omstændighed har Mtlfl derfor ikke givet nogen almindelig Regel om Anlæg af Sagen ved Opfyldelsesstedet.

4) Efter Reglen i 1. Pkt. kan et her i Landet udstedt Dokument, hvis Udstedelsessted er oplyst, altid mortificeres her. Et Dokument, der er udstedt af en Udlænding under et midlertidigt Ophold her, kan altsaa mortificeres her i Landet, selv om det skulde opfyldes i Udlandet. Skönt dette i og for sig næppe er begrundet, har Loven ikke — som MtfU — undtaget saadanne Tilfælde. En særlig Undtagelsesregel for det nævnte, lidet praktiske Tilfælde fandtes unødvendig, fordi Mortifikationsdommen ikke virker som en Ejendomsdom og derfor i Almindelighed ikke vil skade Udlændinge. Overhovedet er der næppe større Fare for, at nogen vil benytte Adgangen til at anlægge Mortifikations-sag her i Landet i saadanne Tilfælde.

5) Sagen kan kun anlægges her i Landet, hvis Ustederens *almindelige Værneting* i Overensstemmelse med Retsplejelovens §§ 235—239 er her i Landet. Det er ikke tilstrækkeligt, at en speciel Værnetingsregel, f. Eks. Retsplejelovens § 248, Stk. 2, muliggør andet Sagsanlæg angaaende det paagældende Retsforhold her i Landet.

De udfyldende Bestemmelser i Retsplejelovens §§ 245 og 246 maa formentlig anvendes ogsaa i Mortifikationssager. Og hvis Værneting for Søgmaal vedrørende Dokumentet er aftalt i dette, maa Sagen anlægges dér, jfr. Retsplejelovens § 247.

6) F. Eks. i Tilfælde, hvor Udstederen er flyttet til Udlandet, eller hvor Dokumentet er udstedt af et Selskab, der ikke mere eksisterer.

7) For de i Stk. 2 nævnte Papirer gælder kun de her fastsatte Værnetingsregler, jfr. dog om vedtaget Værneting Note 5 i Slutn. Disse Regler er ogsaa afgørende for, om Sagen overhovedet kan anlægges her i Landet.

8) Dette stemmer med hidtil gældende Ret, jfr. Retsplejelovens § 468. Hvis en fast Ejendom ligger i flere Retskredse, maa Værnetingsspørgsmaalet afgøres i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 240, Stk. 3.

9) Bestemmelsen om Skibspantebreve er ny. — En lignende Regel findes i den svenske Lovs § 2. — Naar Loven lader Skibets Hjemsted være afgørende for Værneting, skyldes det, at denne Regel passer bedst for Pantebreve udstedt af de talrige smaa Rederier. Man har været klar over, at den passer mindre godt for Pantebreve, der er udstedt af store Rederier, hvis Skibe har forskellige Hjemsteder, jfr. herved Bilag 2—4 til Folketingsudvalgets Betænkning.

10) Reglen stemmer med hidtil gældende Ret, jfr. Veksellovens § 73, Checklovens § 56 og Retsplejelovens § 468, Stk. 2.

§ 4.¹

Stk. 1. Mortifikation sker efter offentlig Indkaldelse af den eller dem, som maatte have Indsigelser mod Dokumentets Mortifikation.²

Stk. 2. Begæring om at faa Indkaldelsen udstedt indgives skriftlig til Retten.³ Den skal ledsages af en Afskrift af Dokumentet eller i hvert Fald betegne dette saa tydeligt, at det ikke kan forveksles med andre.⁴ Derhos maa der forelægges Retten Oplysninger, som gør det antageligt, at Betingelserne for Mortifikation er til Stede.⁵ Særlig skal det saa nøjagtig som mulig oplyses, hvornaar og hvorledes Dokumentet er gaaet tabt.⁶

1) §§ 4 og 5 fastsætter den Fremgangsmaade, der maa følges, for at Retten ved Kendelse kan tillade den offentlige Indkaldelse, der ligesom hidtil er Grundlaget for Mortifikationsdommen. Reglerne svarer til de tidligere gældende Bestemmelser i Retsplejelovens §§ 469—71, som dog er ændret og suppleret paa forskellige Punkter.

For visse Dokumenter stiller § 11 og § 12, a og b yderligere Krav.

2) Hvad Indkaldelsen nærmere gaar ud paa, fremgaar af § 6, Stk. 2.

3) D. v. s. den Underret, der efter § 3, jfr. Retsplejelovens § 225 Nr. 6, skal behandle Sagen.

4) I mange Tilfælde vil en Afskrift af Dokumentet være det sikreste Middel til at fastslaa, hvilket Dokument det drejer sig om. Afskrift bør saaledes fremlægges af tinglyste eller registrerede Dokumenter og saavidt muligt af andre private Dokumenter, medens det i Almindelighed ikke kan være nødvendigt ved Massegældsbreve (Gbl § 4, Stk. 2), Aktier, Lotterisedler etc., der oftest kan betegnes nøjagtigt paa anden Maade. Se herved fra ældre Ret U.f.R. 1921.337.

5) Jfr. §§ 1 og 2. Retten maa kræve tilvejebragt en saadan Sandsynlighed for Betingelsernes Tilstedeværelse, at det er forsvarligt at give Mortifikationsdom, hvis Indkaldelsen ikke bringer nye Oplysninger frem, jfr. § 7, Stk. 2. Antageliggørelsen vil i mange Tilfælde først blive tilstrækkelig, naar der er forløbet en vis Tid, uden at Retten efter Dokumentet er gjort gældende. Sml. U.f.R. 1920.453 med Henvisninger.

6) Da Tidspunktet for Dokumentets Bortkomst kan have stor Betydning, kræver Mtlfl udtrykkelig Oplysning herom. Ifølge § 6, Stk. 2 skal denne Oplysning anføres i Indkaldelsen.

§ 5.¹

Stk. 1.² Retten fastsætter et Retsmøde til Behandling af Begæringen og tilsiger dertil den, der søger Mortifikation. Denne skal saa vidt muligt give Underretning om Begæringen og Retsmødet³ til Udstederen af Dokumentet og til enhver, som antages at være berettiget eller forpligtet efter Dokumentet, derunder den, der er indtegnet som berettiget i Noteringsprotokol, Aktiebog, Tingbog eller Skibsregister. Ved Pantebreve underrettes ligeledes Pantets Ejer.⁴ Iagttagelsen af disse Regler maa godtgøres, om fornødent ved at benytte Retsplejelovens Regler om Forkyndelser.⁵ Hvis en Person i Udlandet skal underrettes, kan Retten tilstille ham Meddelelsen ved anbefalet Brev.

Stk. 2. Inden det ved Kendelse afgøres, om offentlig Indkaldelse maa udstedes, kan Retten afæske den, der søger Mortifikation, yderligere mundtlig eller skriftlig Oplysning og henstille til ham at foranledige Bevisførelse.⁶ Undlader han at efterkomme Opfordringen, eller er de af ham givne Oplysninger ufylddestgørende, kan Retten nægte at udstede Indkaldelsen.

- 1) Jfr. Note 1 til § 4.
- 2) Bortset fra 1. Pkt. er Reglerne i Stk. 1 nye, idet Retsplejeloven ikke udtrykkelig stillede de her fastsatte Krav.
- 3) Underretningen skal altsaa først gives, efter at det første Retsmøde i Sagen er fastsat.
- 4) Der er i Almindelighed størst Sandsynlighed for, at Oplysninger af Interesse for Sagen kan faas hos Udstederen af Dokumentet eller en af de andre i Stk. 1 nævnte Personer. Loven paalægger derfor Mortifikanten at give disse Underretning for derved at give Anledning til, at eventuelle Oplysninger meddeles Retten.
Om Udtrykket Pantebreve se § 2, Stk. 3.
- 5) Reglerne om Stævnevarsel er ikke gjort anvendelige paa Underretningen. Men Retten maa kunne nægte at udstede Indkaldelse, hvis Underretningen ikke er givet med et efter dens Skon tilstrækkeligt Varsel.
- 6) At Retten kan henstille til Mortifikanten at foranledige Bevisførelse, var ikke udtrykkelig hjemlet i Retsplejeloven. Sml. imidlertid U.f.R. 1921.64.

§ 6.¹

Stk. 1. Hvis offentlig Indkaldelse tillades, udfærdiger Retten paa Grundlag af Begæringen Indkaldelse til et bestemt Retsmøde.

Stk. 2. Indkaldelsen skal oplyse, hvornaar Dokumentet angives at være gaaet tabt,² i hvilken Egenskab³ den paagældende søger Mortifikation, og — naar et Pantebrev søges mortificeret i Henhold til § 2, Stk. 2 — hvorledes Pantefordringen angives at være ophørt. Den skal indeholde den efter Omstændighederne fornødne og mulige Betegnelse af Dokumentet⁴ og tilkendegive, at Indsigelser mod Mortifikation maa fremsættes i det Retsmøde, hvortil der indkaldes, samt opfordre enhver, som ved, hvor Dokumentet findes, til at give Retten Oplysning herom enten i Retsmødet eller skriftlig i god Tid forinden.

Stk. 3. Den, der søger Mortifikation, skal lade Indkaldelsen bekendtgøre i Statstidende i det første Nummer i et Fjerdingaar efter Rettens Bestemmelse.⁵ Retten kan tillige foreskrive Bekendtgørelse i et eller flere stedlige Blade.⁶ For Færøernes Vedkommende sker Bekendtgørelsen i den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis i det første Nummer i et Fjerdingaar efter Rettens Bestemmelse, dog at Indrykkelse tillige sker i Statstidende i de Tilfælde, hvor Retten skønner det rigtigt.⁷

Stk. 4. Ved Pantebreve i fast Ejendom lader Retten samtidig med, at Indkaldelse til Mortifikation af Pantebrevet udfærdiges, Bemærkning herom tilføre Ejendommens Blad i Tingbogen, hvorhos Meddelelse derom optages i Tingbladet.⁸ Ved Pantebreve i registreret Skib skal den, der søger Mortifikation, foranledige, at Bemærkning om Indkaldelsen tilføres Skibsregistret.⁹

Stk. 5.¹⁰ Mellem den Dag, da den foreskrevne Kundgørelse er sket,¹¹ og Retsmødet skal der gaa mindst 3 Maaneder,¹² men mindst 1 Aar¹³ ved Massegældsbreve,¹⁴ Kuponark samt ved Pantebreve¹⁵ i fast Ejendom og Aktier, der er Omsætningspapirer.¹⁶ Den sidstnævnte Frist kan dog afkortes af Retten, naar Mortifikation paa et Pantebrev i Henhold til § 2, Stk. 2, søges af Pantets Ejer,¹⁷ og han stiller Sikkerhed til Fordel for den Indehaver af Pantebrevet, som maatte melde sig inden et Aar efter Indkaldelsen og godtgøre sin Ret.

Stk. 6. Retten kan paalægge den, der søger Mortifikation, at give særskilt Underretning om Indkaldelsen til bestemte Personer.¹⁸ Ved Massegældsbreve, der amortiseres ved Udtrækning, skal han altid anmelde Indkaldelsen for Skyldneren.¹⁹

Stk. 7.²⁰ Om de Rettigheder, som ifølge Lovgivningen om Veksler, Konnossementer og Oplagsbeviser allerede før Mortifikationsdommen tilkommer den, der søger Mortifikation, gælder de paa-gældende Loves Bestemmelser.²¹

1) De i § 6 indeholdte Regler om Mortifikationsindkaldelsen og dens Bekendtgørelse gælder for alle de af Loven omfattede Dokumenter. For visse Papirer stiller § 10 yderligere Krav.

Mtlfl har for at gøre Indkaldelsen saa effektiv som muligt i vidt Omfang ændret og suppleret de hidtil gældende Regler i Retsplejelovens § 472.

2) Jfr. Note 6 til § 4.

3) Som Fordringshaver eller iøvrigt berettiget efter Dokumentet eller som Skyldner (Udsteder af Dokumentet, Ejer af Pantet), jfr. §§ 1 og 2.

4) Dokumentet maa ialfald betegnes saa tydeligt, at den, der har det i Hænde, maa ventes at forstaa, at Indkaldelsen sigter til det. Hvis det er muligt, maa der angives nøjagtige Individualiseringstegn. Sml. Note 4 til § 4.

5) »Rettens Bestemmelse» har den Betydning, at Retten derved fastsætter Indkaldelsesvarslet — indenfor de Rammer, Stk. 5 nævner.

At Bekendtgørelsen i Statstidende skal ske i det første Nummer i et Fjerdingaar, er en helt ny Regel, der er indført efter svensk Forbillede.

Ifølge Retsplejelovens § 472 skulde Indkaldelsen bekendtgøres 2 Gange, hvilket skete i tilfældige Numre af Statstidende. Den, der vilde sikre sig imod Mortifikation af Dokumenter, han havde Interesse i, maatte altsaa efterse Statstidende hver Dag.

Mtl kræver kun een Bekendtgørelse i Statstidende. Alle Mortifikationsindkaldelser samles i faa bestemte Numre af Statstidende. Dette letter Eftersynet af Statstidende og formindsker derved Muligheden for, at en Indkaldelse bliver overset.

6) Denne Bekendtgørelse er ikke — som Bekendtgørelsen i Statstidende — obligatorisk, men skal kun ske, hvor Retten finder det hensigtsmæssigt.

7) Jfr. Pkt. 78 i Lov for Færøerne om Rettens Pleje Nr. 174 af 11. Maj 1935.

8) Ved Pantebreve i fast Ejendom foregaar Tinglysning og Mortifikation ved samme Ret, jfr. § 3, Stk. 2, og man har derfor fundet det mest praktisk at lade Retten selv foretage de fornødne Foranstaltninger. Bemærkning om Indkaldelsen skal — paa tilsvarende Maade som de i Tinglysningslovens § 13 omhandlede Meddelelser — tilføres Tingbogen direkte, uden Indførelse i Dagbogen og uden Tinglysningsafgift.

Se om Udslettelse af Noteringen § 7, Stk. 3 og om Notering angaaende Udstedelse af nyt Pantebrev § 9, Stk. 2.

9) Ved Skibspantebreve maa Mortifikanten selv sørge for, at Notering i Skibsregistret finder Sted. Se endvidere Note 8 i Slutn.

10) Stk. 5 giver nye Regler om Indkaldelsesfristen. Tidligere skete Indkaldelsen til en af Retten bestemt Retsdag, som ikke maatte falde tidligere end 12 Uger og ikke senere end 1 Aar efter den anden Bekendtgørelse i Statstidende.

11) D. v. s. den Dag, da alle de Bestemmelser i Stk. 3 og 4, som finder Anvendelse i det paagældende Tilfælde, er iagttaget.

12) Den almindelige Minimumsfrist er sat til 3 Maaneder, fordi denne Frist er lettere at regne med end den tidligere gældende paa 12 Uger. Hvis det skulde ske, at en af de foreskrevne Kundgørelsesakter er foretaget for sent, maa Retten kunne udsætte Sagen, til Fristen er udløbet.

13) 3 Maaneders Fristen er ikke tilstrækkelig for vigtigere Papirer, navnlig ikke for dem, som kan være Genstand for international Omsæt-

ning. Her bør Fristen altid være længere. Den er derfor fastsat til mindst 1 Aar for de nævnte Papirer.

14) Hvad der forstaas ved Massegældsbreve, er angivet i Gbl § 4, Stk. 2.

Om Massegældsbreve og omsættelige Aktier se endvidere § 10.

15) Se § 2, Stk. 3.

16) Se Note 14. — Der er ingen Maksimumsfrist; Domstolene er frit stillet i saa Henseende. En længere Frist end 2 Aar vil der dog næppe være Brug for i ret mange Tilfælde, jfr. herved ogsaa § 12, a.

17) I dette Tilfælde kan Mortifikanten have særlig Interesse i at opnaa en hurtigere Mortifikation, f. Eks. hvor han af Hensyn til Obligationskurserne ønsker en Prioritering gennemført til bestemt Tid. Loven giver derfor Adgang dertil mod Sikkerhedsstillelse.

18) Det er her overladt til Retten at bestemme, paa hvilken Maade og med hvilket Varsel Underretningen skal gives.

19) Denne Anmeldelse er nødvendig af Hensyn til Bestemmelsen i § 10, Stk. 3.

20) Stk. 7 er enslydende med den hidtil gældende Regel i Retsplejelovens § 475, Stk. 2.

21) Der er forskellige Love, der før Dommen aabner Mortifikanten en vis Adgang til mod Sikkerhedsstillelse at gøre Rettigheder gældende, som normalt følger af Mortifikationsdommen. Ifølge Veksellovens § 73, Stk. 2 kan han saaledes, efter at Mortifikationsindkaldelsen er bekendtgjort, kræve ny Veksel udstedt eller endog Betaling. Og efter Solovens § 159 (i Bekendtgørelse Nr. 319 af 1. Decbr. 1937, § 167 i den oprindelige Solov) kan han kræve Godset udleveret, med Rettens Tilladelse endog før den offentlige Indkaldelse er sket. De for Tiden ikke benyttede Love om Oplagsbeviser — Lov af 23. Februar 1866 § 9 og Lov Nr. 34 af 30. Marts 1894 § 15 — indeholder beslægtede Regler.

§ 7.¹

Stk. 1. I det i Indkaldelsen bestemte Retsmøde maa den, der søger Mortifikation, godtgøre, at de i Loven foreskrevne Regler² er iagttaget, og tilvejebringe Oplysning om, hvorvidt der er indtruffet Omstændigheder, som kan stille Sagen i nyt Lys, saasom at der er betalt eller krævet Rente eller Udbytte, eller at nogen

anden Ret i Henhold til Dokumentet er gjort gældende over for Udstederen eller Skyldneren.³

Stk. 2. Hvis Retten ikke finder,⁴ at der er fremkommet noget, som hindrer Mortifikation,⁵ afsiger den Dom om, at Dokumentet er dødt og magtesløst.⁶

Stk. 3. Naar Mortifikation af et Pantebrev i fast Ejendom eller registreret Skib er nægtet ved endelig Dom,⁷ eller Sagen falder bort, foranlediger Retten⁸ den i Medfør af § 6, Stk. 4, foretagne Notering i Tingbog eller Skibsregister udslettet.⁹

1) § 7 indeholder Regler om Sagens afsluttende Behandling for Retten og giver udførligere Vejledning herom end de hidtil gældende Bestemmelser i Retsplejelovens § 473.

2) D. v. s. Bestemmelserne om den Fremgangsmaade, der skal følges, efter at Indkaldelse er udfærdiget, jfr. § 6 og for særlige Tilfælde § 10 og § 12, c. Mortifikanten maa navnlig fremlægge Dokumentation for Indkaldelsens Bekendtgørelse.

3) § 12, c giver yderligere Regler for visse Papirer.

4) Afgørelsen beror paa Rettens Skøn.

5) D. v. s. Oplysninger, som bevirker, at de i §§ 1 og 2 fastsatte Betingelser for Mortifikation nu (paa Dommens Tid) ikke kan anses for opfyldt. Det vil i Almindelighed dreje sig om Betingelserne angaaende Dokumentets Bortkomst, og hvem der kan begære Mortifikation. Om Dokumentet efter sin Art kan mortificeres, har Retten jo i Forvejen taget Stilling til ved den efter § 5 afsagte Kendelse om Udstedelse af offentlig Indkaldelse. Men Kendelsen kan ikke hindre Retten i nu at komme til et andet Resultat, som navnlig kan være begrundet i nye Oplysninger om Dokumentets Indhold.

6) Disse Udtryk skal anvendes i Dommens Konklusion, jfr. Note 6 til § 1. Om Virkningen af Dommen se § 9.

7) Domme, der nægter Mortifikation, kan paaankes efter de almindelige Regler i Retsplejeloven, cfr. § 8 om Domme, der giver Mortifikation.

8) D. v. s. den Domstol, der har afsagt den endelige Dom eller behandlede den bortfaldne Sag.

9) Jfr. Note 8 til § 6. Ifølge § 7 maa Retten ogsaa tage Initiativet til Udslettelse af Skibsregistret, se derimod om Tilførslen Note 9 til § 6.

§ 8.¹

Stk. 1. Dom til Mortifikation faar først Virkning², naar Dommen er blevet endelig.³

Stk. 2. Naar Landsretten giver Dom til Mortifikation til Trods for, at der var rejst Indsigelse, faar Dommen først Virkning, naar den almindelige Frist for Anke til Højesteret er udløbet.⁴ Kun i dette Tilfælde⁵ kan Justitsministeren tillade Anke til Højesteret af en Dom, der har givet Mortifikation.⁶

Stk. 3. Justitsministeren⁷ kan ikke meddele Tilladelse til, at en Dom, der giver Mortifikation, paaankes til Landsret eller Højesteret efter Udløbet af de almindelige Ankefrister.⁸

1) § 8 fastsætter nye Regler om Anke af Domme, der giver Mortifikation. Kun om disse Domme gælder der noget særligt. Med Hensyn til Appel af andre Afgørelser i Mortifikationssager, f. Eks. Domme, der nægter Mortifikation, kommer — ligesom hidtil — de almindelige Regler i Retsplejeloven til Anvendelse.

I Modsætning til den tidligere gældende Regel i Retsplejelovens § 474 gør Mtlf ingen Begrænsning i den almindelige Adgang til Anke. Ogsaa den, der ikke har fremsat sin Indsigelse for Underretten, kan herefter anke og derved faa Indsigelsen taget under Paakendelse.

Hovedformaalet med Reglerne i § 8 er iøvrigt at undgaa, at en Mortifikationsdom, saalænge der endnu er Mulighed for, at den kan blive paaanket, faar Virkninger, som Dommens Ændring ved Anke ikke kan fjerne. Hvis en Person med Urette opnaar Mortifikation paa et Dokument, berøver selve Dommen vel ikke den virkelig berettigede nogen Ret, jfr. § 9 Note 2. Men hans Ret kan gaa tabt, hvis Mortifikanten paa Grundlag af Dommen f. Eks. opnaar Betaling i Henhold til Dokumentet eller faar dette udslettet af Tingbogen. Hertil bør Mortifikanten derfor først blive berettiget, naar Dommen ikke længere kan paaankes.

2) Stk. 1 omfatter ikke blot de i § 9 angivne Retsvirkninger af selve Mortifikationen, men angaar hele Dommen, f. Eks. ogsaa Bestemmelser om Sagsomkostninger.

3) En *Underretsdom* faar altsaa ikke som ellers Virkning ved Udløbet af den i Retsplejelovens § 487 fastsatte Fuldbyrdelsesfrist paa 15 Dage, men først naar den almindelige 4 Ugers Ankefrist ifølge Retsplejelovens § 436 er udløbet, uden at Anke er iværksat. Efter dette Tidspunkt er Anke udelukket, idet Justitsministerens Adgang til at tillade senere Anke er ophævet ved Bestemmelsen i Stk. 3, jfr. Note 8. Se dog Note 7.

Reglen i Stk. 1 betyder ikke, at en Mortifikationsdom altid faar

Virkning, (allerede) naar den er blevet endelig, jfr. Ordet »først«. En *Højesteretsdom* faar først Virkning efter Udløbet af 15 Dages Fristen ifølge Retsplejelovens § 487, skønt den bliver endelig straks. Det samme maa gælde en *Landsretsdom*, som ikke falder ind under Stk. 2, f. Eks. hvor Landsretten ændrer en Underretsdom, der har nægtet Mortifikation, og der ikke var rejst Indsigelse for nogen af Retterne. En saadan Landsretsdom kan ikke af Justitsministeren tillades indanket for Højesteret, jfr. Stk. 2.

4) Ifølge Retsplejelovens § 397 er denne Frist 8 Uger. Reglen er givet, fordi Justitsministeren kan tillade, at en saadan Dom — inden Fristens Udløb, jfr. Stk. 3 — paaankes til Højesteret som 3. Instans.

5) D. v. s. hvis der var rejst Indsigelse for Landsretten og Indsigelsen er fastholdt, men ikke taget til Følge af Retten. Naar der saaledes er rejst Indsigelse, bør Dommen sige det klart i sine Slutningsbemærkninger.

6) Reglen begrænser Justitsministerens Adgang ifølge Retsplejelovens § 435 til at tillade Anke til Højesteret som 3. Instans. Der vil formentlig kun i meget faa Tilfælde kunne blive Tale om saadan Anke.

Efter MtlU var Adgangen til at give Anketilladelse yderligere begrænset, men Reglerne i Stk. 2 i Udkastet blev ændret ved Lovforslaget, jfr. Bemærkningerne til dette.

7) § 8 ændrer ikke Reglerne i Retsplejelovens § 423, hvorefter Højesteret i særlige Tilfælde kan tillade Paaanke af en ellers upaaankelig Landsrets- eller Underretsdom.

8) Stk. 3 ophæver for Mortifikationsdommes Vedkommende Justitsministerens Adgang til at tillade Anke indtil et Aar efter Dommens Afsigelse, jfr. Retsplejelovens §§ 397 og 436. Hvis den skulde bibeholdes, vilde det for at opnaa Formaålet med Reglerne i § 8 — jfr. Note 1 — være nødvendigt først at give Dommen Virkning et Aar efter dens Afsigelse. Men dette vilde være ganske uhensigtsmæssigt.

§ 9.¹

Stk. 1. Naar der er givet Dom til Mortifikation, skal den Omstændighed, at Domhaveren ikke kan forelægge Dokumentet,² ikke være til Hinder for, at han gør Retten efter Dokumentet gældende.^{3,4}

Stk. 2.⁵ Naar Mortifikation er givet nogen som berettiget ifølge Dokumentet, og den Ret, Dokumentet hjemlede, bestaar,⁶ kan han mod at betale Bekostningen⁷ af Skyldneren⁸ forlange udstedt et nyt Dokument, der svarer til det mortificerede.⁹ Tilsvarende Pligt

paahviler ved Pantebreve Ejeren af Pantet¹⁰ og ved Aktier Aktieselskabet. Et nyt Pantebrev forsynes af Retten efter Begæring med Bemærkning om, at det giver samme Panteret som det mortificerede Pantebrev.¹¹ Ved Pantebreve i fast Ejendom foranlediger Retten Bemærkning om nyt Pantebrevs Udstedelse tilført Tingbogen i Tilslutning til den i Henhold til § 6, Stk. 4, skete Notering.¹² Ved Pantebreve i Skibe kan Domhaveren forlange tilsvarende Notering i Skibsregistret.

Stk. 3. Naar Pantets Ejer opnaar Mortifikation paa et Pantebrev i Henhold til § 2, Stk. 2, kan han kræve Pantebrevet aflyst eller udslettet af Skibsregistret.¹³

1) § 9 fastslaar nogle Virkninger af Mortifikationsdommen, men indeholder ingen udtømmende Opregning af Retsvirkningerne. Stk. 1 giver en almindelig Bestemmelse, medens Stk. 2 særlig ordner den mortificerende Rethavers Adgang til at faa udstedt nyt Dokument, og Stk. 3 Aflysning og Udslettelse af et Pantebrev, der er mortificeret paa Begæring af Pantets Ejer.

2) Det er kun selve Tabet af Dokumentet, Mortifikationen skal bøde paa. Deraf kan sluttet, at Mortifikationen ikke medfører nogen Retsovergang, Retsstiftelse eller Frigørelse til Fordel for Mortifikanten. Hvis den Ret, der var knyttet til Dokumentet, tilkom Trediemand, medfører selve Mortifikationen altsaa ingen Ændring heri. Melder Trediemand sig og godtgør sin Ret, for der er truffet nogen Foranstaltning i Henhold til Dommen, er det ham, der kan gøre Retten gældende. Og Skyldneren faar hverken større eller mindre Forpligtelse, end han havde forud. Han taber navnlig ingen af de Indsigelser, han havde for Mortifikationen.

3) De fleste Dokumenter, der kan mortificeres, har afgørende Betydning for Adgangen til at gøre vedkommende Ret gældende. Med Hensyn til Omsætningsgældsbreve fremgaar dette af Gbl §§ 13 og 21 smh. m. §§ 19—20. Naar en Fordringshaver har faaet Mortifikationsdom paa et Omsætningsgældsbrev, medfører § 9, Stk. 1, at Skyldneren mister Retten til at gøre Betaling afhængig af, at Gældsbrevet udleveres eller kvitteres (Gbl § 21, jfr. fra ældre Ret U.f.R. 1932.415), og til at nægte Betaling til Mortifikanten, fordi han ikke har Gældsbrevet i Hænde med en sammenhængende Adkomstrække (sml. Gbl § 19).

4) Ligesom efter hidtil gældende Ret maa Virkningen gaa videre, end Lovordene direkte hjemler.

Først og fremmest maa en Domhaver, der har opnaaet Mortifikation som Indehaver af Retten efter Dokumentet, faa *Legitimation som Rethaver*, f. Eks. som Fordringshaver. Dette hænger nøje sammen med den

Virkning, § 9, Stk. 1 udtrykkelig fastslaa. Reglen kan iøvrigt siges at være forudsat i Stk. 2. Og hvis Mortifikation er opnaaet af en Person som Skyldner, maa han antages at være frigjort for Skylden, indtil det modsatte bevises.

Fremdeles maa andre særlige Retsvirkninger, som var knyttet til Dokumentet, falde bort. Naar *et Omsætningspapir* mortificeres, maa det saaledes *ophøre at være negotiabelt*.

5) Stk. 2 giver den, der har faaet Mortifikation som berettiget ifølge Dokumentet, Ret til at forlange nyt Dokument udstedt under visse Betingelser, se ved Note 6 og 7. Denne Ret har navnlig Betydning, hvis Domhaveren ønsker at sælge eller pantsætte Dokumentet eller Dokumentet har en længere Løbetid.

Pligten til at udstede nyt Dokument maa uden Tvivl falde bort, hvis det bevises, at *den Ret, Dokumentet angik, ikke tilkommer Domhaveren*. Dette er en naturlig Følge af, hvad der er sagt i Note 2. § 9, Stk. 2 fastslaaer altsaa først og fremmest, at Skyldneren (Udstederen etc.) bliver forpligtet til at udstede nyt Dokument, og dernæst hjemler den, at *Domhaveren er legitimeret* til at gøre denne Forpligtelse gældende.

6) Det er en Betingelse, at den Ret, Dokumentet hjemlede, består. Nyt Dokument kan derfor ikke kræves udstedt, hvis det godtgøres, at Retten er ophørt eller overhovedet ikke er gyldig stiftet. Dette er en naturlig Følge af Mortifikationens Formaal, jfr. Note 2.

Hvis det drejer sig om et Skyddokument og Skyldneren tilbyder at opfylde straks, og han har Krav paa at faa Adgang hertil, saaledes at der indtræder *Fordringshaveremora*, kan Skyldneren heller ikke have Pligt til at udstede nyt Dokument, jfr. Mot. S. 21.

7) Pligten er altsaa betinget af, at Mortifikanten betaler, hvad det koster at udstede det ny Dokument. Hvis det drejer sig om trykte Massepapirer og Udstederens Beholdning af Blanketter slipper op, kan han ikke belaste en enkelt Mortifikant med hele Udgiften ved Sats til et nyt Optryk.

8) Dette Ord viser, at første Punktum særlig tænker paa Fordringsdokumenter.

9) Det ny Dokument skal saavidt mulig have ganske samme Indhold som det mortificerede. Dog bør det tillige oplyse, at det træder i Stedet for det mortificerede Dokument.

10) Det er den nuværende Ejer af Pantet, Pligten paahviler, selv om Pantebrevet er udstedt af en tidligere Ejer.

11) Den Ret, der har afsagt Dommen, maa først paase, at det ny Pantebrev svarer til det mortificerede, saaledes at det kan rykke ind paa dettes Plads.

12) Jfr. § 6 Note 8. Der kræves ingen Meddelelse i Tingbladet.

13) Ligesom Reglen i Stk. 2 maa denne Bestemmelse antages kun at give Pantets Ejer *Legitimation* til at kræve Pantebrevet udslettet. Hvis en Trediemand møder med Pantebrevet og godtgør, at det ikke er indfriet, kan Pantebrevet ikke udslettes. Er den mødende Trediemands Ret ikke klar, kan det blive nødvendigt for ham at søge Udslettelsen hindret ved Forbud.

Særlige Regler om Massegældsbreve, Aktier og Kuponer.

§ 10.

Stk. 1. Massegældsbreve¹ og Aktier, der er Omsætningspapirer,² kan kun mortificeres, naar Meddelelse om Indkaldelsen³ mindst et Aar før Sagens Optagelse til Dom⁴ har været indført i en Trækningsliste for Obligationer, som er anerkendt hertil af Ministeren for Handel, Industri og Søfart.⁵ Det samme gælder de for saadanne Dokumenter udstedte Interimsbeviser, saafremt de er Omsætningspapirer.⁶

Stk. 2. Ministeren for Handel, Industri og Søfart foreskriver efter Forhandling med Trækningslistens Udgiver en summarisk Form for Angivelsen om Indkaldelse.⁷

Stk. 3.⁸ Naar Massegældsbreve amortiseres ved Udtrækning, skal Skyldneren efter hver Lodtrækning fremstille en Fortegnelse, der foruden de udtrukne Numre angiver Numrene paa de Gældsbreve af samme Art,⁹ for hvilke der er anmeldt Indkaldelse til Mortifikation.¹⁰ Fortegnelsen indsendes uden Ophold til Udgiveren af den anerkendte Trækningsliste.¹¹ Den nyeste Fortegnelse skal — eventuelt mod et passende Vederlag — udleveres til enhver, der forlanger det. Hvis en Mortifikationsindkaldelse, der ikke er optaget i en saadan Fortegnelse,¹² ønskes optaget i Trækningslisten, maa Foranstaltning hertil træffes af den, der søger Mortifikation.¹³

1) Se Gbl § 4, Stk. 2. — § 10 maa i Overensstemmelse med Mot. S. 22 anvendes paa Massegældsbreve, selv om de ikke er Omsætningspapirer, f. Eks. fordi de efter 1. Juli 1938 i Ukendskab til Reglerne i Gbl er udstedt til Navn uden Ordreklausul.

2) Det er alle Aktiebreve, der ikke indeholder utvetydigt og iøjnefaldende Forbehold, se den ny § 26 i Aktieloven, ndfr. S. 158.

3) Se herved Stk. 2. — *Meddelelsen skal kun optages een Gang.*

4) Her sættes en bestemt Frist, som Retten ikke kan ændre. Bestemmelsen afviger ogsaa i en anden Retning fra § 6, Stk. 5: at Fristen ikke er udløbet den Dag, da det i § 7 nævnte Retsmøde holdes, gør intet, hvis Retten udsætter Sagen, saa at den først optages til Dom efter Fristens Udløb.

5) Handelsministeren har ved Bekendtgørelse af 2. Juli 1938 anerkendt den Trækningsliste, som fremtidig bliver udgivet af Nationalbanken og de tre københavnske Hovedbanker.

I denne Trækningsliste skal Meddelelse om Indkaldelser optages ogsaa vedrørende Aktier og de Obligationer, der ikke amortiseres ved Udtrækning.

6) Interimsbeviser for Aktier maa antages at være negotiable, naar de ikke indeholder Bestemmelser, der udelukker dette. Om Interimsbeviser for Massegældsbreve er negotiable, maa formentlig afgøres efter Analogien af Gbl § 11.

Sidste Punktum af Stk. 1 er tilføjet i Regeringsforslaget efter Forhandling med Gældsbrevskommissionen, navnlig for at gøre det klart, at de strenge Betingelser i §§ 11—12 ikke kræves opfyldt ved Interimsbeviser.

7) Der kan ikke ventes udstedt nogen egentlig Bekendtgørelse herom.

8) Stk. 3 giver Regler om, hvorledes Indkaldelserne faas optaget i Trækningslisten. Ved Massegældsbreve, som amortiseres ved Udtrækning, behøver den, der søger Mortifikation, ikke at tage Initiativet. Naar han i Henhold til § 6, Stk. 6 har anmeldt Indkaldelsen for Dokumentets Udsteder, skal denne lade Meddelelsen gaa videre.

9) D. v. s. med samme Rentefod, af samme Serie og Afdeling. Fortegnelsen skal kun medtage de Indkaldelser, som angaar Papirer, for hvilke der samtidig afgives en Udtrækningsfortegnelse. Hvis der ingen saadan indsendes, f. Eks. fordi Udtrækningen endnu ikke er begyndt, har Skyldneren ingen Pligt.

10) Da Fortegnelsen skal benyttes til Grundlag for Trækningslisten, maa den ialfald indeholde de samme Angivelser om Indkaldelsen, som Trækningslisten optager. Den maa derfor summarisk angive, om Indkaldelsen angaar Gældsbrevet alene, Gældsbrevet med Kuponark eller Kuponarket alene, jfr. §§ 13—14.

11) Udgiverens Adresse er Danmarks Nationalbank, København.

12) Herunder falder ogsaa det Tilfælde, at det ved en Fejl er forsumt at indføre Meddelelsen i Fortegnelsen. I saa Fald har den, der søger Mortifikation, Adgang til selv at henvende sig til Trækningslistens Ud giver.

13) Naar Mortifikanten begærer Meddelelsen optaget, bør han forelægge Bevis for, at Retten har tilladt offentlig Indkaldelse, jfr. § 5 og § 6, Stk. 1.

§ 11.

Hvis det drejer sig om et Masse gælds brev, der i Udstederens Bøger er noteret paa Navn,¹ maa Retten ikke tillade Indkaldelse til Mortifikation, medmindre Tabet af Gælds brevet er anmeldt for Skyldneren, jfr. Lov om Gælds breve § 40.²

1) D. v. s. *sidst* er noteret paa Navn. Som noteret paa Navn betragtes ogsaa Gælds breve, der er stilet til en bestemt Person og ikke senere noteret paa Ihænde haveren, jfr. Gbl § 37, Stk. 1 og § 38 Note 2.

Reglen omfatter formentlig kun de Masse gælds breve, der falder ind under Gbl § 36. Dette synes forudsat ved Henvisningen til § 40. Mot. S. 23 har ialfald kun dem for Øje.

2) Dette maa godtgøres ved skriftlig Erklæring fra Skyldneren. En Anmeldelse kan ikke komme i Betragtning, naar den i Henhold til Gbl § 40, Stk. 2 er afvist eller har tabt sin Virkning.

Reglen hviler paa den Betragtning, at Mortifikation ikke bør kunne opnaas af en Person, der ikke træffer normale Foranstaltninger for at hindre, at Retten ifølge Papiret erhverves af andre.

Naar § 11 ikke omfatter Aktier, beror det paa, at Notering ved Aktier ikke har de særlige Virkninger som efter Gbl Kap. 5.

§ 12.¹

Ved Masse gælds breve, der ikke i Udstederens Bøger er noteret paa Navn,² og ved Aktier, der ikke ifølge Aktiebogen tilhører en bestemt Person, hvis Navn er paaført Aktiebrevet,³ kommer følgende særlige Regler⁴ til Anvendelse.

a. Tilladelse til offentlig Indkaldelse maa tidligst gives 4 Aar, efter at Dokumentets Bortkomst er anmeldt for Udstederen.⁵ Hvis Betalingsdagen er kalendermæssig bestemt i selve Gælds brevet, kan Tilladelsen dog gives, naar der er forløbet 1 Aar efter Anmeldelsen og Betalingsdagen.⁶ De nævnte Frister kan forkortes af Retten, naar det er gjort i høj Grad sandsynligt, at Dokumentet er tilintetgjort.⁷

b. Tilladelse til offentlig Indkaldelse bør som Regel kun gives, naar Andragerens Ejendomsret er bestyrket ved skriftlige Dokumenter saasom Udskrift af Aktiebog, Salgsnota fra Bank eller Veksellerer med Nummerangivelse eller Nummerfortegnelser, hvis Paalidelighed findes bestyrket ved andre Omstændigheder.⁸ Den, der søger Mortifikation, maa derhos angive, hvorledes han har faaet betalt Rente eller Udbytte sidste Gang, og hans Oplysning herom maa efterprøves.⁹

c. Før Mortifikationsdommen maa det oplyses, at ingen af de Kuponer, hvis Forfaldstid ligger efter Dokumentets Forsvinden, er fremkommet til Indløsning, eller det maa godtgøres, at de fremkomne Kuponer var adskilt fra Hoveddokumentet før dets Forsvinden.¹⁰ I sidste Fald maa Underretning om Mortifikations-sagen saa vidt muligt gives den, der har faaet Kuponerne indløst.

1) § 12 indeholder særlige Regler for visse Ihændehaverpapirer. Fr. 1823 tillod ikke Mortifikation af Obligationer, som var udstedt af offentlige Institutter og noteret som lydende paa Ihændehaveren. Denne Regel har Mtl afskaffet, men til Gengæld har den skærpet Betingelserne for Mortifikation af de Ihændehaverpapirer, der har størst Betydning for Pengeanbringelser. I Forbindelse med de ny Indkaldelsesregler i §§ 6 og 10 skulde § 12 bevirke, at Mortifikationsmuligheden ikke gjorde det kapitalplacerende Publikum mindre tilbøjeligt til at købe Papirerne.

2) Massegældsbreve (Gbl § 4, Stk. 2), der ikke er noteret paa Navn, er: (a) Massegældsbreve, der er udstedt som Ihændehaverpapirer og ikke senere noteret paa Navn, (b) Massegældsbreve, som har været udstedt eller noteret paa Navn, men som sidst i Udstederens Bøger er noteret paa Ihændehaveren. For de Massegældsbreve, der kan noteres efter Kap. 5, er det afgørende, ligesom efter Fr. 1823, hvad der er noteret i Udstederens Bøger. Det har ingen Betydning, om det oplyses, at der er paaført Gældsrevet en unoteret Transport til Ihændehaveren eller en unoteret Navnepaategning.

Ogsaa Notering af en *Prohibitivpaategning* er en Navnenotering, se Gbl § 37, Stk. 3, jfr. fra ældre Ret U.f.R. 1932.147. Et Gældsrev, der er noteret »paa hemmeligt Navn«, jfr. Gbl § 37, Stk. 1 i Slutn., falder ikke ind under § 12.

Drejer det sig om *Gældsbreve, der ikke kan faas noteret* hos Udstederen, maa § 12 anvendes overalt, hvor Gældsrevet fra først af lød paa Ihændehaveren, sml. Grundsætningen i Gbl § 37, Stk. 1.

3) Aktier falder ind under § 12, medmindre Aktiebogen oplyser, at de tilhører en bestemt Person, og at hans Navn er paaført Aktie-

brevet. Notering paa hemmeligt Navn bringer altsaa ikke Aktier udenfor § 12. Denne Forskel fra Massegældsbrevene beror paa, at Aktier, der noteres paa hemmeligt Navn, gaar i Omsætningen som Ihændekeeperpapirer, se den ny § 26, Stk. 2 i Aktieloven (ndfr. S. 159).

4) Under a og b opstilles der ny Betingelser for at faa Tilladelse til den offentlige Indkaldelse. Derimod skal Betingelserne under c blot være opfyldt for Dommen.

5) Fristen regnes fra Anmeldelsen, ikke blot for at tilskynde til at gøre Anmeldelse straks efter Opdagelsen, men ogsaa fordi Faren for uberettiget Mortifikation formindskes ved Kravet om en Anmeldelse længere Tid forud for Mortifikationssagen.

6) Naar enhver Ihændekeeper af Gælds brevet kan se af dette, at Betalingsdagen er kommet, maa det ventes, at en retmæssig Ihændekeeper møder og kræver Betaling nogenlunde hurtigt efter Betalings-tiden. Møder ingen frem, er det derfor i høj Grad sandsynligt, at Dokumentet ikke er blevet erhvervet af andre.

7) Det var ogsaa i tidligere Praxis anerkendt, at Mortifikation kunde tillades hurtigere i saadanne Tilfælde, se som Eks. U.f.R. 1920.55.

8) Private Nummerfortegnelser kan ifølge Mot. S. 24 navnlig faa Betydning, naar det er Aktivfortegnelser, der er ført af en Funktionær som Led i en ordentlig Bogføring, eller Funktionærens Vidnesbyrd findes at give fornøden Bestyrkelse. Derimod er det ikke tilstrækkeligt, at Arvingerne fremlægger en løs Nummerfortegnelse, de har fundet blandt den afdødes Papirer. Den kan jo angaa Papirer, der forlængst er solgt.

9) Dette Krav skal vanskeliggøre uberettiget Mortifikation. Der er en ikke ringe Mulighed for, at man kan gribe den svingagtige Mortifikant i Usandhed paa dette Punkt. At Efterprøvelsen ingen Oplysninger bringer, udelukker ikke, at Tilladelsen gives.

10) At Kuponer præsenteres til Indløsning, vækker nemlig Formodning om, at ogsaa Dokumentet er i Behold, medmindre det godtgøres, at Kuponerne var adskilt fra Hoveddokumentet, før det forsvandt. Da Mortifikation maa være udelukket, ogsaa hvis Kuponerne først fremkommer under Sagen, bør Retten forlange et »frisk« Bevis, d.v.s. et Bevis, der omfatter Tiden til lige før det i § 7 nævnte Retsmøde — eller Sagens Optagelse til Dom, hvis Sagen udsættes.

§ 13.¹

Stk. 1. Naar Mortifikation gives paa et Dokument, der var forsynet med Rente- eller Udbyttekuponer, og et til Dokumentet hørende Kuponark² ligeledes antages at være gaaet tabt,³ kan Kuponarket som Helhed⁴ erklæres dødt og magtesløst. Retten kan dog kun bestemme dette, naar den offentlige Indkaldelse udtrykkelig har omfattet ogsaa Kuponarket.⁵

Stk. 2. At den, der søger Mortifikation, besidder enkelte Kuponer, skal, naar de fremlægges i Retten, ikke hindre Mortifikation af Kuponarket.⁶ Naar Mortifikationen faar Retsvirkning, kan Skyldneren (Aktieselskabet) kræve saadanne Kuponer udleveret af Retten.⁷

1) §§ 13—14 indeholder Regler om Kuponers Mortifikation ved Dom, enten sammen med Hoveddokumentet (§ 13) eller uden dette (§ 14). De hjemler, at Kuponark kan mortificeres, og heraf i Forbindelse med § 1, Stk. 3 følger det, at *enkelte Kuponer ikke kan mortificeres ved Dom*, jfr. Note 4. Til Gengæld har Gbl § 25, Stk. 2 givet en Regel, der forfølger samme Formaal som Mortifikationsreglerne.

Virkningen af et Kuponarks Mortifikation er den sædvanlige, jfr. §§ 8—9.

2) Kuponarket maa ialfald omfatte *alle fremtidig forfaldende Kuponer*, jfr. dog Stk. 2, men det kan tillige omfatte Kuponer, der var forfaldet før Dommen og Indkaldelsen eller endog før Dokumentets Forsvinden.

3) Jfr. § 1. Det er selvfølgelig ogsaa en Forudsætning, at Mortifikanten antages at have mistet Kuponerne og at have haft Adkomst som berettiget ifølge Dokumentet, jfr. § 1. Det sidste kræver dog intet særligt Bevis.

4) Ved Ordene »Kuponarket som Helhed« tilkendegiver § 13, at enkelte Kuponer ikke kan mortificeres efter denne Regel. Ordene kan ikke udelukke, at Mortifikationen begrænses til de Kuponer, der forfalder efter et vist Tidspunkt. Dog kan dette Tidspunkt næppe ligge senere end Sagens Optagelse til Dom, jfr. Note 2.

5) Kuponarket skal udtrykkelig nævnes saavel i Indkaldelsen i Statstidende, jfr. § 6, Stk. 3, som i Trækningslisten, naar Indkaldelse deri kræves, jfr. § 10. I Trækningslisten er en summarisk Angivelse dog tilstrækkelig. Heri maa bl. a. ligge, at det ikke behøver at angives, hvor mange af de allerede forfaldne Kuponer der medtages.

Iøvrigt beror det paa Hoveddokumentets Beskaffenhed, hvorvidt § 10, § 11 og § 12 skal iagttages.

6) Reglen er givet af Hensyn til, at nogle Obligationsejere søger at sikre sig ved at fraklippe en Kupon, der forfalder langt ud i Fremtiden, for derved at gøre Obligationen ikke-leveringsmæssig paa Børsen.

Mortifikanten bør dog oplyse, hvorfor han besidder disse enkelte Kuponer, saaledes at Retten kan danne sig et Skøn om, hvorvidt Oplysningerne gør det betænkeligt at give Mortifikation.

7) Dommen vil jo give Mortifikanten Legitimation til at faa et helt nyt Kuponark. Han skal derfor ikke have de gamle Kuponer tilbage, men naar Dommen har faaet Retsvirkning ifølge § 8, skal Retten udlevere dem til Gældsbevsskyldneren eller det paagældende Selskab — enten det nu er et Aktieselskab eller et Selskab af anden Art.

§ 14.¹

Et Kuponark, som hører til et Gældsbrief eller en Aktie,² og som antages at være gaaet tabt, kan mortificeres under Iagttagelse af Reglerne i §§ 1—10.³ Mortifikation gives kun paa Begæring af den, der antages at have Ret til Kuponarket,⁴ og kun, naar Hoveddokumentet er i Behold eller allerede tidligere er mortificeret særskilt.⁵ Bestemmelserne i § 13, Stk. 2, finder ogsaa Anvendelse her.

1) § 14 giver Adgang til at faa mortificeret Kuponark alene, men ikke enkelte Kuponer, jfr. § 13 Note 1.

2) Ordene »et Gældsbrief eller en Aktie« maa opfattes som populære Udtryk, der fremhæver de praktisk vigtigste Tilfælde. De er ikke brugt for at udelukke Mortifikation af andre Kuponer, f. Eks. Udbyttekuponer, der hører til andre Andelsbeviser, jfr. Gbl § 24. § 14 maa efter Sammenhængen antages at have samme Omraade som § 13, jfr. ogsaa Brugen af Ordet »Aktieselskabet« i § 13, Stk. 2.

3) Her slaas det fast, at Mortifikationen sker efter de almindelige Regler i §§ 1—9, og at tillige § 10 skal iagttages. Det sidste kan dog kun kræves, hvis *Hoveddokumentet* enten er et Masegældsbrief eller en Aktie, der er Omsætningspapir. Trækningslisten kan kun optage Mortifikationsindkaldelser for Kuponer fra de Papirer, for hvilke den iøvrigt optager Mortifikationsindkaldelser. Se derimod § 6, Stk. 5.

4) Dette er i og for sig ikke en særlig ny Betingelse, jfr. § 1 og § 13 Note 3, men der er særlig Grund til at fremhæve den, fordi Kuponer er Ihændehaverpapirer, jfr. ogsaa § 12, b.

Hvis Mortifikanten besidder Hoveddokumentet med en sammenhængende Adkomstrække, kan der i Almindelighed ikke kræves yder-

ligere Bevis, medmindre de øvrige Oplysninger vækker Tvivl om hans Ret.

5) D. v. s. uden at Kuponarket er mortificeret.

§ 15.¹

Stk. 1. Justitsministeren lader oprette et Kartotek over de Massegældsbreve og Aktier, der er mortificeret.² Den Ret, der har afsagt Mortifikationsdom, skal, naar Dommen er blevet endelig,³ indsende Meddelelse om Dommen til Kartoteket.⁴

Stk. 2. I dette optages tillige de Massegældsbreve, der er forældede, medmindre de allerede efter deres eget Indhold maa antages at være forældede, f. Eks. fordi Forældelsesfristen er udløbet efter en i Dokumentet kalendermæssig bestemt Betalingsdag.⁵ Bortset fra de i Stk. 1 omhandlede Tilfælde⁶ paahviler det Udstedere af Massegældsbreve og Aktier⁷ at gøre Anmeldelse til Kartoteket, naar et af dem udstedt Dokument skal optages deri.⁸

Stk. 3. Paa Grundlag af Kartoteket udgives en trykt Fortegnelse mindst to Gange om Aaret.⁹

Stk. 4. Nærmere Regler om Kartotekets Indretning og Anmeldelser dertil fastsættes af Justitsministeren.¹⁰

1) § 15 tilstræber at give Publikum Adgang til Kundskab, dels om Massegældsbreve og Aktier er mortificeret (Stk. 1), dels om Massegældsbreve er forældede, hvor dette ikke kan ses af Dokumentet (Stk. 2). Loven foreskriver derfor, at der skal oprettes et Kartotek (Stk. 1 og 2) og udgives en trykt Fortegnelse (Stk. 3). Nærmere Regler herom er fastsat af Justitsministeren ved Bekendtgørelse Nr. 222 af 24. Juni 1938, jfr. Stk. 4.

§ 15 omfatter Aktier, selv om de ikke er Omsætningspapirer. Derimod kan Bestemmelsen ikke antages at sigte til Kuponer.

2) Reglen maa omfatte ogsaa Mortifikation, der er sket uden Dom, jfr. § 16. Dette gaar den i Note 1 omtalte Bekendtgørelse med Føje ud fra i § 2. Det forudsættes ogsaa i § 15, Stk. 2, se Note 7. Iøvrigt gaar § 15 i endnu en Retning videre end Bestemmelserne i §§ 1—14, se Stk. 2, 1. Pkt.

3) Jfr. § 8. I de Tilfælde, der falder ind under § 8, Stk. 2, maa Landsretten afvente den almindelige Frist for Anke til Højesteret. Saaledes har Justitsministeriet med Rette fortolket Bestemmelsen i Bekendtgørelsens § 1, Stk. 1 (*faaet Virkning*).

4) Nærmere Regler giver Bekendtgørelsen i § 1. Ved Mortifikation uden Dom skal Dokumentets Udsteder indsende Meddelelsen, se Stk. 2 og Bekendtgørelsens § 2.

5) Forældet efter sit eget Indhold er ogsaa et Anfordringsgældsbrev, der er over 10 Aar gammelt, se Gbl § 43, Stk. 2. Reglen finder derfor navnlig Anvendelse paa Gældsbreve, der skal betales efter Udtrækning eller Opsigelse. Som oftest forældes saadanne Gældsbreve efter Gbl § 43, Stk. 1.

Nærmere Regler om Anmeldelsen til Kartoteket i disse Tilfælde giver Bekendtgørelsens § 3.

6) D. v. s. bortset fra de Tilfælde, hvor det ifølge Stk. 1 paahviler Retten at indsende Meddelelse.

7) Da Aktier ikke forældes og Meddelelse om Mortifikation ved Dom indsendes af Retten, viser Loven ved at nævne Ordet Aktier her, at Bestemmelsen ogsaa omfatter Mortifikation uden Dom.

8) D. v. s. ved enhver Mortifikation af Massegældsbreve eller Aktier uden Dom samt ved enhver Forældelse af Massegældsbreve under de i Stk. 2, 1. Pkt. nævnte Betingelser.

9) Det er Meningen, at den skal kunne faas i Handelen.

10) Reglerne er givet ved Bekendtgørelse Nr. 222 af 24. Juni 1938, der er aftrykt ndfr. S. 179.

Mortifikation uden Dom.

§ 16.¹

Stk. 1. Naar Dokumenter, der falder ind under § 1,² i Henhold til Lov³ eller særlig Vedtagelse⁴ mortificeres uden Dom efter offentlig Indkaldelse,⁵ skal denne bekendtgøres i Statstidende i det første Nummer i et Fjerdingaar.⁶ Fristen for Indkaldelsen regnes fra Bekendtgørelsen i Statstidende.⁷ For Færøernes Vedkommende sker Bekendtgørelsen i den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis i det første Nummer i et Fjerdingaar.

Stk. 2. Omsætningsgældsbreve, der er udstedt efter denne Lovs Ikrafttræden, kan ikke mortificeres uden Dom, medmindre der i Dokumentet er taget Forbehold derom.⁸

Stk. 3.⁹ Naar Massegældsbreve og Aktier, der er Omsætningspapirer,¹⁰ i Henhold til særlig Vedtagelse mortificeres uden Dom, skal Indkaldelsen¹¹ i det mindste give 1 Aars Frist, og Mortifikationen indtræder tidligst 1 Aar,¹² efter at Meddelelse om Indkaldelsen er indført i den Trækningsliste, som er anerkendt af Ministeren for Handel, Industri og Søfart i Henhold til § 10.

1) Mtl giver ikke fuldstændige Regler om Mortifikation uden Dom, men søger for de vigtigste Tilfælde at skabe en vis Ensartethed og Betryggelse.

2) Med Hensyn til de Papirer, som hverken er Omsætningspapirer eller Indløsningspapirer, og som derfor ikke falder ind under § 1, rækker Loven ikke ved de ældre Regler.

Stk. 1 er omredigeret og Stk. 3 tilføjet ved Regeringsforslaget efter Forhandling med Gældsbrevscommissionen se Note 7.

3) Mortifikation uden Dom er hjemlet for Kontrabøger, Indlaansbeviser og Modtagelsesbeviser, der er udstedt af Sparekasser og Banker, se Sparekasselovens § 19, Banklovens § 17 samt Nationalbanklovens § 23, som alle omtales ndfr. S. 168. Fremdeles for Livsforsikringspolicer, se Bekendtgørelse Nr. 4 af 15. Januar 1937 § 11 og § 51, Stk. 4. Endelig antages det jævnlig, at Lov 22. November 1859 § 2 og Lov 17. Marts 1860 § 4 indeholder en almindelig Hjemmel til at mortificere Statsobligationer, der er noteret paa Navn, ved en Indkaldelse tre Gange med Aar og Dags Varsel. Da det ikke er helt uomtvisteligt, at disse Love kan anvendes paa de nuværende Statsobligationer, udtaler Mot. S. 26 Ønsket om, at det maa blive taget op til Overvejelse, om Staten ikke bør gaa over til fuldtud at følge de almindelige Mortifikationsregler. Se fremdeles Note 8.

4) Loven forudsætter, at det gyldig kan vedtages, at Mortifikation kan ske uden Dom. Det maa ogsaa kunne *vedtages, at enkelte Kuponer skal kunne mortificeres uden Dom*, jfr. § 1 Note 12. Med Hensyn til Omsætningsgældsbreve, der er udstedt efter Lovens Ikrafttræden, mærkes dog Stk. 2.

5) Hvad der iøvrigt kræves til Mortifikation, siger Loven ikke. Det maa antages, at Mortifikationen sker ved *den indkaldende Institutions Beslutning*. Indkaldelse bør ikke udstedes, medmindre der findes Grund til at antage, at den, der ønsker Mortifikation, har mistet Dokumentet og dengang havde Retten efter Dokumentet. I Reglen kræver de paa-gældende Bestemmelser tillige, at han var noteret som Ejer. Hvis det er anmeldt for vedkommende Institution, at Dokumentet er pantsat, maa Indkaldelse selvfølgelig ikke udstedes paa Ejers Begæring alene.

Beslutningen om Mortifikation forudsætter fremdeles, at Indkaldelsesfristen er udløbet, uden at det er oplyst, at Dokumentet er i Behold, og uden at Retten efter Dokumentet er blevet udøvet af andre Personer, f. Eks. ved at hæve Renter eller Udbytte for de Betalings-terminer, der er indtruffet i Mellemtiden, jfr. Lov 17. Marts 1860 § 4.

Er der Tvivl om Berettigelsen af en Mortifikation, bør Institutionen nægte Mortifikation og henvise vedkommende til at søge Dom.

Det maa anbefales de paagældende Institutioner i deres Bøger at indføre Mortifikationsbeslutningen med Konstatering af, at ingen har meldt sig med Dokumentet, og at der heller ikke iøvrigt er fremkommet noget, der kan hindre Mortifikation, derunder efter Omstændighederne særlig, at ingen Kuponer er blevet hævet.

6) Ligesom Indkaldelsen til Mortifikation ved Dom ifølge § 6, Stk. 3. § 16 siger ikke, at der kun kræves denne ene Bekendtgørelse. Hvis en Vedtagelse foreskriver Bekendtgørelse udenfor Statstidende, f. Eks. i almindelige Aviser, er dette ogsaa fremtidig nødvendigt. I Statstidende synes man derimod at kunne nøjes med en enkelt Bekendtgørelse, selv om den paagældende Lov eller Vedtagelse kræver to eller tre Bekendtgørelser, forudsat at dette kun er en Gentagelse af, hvad der var den almindelige Regel om Mortifikationsindkaldelser, dengang Bestemmelsen blev truffet. Den ny Regel i Mtl hviler jo paa den Betragtning, at en enkelt Indkaldelse i første Kvartalsnummer er mere effektiv end de tilfældige Bekendtgørelser, der gentages to eller tre Gange. Ogsaa Sætningen ved Note 7 synes at forudsætte den her forsvarede Løsning, naar den taler om »Bekendtgørelsen«.

Hvis man for at være paa den sikre Side vil fortsætte med gentagne Bekendtgørelser i Statstidende, er det i alle Tilfælde kun den ene Bekendtgørelse, der behøver at ske i et første Kvartalsnummer.

7) D. v. s. fra den Bekendtgørelse, der sker i et første Kvartalsnummer i Statstidende. Dette maa gælde, selv om de andre Bekendtgørelser — i Statstidende eller andetsteds — først sker efter den afgørende Bekendtgørelse, dog forudsat at de sker i Løbet af kort Tid. Hvis der er gaaet længere Tid og navnlig, hvis Bekendtgørelsen først sker i Nærheden af næste Kvartals Begyndelse, maa man formentlig afvente Fristen fra den senere Bekendtgørelse. Denne vilde jo virke ligefrem vildledende, hvis den indkaldte f. Eks. med tre Maaneders Frist uden at sige, at Fristen næsten var udløbet allerede.

Denne Bestemmelse fandtes ikke i MtfU.

8) Dette Krav stilles kun ved de Ordregældsbreve, der er udstedt efter Udgangen af Juni 1938. Reglen omfatter Statsobligationer, der er udstedt efter nævnte Tid. Den maa ogsaa anvendes paa Rentekuponer og formentlig paa Udbyttekuponer, men Gbl § 23, Stk. 2 og § 24, Stk. 2 maa antages at medføre, at det er tilstrækkeligt, at Bestemmelsen findes i Massegældsbrevenes fælles Tekst eller i Selskabets Vedtægter.

Naar Stk. 2 ikke nævner *Aktier*, der er Omsætningspapirer, skyldes det, at en tilsvarende Regel allerede er indført for Aktier ved Aktie-

lovens § 24 j, hvorefter ethvert Aktiebrev, der udstedes efter Lovens Ikrafttræden, skal angive mulige Bestemmelser om, at Aktierne kan mortificeres uden Iagttagelse af Lovgivningens almindelige Regler.

9) Denne Bestemmelse fandtes ikke i MtfU. Den kræver for de nævnte Papirer uden Hensyn til modstaaende Vedtagelse iagttaget samme Indkaldelsesmaade som, hvor Mortifikation sker ved Dom.

10) Se § 10 Note 1 og 2. Reglen omfatter ikke Interimsbeviser, sml. § 10, Stk. 1, og formentlig heller ikke Kuponer, jfr. Note 4.

11) Dette maa betyde Indkaldelsen i Statstidendes første Kvartalsnummer. Indkaldelsen skal udtrykkelig give et Aars Frist.

12) Trækningslisten behøver ikke at nævne Indkaldelsesvarslets Længde. Baade efter § 10 og § 16 er Fristen jo et Aar.

Lovens Ikrafttræden m. m.

§ 17.

Stk. 1. Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938.¹

Stk. 2. Dersom inden Lovens Ikrafttræden offentlig Indkaldelse er udstedt² eller Retten har tilladt Indkaldelse,³ sker Mortifikation i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler.

1) Samtidig med Gbl.

2) Disse Ord sigter særlig til Mortifikation uden Dom.

3) Naar Mortifikation skal ske ved Dom, anvendes de ældre Regler, overalt hvor Retten blot har tilladt Indkaldelse (i Henhold til Retsplejelovens § 471) før 1. Juli 1938.

§ 18.

Forordning af 7. Februar 1823 ophæves.

Lov Nr. 144 af 13. April 1938
om Ændring i Lov om Tinglysning Nr. 111
af 31. Marts 1926.¹

1) Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 2985.

§ 1.

Tinglysningslovens § 29, 2det Stykke, affattes saaledes:¹

»Om Betaling af Afdrag paa Pantebrev gælder dog Reglerne i Gældsbrevslovgivningen.«

1) Reglen er hentet fra GbU § 57. Det er en rent formel Ændring, der var nødvendig, fordi den tidligere Affattelse henviste til Fr. 9. Febr. 1798. Til hvem Afdrag kan betales, fremgaar af Gbl §§ 19 og 20.

§ 2.

Tinglysningslovens § 40, 4de Stykke, sidste Punktum, affattes saaledes:¹

»Hvis en Panthaver har Krav paa forhøjet Rente² eller anden særlig Ydelse³ i Anledning af Forsinkelse med Betaling, staar saadanne Krav ligeledes ved Fyldestgørelse af Pantet tilbage for andre Panthaveres Ret.⁴ Disse Regler kommer dog ikke til Anvendelse paa Skadesløsbreve.«⁵

1) Bestemmelsen er hentet fra GbU § 57.

2) Reglen gælder, hvad enten Kravet om forhøjet Rente hviler paa særlig Aftale, f. Eks. en Vedtagelse om »Strafrenter«, eller paa Lovregler om Forhalingsrente, f. Eks. Gbl § 62 (der kun hjemler Forhøjelse af Renten, hvis den er under 5%).

Bestemmelsen erstatter Lov 6. April 1855 § 3, 2. Pkt., som angik Procesrenten ifølge Lov 1855 § 3, der helt ophæves ved Gbl § 60.

3) Naar aftalt Forhalingsrente gaar ind under Reglen, er det naturligt at lade den omfatte ogsaa »anden særlig Ydelse«, f. Eks. en aftalt »Bøde« eller »Mulkt« i Anledning af Forsinkelsen.

4) *Ethvert Krav* paa forhøjet Forhalingsrente eller anden særlig Ydelse skal først fyldestgøres *efter alle andre Panthaveres Krav*. Kravet

rykker tilbage, selv om Panthaveren overhovedet ikke har givet Hensstand med Beløbet, og selv om Forsinkelsen er ganske kortvarig.

Hvis flere Panthavere har saadanne Krav, har den ene intet Fortrin for den anden. Det samme maa gælde, hvis en Panthaver har et af de her nævnte Krav og en anden har et Krav, der er sat tilbage ved Tinglysning. § 40, Stk. 4, 1. Pkt. Dette kan siges at være antydnet ved Ordet »ligeledes«.

5) Dette var allerede tidligere bestemt om Reglen i den oprindelige § 40, Stk. 4. Nu fastslaas det, at det ogsaa gælder Reglen i det ny 2. Pkt.

§ 3.

Til Tinglysningslovens § 47 føjes som nyt 5te Stykke:

»Omsætningspapirer, simple Gældsbreve og andre Fordringer kan ikke pantsættes ved Tinglysning af Pantebrev efter de i 1ste—4de Stykke givne Regler.«¹

1) Reglen er hentet fra GbU § 54. Underpantsætning af Fordringer og af Omsætningspapirer ved Tinglysning af Pantebrev var i Forvejen blevet upraktisk, fordi Praxis havde anerkendt Adgang til lettere at skabe en Haandpanteret eller en haandpantlignende Ret. Gældsbreve maa fremtidig pantsættes med lagttagelse af Gbl § 22 og § 31, se Noterne til disse Bestemmelser. § 22 maa formentlig anvendes analogt paa andre Omsætningspapirer, hvorom der gælder Regler svarende til Gbl § 14. Om Pant i simple Fordringer se § 31 Note 3.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938.¹

1) Samtidig med Gbl. Forsaavidt § 2 skulde føre til andre Resultater end hidtil gældende Ret, maa de ny Regler formentlig anvendes, overalt hvor Betalingstiden indtræder efter Lovens Ikrafttræden, jfr. Grundsætningen i Gbl § 53, Stk. 1, § 62 Stk. 5.

Lov Nr. 150 af 13. April 1938 om Ændringer i Lov om Rettens Pleje.

(Mortifikations- og Ejendomsdom m. m.)¹

1) Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 2989.

§ 1.

I Lov om Rettens Pleje, jfr. Bekendtgørelse Nr. 212 af 1. Oktober 1936 og Lov for Færøerne Nr. 174 af 11. Maj 1935, sker følgende Ændringer:

Til § 225.

I § 225, Nr. 6, udgaar: »(§ 468)«. ¹

Til § 443.

§ 443 Nr. 1 affattes saaledes:

»I Sager, der anlægges til Indfrielse af Gældsbreve, naar Skyldneren enten i selve Gældsbrevet eller ved senere Paategning paa samme har underkastet sig saadan Forfølgning, og Vedtagelsen er sket, inden Lov om Gældsbreve traadte i Kraft.« ²

Til §§ 468—475.

§§ 468—475 ophæves. ³

Til § 476.

§ 476 affattes saaledes: ⁴

»Naar nogen vil søge Ejendomsdom efter forudgaaende offentlig Indkaldelse, kommer Bestemmelserne i Lov om Mortifikation af Værdipapirer §§ 3—7 ⁵ og § 8, 1ste Stykke, til Anvendelse med de Lempelser, der følger af Forholdenes Forskellighed. ⁶

Angaar Sagen en fast Ejendom, anlægges den ved Underretten paa det Sted, hvor Ejendommen ligger. Ejendomsdom paa et Skib eller en Skibspart søges ved Sø- og Handelsretten i København. ⁷

Det har sit Forblivende ved den gældende Rets Regler om Adgangen til at søge saadan Ejendomsdom saavel som om Retsvirkningerne af den.«

Til § 477.

§ 477 affattes saaledes: ⁸

»Om Adgang til Erhvervelse af Mortifikationsdom paa Servitutter, Brugsrettigheder og Grundbyrder har det sit Forblivende ved Reglerne i Lov Nr. 67 af 14. April 1905, dog at der i Stedet for den i nævnte Lovs § 4 omhandlede Bevilling til Erhvervelse af Mortifikationsdom uden særlig Indstævning træder en Tilladelse meddelt af vedkommende Ret ved Kendelse i et Retsmøde, hvortil den, der har begæret Mortifikation, tilsiges.«

Til § 531.

§ 531, 1ste og 2det Stykke, affattes saaledes: ⁹

»Ved Udlæg i Værdipapirer og i Fordringer, for hvilke der er udstedt skriftligt Bevis, kan Udlægshaveren forlange, at Fogeden tager Dokumentet i sin Besiddelse. ¹⁰

Ved Udlæg i Gældsbreve og andre Fordringer bliver Skyldneren, naar han ikke har faaet Underretning om Udlægget,¹¹ frigjort ved Betaling til den, hos hvem Udlæg er sket, under samme Betingelser som ved Overdragelse af Fordringen.^{12,13}

Til § 616.

§ 616, 2det Stykke, 2det Punktum, affattes saaledes:¹⁴

»Ved Arrest i Fordringer finder Bestemmelsen i § 531, 2det Stykke, tilsvarende Anvendelse«.

1) Ændringen er rent formel. Den skyldes Ophævelsen af Rpl § 468, jfr. Note 3.

2) Reglen er foreslaaet i GbU § 59. Ændringen bestaar i Tilføjelsen af Slutningsordene »og Vedtagelsen er sket, inden Lov om Gældsbreve traadte i Kraft«. Efter Erfaringerne under den gældende Retspleje-ordning har man ikke fundet det paakrævet at opretholde Adgangen til i Gældsbreve at vedtage hurtig Retsforfølgning.

De Vedtagelser, der er truffet før 1. Juli 1938, bevarer derimod deres Gyldighed.

Loven rækker ikke ved Reglerne om hurtig Retsforfølgning i Vekselsager og de Sager, der omhandles i Rpl § 443 Nr. 3.

3) Reglen er hentet fra MtfU § 19 og er en Følge af, at MtfU optager ogsaa de processuelle Regler om Mortifikation af Værdipapirer, som hidtil fandtes i Rpl §§ 468—475.

4) Reglen er hentet fra MtfU § 19.

5) Med Hensyn til Stedet, hvor Ejendomsdom skal søges, suppleres MtfU § 3 ved den ny Regel i § 476, Stk. 2, der optager det fornødne af den ældre § 468, Stk. 3.

6) MtfU §§ 4—7 maa i særlig vidt Omfang lempes, hvor der søges Ejendomsdom paa andet end Værdipapirer. Iøvrigt mærkes, at MtfU § 8, Stk. 2 og 3 ikke skal gælde ved Ejendomsdom.

7) Ejendomsdom paa *Skibspantebrev* maa derimod i Henhold til Stk. 1 smh. m. MtfU § 3 søges paa Skibets Hjemsted.

8) Reglen er hentet fra MtfU § 19 og afviger kun i Formen fra den ældre Affattelse.

9) Bestemmelsen er hentet fra GbU § 59 og tilsigter at bringe Reglerne i Overensstemmelse med Gbl.

10) Navnlig ved Omsætningspapirer er det overordentlig vigtigt, at Udlægshaveren kan forlange, at Dokumentet tages fra Skyldneren. Efter de ny Regler kan ogsaa paategnede Rettigheder — baade ved Omsætningsgældsbreve og ved Aktier — gaa tabt, naar Dokumentet overdrages videre med falsk Transport. Derfor vilde en Paategning ikke kunne hindre uberettigede Dispositioner. Da heller ikke Udlægshaveren bør have Ret til at kræve Besiddelsen af Værdipapiret, har man givet ham Ret til at forlange, at Dokumentet tages i Forvaring af Fogeden.

Bestemmelsen gælder om *alle skriftlige Fordringsbeviser*. Derfor har det ikke stor Interesse at afgøre, hvad »Værdipapirer« er. Udtrykket omfatter uden Tvivl mere end Omsætningspapirer, se ovfr. S. 123.

11) Det er Udlægshaverens egen Sag at sørge for, at Skyldneren faar Underretning.

12) Hvor der er gjort Udlæg i et *Omsætningsgældsbrief*, er Gbl § 19 direkte anvendelig paa Betaling til Gældsbriefets Ihænde-haver. Men § 531 medfører, at den særlige Bestemmelse i Gbl § 20, hvorefter Renter og tidsfæstede Afdrag kan betales til Overdrageren, finder tilsvarende Anvendelse ved Udlæg. Skyldneren kan derfor betale saadanne Ydelser til den, hos hvem Udlæg er sket, (og som bortset fra Udlægget var rette Fordringshaver eller legitimeret som Fordringshaver) — medmindre Skyldneren vidste, at han ikke længere havde Ret til at modtage Betalingen, eller havde Grund til Mistanke derom.

Naar Udlæg gøres i *simple Gældsbreve*, følger det af § 531, at Grund-sætningen i Gbl § 29 maa anvendes. Hvis Skyldneren betaler til sin Fordringshaver, hos hvem Udlæg er gjort, frigøres han altsaa, medmindre han vidste, at denne ikke længere havde Ret til at modtage Betalingen, eller han ikke har udvist den Agtpaagivenhed, som Forholdene krævede. Samme Regel maa gælde om andre simple Fordringer, jfr. ovfr. S. 72 Note 1 foran Gbl § 26.

Lovordene nævner kun Betaling, men tilsvarende Regler maa gælde om Aftaler vedrørende Skyldforholdets Ændring eller Ophør. Ogsaa Bestemmelserne i Gbl § 28 om Modregning i Tilfælde af Overdragelse maa formentlig finde tilsvarende Anvendelse, hvor der er gjort Udlæg i et simpelt Gældsbrief.

13) Den tidligere § 531 indeholdt i Stk. 1 tillige den Bestemmelse, at Gældsbriefet skulde have Paategning om Udlægget, hvis dette skulde kunne gøres gældende imod *Trediemand, der senere i god Tro har faaet Gældsbriefet overdraget til Ejendom eller Pant*. Naar en tilsvarende Regel ikke findes i den ny Affattelse af § 531, beror det paa, at Spørgs-

maalet direkte er afgjort for *Omsætningsgældsbreves* Vedkommende ved Gbl § 14, hvorefter Udlægshaveren for at sikre sin Ret maa berøve Rekvisitus Besiddelsen af Gældsbrevet, jfr. Note 10. For *Aktier, der er Omsætningspapirer*, er Spørgsmaalet afgjort paa tilsvarende Maade ved den ny § 26 i Aktieloven.

Med Hensyn til Udlæg i *simple Fordringer* er det tilsvarende Spørgsmaal ikke afgjort i Gbl. Tidligere antoges det, at Underretning til Skyldneren ikke var nødvendig for at sikre Udlægget overfor en godtroende Erhverver af Fordringen, se *Munch-Petersen* Den danske Retspleje III (3. Udg.) S. 133. Efter Gbl kan der rejses Spørgsmaal om at hævde det modsatte i Kraft af Analogi fra Gbl § 31, Stk. 2. Men da § 531 er ændret i Anledning af Gbl uden at berøre Spørgsmaalet, vil man vistnok antage, at der ingen Ændring er sket paa dette Punkt.

14) Her gælder det, der er anført i Note 9.

§ 2.

Denne Lov, der ogsaa gælder for Færøerne, træder i Kraft den 1. Juli 1938.¹

Sager, hvorunder Mortifikations- eller Ejendomsdom søges, behandles efter de hidtil gældende Regler, hvis offentlig Indkaldelse er udstedt, eller Retten har tilladt Indkaldelse inden Lovens Ikrafttræden.²

1) Samtidig med Mtfl og Gbl.

2) Bestemmelsen er indsat i Regeringsforslaget. Den gennemfører samme Grundsætning som Mtfl § 17, Stk. 2, se Note 3 dertil.

[Lov Nr. 160 af 13. April 1938 om Ændringer i Lov Nr. 123 af 15. April 1930 om Aktieselskaber.¹

1) Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 3793.

§ 1.

§ 26 i Lov Nr. 123 af 15. April 1930 om Aktieselskaber affattes saaledes:¹

»Overdrages et Aktiebrev til Eje eller Pant efter den 1. Juli 1938,²

finder Bestemmelserne i Lov om Gældsbreve § 14, 1. og 2. Stk., tilsvarende Anvendelse.³ Dette gælder dog ikke, hvis der i Henhold til en Bestemmelse i Selskabets Vedtægter er taget utvetydigt og løjnefaldende Forbehold⁴ i Aktiebrevet f. Eks. lydende paa, at det ikke er et Omsætningspapir.⁵

Et til Ihændehaven stilet Aktiebrev skal, selvom det forsynes med Selskabets Paategning om, at Ejerens Navn er noteret, vedblive at være et Ihændehavepapir, dersom Navnet ikke er paaført Aktiebrevet.⁶

Paa de til et Aktiebrev hørende Udbyttekuponer finder Bestemmelserne i Lov om Gældsbreve §§ 24 og 25 Anvendelse.⁷

1) Den oprindelige § 26 forbød Vedtagelser om, at Kuponer forældes før 5 Aar fra Forfaldstiden. Den er nu afløst af Gbl § 25, Stk. 1. Den ny § 26 har i Stk. 1 og 2 optaget Bestemmelserne fra GbU § 58. Stk. 3 er tilføjet ved Regeringsforslaget.

Reglerne i Stk. 1 og 2 maa anvendes analogt paa Aktiebreve udstedt af *Aktieselskaber, der ikke omfattes af Aktieloven*, f. Eks. Livsforsikringsaktieselskaber, jfr. Aktielovens § 1, Stk. 3.

2) Ved Indføjelsen af denne Dato, der er Lovens Ikrafttrædelsesdag, tilkendegives det, at Stk. 1 skal anvendes ogsaa paa Aktiebreve, der er udstedt før 1. Juli 1938, saafremt Overdragelsen sker efter Lovens Ikrafttræden.

Den svenske Lov (se Note 3) har en afvigende Overgangsbestemmelse.

3) Ved Overdragelse af Aktiebreve kan Erhververen vinde Ret, *selv om Overdrageren var umyndig eller manglede Ret til at raade over Aktiebrevet*.

Paa *Ihændehaveaktier* anvendes Gbl § 14, Stk. 1. Ihændehaveaktier er de Aktier, som oprindeligt er stilet til Ihændehaven og ikke senere har faaet Paategning om navngivne Personers Ret, jfr. hertil Stk. 2. Hvis Aktien har faaet *paategnet Navn*, maa Gbl § 14, Stk. 2 formentlig anvendes, selv om Paategningen er foretaget af Aktionæren paa egen Haand. Ved Gældsbreve følger en modsat Regel af Gbl § 12, Stk. 1. Denne Bestemmelse er imidlertid ikke gjort anvendelig paa Aktiebreve, og som det fremgaar af Mot. til GbU § 58 skyldes dette, at man har fundet det naturligt for Aktier at bevare de hidtidige Regler om Adgangen til at paategne Navn. Iøvrigt har det næppe stor praktisk Betydning, om man anvender Stk. 1 eller Stk. 2 paa disse Tilfælde.

Paa *andre Aktiebreve* (end Ihændehaveaktier) anvendes Gbl § 14, Stk. 2 — blot med den Undtagelse, der følger af Reglen i det næste Punktum, se Note 4 ndfr. — I Forhold til hidtil gældende Ret udvides

herved Beskyttelsen for Erhververens gode Tro væsentligt. Loven gør navnlig den Ændring i gældende Ret, at *Vindikation afskæres, selv om Transportrækken er bragt i Orden ved Falsk.*

Reglen gælder fuldtud, *selv om* Aktiebrevet har faaet paategnet Navn og *Paategningen er noteret* af Aktieselskabet. Noteringen medfører ikke — som Gbl § 39, Stk. 2 — nogen særlig Beskyttelse mod Tab af noterede Rettigheder over Papiret. Erhververen behøver derfor ikke at lade sin Ret notere for at fortrænge en noteret Rettighed. Omvendt medfører Noteringen heller ikke, at Erhververen vinder Ret i flere Tilfælde end andre Erhververe. Gbl Kap. 5 gælder ikke om Aktier, og Fr. 21. Juni 1844 er ophævet ved Gbl § 60. Heller ikke Gbl § 39, Stk. 4 er overført til Aktiebrev. Den, der køber et Aktiebrev med en Noterings-paategning, maa derfor uden Hensyn til Paategningen paase, at den forudgaaende Adkomstrække hænger sammen.

Om Reglens nærmere Indhold henvises til Gbl § 14, Stk. 1 og 2 med Noter.

Om Tab af *Indsigelser* mod Aktiebrev se Note 5.

De ældre *Noteringsregler* i Fr. 21. Juni 1844 fandt ikke Anvendelse paa de fleste Aktier, men kun paa de ret faa Aktier, der maatte anses som *»offentlige Effekter»*. Hvis en saadan Aktie er erhvervet og noteret før 1. Juli 1938, maa Erhververen fortrænge tidligere Rettigheder efter Reglerne i Fr. 1844, selvom den heri nævnte Tidsfrist først udløber efter 1. Juli 1938, jfr. Gbl § 58, 1. Pkt., som direkte vel nok kun angaar Gældsbreve.

Regler svarende til svensk Skuldebrevslag § 14, Stk. 1 og 2 er i *Sverige* givet for Aktiebrev ved Lag Nr. 91 27. Marts 1936 ang. tillägg till lagen om aktiebolag (ny § 27 a).

4) Af Stk. 1 fremgaar det, at *alle Aktiebrev*, der ikke indeholder et Forbehold som nævnt i 2. Punktum, *er Omsætningspapirer*. Og de maa være det, selv om en modstaaende Vedtægtsbestemmelse er registreret og bekendtgjort. Gældsbevskommissionen har været klar over, at langt fra alle Aktiebrev egner sig til at være negotiable, men man har lagt afgørende Vægt paa at give klare og enkle Regler. De Selskaber, der anser det for ønskeligt, at deres Aktiebrev ikke er Omsætnings-papirer, henvises altsaa til at vedtage den fornødne Bestemmelse herom og sørge for at faa paaført Aktiebrevene Forbehold.

Den svenske Lov giver ikke Hjemmel til at udelukke Negotiabiliteten ved særligt Forbehold, se Sv.Komm. S. 187 Note 1.

Forbeholdet kan tages med Lovens Ord, *»ikke Omsætningspapir»* eller med andre Ord, der utvetydig siger det samme, f. Eks. *»ikke til Ordre»* eller *»ikke negotiabel»*. Men Loven kræver et *utvetydigt* For-

behold om, at Aktien ikke er Omsætningspapir, og hertil kan man ikke henregne de udbredte Vedtægtsbestemmelser om, at Overdragelse kræver Bestyrelsens Samtykke, eller om, at Selskabets Bestyrelse har Forkøbsret. Forbeholdet maa klart angaa selve Negotiabiliteten. Det skal dernæst være *iojnefaldende*, hvilket sikrest opnaas ved at anbringe det udenfor Aktiebrevets almindelige Tekst, f. Eks. ovenfor denne. Et fyldestgørende Forbehold medfører, at Aktiebrevet overhovedet ikke er Omsætningspapir, saa at Overdragelse heller ikke medfører Tab af Indsigelser mod Aktiebrevet, jfr. dog Aftalelovens § 34.

5) Der er ikke givet nogen Lovbestemmelse om *Tab af Indsigelser* mod Aktiebrev, der er Omsætningspapirer, ved Overdragelse til en Erhverver i god Tro. I vidt Omfang maa Reglerne i Gbl §§ 15—18 anvendes analogt, men Forskellen paa Gældsbreve og Aktier maa medføre Afvigelse fra Gældsbrevsreglerne i lignende Omfang som efter hidtil gældende Ret, jfr. herom *Sindballe* Selskabsret III S. 125 ff.

6) Stk. 2 forudsætter, at Aktiebrev — ligesom Massegældsbreve ifølge Gbl § 37, Stk. 1 — foruden paa den hidtil brugte Maade kan *noteres paa »hemmeligt Navn«*, d. v. s. uden at Navnet skrives paa Aktiebrevet. Det indføres kun i Selskabets Aktiebog (Aktielovens § 28, Stk. 1), og Selskabet giver Aktiebrevet Paategning om, at det er noteret paa Navn. Denne Forudsætning i Loven kan dog ikke forpligte Selskaberne til at indføre den ny Noteringsmaade. Og det maa bestemt fraraades at indføre hemmelig Notering, undtagen hvor Aktiebrevene oprindeligt er udstedt til Ihændeleveren. I andre Tilfælde vil Notering paa hemmeligt Navn medføre Vanskeligheder for Legitimationen som Aktiejer, jfr. Bemærkningerne foran S. 89 Note 1.

Stk. 2 fastslaaer positivt, at en Paategning om *hemmelig Notering* paa et Ihændeleveraktiebrev *ikke gør Aktien til en Navneaktie*. Hvis Aktien ikke har faaet nogen Navnepaategning, har enhver Ihændelever trods Noteringspaategningen overfor Trediemand Legitimation som Aktiejer, og Gbl § 14, Stk. 1 skal anvendes paa Overdragelse af Aktiebrevet. En Køber i god Tro kan derfor trygt købe Aktien uden først at forlange den noteret paa Ihændeleveren.

Den hemmelige Notering har herefter navnlig følgende Fordele: Aktiebrevet vedbliver at være fuldt omsætteligt som Ihændeleverpapir. Aktionæren kan sælge af sin Aktiebeholdning, uden at Publikum erfarer, hvem der har solgt Aktierne. Samtidig kan Aktionæren dog opfylde Vedtægternes Krav om at lade Aktierne notere af Hensyn til Stemmeretten. Endelig spares Besværet med at tegne Navn og Transport paa hvert enkelt Aktiebrev. Om Noteringens Betydning ved Mortifikation se Mtfll § 12.

7) Om disse Regler se Noterne til Gbl §§ 24—25. Iøvrigt indeholder ogsaa Gbl §§ 46, 49 og 56 og Mtfl § 1, Stk. 3, § 6, Stk. 5, §§ 13—14 Regler om Udbyttekuponer.

§ 2.

§ 27 i Lov Nr. 123 af 15. April 1930 om Aktieselskaber affattes saaledes:¹

»Det kan ikke gyldigt bestemmes, at Aktier skal kunne mortificeres uden Dom,² medmindre Mortifikationsindkaldelsen indrykkes i Statstidende i det første Nummer i et Fjerdingaar³ med mindst 3 Maaneders Varsel.⁴ Ved Aktier, der er Omsætningspapirer, skal Varslet være mindst et Aar, og Mortifikationen indtræder tidligst et Aar efter at Meddelelse om Indkaldelsen er indført i den Trækningsliste for Obligationer, som af Handelsministeren er anerkendt til Optagelse af Mortifikationsindkaldelser.«^{5,6}

1) Reglen fandtes ikke i GbU. Den blev indsat i Regeringsforslaget i Forbindelse med § 16, Stk. 3 i Mortifikationsloven og indeholder samme Regler som Mtfl § 16, Stk. 1 og 3, blot med den Tilføjelse, at Varslet er mindst tre Maaneder.

2) Bestemmelse herom, der ofte træffes i Selskabets Vedtægter, maa for at have Virkning optages i Aktiebrevet, jfr. Aktiel. § 24 j. Dette er forudsat ved Udarbejdelsen af Mtfl § 16, Stk. 2, se Mot. dertil, jfr. iøvrigt *Sindballe* Selskabsret III S. 143. Ældre Vedtægtsbestemmelser maa tilsidesættes, forsaavidt de strider mod Lovreglen. Dette følger klart af Mtfl § 16. Kun hvor offentlig Indkaldelse er udstedt før 1. Juli 1938, bliver de ny Regler uanvendelige, se Mtfl § 17, Stk. 2.

3) Dette er en Anvendelse af Mtfl § 16, Stk. 1.

4) Fristen, der tidligere var tolv Uger, er nu sat til tre Maaneder, der er den mindste Frist efter Mtfl § 6, Stk. 5. Fristen regnes fra Bekendtgørelsen i Statstidende, se Mtfl § 16, Stk. 1.

5) Her stilles samme Krav, som i Mortifikationssager er stillet ved Mtfl § 6, Stk. 5 og § 10, Stk. 1, 1. Pkt., se Noterne dertil. Dette betegner en betydelig Skærpelse i Forhold til den oprindelige § 27.

Ogsaa af Hensyn til denne Regel er det overordentlig vigtigt, at Selskaberne skaber Klarhed over, om deres Aktier er Omsætningspapirer. Hvis et Selskab har skønnet fejl og derfor undladt at iagttage Reglen i 2. Pkt., vil Mortifikationen være ugyldig.

6) *Kuponer* omtales ikke i § 27. Der maa gyldig kunne træffes særlige Bestemmelser i Aktieselskabers Vedtægter om lettere Mortifikation af

Kuponer uden Dom, jfr. Mtl § 16 Note 4 og 10. Bestemmelsen i Mtl § 16, Stk. 1 maa dog iagttages.

Hvis et Aktieselskabs Vedtægter gyldig bestemmer, at Aktierne kan mortificeres uden Dom, men ikke giver nogen Bestemmelse om Kuponerne Mortifikation, maa det formentlig antages, at et *Kuponark* kan mortificeres paa samme Maade som Aktiebrevet — sammen med dette eller alene — naar Betingelserne i Mtl § 1, § 13 og § 14, 2. Pkt. er opfyldt. Derimod synes en almindelig Bestemmelse om Mortifikation af Aktiebrevet ikke at kunne give Adgang til at mortificere *enkelte Kuponer* uden Dom. Gbl § 25 og Mtl §§ 13—14 bygger paa den Forudsætning, at man ved løse Kuponer bør nøjes med Reglen i Gbl § 25, Stk. 2. Hvis Aktien er et Omsætningspapir og Mortifikationsindkaldelse derfor skal ske igennem Trækningslisten, jfr. Mtl § 16, Stk. 3, vil saadan Indkaldelse iøvrigt ikke kunne opnaas for enkelte Kuponer.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938.¹

1) samtidig med Gbl og de øvrige Love. Om Overgangsregler se foran § 1 Note 2 og § 2 Note 2.

Ændringer i Lovene om Livsforsikringsvirksomhed og om Tilsyn med Pensionskasser.

Lov Nr. 161 af 13. April 1938 om Ændring i Lov om Livsforsikringsvirksomhed, jfr. Lovbekendtgørelse Nr. 299 af 30. Juni 1922.

Denne Lov, der er traadt i Kraft d. 1. Juli 1938, har givet følgende ny Affattelse af

Lov om Livsforsikringsvirksomhed § 20, Stk. 1:¹

Inden tre Maaneder efter Regnskabsaarets Udgang skal de Værdipapirer, hvori Forsikringsfondens Midler anbringes, forsynes med Selskabets Paategning om, at de skal tjene til Dækning af Forsikringsfonden. Ved Værdipapirer, der i Henhold til Bestemmelserne i Kapitel 5 i Lov om Gældsbreve kan være Genstand for Notering, skal Paategningen noteres.² Ihændeavgældsbreve, der ikke kan noteres paa Navn,³ og andre Værdipapirer, der stedse skal lyde paa Ihændeaveren, paategnes dog ikke, men indskrives eller gives i Forvaring i Nationalbanken eller andet godkendt Forvaringssted, og det udstedte Indskrivnings- eller Forvaringsbevis forsynes med den foreskrevne Paategning, der noteres af Bevisets Udsteder.⁴ Naar Indskrivning i øvrigt sker, er Paategning paa de indskrevne Dokumenter unødvendig, for saa vidt Indskrivningsbeviset paategnes, og Paategningen noteres af Bevisets Udsteder.⁵ En af Forsikringsraadet udnævnt Tillidsmand har at paase, at disse Regler iagttages, og har selv at underskrive fornævnte Paategninger, hvorved de paagældende Værdipapirer anses som givet i Haandpant til Sikkerhed for Forsikringstagernes Krav efter Forsikringskontrakterne.⁶ For enkelte Værdipapirer, der uden selv at bære Paategning er pantsat ved Hjælp af Indskrivnings- eller Forvaringsbevis, kan Pantsætningen hæves ved Tillidsmandens Paategning paa Beviset eller paa anden af Ministeren for Handel, Industri og Søfart foreskreven Maade.⁷ Pantsætningen ophører i øvrigt ved Tillidsmandens Paategning derom paa vedkommende Dokument.

1) Bestemmelsen hviler paa GbU § 56, som dog undergik flere Ændringer, navnlig under Rigsdagsbehandlingen, hvor Handelsministeren stillede Ændrings-

forslag paa Foranledning af Forsikringsraadet og Gældsbevskommissionen, se Folketingsudvalgets Betænkning med Bilag 1. Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Spalte 3797.

2) Ved Noteringen opnaas det, at den ved Paategningen stiftede Panteret kun kan tabes efter Reglerne i Gbl § 39, og at Forsikringsraadets Tillidsmand bliver en af dem, der ifølge Gbl § 41, Stk. 1 skal have Meddelelse om ny Notering, samt at Mortifikation ikke kan ske uden Underretning til Tillidsmanden, jfr. Mtl § 5, Stk. 1.

3) Det er praktisk talt de Massegældsbreve, der er nævnt i Gbl § 14, Stk. 3.

4) Det følger af Gbl § 12, og § 14, Stk. 3, at en Paategning paa selve Ihænderhaverpapiret ikke vilde være tilstrækkelig til at sikre Panteretten. Derfor har man foreskrevet, at Papirerne skal indskrives eller deponeres. Naar der kræves Notering af Paategningen paa Indskrivnings- eller Forvaringsbevis, er det navnlig sket for at hindre, at Beviserne mortificeres uden Tillidsmandens Vidende og saa erstattes med andre, der ikke bærer Pantsætningspaategning.

5) For at spare Selskaberne for Besvær tillader Loven dem at benytte den ved Note 4 nævnte Indskrivning ogsaa for Værdipapirer, der i og for sig kunde paategnes.

6) Denne Regel er en Undtagelse fra Gbl § 22.

7) Herom og om Fremgangsmaaden iøvrigt er der fastsat Regler ved Handelsministeriets Instruks af 2. Juli 1938 for Forsikringsraadets Tillidsmænd.

Lov Nr. 162 af 13. April 1938 om Ændring i Lov Nr. 183 af 11. Maj 1935 om Tilsyn med Pensionskasser.

Denne Lov, der er traadt i Kraft 1. Juli 1938, giver en ny Affattelse af § 14, Stk. 2 i Pensionskasseloven. De indførte Ændringer svarer ganske til dem, der er gjort i Loven om Livsforsikringsvirksomhed.

Bestemmelsens oprindelige Kilde er GbU II § 60, der senere blev ændret paa lignende Maade som Bestemmelsen om Livsforsikrings-selskaber.

Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 3801.

Ændringer i Lovene om Banker og Sparekasser og om Danmarks Nationalbank.

Lov Nr. 163 om Ændringer i Lov Nr. 122 af 15. April 1930 om Banker.

Lov Nr. 164 om Ændringer i Lov Nr. 159 af 18. Maj 1937 om Sparekasser.

De to Love er foreslaaet af Handelsministeren, se Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Spalte 3779 og 3785, for at bringe Bankloven og Sparekasseloven i Overensstemmelse med Gbl og Mfl. Samtidig er der i Banklovens § 10 indført Bestemmelser svarende til dem, der allerede tidligere var indført i Sparekasselovens § 18. De ny Lovregler er traadt i Kraft 1. Juli 1938. Bankloven og Sparekasseloven bliver optrykt i en nær Fremtid.

Nedenfor gengives de ny Bestemmelser i Bankloven. Sparekasseloven indeholder ganske tilsvarende Regler i §§ 18, 18 a, 18 b og 19, se om en enkelt Afvigelse ndfr. Note 4 til Bankl. § 10.

Lov om Banker.

§ 10.¹

Ved Oprettelse af Indskudskonto² skal Bankerne kræve opgivet og notere Ejerens Navn og Adresse.³

For de af en Bank modtagne Indskud kan der udstedes Kontrabøger (Bankbøger), hvori der sker Til- eller Afskrivning om Ind- eller Udbetaling.

Bankbøger skal ved Udstedelsen indeholde en Gengivelse af Bankens Vedtægter, hvorhos det paa iøjnefaldende Maade i Bogen skal oplyses, at den gældende Banklov, de til enhver Tid gældende Vedtægter for Banken, Bankens 3 sidste Maanedsbalancer⁴ og det sidste Aarsregnskab paa Begæring forevises enhver af Bankens Indskydere.

Saafermt de paa Bankbog gjorte Indskud kan hæves, uden at der samtidig sker Afskrivning i Bankbogen, skal det paa Bogens Forside og Titelblad og paa hver enkelt Side i Bogen paa iøjnefaldende Maade angives, at Bogens Paalydende ikke er Bevis for Størrelsen af det paa den paagældende Konto indestaaende Tilgodehavende.⁵

Aftale om, at Penge, der indestaar paa Bankbog, udbetales til enhver, der møder med Bogen, kan Banken kun paaberaabe sig, naar Aftalen er indført i Bankbogen paa iøjnefaldende Maade.⁶ Ved Bankbøger, der er udstedt før 1. Juli 1938, kan Banken — uanset foranstaaende Bestemmelse — paaberaabe sig Bestemmelser i sine Vedtægter eller Forretningsbetingelser, naar disse er optaget i Bankbogen. Banken vil dog ved en Bankbogs første Præsentation i Banken efter fornævnte Dato have at give Bogen Paategning i Overensstemmelse med det i nærværende Stykkes 1ste Punktum angivne.⁷

Udbetaling til en uberettiget Ihænderhaver virker ikke frigørende, hvis han ikke har opgivet det Navn, Kontoen lyder paa. Dersom særlige Omstændigheder opfordrer hertil, maa der afkræves den mødende Bevis for hans Ret til at hæve paa Bogen.⁸

Ministeren for Handel, Industri og Søfart kan efter indhentet Erklæring fra Bankforeningerne, Danmarks Nationalbank og de private københavnske Hovedbanker fastsætte nærmere Regler angaaende Bankbøgers Form, Udseende m. v.⁹

1) Tilsvarende Regler findes i Sparekasselovens § 18, se dog Note 4. Stk. 5 og 6 blev indføjet i Sparekasseloven ved Lov Nr. 164.

2) Hvad enten der udstedes Kontrabog for Indskuddet eller ej.

3) Det er i Strid hermed at aabne Konto paa et blot Mærke eller paa et Navn, som Banken ved er opdigtet.

4) Sparekasselovens § 18 paalægger ikke Sparekasser Pligt til at forevise de tre sidste Maanedsbalancer.

5) Denne Bestemmelse skriver sig fra ældre Ret, da Bankbøger og Sparekassebøger normalt var Omsætningspapirer. Efter at Gbl § 32 har forandret dette og fastsat, at de skal behandles som simple Gældsbreve, er det ikke saa nødvendigt at bibeholde Bestemmelsen. Men i en Overgangstid kan det være naturligt.

6) Dette Punktum gengiver Gbl § 33, Stk. 1.

7) Disse to Regler gengiver Gbl § 57.

8) Dette Stykke gengiver Gbl § 33, Stk. 2.

9) Regler herom er endnu ikke fastsat.

§ 10 a.¹

Overdragelse af en Bankbog til Eje eller Pant faar først Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer, naar Banken har noteret Overdragelsen paa Kontoen i sine Bøger og meddelt Erhververen dette med Angivelse af, hvilket Beløb der indestaar paa Kontoen. Naar Notering begæres af Kontohaveren og Bogen forelægges Banken, paahviler det denne at foretage Notering og give Erhververen Meddelelse, medmindre Bankens Vedtægter udelukker Notering af Overdragelser.

Har Bankbogens Ejer overdraget Ret over Bogen til flere forskellige, gaar en senere Erhverver forud, naar han har faaet sin Ret noteret paa Kontoen og modtager Meddelelsen herom i god Tro.

Hvis der kan hæves paa en Bankbog af enhver Ihænde-haver, kræves det yderligere, at Erhververen har faaet Bankbogen i Hænde.

De nærmere Regler om den nævnte Notering og de hermed i Forbindelse staaende Forhold fastsættes af Ministeren for Handel, Industri og Søfart² efter indhentet Erklæring fra Bankforeningerne, Danmarks Nationalbank og de private københavnske Hovedbanker.

1) Tilsvarende Regler er optaget i Sparekasselovens § 18 a. — De 3 første Stykker gengiver Gbl § 34.

2) De er fastsat ved Cirkulære af 15. Juli 1938 til Banker og Sparekasser.

§ 10 b.¹

Banken kan ikke kræve Modregning med Fordringer paa den, der har overdraget Ret over en Bankbog, naar den har givet Erhververen Meddelelse som nævnt i § 10 a. Banken kan i saa Tilfælde heller ikke gøre gældende, at den ikke skyldte Beløbet, medmindre Erhververen vidste dette eller havde Grund til Mistanke herom.

Saafermt Banken gyldigt har forbeholdt sig Ret til at betale til enhver, der møder med Bankbogen, bevarer Banken trods Notering om Overdragelsen sin Adgang til at betale til Ihændehaveren, medmindre andet udtrykkelig er aftalt.

1) Tilsvarende Regler er optaget i Sparekasselovens § 18 b. — Indholdet er hentet fra Gbl § 35.

§ 17.¹

Naar det sandsynliggøres, at en Bankbog eller et af en Bank udstedt Indlaansbevis eller Modtagelsesbevis er bortkommet, er Banken berettiget til ved en Bekendtgørelse, der indrykkes i Statstidende i det første Nummer i et Fjerdingaar,² med 3 Maaneders Varsel³ at indkalde Ihændehaveren. Hvis ingen melder sig, kan Banken udbetale, hvad der skyldes efter Bankbogen eller Beviset, til den, der efter Bankens Bøger er Fordringshaver.

1) Tilsvarende Bestemmelse er optaget i Sparekasselovens § 19. Se endvidere om Nationalbanken ndfr.

2) Den ved MtfI indførte Indkaldelsesmaade skal anvendes ved alle de nævnte Dokumenter, selvom de ikke falder ind under MtfI § 16, Stk. 1.

3) Varslet sættes til 3 Maaneder, som er det korteste Varsel efter MtfI § 6, Stk. 5.

Lov Nr. 166 af 13. April 1938 om Ændring i Lov Nr. 116 af 7. April 1936 om Danmarks Nationalbank.

Denne Lov, der traadte i Kraft 1. Juli 1938, ændrer § 23 saaledes, at *Mortifikation af et af Banken udstedt Indlaansbevis eller Modtagelsesbevis* kan ske efter samme Regler, som Banklovens § 17 indeholder. Lovforslaget findes i Rigsdagstidende 1937—38 Tillæg A Sp. 3791.

Bekendtgørelse Nr. 223 af 24. Juni 1938 angaaende Notering af Massegældsbreve.

I Henhold til § 42 i Lov Nr. 146 af 13. April 1938 om Gældsbreve fastsætter Justitsministeriet herved efter Forhandling med Ministeriet for Handel, Industri og Søfart følgende Regler om Fremgangsmaaden ved Notering af Massegældsbreve i Henhold til Lovens Kapitel 5¹ og om de i Lovens § 41 omhandlede Forhold:

1) Reglerne gælder kun om Notering af Massegældsbreve (Gbl § 4, Stk. 2), ikke om Notering af Aktier, og kun om de Massegældsbreve, som falder ind under Gbl § 36. Anvendes Notering ved andre Massegældsbreve, bør den ialfald ikke foretages paa samme Maade, se § 5 Stk. 1.

§ 1.

Noteringsbog og Noteringsdagbøger.

Stk. 1. Skyldneren eller det Pengeinstitut, til hvilket Skyldneren har overdraget helt eller delvis at bestyre Noteringen,¹ (den noterende), skal føre en *Noteringsbog*² samt en eller flere *Dagbøger* over indgaaede Noteringsbegæringer.

Stk. 2. I Noteringsbogen indføres alle Noteringer for hvert Gældsbrev i en særlig Rubrik eller paa et særligt Blad eller Kort.

Stk. 3. I Dagbogen indføres Navn og Adresse for den, der indleverer Gældsbrevet til Notering,³ medmindre de nævnte Oplysninger er anført i den skriftlige Noteringsbegæring, endvidere det fornødne om Noteringsbegæringen, jfr. § 2, Stk. 3 og 4,⁴ samt Noteringsdagen, hvis Notering ikke sker samme Dag. Dagbøgerne skal opbevares i et brandfrit Rum eller Pengeskab.

1) Skyldneren kan som hidtil overdrage Noteringsforretningerne til en Bank og kan ligeledes lade Noteringen foregaa paa flere forskellige Steder, f. Eks. baade i en Hovedstadsbank og i Skyldnerens eget Kontor i Jylland.

2) Noteringsbogen kan bestaa af almindelige Protokoller, hvori hvert Gældsbrev har sin, større eller mindre Rubrik i Nummerorden, eller af Løbladprotokoller, eller den kan indrettes som Kartotek, jfr. Stk. 2.

3) Derunder falder baade den, der begærer Notering for sig selv, og den, der indleverer Gældsbrevet til Notering for en anden Person, f. Eks. den Bank, Veksellerer eller Sagfører, der har paataget sig at faa Gældsbrevet noteret.

Derimod kan der ikke antages tænkt paa det Bud, der overbringer Papirerne og Begæringen. Hvis Gælds brevet indleveres uden skriftlig Noteringsbegæring (hvori Anmelderens Navn og Adresse staar), bør Budet dog legitimere sig paa anden Maade. Ellers bør Budets Navn og Adresse noteres, fordi der mangler Vished for, hvem der er den egentlige Anmelder. Dog er denne Forsigtighedsforanstaltning unødvendig, naar der alene noteres en Tilhørsaaetegnning (§ 2, Stk. 2 Nr. 1).

4) Naar der indgives en skriftlig Noteringsbegæring, der indeholder det fornødne, er det i og for sig kun nødvendigt i Dagbogen at henvise til Begæringen. Hvis Noteringsbogen ikke indeholder andet end Henvisninger til Dagbogen, jfr. § 3, Stk. 1, bør Dagbogen dog optage, hvad der skal noteres. Dette vil iøvrigt ogsaa være praktisk i andre Tilfælde. Sker Noteringen uden skriftlig Begæring, maa der i Dagbogen indføres en nøjagtig Betegnelse af Papirerne (med Numre etc.) og en ordret Gengivelse af den Paategning, der skal noteres, jfr. § 2, Stk. 3.

§ 2.

Noteringsbegæringen.

Stk. 1. Ved Begæring om Notering maa Gælds brevet med tilhørende Kuponark¹ indleveres til Skyldneren eller det noterende Pengeinstitut. Kuponarket behøver dog ikke at følge med,² naar et unoteret Ihændehavergælds brev eller et paa Ihændehaveren noteret Gælds brev begæres noteret paa Navn, og Gælds brevet ikke bærer andre unoterede Navnepaategninger.³

Stk. 2. Begæringen kan fremsættes mundtlig i følgende Tilfælde:⁴

- 1) Naar et unoteret Ihændehavergælds brev⁵ eller et paa Ihændehaveren noteret Gælds brev⁶ er forsynet med Paaskrift om en navngiven Persons Ret,⁷ og denne Paaskrift nu begæres noteret;
- 2) Naar et paa Navn noteret Gælds brev, jfr. Lov om Gælds breve § 37, Stk. 1, fremkommer til Notering af Gælds brevet paategnede⁸ Transporter eller andre Dispositioner,⁹ der fremtræder som underskrevet af den, som ifølge Gælds brevet med Paategninger og mulige tidligere Noteringer¹⁰ maa anses for berettiget til at foretage saadanne Dispositioner. Mundtlig Begæring er dog ikke tilstrækkelig, hvis nogen Paategning er underskrevet ifølge en Fuldmagt, som ifølge § 3, Stk. 5, skal dokumenteres skriftligt.

Stk. 3. Hvor Notering sker uden skriftlig Begæring, skal den Paategning, der skal noteres, indføres ordret i Dagbogen.

Stk. 4. I alle andre Tilfælde — derunder naar Gælds brevet ønskes noteret paa hemmeligt Navn¹¹ — sker Notering kun efter skriftlig Begæring. Den noterende kan kræve,¹² at Begæringen ledsages af en Genpart og afgives paa Blanketter, som han stiller til Raadighed. Blanketterne skal indeholde de Punkter, der er optaget i vedføjede Formular.¹³ Indleveres Begæringen af en Trediemand, skal dennes Navn og Adresse anføres enten i Begæringen eller i Dagbogen.¹⁴

Stk. 5. Begæringen¹⁵ kan omfatte flere Gældsbreve udstedt af samme Skyldner.

Stk. 6. Naar Indførelse i Noteringsbogen er sket og Gædsbrevet er forsynet med Noteringspaategning, tilbageleveres Genparten af Begæringen — hvis Genpart er indleveret, jfr. Stk. 4 — med Paategning om, at Notering er sket. Originalerne ordnes for hver Skyldners Gædsbreve efter Noteringsdatoerne og opbevares i et brandfrit Rum eller Pengeskab.

1) Kuponarket skal følge med for at skabe Garanti mod uberettigede Dispositioner, som paa Grund af de nye Regler i Gbl § 39 er farligere end hidtil. I Betragtning af Reglens Formaal maa den noterende kunne nøjes med en Attest fra en Bank om, at den har Kuponarkene i Forvaring for den Trediemand, der begærer Notering.

At der mangler en Kupon for den førstkomende Rentetermin, kan ikke gøre noget.

2) Da Bestemmelsen er en Instruks til de noterende, kan den ikke antages at forbyde den noterende at kræve Kuponarket indleveret i alle Tilfælde, hvis han foretrækker denne Ordning.

3) Unoterede Navnepaategninger er ganske vist i Almindelighed ikke til Hinder for Notering, se § 3, Stk. 4. Men da det kan være Paategninger, som netop er paaført for at blive noteret, har man for at modvirke Misligheder forlangt, at Kuponarket følger med, naar Gædsbrevet forud for det Navn, der begæres noteret, bærer andre unoterede Navnepaategninger. Hvis Gædsbrevet i Forvejen er blevet noteret paa Ihændeoveren, skal der selvfølgelig kun tages Hensyn til de Paategninger, der følger efter denne Noteringspaategning.

4) Det særlige ved disse Tilfælde er, at hele Grundlaget for Noteringen findes paa selve Gædsbrevet, saa at Begæringen kan indskrænkes til: »Jeg vil gerne have dette noteret«, hvad vel ikke engang behøver at siges udtrykkelig. Skriftlig Begæring er derimod nødvendig, hvor skriftlige Beviser maa forelægges eller det noterede Navn skal være hemmeligt, jfr. Note 11.

5) D. v. s. et Gædsbrev, som er stilet til Ihændeoveren og aldrig har faaet Noteringspaategning.

6) Hvis Gædsbrevet er noteret flere Gange, kommer det an paa den sidste Notering.

7) F. Eks. »Tilhører N. N.« eller »Maa ikke afhændes uden Samtykke af N. N. Ministerium«. Paaskriften kan ogsaa være en Transport til N. N. eller en Pant-sætningserklæring.

8) Er der løse Transporter, kræves der skriftlig Begæring, fordi Transporterne skal opbevares, jfr. § 3, Stk. 5.

9) Det gør ikke noget, at der er flere unoterede Dispositioner i Række, f. Eks. Transporter fra A til B og fra B til C — eller fra A til Ihændeoveren og fra B til C.

10) Hvis der er tidligere Noteringer, maa den første af de senere paategnede, unoterede Dispositioner udgaa fra den, der var berettiget ifølge Noteringsbogen.

11) D. v. s. uden at Navnet paafores Gælds brevet, jfr. Gbl § 37, Stk. 1 i Slutningen.

12) Det staar den noterende frit for at tage imod andre skriftlige Begæring, f. Eks. et formløst Brev. Indeholder Brevet ikke de fornødne Angivelser, maa den noterende sørge for, at det manglende tilføjes, f. Eks. ordret Afskrift af Noterings-paategningen, Fortegnelse over medfølgende Bevisligheder, jfr. § 3, Stk. 5. Eventuelt kan det være praktisk, at den noterende udfylder en af sine egne Blanketter og vedhæfter den.

13) Af den nedenfor aftrykte Formular fremgaar det, hvad Begæringen normalt bør indeholde. Se fremdeles § 3, Stk. 5.

14) Jfr. § 1 Note 3.

15) D. v. s. een skriftlig Begæring. Den noterende maa dog kunne stille saadanne Krav, som hans Forretningsgang kræver.

§ 3.

Indførelsen i Noteringsbogen.

Stk. 1. I Noteringsbogen indføres det, der skal noteres, samt den Dato, da Indførelse sker. Indførsel om Navnenotering skal klart angive Arten af den noterede Ret, hvis den ikke er en almindelig Ejendomsret (f. Eks. »Haandpantssat til N. N.», »Disp. kun med Samtykke af N. N.»),¹ samt oplyse, om Navnet er paaført Gælds brevet, eller Noteringen er hemmelig. Indførslerne kan ske i forkortet Form eller begrænses til Henvisninger til Dagbøgerne.

Stk. 2. Har den, paa hvis Navn et Gælds brev er noteret, anmeldt for Skyldneren, at Gælds brevet er frakommet ham, maa Gælds brevet ikke paa Tredjemands Begæring noteres paany, medmindre Anmeldelsen er afvist paa Grund af, at Anmelderens Bopæl ikke er meddelt Skyldneren og heller ikke kendtes af ham, eller Virkningen af Anmeldelsen er bortfaldet som Følge af, at en Ihændehaver af Gælds brevet har faaet sin Ret til at raade over Gælds brevet fastslaaet ved Erkendelse fra Anmelderen eller endelig Dom over ham, jfr. Gælds brevs lovens § 40. En foretagen Afvisning bogføres med Angivelse af Grunden.

Stk. 3. Indførelse i Noteringsbogen maa ikke ske, medmindre det, der forud var indført i den, i Forbindelse med mulige senere Dispositioner, som fremgaar af Paategninger paa Gælds brevet eller særlige skriftlige Dokumenter, afgiver det fornødne Grundlag for det, der ønskes noteret.²

Stk. 4. Naar intet særligt foreligger,³ foretages Notering uden Bevis for den begærendes Ret i alle Tilfælde, hvor Notering sker eller kunde være sket efter mundtlig Begæring, jfr. § 2, Stk. 2.⁴ Ved unoterede Ihændehavergælds breve og Gælds breve, der er noteret paa Ihænde-

haveren, paahviler det saaledes ikke den noterende at kræve Bevis for Retten, selv om Gælds brevet bærer unoterede Navnepaategninger,⁵ medmindre disse er af en saadan Art, at de vækker grundet Formodning om Misligheder.⁶

Stk. 5. I alle andre Tilfælde⁷ maa der forelægges skriftlige Bevisligheder, der tilvejebringer den fornødne Legitimation⁸ for den Notering, der begæres, f. Eks. Transport, Pantsætningserklæring, Skifteudskrift, Eksekutorbevilling eller Arveudlæg. Dertil hører først og fremmest en sammenhængende Adkomstrække, der udgaar fra det Navn, hvorpaa Gælds brevet var noteret.⁹ Hvis Noteringsbegæringen eller nogen af de unoterede Dispositioner, der begrunder Adkomsten, er undertegnet ifølge Fuldmagt,¹⁰ kræves skriftligt Bevis for Fuldmagten.¹¹ Bevis for Fuldmagter, løse Overdragelseserklæringer og lignende maa opbevares, medmindre det kan antages sikret paa anden Maade.¹² Signaturbeføjelse eller lignende, der kan konstateres af Vejviser eller tilsvarende Hjælpemidler, behøver i Almindelighed ikke at godtgøres ved skriftligt Dokument. Hvis de afgørende Erklæringer ikke er paaført enten Gælds brevet eller Noteringsbegæringen, maa det nøjagtigt anføres i denne, hvilke Bevisligheder der medfølger. Det maa nøje paases, at Erklæringer, der ikke er tegnet paa Gælds brevet, særlig angaar det paagældende Gælds brev eller dog omfatter det.¹³ For saa vidt angaar Begæringer fra offentlige Myndigheder, udkræves ingen Dokumentation for, at Begæringens Udfærdigelse falder inden for Myndighedens Forretningsomraade.

1) Om hvad der kan faas noteret, henvises til Gbl § 37 Note 2 og 10.

2) Det fornødne Grundlag vil normalt være en sammenhængende Række skriftlige Overdragelser, saaledes som Gbl § 13 kræver. Men Huller i Overdragelsesrækken kan udfyldes ved skriftlige Beviser for anden Adkomst, f. Eks. Arveudlæg.

3) D. v. s. naar der ikke er noget, der vækker Mistanke.

4) Hvis en Overdragelse hidrører fra et Selskab, maa det dog konstateres, at de undertegnede Navne efter Vejviser eller lignende Hjælpemidler maa antages at være Navne paa Personer, der har Signatur, jfr. Stk. 5.

5) Trods saadanne Paategninger vil Ihændeavgælds breve som Hovedregel vedblive at være Ihændeavgældspapirer, se Gbl § 12. Den Uklarhed om Retten, som de unoterede Paategninger fremkalder, skal en ny Notering kunne bringe ud af Verden.

Hvis en Ihændeavgælds obligation undtagelsesvis skulde give Hjemmel for, at en Fordringshaver paa egen Haand kan give Obligationen Paategning om sin Ret, og hvis en saadan Navnepaategning er foretaget, er Obligationen ikke mere et Ihændeavgældspapir, jfr. § 12, Stk. 1, og derfor bør Paategningen ikke udendvidere tilsidesættes. Noget saadant vil dog næppe forekomme ved de Masseavgælds breve, der falder ind under Gbl § 36 og denne Bekendtgørelse. At Obligationen blandt de

Begunstigelser, der er tilstaaet Skyldneren, nævner, at Obligationerne kan lyde enten paa Navn eller paa Ihænde-haveren, indeholder formentlig ikke den i Gbl § 12, Stk. 1 krævede Hjemmel til, at Obligationen gores til et Navnepapir ved Fordringshaverens ensidige Paategning.

6) F. Eks. hvis Gælds-brevet bærer en formelt tilfredsstillende Tilhørs- eller Prohibitivpaategning, der er dateret umiddelbart forud, saa at det er nærliggende at antage, at Gælds-brevet var paa Vej til Notering af Paategningen.

7) D. v. s. hvor Notering ikke i Medfør af Stk. 4 kan ske uden særligt Bevis.

8) Heri ligger, at den noterende ikke bærer Risikoen, hvis han trods sædvanlig Agtpaagivenhed skuffes ved falske Dokumenter. Om skriftlige Transporter er ægte, behøver den noterende ikke at undersøge, medmindre Omstændighederne giver Grund dertil, jfr. Gbl § 14, Stk. 2.

9) Jfr. Note 2.

10) Ordet »Fuldmagt« omfatter ogsaa Prokura, Signaturbeføjelse i et Selskab, Stilling som Værge etc. For de forstnævnte Tilfælde gores der dog en væsentlig Undtagelse i det følgende.

11) En speciel Fuldmagt, der ikke omfatter andet end den paagældende Disposition, bør normalt forelægges i Original. Af andre Fuldmagter bør der forelægges bekræftet Afskrift, hvis Beviset skal opbevares efter Reglen i det følgende Punktum.

12) F. Eks. en Eksekutorbevilling, en Værgebeskikkelse eller en Fuldmagt, der er tinglyst eller indført i et Register, der føres af offentlige Myndigheder, saaledes at man kan regne med at kunne fremskaffe Bevis senere.

13) En løs skriftlig Transport maa navnlig betegne Obligationerne nøjagtig og derfor angive Serie, Litra og Numre og andet, der maatte være nødvendigt for med Sikkerhed at fastslaa, hvilke Obligationer der sigtes til.

§ 4.

Noteringspaategningen.

Stk. 1.¹ Noteringspaategningen lyder enten »Noteret paa Navn«² eller »Ihænde-haver noteret«³ og skal endvidere indeholde en — eventuelt forkortet — Angivelse af den noterende.

Stk. 2. Noteringspaategningen bevidner, at der paa Gælds-brevets Rubrik i Skyldnerens Noteringsbog er indført henholdsvis den beret-tigedes Navn eller Bemærkning om, at Gælds-brevet er overdraget til Ihænde-haveren.⁴

Stk. 3. De ovennævnte Ord af Paategningen samt af Kendings-mærke for den noterende paaføres med et Stempel af en af Justits-ministeriet godkendt Type.⁵ Dette Stempel behøver dog ikke at anvendes, naar et Gælds-brev, der er noteret paa Navn med Brug af Stemplet, atter noteres paa Navn. Paategningen kan da lyde: »Paany noteret«.⁶

Stk. 4. Findes der en unoteret Navnepaategning paa et Gælds-brev, som begæres noteret paa Navn, skal der, hvis den skriftlige Noteringsbegæring indeholder Anmodning derom, eller hvis Gælds-brevet begæres noteret paa et andet Navn end det paategnede, umiddelbart foran Noteringspaategningen paafores Stemplet: »Foranstaaende Navnepaategninger er bortfaldet».⁷

Stk. 5. Noteringspaategningen dateres og underskrives af den noterende.⁸

- 1) Se herved § 7, Stk. 2 om en Overgangstid.
- 2) Denne Paategning skal benyttes, hvad enten Navnet er skrevet paa Gælds-brevet eller er hemmeligt, jfr. § 2 Note 11.
- 3) Denne Form er valgt for at gøre de to Paategninger saa forskellige som muligt og derved vanskeliggøre Forfalskning.
- 4) Stk. 2 gengiver Gbl § 37, Stk. 3, 1. Punktum.
- 5) Hvilken Type Stempler der skal anvendes, er ikke blevet afgjort endelig for Lovens Ikrafttræden, men ventes afgjort inden Udløbet af Fristen i § 7, Stk. 2. Det maa tilstræbes at finde en Type, der giver bedst mulig Værn mod Forfalskning.
- 6) Det vil navnlig være rimeligt at gøre Brug af denne Beføjelse, hvis der foreskrives Brug af Stempler, som det har Ulemper at arbejde med.
- 7) Hvis et Gælds-brev blev noteret paa hemmeligt Navn og der lige ovenfor Noteringspaategningen stod et unoteret Navn, vilde Folk, der var vant til den hidtidige Noteringsmaade, let tro, at Gælds-brevet var noteret paa vedkommende Navn. For at afværge en saadan Misforstaaelse er Bestemmelsen i Stk. 4 givet. Hvis der umiddelbart efter en Navnepaategning er paastemplet »Noteret paa Navn», vil man herefter kunne regne med, at Gælds-brevet er noteret paa vedkommende Navn. Man bør dog huske paa, at Navnet kan være forfalsket.
- 8) Det er ikke Meningen at stille større Krav end hidtidig Praksis.

§ 5.

Stk. 1. Massegælds-breve, der er udstedt efter Udgangen af Juni 1938, maa kun forsynes med den i § 4 nævnte Noteringspaategning, naar de er Omsætningsgælds-breve, jfr. Lov om Gælds-breve § 11 og § 12, Stk. 2, og selv udtaler, at de kan noteres paa Navn, jfr. Lov om Gælds-breve § 36.¹

Stk. 2. Hvis Gælds-brevet er stilet til en navngiven Fordringshaver, betragtes Underskriften paa Gælds-brevet som Noteringspaategning.² Den bevidner, at Fordringshaverens Navn er indført i Noteringsbogen.

- 1) Se Noten foran § 1.
- 2) Jfr. Gbl § 37, Stk. 1.

§ 6.

Meddelelser i Henhold til Gældsbrevslovens § 41.

Stk. 1. Snarest efter Noteringen udsendes i det nedenfor angivne Omfang skriftlig Meddelelse til den, paa hvis Navn Gælds brevet forud var noteret, og hvis Adresse var paaført Gælds brevet eller iøvrigt let kan udfindes. Er det noteret, at der til Dispositioner over Gælds brevet kræves Samtykke fra en vis Person eller Myndighed, betragtes Gælds brevet som noteret ogsaa paa dennes Navn.¹

Stk. 2. Meddelelse udsendes ved mindst $\frac{1}{10}$ af de Ekspeditioner, hvor Notering sker efter forudgaaende Notering paa Navn. Udsendelsen skal ske efter et System, der udelukker Forudberegning fra de Personer, der besorger Noteringsforretningerne.²

Stk. 3. Meddelelse udsendes endvidere i alle Tilfælde, hvor særlige Omstændigheder giver Anledning dertil, f. Eks. naar Fremgangsmaaden ved Begæringens Indgivelse ikke er den sædvanlige, eller naar den noterende bemærker, at den noterede Disposition efter den noterede Rethavers Forhold synes usædvanlig. I saadanne Tilfælde udsendes Meddelelserne paa den Maade, som bedst tjener til at modvirke Misligheder, f. Eks. hvis Gælds brevet forud var noteret paa et Selskabs Navn, til Selskabets Revisorer eller til Bestyrelsesmedlemmer, som ikke har underskrevet Begæringen eller den Disposition, som danner Grundlag for den ny Notering.

Stk. 4. Hvis Gælds brevet noteres paa Navn, og den berettigedes Adresse er tilføjet paa Gælds brevet, skal den noterende optegne Adressen — hvis han ikke tør tage Ansvar for altid at kende den — enten i Noteringsbogen eller paa anden Maade. Disse Optegnelser saavel som Adresser, der er anført i Dagbogen eller paa Noteringsbegæringen ved det noterede Navn, skal den noterende efterse, naar Meddelelse skal udsendes i Henhold til foranstaaende Bestemmelser.³

Stk. 5. Begæring om Meddelelse ved anbefalet Brev i Overensstemmelse med Gældsbrevslovens § 41, Stk. 2, maa fremsættes skriftlig, f. Eks. i Noteringsbegæringen. Begæringen kan gaa ud paa, at Meddelelsen skal sendes til en anden, f. Eks. den begærendes Revisor. Gebyret, der fastsættes af Skyldneren og højst maa udgøre 1 Kr. for hvert Gælds brev, betales ved Begæringen. Er der sendt Meddelelse een Gang, og der kan blive Tale om ny Meddelelse til samme Person, kan Skyldneren kræve nyt Gebyr betalt. Hvis Betaling da ikke sker inden 14 Dage efter Paakravet herom, bortfalder Meddelelsespligten.

Stk. 6. Om Antallet af udsendte Meddelelser og modtagne Indsigelser afgives Beretning til Justitsministeriet for hvert af Skyldnerens Regnskabsaar inden 6 Maaneder efter dets Afslutning.

- 1) Her indskræpes Gbl § 37, Stk. 3, 2. Pkt.
- 2) Det skal være et mekanisk virkende System. Man kan tænke sig anvendt lignende Systemer som det, Københavns Sporveje anvender ved Klipping af Rabatkort. Det vil dog ogsaa fyldestgøre Bekendtgørelsen, at f. Eks. Kontorets Chef, for han selv ser, hvad der staar i Dagbogen, bestemmer, hvilket af Dagens første 10 Tilfælde der skal begyndes med.
- 3) Noteringsbegæringen kan, som det fremgaar af Formularen ndfr., udtale Ønske om, at den eventuelle Meddelelse tilstilles en bestemt Person, f. Eks. en Revisor. I saa Fald maa dette iagttages.

§ 7.

Ikrafttræden.

Stk. 1. Denne Bekendtgørelse træder i Kraft den 1. Juli 1938.

Stk. 2. Indtil Udgangen af Oktober 1938 kan Noteringspaategningen i Stedet for som nævnt i § 4, Stk. 1 og 3, gives paa samme Maade som hidtil.¹ Hvis det, der skal noteres, ikke er paaført Gælds-brevet, maa det fornødne (f. Eks.: »paa Navn« eller »paa Ihændehave-ren«) tilføjes Noteringspaategningen.

- 1) Altsaa med Benyttelse af de samme Stempler som hidtil.

Formular til Noteringsbegæring.

A. *Anmelders Navn og Adresse:*

B. *Fuldstændig Betegnelse af de Papirer, som ønskes noteret*, f. Eks.: Papirets Navn, Rentefod, Afdeling, Serie, Nr. (Plads til Nummerfortegnelse), samlet Beløb.

Anm.: Paa een Begæring maa flere Gældsbreve kun optages, naar alt, hvad, der anføres nedenfor, angaar alle Gældsbreve under et.

C. *Fortegnelse over Bevisligheder, som indleveres med Begæringen:*

D. *Noteringens Indhold:*

1. Noteres paa Ihændeoveren.
2. Noteres paa Navn i Overensstemmelse med følgende Paategning paa Gældsbrevet:
3. Noteres paa Navn saaledes:
Det skal ikke fremgaa af Gældsbrevet, paa hvilket Navn Noteringen lyder. Bærer Gældsbrevet Navnetaategninger, annulleres disse.

E. *For saa vidt angaar Notering paa Navn:*

- 1) *Den noterede Rethavers Adresse* (hvis eventuelle Meddelelser om fremtidig Notering af Dispositioner over Gældsbrevet ønskes tilstillet en anden end Rethaveren, f. Eks. hans Revisor, angives dennes Adresse):
- 2) *Ønsker den noterede Rethaver Meddelelse i anbefalet Brev mod Gebyr om fremtidig Notering af Overdragelse eller Ophævelse af hans Ret?*

F. *Den begærendes Underskrift, Bopæl, Datering.*

Bekendtgørelse Nr. 222 af 24. Juni 1938 angaaende
Indberetninger til Justitsministeriets Kartotek over
mortificerede og forældede Massegældsbreve
og Aktier.¹

I Henhold til § 15 i Lov Nr. 145 af 13. April 1938 om Mortifikation af Værdipapirer fastsætter Justitsministeriet herved følgende Bestemmelser vedrørende Anmeldelser til Justitsministeriets Kartotek over mortificerede og forældede Massegældsbreve og Aktier:

1) Bekendtgørelsen stod i Lovtidende d. 30. Juni og er derfor traadt i Kraft d. 7. Juli 1938.

§ 1.

Stk. 1. Naar Dom til Mortifikation af et Massegældsbrev eller en Aktie har faaet Virkning, jfr. Lov om Mortifikation af Værdipapirer § 8, indsender den Ret, som har afsagt Dommen, snarest Indberetning derom til Justitsministeriet. Indberetningen sker ved Udfyldelse og Indsendelse af de af Justitsministeriet dertil fastsatte Blanketter, hvoraf Beholdning faas ved Henvendelse til Justitsministeriet.

Stk. 2. Indberetning foretages særskilt for hvert enkelt Gældsbrev eller Aktie, medmindre de paagældende Papirer er nummereret eller litreret fortløbende.

§ 2.

Stk. 1. Naar i Henhold til Lov eller særlig Vedtagelse et Massegældsbrev eller en Aktie er mortificeret uden Dom efter offentlig Indkaldelse, jfr. § 16 i Lov om Mortifikation af Værdipapirer, paahviler det Udstederen snarest at afgive Indberetning derom til Justitsministeriet. Indberetningen skal indeholde en fuldstændig Betegnelse af det mortificerede Værdipapir (herunder Angivelse af Serie, Nr., om fornødent Dato, Beløb o. l.), Oplysning om, hvorvidt Mortifikationen omfatter Kuponark, endvidere en kort Angivelse af Hjemmelen for, at Mortifikation er sket uden Dom, Angivelse af, i hvilke Numre af Statstidende (paa Færøerne den til Optagelse af offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Avis) og den af Ministeriet for Handel, Industri

og Søfart anerkendte Trækningsliste Indkaldelsen har været bekendtgjort, og af den Dato, paa hvilken Indkaldelsesfristen er udløbet.

Stk. 2. Blanketter til Indberetning kan faas ved Henvendelse til Justitsministeriet.

§ 3.

Stk. 1. Naar et Massegælds-brev er forældet, uden at der i Gælds-brevets eget Indhold findes Angivelser — f. Eks. om en kalendermæssig bestemt Betalingsdag — som kan give Oplysning om Forældelsen, paahviler det Udstederen at afgive Indberetning derom til Justitsministeriet. Indberetningen skal indeholde fuldstændig Betegnelse af Gælds-brevet, en kort Angivelse af Forældelsesgrunden og Tidspunktet for Forældelsens Indtræden, f. Eks.: Udtrukket pr. 1. Januar 1939; offentlig Bekendtgørelse om Udtrækningen den 1. Oktober 1938; forældet den 1. Januar 1949.

Stk. 2. Blanketter til Indberetning kan faas ved Henvendelse til Justitsministeriet.

Sagregister.

Ved cand. jur. Günther Petersen.

Tallene henviser til Sider, naar andet ikke siges.
n betyder Note.
— træder i Stedet for det paagældende Opslagsord.

- Aager**, Indsigelse om — 45.
Adkomstrække, se *Overdragelsesrække*.
Afbrydelse af Forældelse 102, Gbl § 45, § 47.
Se *Forældelse*.
Afdrag til bestemt Tid Gbl § 16, § 20, Stk. 1.
Andre — Gbl § 21, Stk. 2.
Kvittering for — Gbl § 21, Stk. 2 og 3.
— paa Pantebreve 153.
Afkald paa Indsigelser 8.
Se *Fravigelighed*.
Aftale om Udbetaling til Ihænderhaver af Kontrabog Gbl § 33, § 57, 166 f.
— om Ændring af Skyldforhold 55.
— om Betalingssted Gbl § 3, § 4.
— om Løbedage Gbl § 5, Stk. 3.
— om Mortifikation Mtl § 16.
Ingen gensidig bebyrdende — i et Gældsbev 7.
Se *Afkald*, *Fravigelighed*.
Afvisning af Anmeldelse om Tab af noteret Obligation Gbl § 40, Stk. 2, 172.
Aktiebreve, — er ikke Gældsbreve 7.
Notering af — 92, 160, 161.
Mortifikation af — Mtl § 10, § 12, § 16, Stk. 3, 162 f.
Overdragelse af — 158 ff., 62 n 1, 154.
Indsigelser mod — 161.
Aktiekuponer, se *Udbyttekuponer*, *Kuponer*.
Analogi fra Gbl 3, 72, 78, 158.
Anfordring, Forældelse af Massegældsbreve betalbare paa — Gbl § 43, Stk. 2.
Se *Paakrav*.
Anke af Mortifikationsdomme Mtl § 8.
Anmeldelse om bortkomne noterede Gældsbreve Gbl § 40, 172.
Annuiteter 50, se *Afdrag*.
Anvisninger er ikke Gældsbreve 5.
Arrest i Fordringer 156.
Banker 165—168.
Betaling hos — 13.
Indløsning af Kuponer hos — 67.
Se *Depot*.
Bankbøger, Indretning af — 166 f.
Overdragelse af — 167.
Modregning ved — 168.
Mortifikation af — 168.
Se *Kontrabøger*.
Bankloven, Ændringer i — 165 ff.
Betaling, — af Omsætningsgældsbreve Gbl § 19, § 21.
— af Renter og Afdrag Gbl § 16, § 20, § 55, Stk. 2, se *Kuponer*.

- af simple Gældsbreve Gbl § 29.
- af noterede Gældsbreve Gbl § 38.
- i Kasseobligationer 96.
- i Rentekuponer 67.
- af et bortkommet Massegælds-brev Gbl § 49.
- af Pantebreve 58.
- Betalingsstandsning** Gbl § 47.
- Betalingsstedet** Gbl § 3, § 4.
- Betalingstiden** Gbl § 5.
- Bevisbyrde** for Betingelserne for Regres 11.
- for en Erhververs onde Tro 39.
- for Kuponers Ugyldighed 66.
- for Navneopgivelse ved Kontrabøger 85.
- Bevisligheder**, — ved Notering 172 f.
- vedrørende Adkomsten ved Omsætningsgældsbreve Gbl § 14, Stk. 2, § 19, Stk. 2.
- Blancogældsbreve**, Begrebet Gbl § 11 n 1.
- Deres Betalingssted 15.
- Blancooverdragelse** 35 n 7.
- bortkomne**, — noterede Gældsbreve Gbl § 40.
- Dokumenter kan mortificeres Mtl § 1.
- Bøde** ved forsinket Betaling af Pantebrevsydelser 153.
- Børsen**, Leveringsmæssighed paa — 42, 98, 147.
- Kursnotering paa —, se *Kurs*.
- Checkkonto**, Kontrabøger for — 166.
- Checks* falder ikke ind under Gbl 5.
- Dagbog** ved Notering 169.
- Debitormora**, se *Forhalingsrente*, *Erstatning*.
- Deponering** til Fordel for Kreditor 20, 44.
- Indsigelse om Gældens Ophør ved — Gbl § 17, n 9.
- Depot**, Gælds-brev i — i en Bank 37, 44, 164 f.
- Mortifikation af Bevis for — 168.
- Se *Indskrivning*.
- Deviser** 22, 26.
- Dobbeltoverdragelse**, — af Omsætningsgældsbreve 62.
- af simple Gældsbreve Gbl § 31, Stk. 2 og 4.
- af Kontrabøger Gbl § 34, Stk. 2.
- Dom**, Indsigelse om — Gbl § 15 med n 14.
- Se *Mortifikation*.
- dødt og magtesløst** Mtl § 1, § 7, Stk. 2.
- Se *Mortifikation*.
- Ejendomsdom** 155.
- Ejerskifte**, Afdrag ved — 50.
- Skyldovertagelse ved — Gbl § 20, Stk. 3.
- Eksstinktion** af Rettigheder over Omsætningsgælds-brev Gbl § 14.
- af Indsigelser mod Omsætningsgælds-brev Gbl § 15.
- udelukket ved simple Gælds-breve Gbl § 27.
- ved Notering Gbl § 39.
- Se *Aktiebreve*.
- Emission**, fælles — ved Masse-gældsbreve Gbl § 4, Stk. 2.
- Erstatning**, — for Kurstab Gbl § 7, Stk. 2.
- for Rentetab Gbl § 62.
- for andet Tab ved Pengeforpligtelser § 62, Stk. 3.
- falsk og forfalsket**, — Datering 110.

- Indsigelse om — Gælds-brev Gbl § 17.
 Kontrol med — Adkomst ved Notering Gbl § 41, 176.
 — Kvittering 56 n 6, 94 n 5.
 — Noteringspaategning 96 n 5.
 — Transport 40, 41, 46, Gbl § 38, § 39, 160.
- Fjernelse af Paategninger**, — om Indsigelser Gbl § 15, Stk. 3.
 — om Rettigheder Gbl § 12 n 3, § 14, Stk. 2, § 19, Stk. 2.
 — om Notering Gbl § 39, Stk. 3, § 58 n 4.
- Flytning**, Fordringshaverens — Gbl § 3, Stk. 3.
- Forbehold**, — om, at et Dokument ikke er Omsætningspapir Gbl § 11 Nr. 3, 160 f.
 — om Betaling til Ihænde-haver af Kontrabog Gbl § 33, § 57, 166.
- Fordringshavermora**, se *Forsinkelse* paa Grund af Fordringshaverens Forhold.
- Forfaldstid**, Gbl § 5, Stk. 1.
 — afgørende for Masse-gælds-brevsforældelse Gbl § 43.
- Forfalskning**, se *falsk*.
- Forhalingsrente**, Gbl § 62, 19.
 — ved Pantebreve 153.
- Forligsklagen**, Forhalingsrente regnes fra — 119.
- Formular** til Noteringsbegæring 178.
- Fornuftmangel**, — ved Overdragelse af Gælds-brev 38 n 5.
 — ved Udstedelse Gbl § 17.
- Forretningsbetingelser** vedrørende Udbetaling paa Kontrabøger 85, Gbl § 57, 166, om Notering af Overdragelse af Kontrabøger 87 n 5.
- Forretningsstedet**, Betaling skal ske paa — Gbl § 3, Stk. 1, § 4.
- Forsikringsfond**, Baandlæggelse af — i Livsforsikringsselskaber 164.
- Forsinkelse**, se *Forhalingsrente*, *Erstatning*.
 — paa Grund af Kreditors Forhold Gbl § 6, særlig Kreditors Flytning Gbl § 3, Stk. 3, Kurs-svingninger paa fremmed Mønt Gbl § 7, Stk. 3, ved Mortifikation 140 n 6.
- fortabelige Indsigelser** ved Omsætningsgælds-breve Gbl § 15.
- Forvaring**, se *Deponering*, *Depot*.
- Forældelse**, Indsigelse om — ved Omsætningsgælds-breve Gbl § 17.
 — af Masse-gælds-breve og Kuponer Gbl Kap. 6.
 — af Gælds-breve, der er ældre end Gbl, Gbl § 57.
- Fravigelighed**, Gbl's — 5.
 Mtl's — 123.
- fremmed Mønt**, se *Mønt*.
- Frigørelse**, se *Betaling*.
- Frigørelsestid** Gbl § 5, Stk. 1.
- Fuldmagt**, — til Overdragelse af Omsætningspapir Gbl § 14, 40, 41 f.
 — til Udstedelse af Gælds-brev Gbl § 17.
 Falsk — 56, 94.
 Bevis for — ved Notering 173.
- Gaveløfter**, solidarisk Hæftelse ved — i Gælds-breve 9.
 Giverens Ansvar for Fordringens Eksistens ved — Gbl § 9.
 Erhvervelse ved — 37 n 2.
 Konkursboets Indsigelse mod — 47.
- god Tro** (ordnet efter de i Loven forekommende Begreber) Gbl § 16, § 17, § 20, Stk. 2 og 3, § 31, Stk. 2 og 4, § 34, Stk. 2.
 — betegnet med forskellige andre Udtryk 1) Gbl § 9, § 15, § 20, § 30 og § 35. 2) Gbl § 14, § 19 og § 29. 3) Gbl § 28.

- Særlig smaa Krav om — Gbl § 18, § 39, Stk. 2.
- Grundlovsdag**, Betaling paa — Gbl § 5, Stk. 2.
- Guldvaerdiklausuler** i Gældsbreve 7, 28.
- Gældsbrief**, Begrebet — 5 ff.
- Handelsvirksomhed**, Overdragelse af en — Gbl § 31, Stk. 3.
- Hasardspil**, Gæld, der hidrører fra — 8, 46, 115.
- Helligdag**, Gældsbrief, der forfalder paa en — Gbl § 5, Stk. 2. — d. 18. Juni Gbl § 5, Stk. 3.
- hemmeligt Navn**, Notering af Massegældsbreve paa — 89, 92, 144, 170, 175.
- Notering af Aktier paa — 161.
- Henstand** med Renter eller Afdrag Gbl § 20 n 2.
- Henvisning** i Obligationer til Debitors Statutter 66, 90, 101.
- hurtig Retsforfølgning**, Afskaffelse af — ved Gældsbreve 156.
- Identitet**, Prøvelse af en Overdragets — Gbl § 14, Stk. 2, 41, Gbl § 19, Stk. 2.
- Ihændehavegældsbrief**, Begrebet — Gbl § 11 n 1.
- Betalingsstedet ved — Gbl § 4, Stk. 1.
- Det stempelretlige Forbud mod — 14—15.
- Betaling af — Gbl § 19, Stk. 1, § 21, Stk. 1.
- Legitimation ved — Gbl § 13.
- Navnepaategning paa — Gbl § 12, § 14, Stk. 3.
- Notering af — 93.
- Mortifikation af — 123, 125, Mtl § 12.
- Transport af — Gbl § 14, Stk. 1.
- Ikrafttræden** 2.
- Gældsbrevslovens — Gbl § 50.
- Mortifikationslovens — Mtl § 17.
- Indfrielse**, se *Betaling* og *Kvittering*. Erhvervelse ved — 37.
- Indkaldelse**, offentlig — ved Mortifikation Mtl § 4.
- Varslets Fastsættelse ved — 133.
- Indlaansbevis**, Mortifikation af — 168.
- Se iøvrigt *Bankbøger*, *Kontrabøger*.
- Indløsningspapirer**, Gbl § 31, Stk. 4, § 28 n 2, 74, Mtl § 1 med n 8.
- Indsigelser** i Almindelighed Gbl § 1.
- mod Transport af Omsætningspapir Gbl § 14.
- mod Transport af simpelt Gældsbrief Gbl § 27.
- mod Udstedelse af simpelt Gældsbrief Gbl § 27.
- Fortabelige — mod Omsætningsgældsbrief Gbl § 15.
- Ufortabelige — mod Omsætningsgældsbrief Gbl § 17.
- om Renter og visse Afdrag Gbl § 16.
- om konnekse Modkrav Gbl § 18, Stk. 2.
- mod Obligationsskuponer Gbl § 23, Stk. 2 og 3.
- mod Udbyttekuponer Gbl § 24, Stk. 2.
- mod Aktiebrev 161.
- mod Mortifikation Mtl § 7.
- mod Kontrabøger Gbl § 35, Stk. 1.
- Indskudskonto**, Oprettelse af — 166.
- Indskrivning**, — af Massegældsbreve medfører særlige Forældelsesregler Gbl § 44.
- af Papirer, der hører til en Forsikringsfond, 164 f.
- Interimsbeviser**, Mortifikation af — Mtl § 10, Stk. 1, 152 n 10.
- Om — er Omsætningspapirer 142 n 6.

Kartotek, — over forældede Masse-gældsbreve Gbl § 48, Stk. 2.

— over mortificerede Obligationer og Aktier Mtl § 15.

Indretningen af dette — 179 f.

Kautionister, Betaling fra — Gbl § 20, Stk. 2.

Hæftelsen, hvor der er flere — Gbl § 61.

Modregning fra — 75.

Regres mellem — Gbl § 61.

Konfusion 48.

Konkurs, Kreditorernes Retserhvervelse ved — 37, 39.

Beskyttelse mod Overdragerens — ved Omsætningsgældsbreve 62, ved simple Gældsbreve Gbl § 31, 80, ved Kontrabøger Gbl § 34, Stk. 1.

Modregning i — 54, 74.

Om Betaling kan ske til den legitimerede trods — 55, 57, 76.

konnekse Modkrav Gbl § 18, Stk. 2, 75.

Konnossementer, — er ikke Gældsbreve 6.

Mortifikation af — 124, Mtl § 3, Stk. 2, § 6 n 21.

Kontokuranter er ikke Gældsbreve 6.

Kontrabøger, Betalingsstedet ved — Gbl § 4, Stk. 2.

Indretning af — 166.

Overdragelse af — Gbl § 34, 167.

Modregning ved — Gbl § 35, 168.

Mortifikation af — 150 n 3, 168.

— er ikke Omsætningsgældsbreve Gbl § 32, 83.

Udbetaling paa — Gbl § 33, 166.

— udstedt for Gbl Gbl § 57.

Kontrol med Noteringen Gbl § 41, 176 f.

Konvertering, Afstempling af Obligationer ved — 65.

Opsigelse til — 66.

Kuponark, Tilbagelevering af —

ved Obligationens Indfrielse 67.

Nyt — kan ikke udleveres, naar

Obligationen er anmeldt som bortkommet Gbl § 40, Stk. 1.

Mortifikation af — Mtl §§ 13—14, § 6, Stk. 5.

Mortifikation af — til Aktier 163.

— skal indleveres ved Notering af Obligationer 170.

Kuponer, Bortfald af Fordringer efter — Gbl § 25, Stk. 1, § 56.

Forældelse af — Gbl § 46.

Betaling af bortkomne — uden Mortifikation Gbl § 25, Stk. 2, § 49.

Mortifikation af enkelte — 146, 150, 163.

Se iøvrigt *Rentekuponer*, *Udbyttekuponer*.

Kurs, til hvilken — Betaling skal ske Gbl § 7.

Notering af — paa Børsen 22 f., 91.

Effektiv — 22.

Nominel — 23.

Kurstab, Erstatning for — Gbl § 7, Stk. 2 og 3.

Kvittering, — er ikke lig med Transport 35.

Betaling mod falsk — 56 n 6, 94 n 5.

Ret til — paa Gældsrevet

Gbl § 21, Stk. 1 og 3, til særskilt — Gbl § 21, Stk. 2.

— som Betingelse for Aflysning af Pant 127 f.

Købesummer, Rente af — 119.

Lavviærgemaal 38.

Legitimation, — ved Omsætningsgældsbreve Gbl § 13, særlig ved

Overdragelse Gbl § 14, ved

Betaling Gbl § 19, til at mod-

tage Renter Gbl § 20.

- ved simple Gældsbreve Gbl § 29.
- ved Mortifikation 139, 141.
- til at faa udleveret nyt Kuponark 147.
- ved Notering 170, 172 f.
- Livsforsikringspoliceer**, — er Omsætningspapirer 124 n 2.
- kan mortificeres uden Dom 150 n 3.
- Livsforsikringsselskaber**, Baandlæggelse af Værdipapirer i — 164.
- Lodtrækning**, Indfrielse af Obligationer efter —, se *Udtrækning*.
- Lotterisedler** 7.
- Lov og Ærbarhed**, Betalingsløftet ugyldigt som stridende mod — 8.
- Indsigelsen om Ugyldighed, fordi et Omsætningsgældsbrief strider mod — 47.
- Aftale om Rentefritagelse kan være i Strid med — 117.
- Løbedage** Gbl § 5, Stk. 3, 17 n 6.
- løs**, — Transport paa Omsætningsgældsbrief 35, paa Massegældsbrief som Grundlag for Notering 173.
- Kvittering, se *Kvittering*.
- Kupon, se *Rentekuponer*, *Udbyttekuponer*.
- Massegældsbreve**, Begrebet — Gbl § 4, Stk. 2.
- Notering af — Gbl Kap. 5, § 12, Stk. 2, § 58.
- Unoterede Paategninger paa visse — Gbl § 14, Stk. 3, § 19 n 5.
- Forældelse af — Gbl Kap. 6, § 59.
- Betalingsstedet ved — Gbl § 4, Stk. 2.
- Mortifikation af — Mtfl §§ 10—15, § 6, Stk. 5, § 16, Stk. 3.
- Meddelelse**, — om Overdragelse af Kontrabog Gbl § 34.
- om Notering 97 n 7.
- til tidligere noterede Indehavere Gbl § 41, 176.
- Se *Underretning*.
- Medlemspantebreve** i Kreditforeninger 31.
- Misligholdelse**, Rentepligt ved — af Pengeforpligtelser Gbl § 62.
- Se *Kurstab*.
- Modregning**, — i fremmed Mønt 25.
- Indsigelsen, at Fordringen er opført ved — 47.
- ved Omsætningsgældsbreve Gbl § 18, særlig m. H. t. Renter og visse Afdrag 57.
- ved simple Gældsbreve Gbl § 28.
- ved Kaution 75.
- i Konkurs 54, 74.
- ved Overdragelse af Kontrabøger Gbl § 35, 168.
- Modtagelsesbevis**, Mortifikation af — uden Dom 168.
- Mora**, se *Erstatning*, *Forhalingsrente*, *Forsinkelse*.
- Morarente**, se *Forhalingsrente*.
- Moratorium**, lovbestemt — 53.
- Mortifikation**, — af Værdipapirer ved Dom Mtfl §§ 1—15.
- Genstanden for — Mtfl §§ 1—2, §§ 13—14.
- Fremgangsmaaden ved — Mtfl §§ 3—8, §§ 10—12.
- Virkningen af — Mtfl § 9.
- uden Dom Mtfl § 16, særlig om Aktier 162, om Kontrabøger etc. 168.
- Indsigelsen, at — er sket Gbl § 17.
- paa Servitutter etc. 155.
- Mont**, i hvilken — Betaling skal ske 22 n 6.
- Gældsbreve i fremmed — Gbl § 7.
- Nationalbanken**, Mortifikation af Bevis udstedt af — 168.

- Trækningsliste udgivet af — 142.
 Se *Deponering, Pengesedler*.
- Navnegældsbreve**, Begrebet — Gbl § 11 Nr. 4.
 Regler om — Gbl Kap. 3, § 54.
- Navnenotering** se *Notering*.
- Navneopgivelse**, — ved Udbetaling paa Kontrabog Gbl § 33, Stk. 2, 166.
 — ved Oprettelse af Indskudskonto 166.
- Navnepaategning**, — paa Ihænderhavergældsbreve Gbl § 12, § 14 n 7 og Stk. 3, § 19 n 5, § 38, § 55, 173, 175.
 — paa Ihænderhaveraktier 159.
- negotiable Papirer**, Begrebet — 29, se *Omsætningsgældsbreve*.
 — som Genstand for Mortifikation 124.
- nomen esse**, — verum Gbl § 9.
 — bonum Gbl § 10.
- Notering**, — af Massegældsbreve Gbl Kap. 5, § 58, 169 ff.
 — af Aktier, 88, 160.
 Se *hemmeligt Navn*.
 — af Overdragelse af Kontrabøger Gbl § 34, § 35, Stk. 2, 167.
 — af Kurs paa Børsen, se *Kurs*.
- Noteringsbegæring** 92, 93, 170 f., 173, 176.
 Formular til — 178.
- Noteringsbog** Gbl § 37, Stk. 3, 169, 172 f.
- Noteringsdagbog** 169, 170, 176 f.
- Noteringsfristen** efter Fr. 21. Juni 1844 95.
- Noteringspaategning** Gbl § 37, 174 f., 177, Gbl § 39, Stk. 3, 113.
- Nummerfortegnelser** over bortkomne Obligationer 145.
- Obligationer**, se *Massegældsbreve, Statsobligationer*.
- offentlige Pengeeffekter** 91, 160.
- Omsætningsgældsbreve** Gbl Kap. 2.
 Begrebet — 29.
 Oversigt over de ny Regler om — 4.
- ond Tro**, se *god Tro*.
- Ophævelse** af ældre Love Gbl § 60, Mtl § 17.
- Oplagsbeviser** 6, 76, 126, Mtl § 3, Stk. 2.
- Opsigelse**, Betalingstid efter — 17.
 Indsigelse om — Gbl § 15 med n 13.
 Paategning om — Gbl § 21, Stk. 4.
 Til hvem — kan ske 55.
 Forældelsesfristens Beregning ved — Gbl § 43, Stk. 1.
- Ordregældsbreve** Gbl § 11 Nr. 2, § 12 n 2.
 Se *Betaling, Legitimation, Omsætningsgældsbreve, Overdragelse*.
- Ordreklausul** Gbl § 11 n 2—4.
- Overdragelse**, Ansvar ved — Gbl § 9, § 10.
 Eksstinktion ved — af Omsætningsgældsbreve Gbl § 14, § 15, af simple Gældsbreve Gbl § 27, § 31.
 — til Sikkerhed af Omsætningsgældsbreve Gbl § 22.
 — af noterede Massegældsbreve Gbl § 39.
 — af Kuponer Gbl § 23, § 24.
 — af Kontrabøger Gbl § 34.
 Ugyldig — medfører ikke Eksstinktion 45 n 4.
 Betaling ved skriftlig — Gbl § 30.
 Se *Aktiebreve*.
- Overdragelsesrække**, Kravet om sammenhængende — Gbl § 13, § 14, Stk. 2, § 19, Stk. 2, § 39, Stk. 4, 170, 173, særlig ved Aktier 160.
- Overgangsbestemmelser** Gbl Kap. 7, Mtl § 17, Stk. 2, 158, 177.

Overgivelse som Betingelse for Eksstinktion Gbl § 14, Stk. 1, § 15, Stk. 1, § 18, § 31, Stk. 4, § 39 n 2, og for Omsætningsbeskyttelse Gbl § 22, § 31, Stk. 4, § 34, Stk. 3.

Paakrav, Betalingstid ved Gældsbreve, betalbare ved — 17.
— som Betingelse for Forhalingsrente 117, 118, 121.

Paategning, — om Rettighed paa Ihændeavgældsdebrev Gbl § 12, se *Navnpaategning*, paa Ordregældsdebrev Gbl § 14 n 8, paa Kupon Gbl § 23 n 4, paa Aktiebrev 159 n 3, paa Værdipapirer 164.

— paa Omsætningsgældsbreve om Indsigelser Gbl § 15, Stk. 3.
— kan ikke erstatte Overlevering, se *Overgivelse*.

Se *Noteringspaategning*.

Pantebreve, om — er Omsætningspapirer Gbl § 11 Nr. 3, Mortifikation af — Mtl § 2, § 5, Stk. 1, § 6, Stk. 2, 4 og 5, § 9, Stk. 2—3, særlig om — i fast Ejendom Mtl § 3, Stk. 2.

Om Betaling af Renter paa — i fast Ejendom 58, af Afdrag derpaa 153.

Overdragelse af tinglyste — 40, 110, Aflysning deraf 127, Mtl § 9, Stk. 3.

Pantsætning, — af Omsætningsgældsbreve Gbl § 22.

— af simple Gældsbreve Gbl § 31, 154.

— af Indløsningspapirer Gbl § 31, Stk. 4.

— af Kontrabøger Gbl § 34.

— af Fordringer iøvrigt 154, Gbl § 31 n 3.

— er en Slags Overdragelse Gbl § 9 n 2, § 15 n 3.

Se *Overdragelse*, *Livsforsikringselskaber*, *Pensionskasser*.

Partialobligationer, — er Gældsbreve 5.

— bør have Ordreklausul 90.

Forældelse af — 101.

Se *Massegældsbreve*.

Pengesedler, — kan ikke mortificeres Mtl § 1, Stk. 3.

Indkaldelse af — 126.

Pengeskyld, Gældsbreve skal angaa — 6.

Forhalingsrenter ved — Gbl § 62.

Pensionskasse, Baandlæggelse af Værdipapirer i — 165.

Proforma, Indsigelse om, at Gældsdebrev er — 46.

— Overdragelse Gbl § 27 n 2, § 30 n 2.

Prohibitivpaategning 93 n 10, 97, 144, 171, 172.

Se *Livsforsikringselskaber*, *Pensionskasser*.

Prækclusion, Indsigelse om — Gbl § 17.

Recepisse, Mortifikation af — uden Dom 168.

Regresret, — mellem flere Skyldnere Gbl § 2, Stk. 2.

— mellem Samkautionister Gbl § 61.

Rektaklausul, — i Pantebreve Gbl § 11 Nr. 3.

— i Aktiebrev 160 f.

Rentekuponer, Gbl § 23, § 48, Stk. 1.

Se iøvrigt *Kuponer*.

Renter, Forfaldstid ved — 16.

Om der skal ydes — 19.

Ophør af Pligten til at betale — Gbl § 6.

- Indsigelser vedrørende — Gbl § 16.
 Til hvem kan — betales ved Omsætningsgældsbreve Gbl § 20, ved bortkomne noterede Obligationer 99, ved Pantebreve 153. Se *Forhalingsrente*.
- Retsplejeloven**, Ændringer i. — 154—58.
- Samkautionister**, se *Kautionister*.
- Servitut**, Mortifikation paa — 155.
- Signaturbeføjelse** 41, 173.
- Sikkerhedstransport** Gbl § 22, § 31, Stk. 3 og n 10.
- simple Gældsbreve** Gbl Kap. 3.
 Begrebet — Gbl § 26, § 32.
 Overdragelse af — Gbl § 27, § 31.
 Legitimation ved — Gbl § 29.
 Modregning ved — Gbl § 28.
- Skadesløsbreve**, — er ikke Gældsbreve 7, 31, 73.
 — behandles som Pantebreve i Mtlfl, men ikke i Gbl, se Mtlfl § 2, Stk. 3 med n 9.
- Skibspantebreve** Gbl § 11 Nr. 3.
 Se *Pantebreve*.
- Skørmterklæring**, se *Proforma*.
- Skyldgrunden**, Indsigelser hentet fra — Gbl § 1, § 15.
 Angivelse af — 7.
- Skyldovertagelse** Gbl § 20, Stk. 3.
- Slutseddel** er ikke Gædsbrev 6.
- solidarisk Forpligtelse**, — ved Gædsbreve Gbl § 2, § 20, Stk. 2.
 — ved Kaution Gbl § 61.
- Sparekasser** 165—168.
- Sparekassebøger**, se *Kontrabøger*.
- Statsobligationer** 33.
 Navnepaategninger paa visse — 42, 56.
 Notering udelukket ved visse — 91.
- Forældelse af Rentekuponer til — 71.
 Forældelse af — 100, af uamortisable — 104.
 Mortifikation af — 125, 150, 151.
- Statstidende**, Bekendtgørelse i — Mtlfl § 6, Stk. 3, § 16, Stk. 1, 162.
- Strafrenter** ved Pantebreve 152.
- Svig**, — ved Overdragelse 39, 96, ved Udstedelse af Gædsbrev 45.
- Talon** 99 n 4.
- Terminsbetaling**, Løbedage ved — Gbl § 5, Stk. 3.
- Tilbagesøgning**, — af Omsætningspapirer Gbl § 14.
 — af simple Gædsbreve Gbl § 27.
 — af Kuponer Gbl § 23, § 24.
 — af noterede Massegædsbreve Gbl § 39.
 Se *Dobbeltoverdragelse*.
- Tinglysning**, Ændringer i Lov om — 153 f.
 — om Mortifikationsindkaldelse Mtlfl § 6 n 8.
 Se *Pantebreve*.
- Transport**, se *Overdragelse*.
 Løs — 35, 173.
- Trækningsliste**, Optagelse i — af Mortifikationsindkaldelsen, Mtlfl § 10, § 16, Stk. 3, 162.
- Tvangsakkord**, Indsigelse om — Gbl § 17.
- Udbyttekuponer** Gbl § 24, § 25 med n 1.
 Se *Kuponer*.
- Udfærdigelse** af nyt Dokument efter Mortifikation Mtlfl § 9, Stk. 2.
- Udgivelse af Gædsbrev**, Indsigelse om manglende — Gbl § 15, Stk. 1.

- Kuponer ugyldige ved manglende — Gbl § 23, Stk. 2.
 Mortifikation paa Grund af manglende — Mtl § 1, Stk. 2.
- Udlandet**, Skyldner eller Fordringshaver i — Gbl § 3.
 Laan i — 102.
 Se *Mont*.
- Udlæg**, — i Værdipapirer og Fordringer 155 f.
 Retserhvervelse ved — i Gælds-brev 39, Rentebetaling derved 57.
- Udstedelsesstedet** som Mortifikationsværneting 129.
- Udtrækning**, — af Obligationer 7, 47.
 Kuponers Gyldighed ved — Gbl § 23, Stk. 3.
 Forældelse efter — Gbl § 43, Stk. 1.
- ufortabelige Indsigelser** Gbl § 17, § 16.
 Se *Indsigelser*.
- Ugyldighed**, — af Overdragelse af Omsætningsgælds-brev 38 n 5, 45 n 4.
 Se *Indsigelser*, *Umyndighed*.
- Umyndighed**, — hos Overdrager Gbl § 14, Stk. 1.
 Indsigelse om — hos Udsteder af Gælds-brev Gbl § 17.
 — hos Modtager af Betaling Gbl § 19, 67.
- Underpantstætning** af Gælds-breve og Fordringer kan ikke finde Sted 62, 120, 154.
- Underretning**, — til Skyldneren ved Skyldovergang 60.
 — til solidariske Skyldnere 59.
 — til Kautionister 59.
 — om Transport 58, 77.
 — til Erhverver af en Kontrabog Gbl § 34, Stk. 1.
 — ved simple Gælds-breve Gbl § 31.
 — om Notering Gbl § 41, 176.
 — om Mortifikationssag Mtl § 5.
- Underskrift**, — hører til Gælds-brev 6.
 Navnepaategning paa Ihænderhaverpapir skal have Skyldners — Gbl § 12.
 — af den noterende 175.
- unoteret Overdragelse** Gbl § 38, § 39, Stk. 2.
- utilbørlige Bestemmelser** i Gælds-breve Gbl § 8.
- Valuta**, se *Mont*, *Deviser*, *Kurs*.
- Vederhæftighed**, Ansvar for Skyldnerens — Gbl § 10.
- Vedtagelse**, — om Mortifikation Mtl § 16.
 Se *Fravigelighed*.
- Vedtægter**, Bankers og Sparekassers — Gbl § 33 n 1, § 57, § 34, Stk. 1, 166 f.
 Aktieselskabers — Gbl § 24, Stk. 2, 151 n 8, 162 f.
- Vekselobligationer** 29, Gbl § 60.
- Veksler** falder ikke ind under Gbl 5 f.
- Vindikation**, se *Tilbagesøgning*.
- Vold, voldelig Tvang**, Indsigelse om — Gbl § 17.
- Voldgiftsafgørelse**, Indsigelse om — 47.
- Værdipapirer**, Begrebet — i Mtl § 123.
- Værneting**, — i Mortifikations-sager Mtl § 3, 124.
 — i Sag til Ejendomsdom 155.
- ældre Gælds-breve**, Gælds-brevs-lovens Anvendelse paa — Gbl § 51—§ 59.
- Ændringer**, — af Betalingssted Gbl § 3, Stk. 2 og 3.
 Vigtigere — i hidtidig Ret 4 f., 122 f., Gbl § 60, Mtl § 18.